

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

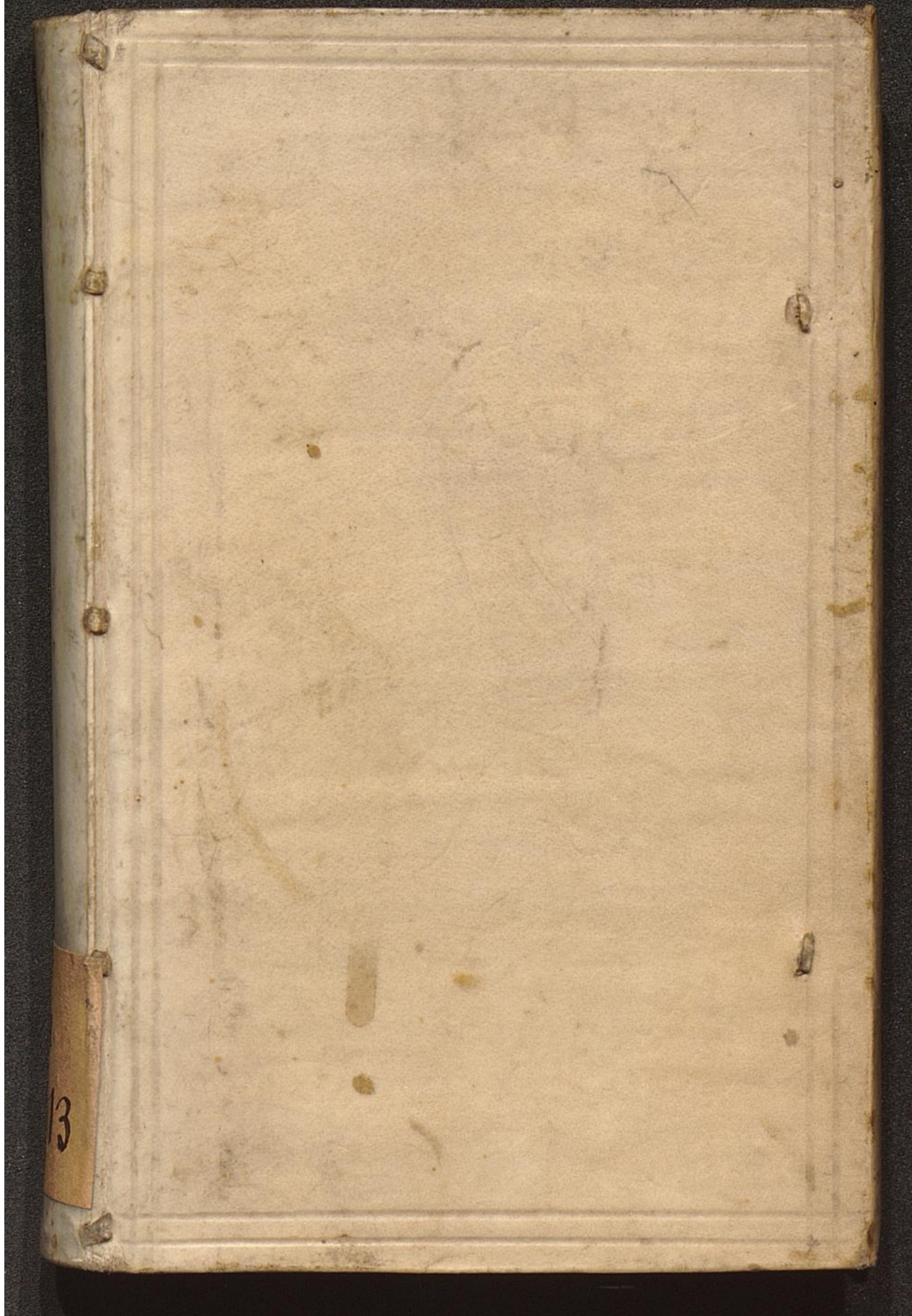
Universitätsbibliothek Paderborn

Practica Cancellariae Apostolicae Cvm Stilo Et Formis In Romana Cvria Vsitatis

Paulus, Hieronymus

Venetiis, 1572

urn:nbn:de:hbz:466:1-10350

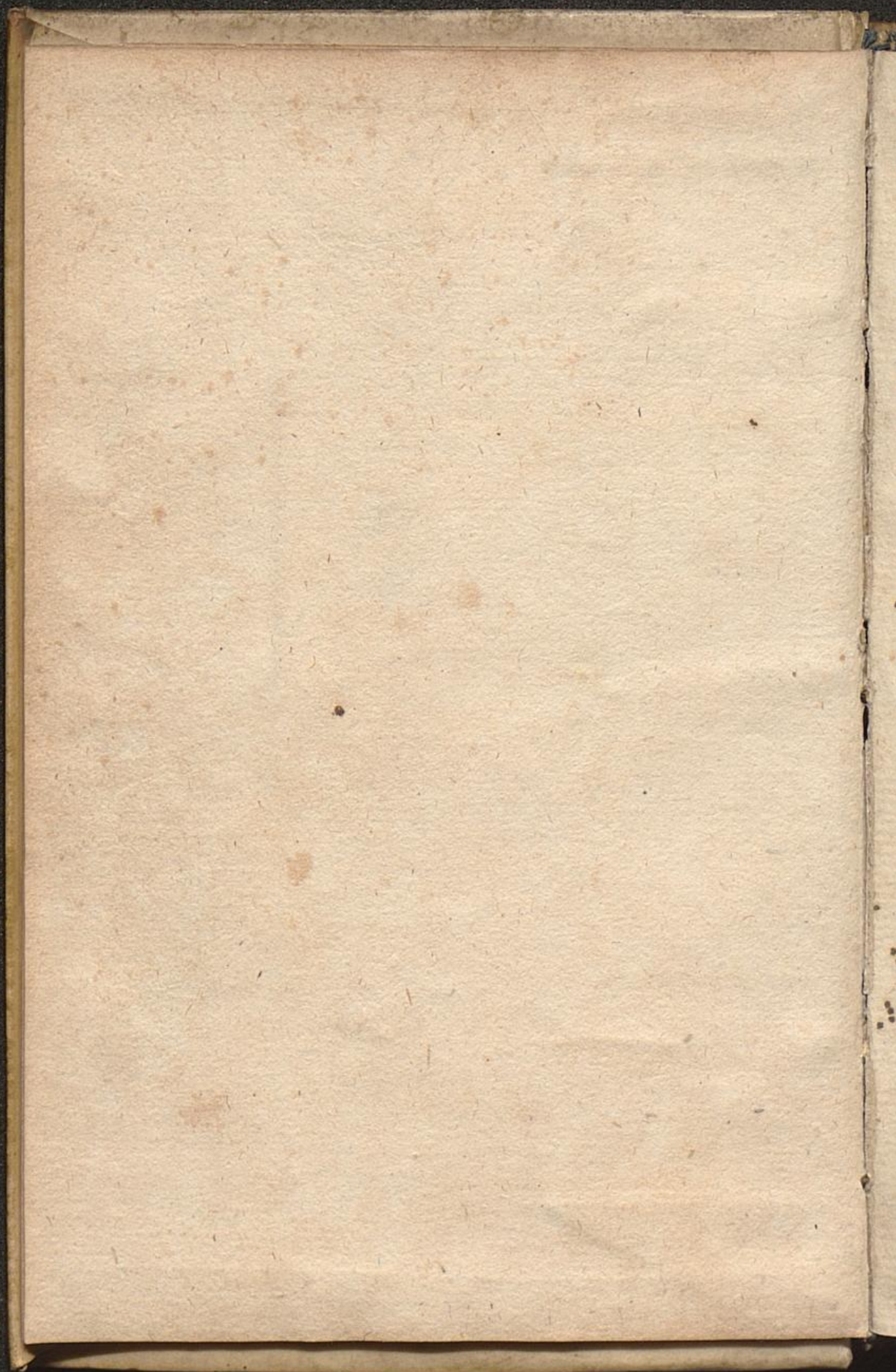

Th. 4873.

M.

II

14.

PRACTICA
 CANCELLARIAE
 APOSTOLICAE
 CVM STILO ET FORMIS
 IN ROMANA CVRIA

Ex Legato Clari Principis Ferdin. Ep. Paderb. et Monaster.
 VSITATIS,
 Excerpta nuper ex Memorabilibus D. Hier. Pauli 1683.
 Barchin. literarum Apostolicarum Vicecorrecto-
 ris, omnibus in Romana Curia versantibus cum uti-
 lis, tum necessaria.

His & in fine adiectum est, Prouinciale omnium Ecclesiarum
 cathedralium vniuersi orbis, necnon monetæ cuiusq; regionis
 nomenclatura ac valor, omnia, qua fieri potuit diligentia emen-
 data ac denuò excussa.

Collecti per Iesum Paderb.

V E N E T I I S. Apud Aegidium Regazolam, & Dominicum
 Canalcalupum Socios. M D L X X I I.

PRACTICA

CANCELLARIAE

APOSTOLICAE CVM

STILO ET FORMIS

in Romana curia vsitatis.

CONTRA literas Apostolicas opponitur multipliciter de falsitate, de quo, praesertim circa literas iustitiam concernentes, vide Spec. tit. de rescript. praesent. S. j. igitur. tit. de ap. quem non liquido poteris intelligere, nec eū, nec quaedā ex his quae infra dicentur, nisi videris libros appellatos quinterni

Cancellariae, de iustitia & de reuocatorijs, & confirmatorijs, quos composuit Martinus de Ebul S. R. E. Vicecancellarius, de quo stilo hic aliqua summarie dicemus, maxime omissa per eundem Spec. vel post eū immutata, & ea praecipue, quae nunc sunt in frequenti vsu Cancellariae Apost. additis quibusdam allegationibus iuris ad corroborationem stili perstrictim.

Et nota in primis, qd stilus Cancellarie omissus vel immutatus, reddit literas suspectas de falsitate, vt in c. ad hęc. de sent. excom. & c. quā graui. de crimi. fal. & c. causa de testi & praedictus stilus aperte vel interpretatiue innititur iure cōi. vide ad hoc Spec. de ap. S. de offic. & in tit. de statu mona & in c. eos qui de tempo. or. lib. vi. & 10. And. in ca. j. de offi. leg. lib. vi. & c. si apost. de praeben. & c. ei qui in glo. Et iudex per se ipsum pōt se intromittere à practicis & exercitatis in stilo Rom. Cur. & aliarum per text. & ibi Bart. in l. iii. S. si. ff. de testi. & ita sepe faciunt domini de Rota, informantes se de stilo à dominis Abbreviatoribus, vel correctore, & in aliis in dicto stilo exercitatis, & interdum et

pœnitentiaria, & sic olim factum fuit, vt apparet in decisi. Rot. tit qui fil. sunt leg. & alijs decisi. licet expeditiones pœnitentiariū non habeant tantā auctoritatē, neq; tam exactē discutiātur, esset tñ æquū, vt hæc informatio fieret vocata parte, & continuata receptione information in actis, sicut fit ibi in relation & remission. & qñ formatur dubiū, ad qđ faciunt no per Spec. tit. de remis. & de rela. & in alijs locis. & no c sepe de ap. & l. ii C de legi. & c. intima sti. de ap. & not. per Bar. in l. theopompus. de dot. præle. & in l. su sceptorē. de susce. & Archar. C li. x. qā posset legi aliqua partiū, & quia vidi interdū inaduerter, vel fraudulēter respōderi ab informatoribus, vel à iudice nō bene concipi informationē, q̄ fortē posset euitari si pars cuius interest, esset præsens quando petitur informatio à iudice.

Prima litera nominis Papæ, debet esse plena & extra ordinē aliarum literarum. Venc. in salutatione debet scribi extensē, & cum magno V. & dilecto etiam t, & f, in prima linea debent trahi sursum, & reflecti parū superius, & hoc in qualicunque parte dictionis, nisi in prima litera nominis proprii Et l. b. r. h. similiter trahuntur sursum, & in capite earum protrahitur per obliquum quēdam virgula tenuis, quę vocatur, lancea. Et quādo s, iungitur in prima linea, cum vtraq; trahitur sursum, & iungitur simul.

Dictiones, quę recipiūt certā formā scribendi abbreviatē, sunt sequentes. Eps, seruus seruorū, diœc. salut. & Apo. benedictio ec. Presbiter per oēs obliquos. Itē noīa ciuitatū vel diœc. vt Bononien. Argentin. Tolasen. Rauennat. Vrbīn. Cesenat Venet. Metropolit magister Apost. a. um. Septēb. Octob. Nouē. Decēb. p obliquos, vt nostra nostrū, ipse p oēs casus Ierimita & dereuatinarius Apost. Papę & c.

Et in data, datē Id. Non. Calend. reliqua autem nomina datē, scribuntur per extensum, quēdam data habet quatuor partes, & sunt Dat. Rom. apud S. Petrum, Ann. Incarnat dominicæ. M. V. 1111 & hæc pars etiam in alio loco literarum, quā in data, debet scribi coniunctim, ac si esset vna dictio. Idus Octobris. Pontific. nostri ann. xi. Et tota data potest diuidi in duas lineas, dummodo singulæ ex quatuor partibus sint integræ, in vna linea.

In

CANCELLARIAE.

In literis Aposto. hodie non scribuntur diphthongi, licet olim in aliquibus antiquissimis literis inueniantur scriptæ, q̃ voluit Pius ii suscitare, & stilum abbreviare & reformare, quæ in multis scripturis, & locutionibus, præcipue in literis gratiæ, non videtur multis satis latinus, cum fuerit compositus temporibus, quibus candor linguæ latinæ maximè deperierat.

Hodie non dicitur secundum, vt olim tempore Spe sed pridie Non numerus non debet scribi per literas significantes numerum, sed extense, nisi in nomine Pontificū, vt tertio, quarto Idus Inn. Papæ iiii Eugenij Papæ v. sic de reliquis & vide ad hoc regulam Cancellarię.

Item nota, q̃ literę de iustitia, cū concedi soleant absq; supplicatione, vt etiam no. in c. porrecta. de confir. vtil. vel inut. & c. ad hoc de res. ri. nec nunc nec olim fuerunt registratæ cum non sint tam grauis præiudicij vt gratiosę, & vt facilius expediantur, & celerius. arg. c. accedens. de cri. fal. & q̃ forma earum est penè eadem, cum innitatur iuri & non voluntati gratiosæ Papæ Item vt pareatur expensis cum conceditur nisi mera iustitia c. vt litigantes cum si. & quòd olim non registraretur, vide in conclus. Bel.

Anno bisextili scribitur primo, sexto Calend. Februa & ij. vj. Item hodie in literis Aposto. non ponitur indictio

Et in iudiciis, etiam in corpore rescripti, vbi nomen proprium imponitur debent scribi duo puncta In conquestibus, & ea quę de bonis, & literis religiosorum, quibus denegantur alimenta, litera post salutem debet esse maiuscula & vacua, in significauit verò, & sua nobis, post iter arrip- tum, & aliis rescriptis, debet esse plena & magna.

Literæ Aposto. non debent lineari cum attramento, seu in claustro, vel plumbo, aliàs sunt falsæ. Quod relatiuum, nunq̃ scribitur abbreviatè, nec titulus vnquam ponitur p n, sed per m, vt commisso sanctè, non sanctis. Et nota, q̃ Papa appellat venerab. fratres, Archiepiscopum, Patriarcham, & Episcopum. Ceteros autem dile. fil. Et in cōclusionē dicit Archiepiscopis, Patriarchis, & Episcopis fraternitati tuæ, & aliis verò, discretioni Et quando scribit Episcopo & alteri, dicit discretioni vestræ, etiā si sunt duo Episcopi

cum tertio non Episcopo. Clausula verò, Tu frater episcopo, non est in usu hodie. Car. autem dicit, circumspectioni tue, vide c. olim. de priuil. & c. ad Apost. de re iudi. Electum autem ad Episcopatum, vel cui est prouisum p. sedē Apostoli ante consecrationem appellat Papa, Dilect fil. Et ipsi electo non committuntur causę, nisi sit confirmatus, vel sit ei prouisum per sedem Apost. cum talis prouisio habeat vim electionis & confirmationis, vt no in c. j. de elec. lib. vi. & ponit Archidia in c. cum illis, de prębend. eo. lib. & Anto de But in c. in liter s. de resti. spo. & Bellamera in decisio & Oldra consi. xciiij.

Verbū, Ecclesię, solet poni in salutatione in oībus habētib. dignitatē secularē pterquā Archidiano Bononien.

Canonico solo scribitur sic, Dilecto filio H de Caponibus, canonico Parm. In Canonico regulari ponit Eccl. In uocatio verò, seu nomen Eccl. cathedralis, nunquam ponitur, nō enim dicit Eccl. S. Laurentii Perusien. vel S. Petri Bononien. vel sanctorum Crucis, & Eulalię Baerhinonē. vide ad hoc glo. in c. quauis de pręben. lib. vi.

In conquestibus, & ea quę de bonis & similibus, litera post salutem debet esse aliquantulum magna & vacua, hoc modo C. salit in sua nobis, quia litera S. debet esse magna, & plena etiam in significauit, & querelam, & c.

In post iter arreptum, debet esse plena.

In salutatione non ponitur ordo, nisi in canonicis regularibus Ecc. Cathedralium ordinis S. Augustini, quibus committuntur causę cum pręfata expressione vide Ioan. Gāf. in c. quoniam. de offic. deleg. Vicarius & officialis semper ponitur inter iudices vltimo loco, & scribitur eis sic, Dil. fil. vicario vener. fratris nostri Ep. Bonon. in spiritualibus generali Et officiali sic, Dile. fil. officiali Lugdunen. Et hodie de stilo in Italia, Vngaria, Dalmatia, Epiro, siue Albania, Sclauonia, & Cipro, & Creta, & partibus Orientalibus Itē in Sicilia, & Sardinia, & Corsica, dicitur vicarius. Sed ultra montes Alpino, hoc est, in Gallis, Polonia, Germania, Anglia, Hispania, Hibernia, & transmare in Africa, dicitur officialis, & si aliter inuenirentur literę Apost. esset error, vel falsitas, facit ad hunc stilum, q. no. per Ioan. And. in

CANCELLARIAE.

27

in addi. Specu. in rub. de offic. vica. & Lapis in quadam al
leg. & Ioan de lign in alia.

Prioribus scribitur sic, si sunt monasterii. Dil. fil. Priori, De de-
per priorem soliti gubernari. S. Annæ Barchinonen. Priori-
ri verò prioratus sic, Priori prioratus S. Pauli Barchinon. *scriptioni
bus iudi*

Priori secularis & collegiatę Eccle. sic, Dil. fil. Priori secu-
laris & collegiatę Eccle. S. Io de Perpiniano Eluen. Diœce. *cum.*

Et nota, qđ qñ scribitur Priori monasterii, Decano, vel p-
posito, semper dicitur p priorem, per decanũ, per p-positũ
soliti gubernari. vide ad hoc nota. in Cle. & si principalis.

Et hæc omnia exemplis apparebunt, ex quibus cuilibet
ingenioso facillè erit colligere regula stili, quare subiunge-
mus nonnulla.

Car. Episcopo Venera fratri Rodorico Ep̃o Portuen.
Presbitero Card. dilecto filio nostro Iuliano. tt. sancti
Petr̃ ad vincula Pre. bitero Cardinali.

Diacono Cardinali Dilecto filio nostro Raphaeli san-
cti Georgii ad velum aureum diacono Cardinali.

Qñ scribitur Cardinali xii. Apostolorum, non ponit tt.

Legato Card. Dilect. fil. Angelo. tt. S. Crucis Ierusalem
psbitero Card in ciuitate nostra Bonon Apo. sedis legato.

Patriarchæ, Archiepiscopo, Episcopo, Venera fratri Pa-
triarch. Alexandrino. Venera. fratri Archiepiscopo Neapo-
lita. Venera. fratri Episcopo Bononien.

Duobus vel tribus Archiepiscopis, vel Episcopis. Vene-
rab fratri. Rauennat & Mediolan. ac Pisan. Archiepisco-
pis Venera. fratri Illerden & Valent. ac Barchinonen. Ep̃s.

Duobus Archiepiscopis, & vno Episcopo. Vene Narbo-
nen. & Arelaten. Archiepiscopis, ac Episco. Masilen.

Vni Archiepiscopo & duobus Episcopis. Venera. fratri
bus Archiepiscopo. Capuan. & Puteolan ac Sueffan. Ep̃s.

Duobus Episcopis in aliena ciuitate vel diœce existentibus,
Vene fratribus P. Virgellen. & Gerunden. in ciuitate
Barchinonen. resident.

Episcopo & duobus eiusdem Eccl. Canonicis Vene. fra-
tri Episcopo Illerden. & dil. fil. Franc. And. ac P. An. Cano-
nicis Ecclesiæ Illerden

Electo in Episcopum. Dile. fil. Thomæ electo Basilen.

A 4

Archipre-

Archipresbitero & Canonico maioris, & Præposito collegiatæ Dilect. filio Archipresbitero maioris, & Præposito Beatæ Marię de Castello Ianuen. ac Ant. de Nat. Canonico eiusdem maioris Ecclesiarum.

Priori monasterij collegiatæ in eodem oppido & cathedralis Dilect. fil. monasterij villæ alca per priorem sol gu. Cesaragusten. dioc. & Cesaragusten ac seculari & collegiatæ eiusdem villę Ecclesiarum prioribus.

Abbati intra ciuitatem, & priori prioratus in dioc. & Archidia in illis commoranti. dile. fil. Abbati S. Isidori legionen. & priori prioratus S. Michaelis de scalda legionen dioc. ac in ciuitate legionen. residenti Io de Arenalo Archidiacono de beneuento in Ecclesia Oueten.

Episcopo & canonico alibi residēti. Vener. fratri Episcopo Tingen in ciuitate Tingen commoranti dil. fil. Al. Io. canonico Siluen. Et potest etiam dici Florentiæ commoranti, vel Neapoli, vel Tingæ commoranti. facit ad hoc glo. in c. si is cui. de preben. lib. vj.

Abbati & præposito præposituræ eiusdem dioc. Dilect. fil. Abbati monast. de Klebonillo, & præposito præposituræ S. Trinitatis, S. Andreę dioc. ces.

Duobus abbatibus & priori eiusdē dioc. monasteriorū dil. fil. de iureuallis & riualis abbatibus, & priori de pōre fractō per priorem &c Eboracen. dioc. monasteriorū abbatibus.

Priori monaster. & priori prioratus extra muros eiusdē dioc. dil. fil. monast. beatæ Marię de passu per priorē &c. & prioratus sancti Martini extra muros oppidi de Madrid. Toletan. dioc. ces. prioribus.

Abbati in dioc. & canonico in ciuitate. Dile. fil. Abbati monast. de Lumbo Aquilan. dioc. ces. ac Antonio de Roca canonico Aquilan.

Abbati monast. & præcentori maiori ac Sacristę collegiatę Dil. fil. abbati monast. in sulę brudare Lugdun. dioc. & præcentori maiori, ac sacristę secularium & collegiatę S. Henrici Lugdunen. Eccles.

Archidiacono & duobus canonicis in eadem Ecclesia. Dilec. fil. Archidiacono & Ioan. bene & Fran. de Lachero Canonicis Eccle. Redonen.

Cantori

C A N C E L L A R I A E. 69

Cantori & officio eiusdem Eccl. Dil. fil. cantori Eccl. ciui.
& officio ciuitaten.

Vicario & officiali eiusdem Ecclesie, non solent dirigili
tera, etiam si in Ecclesia essent illa duo officia distincta.

Vicario episcopi, Dilect. fil. vicario venerabilis fratris no
stri Episcopi Viterbien in spiritualibus generali.

Decanis extra, & Scholastico intra muros Ecclesiarum,
Dilect. fil. S. Victoris & S. Petri extra decanis, & scholasti-
co S. Stephani intra muros Maguntin. Ecclesiarum.

Tribus abbatibus in diocce. Dilect. fil. à S. Pet. dec. ac de
pa. Cornetanen. diocce. monast. Abbatibus.

Abbatibus in diocce. extra muros Dilect. fil. Vallis dignis
Valenti diocce & S. Bernardi extra muros Valenti mona-
steriorum abbatibus.

Priori Ecclesie prioratus & collegiate, Dilect. fil. Priora-
tus S. P. & maioris, ac secularium & collegi S. Ruffi Ecclē-
siarum patiore priori.

Archidiaconis maioris, & aliis in eadem Eccles. Dilect.
fil. maior. & Xatiuensi, ac de alzezita Eccles. Valentin.
Archidiaconis.

Preposito & decano maiori, ac decano collegiate. Di-
lect. fil. preposito maioris & eiusdē ac S. Ascanii Bremen.
Ecclesiarum.

Duobus Canonic. vni S. Petri de Vrbe, & archipresbite-
ro. Dilect. fil. Archipresbitero & Ant. de dan. Ecclesie Flo-
rentin ac Celso de melinis basilicę principis Apostolorum
de vrbe Canonicis.

Archidiacono & decano eiusdem Ecclesie, & canonico
alterius. Dilect. fil. Archidiacono & decano Ecclesie Valē-
tin ac Anto Ca. Canonico Ecclesie Carthaginen.

Archidiacono & decano eiusdem Ecclesie, & Archidia-
cono alterius. Dilect. fil. Barchinonen. & Valentin. Archi-
diaconis, & decano eiusdem Valenti Ecclesiarum.

Archidiacono & canonico eiusdem Ecclesie & decano
alterius. Dilect. filio Archidiacono Valenti & decano Iller-
den ac lo abb. Canonico eiusdem Valenti Ecclesiarum.

Duobus canonicis diuersarum. Dilect. fil. Ant. P. Ferra-
rien. & Fran. Mutinen. Ecclesiarum canonicis.

Prioribus.

Prioribus duarum collegiatarum in eadem ciuitate. Dilect. fil. seculariū & collegi S. Desiderij, S. An. Auinionen. Ecclesiarum prioribus.

Abbati nullius diœc. Dilect. fil. Abbati monasterij Farsensis, quod nullius existit diœcesis.

Præcentori & canonico in eadem, & canonico in alia. Dilect. fil. præcentori & Ioan. Lupe. Illerden. ac Enuero. Cornelio olcen canonico Ecclesiæ.

Canonico regulari. Dilect. fil. Fabritio de mansis canonico Ecclesiæ Perusien ordinis sancti Augustini.

Abbatibus collegiatarum diuersarum diœc. Dilect. fil. secularium & collegiatarum Vali soleti & Sarcenium. Palentin. & subrogen diœcet Eccles. Abbatis.

Episcopo & Archidiacono eiusdem Ecclesiæ. Venerabili fratri episcopo Vrbeuetan. & dilect. fil. Archidia. Ecclesiæ Vrbeuetan.

Vni Canonico non solet poni Ecclesiæ. Dile. fil. Anto. de marêt Canonico Pisan.

Duobus, tunc ponitur Ecclesiæ. Dilect. fil. Troilo de Maluitiis & Ant de Pij, Canonici Eccle. Bonon.

Tribus prioribus in eadē ciuitate, vno extra muros. Dil. fil. Jacob. de Spata & S. Isidori, & S. Hieron. extra muros Ispalen. per priores gubernari solitorum monasteriorum prioribus.

Decano & Canonico eiusdem Ecclesiæ. Dilect. fil. Decano & Mar Cor Canonico Ecclesiæ Maioricens.

Canonico & officiali eiusdē Ecclesiæ, Dil. fil. Dionisio fa. Canonico Ecclesiæ Gerunden. & officiali Gerunden.

Præpositis in cathedrali & collegiata, & decano in eadē. Dilect. fil. maioris & sancti Germani præpositis, ac eiusdē sancti Germani decano Spiren Ecclesiarum.

Prioribus monasterii eiusdem diœce. Dilect. fil. de Morena & Bandonia per priores &c. Portugalen. diœce. monasteriorum prioribus.

Cantori & officiali in eadem, & officiali in alia. Dilect. fil. cantori Ecclesiæ Andegauen. & Turonen ac Andegauen officialibus.

Duobus Canonicis diuersarum Ecclesiarum in eadem com-

CANCELLARIAE.

morantibus. Dile. fil Anto F. Illerden & in ciuitate Illerden. commoran. Fran Lu vican. Ecclesiarum canonicis.

Abbatū & priori in eadē Eccl. eiusdē diocē. Dil. fil abbatū & priori secularis & colleg. Ecclesie valiseleti Palentin.

Canonico regulari & seculari Dil. fil Ant de Brutis Perusi. ordinis S. Aug. & Marco de Strasene Ecclesiarū. Cano.

Priori preposito monasteriorum. Dilect. fil priori de Vllano per priorem preposito sancti Martini de Costa. per prepositum gubernari solitorum. Gerunden. diocē. monasteriorum prepositis.

Abbatū & priori monasteriorum eiusdem diocē & canonico Ecclesie. Dilect. fil Abbatū S. Andrea, & per priorem & beatę Marię de Clumero. Astorican. diocē monasteriorum, ac Fernando Nerio Canonico Astorican.

Priori Ecclesie & prioratus in eadem ciuitate. Dil. fil. Ecclesie & prioratus sancti Io. Cæsaraugustan prioribus.

Vicario vrbis. Venera. fratri R. Episcopo Perusi. nostro in vrbē in spiritualibus vicario.

Tribus Vicariis Dil. fil. Taurin. & Asten. ac Montis regalis Episcoporum venerabilium fratrum nostrorum vicariis in spiritualibus generalibus.

Vel sic Dil. venerab. frat. nost. Taurin. & Asten. ac Montis regalis Episcopo vicariis in spiritualibus, generalibus.

Gubernatori Patrimonii protonotario Dil. fil. magistro Ludouico de Angnellis, Notario nostro pro nobis & Roman. Ecclesia prouincię nostrę Patrimonii beati Petri in Tuscia Gubernatori.

Canonico ciuitatis Venetiarum tempore Pauli secundi scribitur sic: Dilect. fil. Ti. Barbatigo Canonico Venetiarū.

Episcopo & vicario committit pœnitentiaria disfunctionē, sed cancellaria nullo modo, olim sic. vt in c. insinuante. de offi. delega.

Et nota, q̄ regulares semper preferuntur secularibus, vt licet videre in exēplis, nisi in canonico regulari, qui postponitur omnibus, præterquā vicario vel officiali.

Quando scribitur habenti dignitatem in Ecclesia ciuitatis, vel diocē ubi sit commissio, nō solet apponi nomen delegat. Sed si resideat extra, sic: vt visum est in exēplis. & hoc

hoc habeat locum etiam si pars impetrās rescriptum hoc peteret. & quid differat vel intersit an apponatur locus residentiae delegati, vel non, vide Ioan. And in c. fin. de rer. permut. & doct. Gallicanos, in c. nonnulli.

Quibus Circa qualitatem personarum, quibus possint committi
comittā- ti causę per rescripta Apostolica, est semper menti tenēda
sur cau- dispositio Bonifacii viii videlicet c. statutum. de rescri li. vj.
sa. nam illa est nunc in viridi & vigenti obseruantia Cancellarie. Sed circa quędam dubia posita ibi per doct. stilus habet quę dicentur Archipresbitero rurali non committuntur causę, nec officiali Capitulo expresso nomine Capituli, nec Conseruatori, de quibus dubitarunt glo in Cle. & si principalis. de rescri. Inquisitoribus autem & pręlatis mendicantium possunt cōmitti, cum clausula quę est in quinto iustitię, quamuis non soleant committi vide c. cum olim. de maio. & obed. Plebanis autem Collegiatarum cōmittuntur, & in partibus Venetorum solet dici Ecclesię. in Tuscia verò plebis. Pręceptoribus autem maioribus sancti Antonii per constit. Sixti Pape iij. committuntur causę, & aliquibus Canonicis Collegiatarum in Alemania, & sancti Petronii Bononiens. & alibi per constitutiones descriptas in quinto Cancellarię de gratia. de quo fit mētio in prima regula Cancellarię sub tit. de dispen. Monachis autem Ecclesiarum cathedralium nō solent committi de stilo hodie vide q̄ habentur in c. causam quę. de iud. Circa loca autem, ad quę trahuntur personę in rescriptis est etiam obseruanda forma d. c. statutum. cum distinctione, aut actor & reus sunt eiusdem diocesis vel diuersarum &c. Item an allegetur p̄ horrescentia, & dantur tunc literę extra cum clausula per horrescentia. Dantur etiam literę extra, si actor dicat q̄ ciuitatis & diocesis rei intrare non audeat, vel q̄ sufficiens persona, cui causa committi possit in ciuitate seu diocesi rei non resideat. Aut q̄ vniuersitas, Episcopus, vel Capitulū, Et breuiter in his est seruanda forma dicti c. statutum. & etiam cle. Abbates de rescri. quę disposuit quomodo superior impetrat rescriptum volens agere ratione membrorum sibi subiectorum, quę sunt in alia diocesi quàm dignitas principalis, cui illud, mēbrum

brum subest. Ad cuius cle. intelligentiam, lege quæ scribit Collec. & alii doct. Gallicani in c. nonnulli de rescrip. & in c. ex parte. de fo comp. vbi inter alia dicunt, qd si quis Abbas ratione membri, in alia diœcesi quàm sit abbatia sua sit, velit impetrare contra quendam tertie diœcesis, & habere iudices in diœcesi Abbatie tanquàm in tertia, non debent ei dari iudices in illa, ne fiat per fictam & indirectam viam contra dispositionem d. c. statutum.

Et nota, qd causæ appellationum, matrimoniales sententiæ latæ ab ordinariis possunt committi extra ciuitatē vel diœcesim, etiam si actor & reus sunt eiusdem diœcesis de stilo, nec solent committi nisi Episcopis. Simples autē commissiones causarum matrimonialium, hoc est, in quibus non est appellatum iudicialiter à iudice, licet esset fortè appellatum extraiudicialiter à parte, committunt de stilo Epō diœcesano rei vel ree, & non dantur in tertia, quāuis actor & reus sint diuersarum diœc. nisi fuerit suspectus diœcesanus impetranti, & tunc dantur extra cum clausula, Cū in ciuitate &c non sit aliquis Ep̄s, qui de huiusmodi causa ad p̄sens tutē cognoscere possit, fraternitati tuę &c. Et debet prius narrari causa suspicionis. Sed si fortè Episcopus diœcesanus agat in remotis, & hoc narretur, cōmittit de stilo causa matrimonialis simplex alteri Epō in diœc. rei cōmoranti, vel vincitori. ad qd facit cle. de fo compe. & c. eos qui. de temp. ordi. libr. vj. videtur tamen tunc posse committi maiorem dignitatem in Ecclesia habenti, vt in c. literas de restit. spo.

Præterea aduerte, qd si aliqua vniuersitas impeteret contra aliam vniuersitatem, possunt iudices dari extra de stilo si pars petat vide Collect. de hoc in d. c. nonnulli si autem causa est prophana includens matrimonialem, non habet constans stilus super commissione fienda. vide tamen no. per gl. in c. dispendiosam. & per Lud. conf. ccxlix. & p. Old. conf. cccxx. de partium verò consensu causa etiam non matrimonialis trahitur extra, debet tamen fieri mentio in rescripto de dicto consensu. vide ad hoc dec. Aegid. de Bella matre, siue Bellamere & fit fides de cōsensu p. auditorē contradictarū Correctori, si partes sint præsentēs in curia.

Es

Et aduerte, q̄ ratione rei immobilis, super qua impetratur rescriptū, siue agatur actione reali, siue personali, debet dari iudices in loco vbi est sita res illa: & ita obseruat cancellaria, interpretando d. c. statutū nihil immutasse quo ad immobilia de iure antiquo & sic remanet dispositio. c. dilectus. de rescrip. & c. si. de foro compe. nec tunc attenditur de stilo locus domicilij rei, licet doct. cōiter teneant, quod sit electione actoris cōuenire reū in loco rei sitæ, vel loco domicilij ipsius rei. & no. in l. si C. vbi in rē act. & sic immobilibus discindimus dispositionem d. c. statut. videlicet, quod non fiat differentia, an actor, & reus sint eiusdem diocesis &c. sed semper dentur iudices in loco immobilium, non autem in loco domicilij rei, etiam si pars peteret, adeo q̄ si in eodē rescripto impetrentur iudices super immobilibus & mobilibus, non dabuntur iudices nisi in loco immobilium, ne videantur etiam dari in loco seu domicilio rei: & si pars velit in loco mobilium, non dabuntur iudices per Cancellariam contra diuersas personas, nisi in diuersis rescriptis, nec etiam curat Cancellaria de loco vbi fuit appellatum, vel grauamen illatū quo ad hoc, vt non dent in tertia, quia dari possunt in tertia, si actor & reus fuerint diuersarum dioc. nec etiam si reus originarius appellās velit iudices cōtra appellatū in loco eiusdē rei, nō dantur ei de stilo, licet contrariū videantur voluisse doct. in d. c. statutū. Cōtra eum aut, qui interdum moratur in vna diocesi, interdum in alia, dantur iudices in vtraque si hoc exprimat impetrans In laico aut, qui iurisdictioni cuiuscūque iudicis ecclesiastici se submisit, nō dant iudices, nisi in diocesi rei vel tertia, & aliās iuxta formā c. statutū. supradictam in immobilibus. Et in causis prophanis laicorum subiectorū ecclesiæ et seruatur forma d. c. statutum. de stilo: licet aliqui videantur voluisse contrarium. vide eos in c. decernimus. de iudi. & c. sua nobis. de appel. & Bellam. in d. c. statutū. In testibus aut, ad perpetuam rei memoriam, solent dari iudices in loco impetrantis vide ad hoc doct. in c. si quis cōtra. de foro compe. & c. significarunt. de testi. in forma autem, humilibus, quæ plus taxatur, & habet in hoc aliquid gratis, pōt de stilo absq; signatura Papæ causa cōmitti extra

tra diocesim cum derogatione d. c. statutum. Et in rescriptis ea quę de bonis super renocandis indebitę alienatis, & rescripto significauit, & post iter arreptum, dantur iudices ubi pars petierit, quia non exprimuntur rei.

Item aduerte, qđ non solet Cancellaria dare iudices in loco contractus, vel destinatę solutionis, etiam si impetrās dixerit reum ibi inueniri, nisi cōmoretur, vide ad hoc not. in c. dilecti. de foro comp. & in l. quęro. ff. de sol. p̄sertim cū non appareat de cōsensu ordinarii rei. vide etiam ad hoc Spec. tit. de compe iudi § j. ver. in clericis autem. qui videntur ēt in hac tacita pręrogatione requirere cōsensum ordinarii. & vide tex. in q. vj. non liceat. & Ange in l. j. de iudi. Et nota, qđ si reus est vnius Diocesis, & commoratur in alia Cancellaria non dat iudices, nisi in loco commorationis, etiam si impetrans petat in vtroque. In loco autem prędicto commoratio dantur iudices etiam si non dicatur reum habere ibi domicilium, & stilus iste facit pro opi. In noc. & aliquorum in c. ex parte. B. de for. comp. & vide docto. in c. qđ clericis. eo. tit. & tex. in l. est verum. C. de incol. li. x. Contra hęredem autem alicuius defuncti, non dat iudices Cancellaria, nisi in loco diocę hęredis, vel ubi ipse hęres conueniatur ratione legatorum soluendorum, siue rōne debitorum defuncti, nam nō dat iudices in loco ubi defunctus fuisse, conueniendus, de qbus in l. hęres absens & l. si fidecommissum. de iud. ff. & in c. si. de fo. comp. p. doc. & ita stilus Cancellarię interpretatur d. c. statutum plura fuisse de dispositis per iura antiqua saltem quo ad effectum commissionum, qđ faciant interpretationes doctorū qđ in multis contrariū sentiunt, nec ēt dātur hodie literę p. Cancellariam laico contra laicos raptores aliarum rerum, qđ Ecclesiarum, nisi tales raptores, vel fures essent occulti, & tunc dantur literę excoicationis generales, ad satisfactionem in forma, significauit. vide ad hoc no. in c. cum sit generale. de fo. comp. & fundantur dictę literę generales excommunicatorię ex multis iuribus, videlicet, ex c. ii. de off. ord. & v. q. j. quidam. & cle. volentes de hęre. & gloss. in cle. maiorum. eo. tit. & ex no. per Host. in c. nobis. de sent. excommu. & per Ioan. And. in c. cum in mult. in nouel. & not.

not. xxxv. q. vj. Episcopus, in synodo. & in c. ad nostram & j. de iure iuran. & c. constitutus de testi. & c. tua de poenis. per Collect. Et in prædictis literis in forma, significauit, interdum denunciatur quis excommunicatus ipso iure generaliter, & monetur ad satisfactionem, interdum monetur per duos terminos, & deinde excommunicatur, & hoc vltimum fit in casibus, in quibus non est quis excommunicatus ipso iure.

Vltius nota, quod non solet etiã Cancell. dare iudices in loco delicti, & in summa, nõ dat iudices, nisi in loco domicilij, seu cõmorationis, & in loco rei immobilis sitę, ad cõ q. ministris & general. ordi comitibus & baronibus, & huiusmodi non dat iudices, nisi in locis vbi cõmorantur, vel in loco vnde denominantur, si illa prouincia concluditur vna dioc. tantum, vide Abb ad hoc in c. dilectus de rescri. coll. iij. & not in l. ij. C. vbi Senator & in c. omnes de maior. & obed. & in c. quoniam. de offi deleg.

Nota ẽt, q. si actor impetret contra plures reos diuersarum dioc. quanuis illi rei sint diuersarũ prouinciarum, & etiam sit causa cõis, dantur iudices ip. singulis diocesisbus reorum, vel in tertiis si actor sit diuersę diocesis ab eis, nõ sufficit dare in vna ex diocesisbus reorum in simplicibus cõmissionibus Secus in causa appellationum, in quibus non est necesse accipere iudices, nisi in altera ex diocesisbus reorum, neque actores computantur, nisi pro vno, si dicant se esse litis consortes vide ad hunc stilũ not. in c. dilectus. de rescrip. & c. ex parte de for. compet. & l. ij. & iij. si vnus ex plur. app. & in l. j. de di. resc. C. & l. j. & ij. si plu vna sent & l. sæpe de re iudi. & l. j. si in commu. eademque caus. & in l. scire debemus de verb. obli. & l. de pupillo. S. si plurimi. de noui ope. nun. & cle. j. de appel. in cle. Et dicit lo. Ganfredi cum aliis doctor. Gallicanis fuisse determinatum in Cancellaria, quod si quis habet impetrare contra duos, quorũ vnus est de diocesi impetrantis, alius de alia, quod debet dare iudex in tertiam, cùm minora sequantur inconuenientia, & addit longẽ minorem esse inconuenientiam, q. vbi duo vel plures rei conuenti sunt in eadem causa, quod censantur loco vnus, quàm plurium, argum. c. cū in multis. lib. vj.

li. vi de rescri. & de iurepa. c. i. eo. li. de elec scriptum. & vide ad hoc no. per Inno. & alios in c. pastoralis. de rescri hodie in fit vt supra dictum est. Dicunt etiam predicti doct. Gallicani, in c. causam, de offi. delegat & Bellam in d. cap. statutum Cancellariam committere causam matrimonialem, et si sit super fœdere Episcopo, & aliis non Episcopis, cū clausula, tu frater Episcopo, & quando appellatur à gra uamine, vel interlocutoria in matrimonialibus, etiam cōmittitur Episcopo, vt ibi per eos, & ita seruatur hodie Facit contrā c. constitu. ii. de appel. Sed si maritus impetret literas contra aliquem detinentem vxorem suam inuitam, potest tunc absque dubio committi aliis, quā Episcopo, cū talis cognitio sit misti fori, vide Ioan. And & alios in c. nō est. de spon & c. illud de præsumpt. & Anto. de But. in c. tuam, de ordi cog. Et nota, quod si priuilegiatus traxit me, extra suam diœcesim, & ego appello à sententia, committentur olim causæ per Cancellariam extra diœcesim appellati. per no. in c. prudentiam. de mut. peti. Verū postea visum est obstare d. c. statutum. & negata est commissio extra diœcesim. Et iterum postea Cancellaria in similibus casibus dedit extra, tempore Clementis iiii Interpretando stilum per ius commune, per no. in c. cū dilectus. de conf. quare stilus in Cancellaria fuit in hoc inconstans Et in his & pluribus aliis indigeret declaratione Pontificis d. c. statutū, q̄ videtur confusè & generaliter tollere multas equi rates iuris antiqui Et nota, q̄ si Episcopus impetret literas vnā cum alio suæ diœcesis, pro re communi cōtra eius subditum, dantur iudices extra, etiā in simplicibus. arg d. c. vni co de iurepat lib. vi & ff. de quib. re. ad eund. iud. ea. li. i. & c. per tuas. de arbi & l. si ita. de libe. & posthum. & ff. si seruit. vend. l. si communem, & C. de temp. in integ. restit. peten. & de conces. preben. autoritate. lib. vi & l. i. C. si commu. ea demque causam in integ. resti. poss. & l. inter. de minor. l. per fudum. ff. de seruit. rusti. prædio & de condict. & demo strati. l. pater & faciunt dicta supra de litis consortibus

Personæ autem, quæ possunt impetrare literas, sunt laicius contra laicū in terris Ecclesię. vide in c. si duobus de ap pel Item laicus contra clericum, & clericus contra laicū,

Circa personas quæ possunt literas impetrare.

B etiam

etiam de antiquissimo stilo . & clericus cum laico contra laicum, si ad eos communiter res pertineat, sed non econtra sed in hoc ultimo casu cōtrarium vñr voluisse docto. in l. præcipimus. §. eodem C. de appella. & in l. fi. de hono. non conti. C. Mathel. in quodam nota. & Abb. recentior in quadam disputat. de quo per Collect post Federic. in c. forus. de verb. sig. In causis autem feudalibus, non dantur lre etiam clerico, vide c. cæterum, de iud. & ca. ex trāsmiffa. & c. verum de for. competen. Dantur autem literæ laicis contra laicos, super vsuris vel contractibus in fraudem vsurarū initis, vel iuramento vallatis lre super iure patronatus vel præsentatione, aut iure funerandi, aut dote, vel donatione propter nuptias, & super administratione rerum piarum, & propterea dantur confraternitatibus, vide ad hoc Paul. & Abb. in contul. Dantur etiam ratione voti. vide ad hoc in cap. licet, de voto. & quomodo laicus conuenitur super re, quam tenet ab Ecclesia, vide ad hoc Spec in tit. de com. iudi. adi §. 1. & no in c. nullus de fo. competen. & not. in c. si clericus laicum. Dantur etiam pro & contra executorem ultimæ volūtatis laicum, etiam in non pijs causis, licet quo ad hoc vltimum, videantur ob stare huic stilo not in c. tua de testa. Et breuiter, dantur literæ inter laicos super causis Ecclesiasticis, & alijs abique dubio forum Ecclesiasticum concernentibus. Super obseruatione autem pacti inter laicos non dantur, nisi diceretur in illis locis tales causas de antiqua consuetudine pertinere ad forum Ecclesiasticum. vide ad hoc Collec. in c. j. de pact. Super infamatione autē de crimine incestus inter laicos, cum peterentur liere tempore meo à Cancellaria, de consilio dominorum de parco negauimus eas, quanuis mihi videretur esse concedendas pluribus rationibus, & inter alia, quia Cancellaria maximē innititur textibus allega in c. fi. de sepul. sed quia non inuenimus exemplum alicuius forme antiquę, acquieui opinioni eorum sed contra feci in crimine contra naturam, cum peterentur literæ inter laicos iuxta formam, l. diffamari. vide de his doctor. post glo in c. nos inter de purg. cano & in ca. clerici de excessib. prælato. & cap. in Archiepiscopatu. de raptionibus.

Et nota

Et nota etiam, quòd Iudæis vel Saracenis contra laicos Christianos, vel e contra, non dantur literæ per Cancellariam, nisi super causis concernentibus forum Ecclesiasticū simpliciter vel mixtim, nec fit mentio de negligētia iudicū secularium, sed si essent de terris Ecclesiæ, bene dantur. vide ad hoc not in c quod super his. de voto per doctor. & in d. c. in Archiepiscopatu.

Magistris, seu præfectis fabricæ Ecclesiæ, & ppetuò oblatiis, & rectoribus hospitalium, laicis pro bonis ad fabricam vel hospitale spectantibus bene dat literas Cancellaria, & contra eos pro dictis bonis & fratribus & sororibus etiam tertij ordinis sancti Francisci, & contra eos: simplicibus autem eremitis non solent dari literæ, nec seruatoribus clericorum laicis. Bizocaris autem seu mantellatis dantur, vxori clerici coniugati, & multò magis contra eum videtur dari posse per l. j. C de incol lib. 10. & de digni. l. mulieres lib. xij. ff de senat. foeminae.

Et nota, quòd laico de terris Ecclesiæ, non dantur literæ contra laicum extra terras Ecclesiæ, sed e contra sic.

Et attende, quòd in tutore, & curatore, & procuratore in rem suam cōsideratur persona pupilli, vel adulti, seu fu-riosi, aut procuratoris, an sit clericus vel laicus, non ipsius tutoris vel curatoris super impetratione. Idē ad hoc vt trahatur extra, nam in hoc, videlicet, quo ad commissionem, non solet attendi diocesis vel locus commoration. tutoris vel curatoris, sed pupilli vel adulti. Faciūt ad hoc no. in l. si ex plu. tuto. C. & in l. j. S libelli de appel. ff. & l. j. q. nup. inter pu. & no. l. j. de administ. tut. & l. ad ea. ff de re iu. & in c. sua nobis & c. ex parte de appel & in c. querelam de elec. & in l. j. C de sent. & inter. iudi. & in c. j. de procu. lib. vj. vbi non attenditur qualitas procuratoris, & de procuratore in rem suam, vide no in c. licet. de ot. delega & l. apud. de dol. except. In patre autem laico administratore bonorum filij clerici non habetur firmus stilus. Aliqui ex Correctoribus considerarunt personam patris, propter interesse eius in vsufructu, & non dederunt literas contra laicum: alij dederunt, quasi pro re, quasi communi patri laico & filio clerico, & hanc partem nos sequuti sumus, tamen quo ad

B 2 trahendum

trahendum extra impetrante literas patre, aut si contra cū ratione prædictorum bonorum impetrentur, semper attēditur diocesis patris, non filii. si fuerint diuersarum, quia cōsideratur vexatio & cura comparendi per iura suprà alleg & verbum trahere, vt no. doct. Gallic. in d. c. statutum. & in executore quo ad hoc. & vide ad hoc glo. & Bar. in l. i C. de agric. & censi.

Dantur etiam literæ laico contra laicum, qui subest iurisdictioni tēporali alicuius Episcopi vel prælati, si hoc narratur, quanuis olim Cancellaria non dederit literas, nisi inter laicos Ecclesiæ Romanæ tantum, quod Collec in c. ad petitionem de accu. dicit obseruatum fuisse, vel ex effectu p̄sidentiu in literis expediēdis, vel ex errore Abbreviatorū.

Et si laicus percusserit laicum in Ecclesia, non dantur literæ ad instantiam percussi, sed rectoris Ecclesiæ. & vide ad hoc not in c. cū sit generale.

Dantur quoque literæ contra laicum mulieri conquerēti super dote, siue cum viro, qñ est nupta, siue absque viro soluto matrimouio, vel viro ipso ad inopiam vergente, & debet fieri mētio in rescripto, q̄ res super quibus agitur mulieri pertineant. Viro autem contra laicum dantur etiam literæ pro dote sibi promissa. vide ad hoc c. p̄ nostras. de donat. inter vir & uxo. & formam quinterni Cancellarię iustitię, in tit. de matri. Viro etiam contra vxorē, ad dotē p̄p adulterium vxoris perditam, videtur posse dari literas per c. plerunque de dona. inter vir & vxor. & c. ex parte. de consi. & no. per Abb. in c. cū sit generale de for. compet. & idem fortē videtur, si agatur super parafernalis per mulierem non contra tertium, sed accessoriē ad dotē, seu vnā cum dote. vt in c. plerunque. & c. significauit. & c. & si necesse. de donat. inter vir. & vxor. ar. l. si ego §. dotis. de iur. dot. ff. & l. si C. de pact. conuen. & ar. l. si sponsa ff. de iur. dot. & de priui. credi. l. ii §. si sed si mulier est vidua, vel pauper orphanus, bene impetrat literas etiam nulla facta mentione de dote, cum clausula, illos sub quorum iurisdictione &c. quę dantur quando pauper orphanus vel vidua nō possunt consequi iustitię complementum à iudicibus secularibus, & vocatur paup̄ orphanus miserabilis p̄sona vt

not.

no. in c. super quibusdam, de verb signi iuncto c. i. lxxxvii. distin. & l. orphanotroph. C. de Episc. & cle. & c. grandi. de sup. neg. præ. lib. vi. & c. ne cle. vel monac. Nec capitur orphanus, vt in c. admonere. xxxiii. q. ii. pro eo qui caret patre Et dantur etiam pro orphano, quanuis habeat tutorē vel curatorem, vt vidi in forma Martini de Ebulo videtur obstare d. l. orphanotrophos, sed potest esse pauper miserabilis, etiam si habeat tutorem vel curatorē. Pro nobili paupere orphano et dantur literę vide no. in c. significantibus, de of. deleg. & l. humilem. C. de incest. nup. Item dantur literę pro clerico cum vnica & virgine coniugato, & contra eum de stilo. licet videatur obstare c. vnicum. de cle. con. li. vi tamen p. stilo faciunt no. per Abb c. i. de vit. & ho. cle.

Et nota, quod pauper orphanus, vel vidua non impetrat in eisdem literis contra clericos & laicos simul, cum diuersę sint conclusiones.

Et aduerte etiam, quod laicus non impetrat literas contra clericum generaliter super iniuriis, sed est necesse specificari iniuriam, vide no. in c. grauis de resti spo. & c. olim, de iniur. Nec clerico, & laico dantur literę simul super iniuriis, etiam si diceretur communiter. Item si conquerentes sint plures, etiam si pater vel filius, vel fratres, debet poni super bonis & rebus aliis ad eos communiter spectantibus, sed in vniuersitate conquerente vel alio corpore; seu collegio, non dicitur communiter spectantibus.

Monachis autem vel aliis religiosis, aut mendicantibus non dantur literę nomine proprio, sed superioris & conuentus, nisi talis religiosus habeat aliquod officium obedientiarum, vel administrationē, aut beneficiū sui ordinis, vel ex dispensatione Apostolica, vel impetret super absolutio. ab excommunicatione vel infamatione aut alimētis, aliās non datur, etiam si sit in studio Et etiam olim obseruauit Cancellaria, vt per Collect in c. dilectus, de rescrip. & vide Rot de iud in nouis & in decisio Bellam Mihi tamen semper visum fuit posse dari literas pro existēte in studio, si asserat se de licentia prælati & conuentus esse in studio, per no. glo. in capitulo non dicatis, duodecima quęstione prima, & si longius, de iudicibus, & per Archidiaconum

& Ioan. And in c. secundo. ne cle. vel monach dummodo narret iniuriari sibi super debitis ratione studij contractis. Aliqui tamen Correctores sequuti sunt exactè stilum antiquū, ne sub hoc pretextu studij detur occasio monachis impetrandi literas super alijs debitis, & administratione proprii, & noluerunt dare etiam cum dicta narratiua. Contra religiosum autem hodie bene dantur literæ, sub nomine proprio indistinctè in loco commorationis & vide no. in c. quanto de offic. ordin. Mēdicantibus verò dantur literæ pro erogatis eis, vel Ecclesiæ eorum in eleemosinā, cum possint implorare officium iudicis, ad habēda illa bona, & etiam agere si dixerint se posse obtinere bona ex priuilegio sedis Apostolicæ, cui nō sit derogatum. Ad quod vide no. in c. si. de pactis li. vj. olim tamen Cancellaria non admittebat appellationes super immobilibus mendicantium, quibus allegarent priuilegium Apostolicum super eis, vt no. Collect. in c. significantibus de noui operis nunc Abbati autē soli dantur, pro spectantibus ad mēsam Abbatialem, si fuerint ordinis sancti Basilij vel Benedicti, aliās autem non dantur absque conuentu. Preceptoribus autem siue Commendatoribus militaribus dantur indistinctè, etiam pro pluribus commendis, sed non pro pluribus prioratibus in militibus Rhodiensibus, seu fratribus Hierosolymitanis, vt vidi in eorum statutis, seu stabilimentis, dum peterent confirmationem eorum. & vide no. in c. quia nos. de appel. per Innoc. & Host. vide ad hoc no. in c. cum deputati de iudi. & Oldr. in consil. cxxvij. Viro autem & uxori dantur literę absque verbo, communiter.

Non dantur literæ, si quis velit impetrare contra homines talis loci, nisi dicatur, vniuersi homines vel vniuersitas hominum talis loci vide ad hoc no. in c. cum in multis. de rescrip. lib. vj. Oldr. consil. cccxv. & not. gloss. in c. cum dilectus. de ordi. cogni.

Et quando ignoratur, an quis sit clericus vel laicus solet poni disiunctiuè clericus vel laicus; pro quo stilo facit. l. i. §. quia autem ff. quorum leg. & de resti. in integ. constitutis. & c. vnico de post. præ. lib. vj.

Filio autem familiās non solent dari literæ contra patrem,

trem, nisi exprimat sibi iniuriari super Castrensibus, aut alimentis, vel alias in casibus, in quibus, possit agere cōtra patrem. vide ad hoc l. lis nulla ff. de iud. & l. actiones. ff. de actio & glo. xxij. q. iij. si Ecclesia. & in c. quæritur. ij. q. vij. nā prohibitio consequenti, videtur prohibitum antecedens, videlicet, impetratio līrarum. facit q. not. Inn. in c. ij. de dila.

Emancipato autem bene dantur, cū nō prohibeatur agere, nisi non petita venia, quæ per impetrationem literarum non tollitur, & iudex hoc examinabit. arg. l. sed & in hac. S. præter. & l. quanuis. in fi. ff. de in ius voc. & facit l. fi. C. eodem.

Super furto verò, vel falsitate, cōmissa per patrem adversus filium quòd possunt dari. vide l. congruentius C. de pat. pot. & not. in c. prohibemur. ij. q. j. & in d. S. prætor.

Cisterciensibus non dantur literæ super castris, hominibus, vasallis, vel decimis, nisi adijciatur, quòd habuerint illa antequàm ipsorum monasteriorum Cisterciens. ordo reciperet instituta. vide c. recolentes. de stat. monac. & no in c. cum ordinem de rescript.

Super diuersis beneficijs cōtra diuersos reos non datur vnum rescriptum, nec cum clausula, & quidam alij. Sed est necesse exprimere reos, nec vbi agit sup. beneficio, non debet hodie addi in rescripto sup. rebus alijs, q̃ fructibus illius.

Cancellaria non dat literas Conuentui, vel Capitulo, vel contra eos, nisi super bonis discretis, & alijs quæ vacante sede per eos necessariò expediuntur, vt per Collect. in capitulo illa. ne se vacante.

Et pro iniuria illata Ecclesiæ cathedrali, vel intra ipsam vel in eius cœmeterio non datur literæ Episcopo, siue capitulo vide Collect. in c. cum deputati. de iud. sed cōtra sic.

Nec in aliquo rescripto ponuntur vltra tres ciuitates siue dioceses. computatis actoribus & reis, vel quatuor, si iudex fuerit ex illis quatuor.

Item, nō ponuntur vltra octo nomina reorum absque clausula, & quidam alij, sed cum ea septem: nomina verò conquerentium, possunt esse quot placet.

Contra reges & principes, seu magnos duces non dantur literæ sine signatura Papæ, faciunt not. per Specu. tit. de

legat § nunc videndum vers. Item non obstat.

Et nota, quod communitas, seu vniuersitas de stilo cōputatur pro quatuor personis, licet. l. mortuo ff. de fidei. & ex quib. caus. mai. l. ait praetor § item inquit, cū aliis iuribus faciant contra, & ideo non dantur lites in vno rescripto, nisi contra duas vniuersitates, si velis ponere clausulā, & quidam alii, & Cōmunitas dicitur ciuitatis Vniuersitas verò castri, vel ville, aut populi, videtur facere cōtra cle vnicā, de vsur. & no. per Bar in extrauag. ad repimēdam Nec dantur literæ, nisi contra tria monasteria tantum, vel domos in eodem rescripto. Nec super iniuriis verbalibus dantur literæ per Cancellariam vide ad hoc c. cum te. de re iudi. & decis. Rotē.

In ciuilibus plures agentes appellantur litisconfortes.

In criminalibus verò plures rei complices, facit contra glo in cle. i. de poenis, vide tex. & Ioan And. in c. cum oporteat, de accusat.

Quando agitur super pecuniarum summis, ponitur in cōclusionē post illa verba, ap. re vsuris cessantibus, de quo in c. dilect. de fo. comp. nisi conqueratur Episcopus, capitulum, conuentus, vel persona Ecclesiastica rōne beneficii, aut religiosus, vel familiaris Pape, vel decur. Roma quia psumitur pro eis vide no in c. cū in iuuentute, de presump. cum ex iniuncto, de no ope. nun. lxi dist. miramur ix. q. ii. Lugdun. nec hodie ponitur in rescriptis appellationum.

Mortuum non appellat Papa dilect. fil. de stilo, nec venerabilem fratrem, sed quondam talem, & bo me Ep̄m. In rescripto super defectu natalium, ponitur clausula, ita tamen &c. aliā est falsum, & committitur diocelano nisi sit suspensus, quia tunc committitur officiali ultra montes, & hodie etiam idem quando diocelanus agit in remotis, & hoc exprimitur. facit c. daturum, de præben. li. vi si vacet Eccle. tunc scribitur maiorem potestatem in ea obtinenti. vide de hoc in quinterno titu de defectu natur. Specul. titu. de dispens. § nunc de Episcoporum & in fi. & quis dicatur Diocelanus, vide gl. in Clem. unica. de fo. competen. & datur hodie hæc dispensatio tam presentibus in Curia, quā absentibus, etiam pro genitis ex non soluto & soluta, & de

& de dicta clausula, ita tamen, vide Oldradum consi. clxv. & Rot in antiquis: & gloss. in cap si pro clericis. de præb. libro vi. & in capit. non potest. & Salice. in l præscriptio. C. si contra ius, vel utilitatem publicam.

Et in confirmationibus in forma communi, nunquam ponitur in narratione diœcesis, in qua est beneficium, sed in salutatione tantum.

Nec datur, Post iter arreptum, mulieri, sed religioso sic, si habeat administrationem. vide not. in c. cum deputati. de iudi. & glo. in Clem. & si principalis, de rescrip.

Regulæ Cancellariæ Papæ viventi ad futuram rei memoriam dantur sub hac forma; Ad futuram &c cum literis manusculis, Cunctis disponentes fidelibus, iustitiam ministrari tenorem cuiusdam per nos dudum editæ constituti. quæ die decima nona Mēsis &c. Anno Incarnationis &c. Pontificatus &c. Anno primo, publicata fuit ad Instantiā dilecti filij A. Decani &c. se illa pro sui conseruatione iuris, indigere asserentis, præsentibus inferi fecimus, volentes & autoritate Apostolica decernentes, vt huiusmodi sic inserto tenori stetur, & plena fides adhibeatur, vbicunque in iudicio vel extra illud exhibitus fuerit vel ostensus: dictus verò tenor talis est, Item voluit &c. nulli etiam. dat &c.

Si Papa fuerit defunctus, dantur sic à successore, Cunctis &c. quarum quidem constitutionum, quas suo duntaxat tempore duraturas obseruari voluit &c.

Si verò non petantur ad futuram rei memoriam, sed p. commissionem iudicum, dantur sub hac forma directè iudicibus, coram quibus causa pender: Cunctis &c. per nos nuper editæ constitutionis anni & cæte Pontificatus nostri &c. ad instantiam dilecti fil se illa pro sui iuris cōseruatione & executione quarundam literarum Apostolicarū per eum ad vos communiter impetratarum facienda indigere asserentis præsentibus &c. volentes &c. Tenori plenā fidem adhibeatis, & secundum eum ad executionem procedatis. Literarum verò earundem dictus tenor talis est.

Clausula, prouiso, quando quis conqueritur, super censibus pensionibus, & huiusmodi Prouiso ne census huiusmodi contra statuta Lateranensis concilij impositi sint, vel adauēti vide c prohibemus. de censi & ponitur in rescripto ante clausulam, testes. Nec datur si minor impetret contra maiore, nec contra laicū tm, vel clericum & laicū simul.

Clausula, prouiso, quando quis conqueritur contra cōmunitatē vel vniuersitatem, est hęc, Prouiso ne aliqua singularis persona dictæ vniuersitatis autoritate præsentium ad iudicium euocetur, seu in illam, aut locum prædictum interdicti sententiam proferatis, nisi à nobis super hoc mādatum receperitis speciale, & contra capitulum, hæc clausula non ponitur, vide Bellam de hac clausula in capitulum in multis de rescriptis lib vi

Clausula, prouiso, quando quis conqueritur contra consules, aut proconsules, aut nobiles, aut gubernatores ciuitatis vel huiusmodi, est hæc, Prouiso ne in terras dicti nobilis, vel eandem ciuitatem, vel oppidum autoritate præsentium interdicti sententiam proferatis, nisi super hoc à nobis & cat. & hæc clausula ponitur, qñ conqueritur aliquis in pecuniarijs vel alijs ciuilibus causis contra prædictas personas: vide in extrauagan. Bonifacij proinde. Super criminibus verò remanet ius antiquū. c. si sententia, & cæterum. de senten excomm. li vi cum alijs iuribus non tamen ponitur in rescriptis super vsuris, nec super manuum iniectione, et si agatur ciuilitate, nec in matrimonialibus, vide c non est. de sponsalib. & c. i. de vsu. li. vi & c penult Clausula, prouiso, nō datur in commissionibus appellationum, nec olim aliquo tempore data fuit in partibus Gallicanis: quia male parebant nobiles & vniuersitates iudicibus Ecclesiasticis, vt legi in notis quinterni Cancellarię gratię Nec etiam ponebatur in certis Dioccesibus Germaniæ, per constitutionem in Concilio Constanti nunc sic factam, videlicet in Caminen. Trazeburgen. Nauelburgen. Zuerinen.

Clausula, prouiso, quādo excommunicatus contra formam Concilij generalis petit absolutionem. Prouiso, quod
si pro

si pro manifesta offensa dicta sententia sit prolata nec ab excommunicato sufficienter præstetur emenda nullatenus relaxetur vide c sacro de senten excomm & ca. ab excommunicato de rescri & c ex parte, de verb. sig.

Inuocatio brachij secularis, hodie non datur absque signatura per Cancellariam, nec tempore Collect. dabatur, vt per eum in c j de offic deleg. olim verò data fuit: vt in quinterno iustitiæ, de vsuris, forma xxi. quare stilus est inconstans. & an delegatus hoc possit sine expressa commissione, vide doct. in c significasti de of deleg. & in c. si quis contra clericum de fo. comp & c. vt officium, de here. li. vi.

Super sponsalibus de futuro, vt cogatur vir vel mulier implere per verba, de præsentis, non solet Cancellaria dare literas, etiam si dicatur interuenisse iuramentum, vide que scribo in aliis memorialibus meis. & no in c requisivit. de sponsalibus.

In rescripto appellationis à principio, vbi format libellus actoris vel rei super petitionem semper debet poni quis petat, à quo petat, seu petierit, quid vel quare petat: & in his ultimis, quando ignoratur res, vel quantitas aut causa, solet dici rem tunc expressam ex causis tunc expressis, vide materiam libellorum, & quæ infra dicentur.

Item in absolutione ab excommunicatione debet poni causa excommunicationis vide doc. Gallic. post alios in c. ex parte de offi ordi. & Host tit. de rescri. § quis impetrare.

Et nota, quòd per Cancellariam datur monitio sub censuris in notoriis iuris: vt super decimis & huiusmodi vt in tit de decimis. in prima forma quinterni vide gl. de his post tex. in cle dispendiosam de iud & doct in c conquestus de for compe & in c nosti de elect. & de probat. quoniam. & de appel personas & de iniur ad nostram.

Et considera, quòd Cancellaria in rescriptis sæpius vtitur verbo, temerè, quod verbum excludit rectè vel ritè, aut vtrunque, & potest conuenire parti, vel iudici: vt no in l. eū qui temerè ff de iud & Insti de poen. teme. liti. c ex literis. de diuor. c tuarum de priui de elec prouida li. vi. & c. vt periculosa. ne cle. vel monac eo li. Inst quib alie. licet. §. econtra. & in c bonæ. de postu prælat. & in multis aliis iuribus.

Et ad

Et aduerte, quòd Cācellaria vtitur his duobus terminis in conuentione, videlicet, traxit in causam, vel fecit ad iudicium euocari. De primo vide no in c. pastoralis. de cau. poss. & propriè de alio in l. j. tit. de in ius vocand ff.

Si contra Episcopū, Archiepiscopum, vel Patriarcham, impetrentur literę, vbi dicitur per censurā, debet dici, auctoritate nostra vide c. quia periculosum de senten. excom. li. vj. & quia pontificali. de offi. deleg. eo. lib. Contra electum verò quando dantur literę, dicitur per censuram de stilo. videtur contra dicere c. ij. de offi. deleg. ob reuerentiam sacri officij. Sed aliud est pontificale officium, aliud pontificalis ordo, & aliud pontificalis dignitas. vide ad hoc gl. in clem. Archiepiscopo. de priuileg. & quandam decisionem Belam. & contra perpetuum administratorem etiā dicitur per censuram vide not in c. is cui. de elect. lib. vj.

Super spolio contra iudicem nō ponitur dicto tali, sicut iustū fuerit, restituto, sed simpliciter ponitur clausula, vocatis, cū insinuat pro ea extra de renun. in præsentia, & c. dilectus, de rescrip. vide Oldra. consi. ccxxvij.

Item nunquam dantur nisi vnus, duo, vel tres iudices, vide c. prudentiam de offi. delega.

Item ordo præcedit Diocesim, sed non Ciuitatem, vt Abbas S. Petri Perusineñ. ordinis S. Benedicti. Abbas S. Cucupharis ordinis S. Benedicti Barchinonen diocesis.

Nomina ordinum Camaldulensium, Cisterciensium, Cluniacensium, Carthusiensium, Præmonstratensium præferunt, alia postponuntur, ordinis sancti Benedicti, ordinis humiliorum &c Cisterciens. ordinis Præmonstraten ordinis &c.

Clausula, non obstante, facit cōquestum duplicem. Vide de ea in cap. ne aliqui, de priuileg. lib. vj. & ponitur etiam in rescript. de iustitia.

Episcopo non dantur literę super iuribus Episcopalibus generaliter, nisi exprimat aliquod ex eis. vide Specul. de rescripti. præsent. & not in c. constitutus, de reg. do. & Belame. in decisionibus.

Debet poni in rescripto etiam appellationis de stilo nomen & cognomen Actorū & Reorū, & appellantis ac appellati, aliās non dantur literę, nisi diceretur Titius & Meuius,

uius, & alij hac parte litis consortes, quos non est necesse exprimere. Nomē verò Iudicis ordinarij, à quo appellatur, non est necessarium apponi, sed delegati sic, licet videatur aliud doctoribus. vide Spec. tit. de appellatio & c. oblata & Bar in l. j. § libelli. de appellatio. ff. & decis. Rot. Itē est necesse quod ponatur diœcesis rei. Item debet poni qualitas vel dignitas personarū, Laicus, Canonicus, Rector, Armiger, Cuius. Nec debet quis intitulari duobus titulis, sed vno tm̄ super quo impetrat, sed si impetrat super pecuniarum summis, aut aliis orphanis, potest assumere titulū quē voluerit, & dabuntur ei Iudices, iuxta diœcesim de qua se intitulabit. Vide ad hoc not. in c. ad aures, de rescrip. & Bella. in deci & nota in quadam decis. in antiquis, de rescrip. Et si est religiosus actor vel reus, debet exprimi ordo, vt per Host. & Collect. in c. cum ordinem, de rescrip. Et Iudæus non dicitur laicus vel cuius, sed dicitur incola vel habitator talis loci, vel in tali ciuitate commorans.

Et mulier debet poni post clausulam, & quidam alij clerici & laici, cum non cōprehendatur sub nomine laico de stilo, vide Spec. in tit. de rescrip. præsentatione, & olim ponebatur ante, dummodo esset nominatus vnus laicus.

Si est mulier quæ appellet, debet semper poni dilecta in Christo filia Anna. & c. & si est nobilis, debet etiam poni nobilis, & si vidua, debet semper dici talis relicta quōdam talis vidua. Sed si mulier nō appellet, sed conueniatur, nō debet dici dilecta in Christo filia, nec etiam in conquestibus. Dicitur etiā in aëtrice, dilecta in Christo filia Ioanna dilecti filij Antonij & c. vxor. Et idē dicitur in parte administratore bonorum filij, & tutoribus, & curatoribus, dilectus filius A. dilecti filij B. genitor in muliere appellata nō dicitur, dilecta in Christo filia. In forma, sua nobis, in forma autem, humilibus, tam in appellante, quā appellato, quā etiam iudicibus semper dicitur, dilectus filius, & dilecta in Christo filia in forma querelam. In actore ponitur dilectus & dilecta, non in reis & conquestibus. In conclusione ponitur, Ideoque & alijs quo circa & c.

Nota, quod in forma, sua nobis, non datur expressa absolutio ad cautelā, & expressa cōmissio attentatorū in forma,

ma, humilibus, sic Et in omnibus rescriptis iustitiæ ponitur clausula, Quòd si nō ambo vel omnes, prater quā in rescripto in forma, Humilibus, in quo ponitur, vos, vel duo, aut vnus vestrum. Et huiusmodi clausula ponitur post clausulam, testes. Et si in rescripto non ponitur clausula, testes, debet poni statim post cōclusionē. Vide de ea c. prudentiā. de of. deleg. & c. cū dilecti. de emptio & vend. & c. suscitatus. de rescrip Et si excommunicatus impetrat absolutionem, non debet dici dilectus filius, sed sua nobis Anto &c.

Et cū Cardinalis impetrat rescriptum, non dicitur, sua nobis, vel significauit, vel conquestus est nobis, & sic de aliis Sed exposuit nobis dilect. fil noster. tt. sanctæ. Praxedis.

Et quando fit mentio de ordine Carmelitarum per consili. Sixtini poni debet, ordinis gloriosissimæ Dei genitricis semperque virginis Marię de monte Carmeli, quam constitutionem quidam ex abbreviatoribus nō obseruauerunt, à me autem fuit semper obseruata, ob honorem Virginis & antiquitatem ordinis Carmelitarum.

In Abbate, Priore, Sacrista, vel Decano Ecclesiæ, semper debet dici Abbas, vel Prior secularis, & collegiatæ Ecclesiæ talis

Et nota. quòd in salutatione inter primum & secundum iudicem ponitur, inter secundum verò & tertium ponit ac vt dilecto fil. Decano & succentori ac capifero Ecclesię S. N.

Et aduerte, quòd Cancellaria magnā vim facit in verbis, vt propriè ponantur, & sub certo ordine, vt innuit Collec. in c. dilectus. de cap. mona. & no. in c. venerabiles. de cōfir. vtil. vel inutil. & liiii regu. Cancel. & c. causam de rescrip. Et quantum fieri potest non repetit vel conculcat verba, nec sententiam præfertim in decisiuis & dispositiuis.

Vbi appellatur ab euitatione præiudicii, vel molestationis inferēdi extraiudicialiter de facto admittitur appellatio & ponitur clausula, vocatis, & taxantur minus literæ. Vide ad hoc not. in c. dilecti. de maior & obed.

Quando mandatur confirmari vel infirmari sententia lata super crimine, vel aliàs cōmittitur, semper ponit in cōclusionē, in his quæ pœnam sanguinis non cōtingunt. Vide no. in c. in Archiepiscopatu de rap. & in c. fi. ne cler. vel monach.

monach. lib vi & c. sententiā sanguinis. eo titu. in antiquis. aliās nō valeret cōmissio, nisi ex certa scientia Vide Anto. de But in c. quæ in Ecclesiarū de consti. Item qñ impetran- tur literę pro canonicis Alemanie, vel Beguinabus, vel Cō- fraternitatibus, aut Iesuatis seu alijs pijs Collegijs, vel con- gregationibus non approbatis, Ponitur in fine antedatā, per hoc autem dictarum Canonissarum statutum non in- tendimus in aliquo approbare, vel dictam confraternita- tem non intendimus & c. pro quo stilo facit rex. in c. indē- nitatibus. de ele l. 6 & in cle. accedentes. § illas de sta. mo.

Item nota, quod appellato, nisi post terminum octo mē- sium, non dantur literę in illa causa appellationis, & sic de stilo practicatur hodie. c. oblata. vide Rot in antiquis tit de rescrip & consti. ccciiii tamen olim non dabantur literę ap- pellato nisi confirmatorię. vt per Collect in capitulo signi- ficantibus. de noui operis nunciatione

Et nota, quod si pars appellet à tarditate vel negligētia iudicis in expeditione causę solet dici, quod anno & am- pliūs iam elapso, in dicta causa procedere nō curat loco & tempore congruis requisitus, aliās, nisi sit lapsus annus nō solent dari, nisi Iudex expressē denegaret iustitiam mini- strare, quia tūc nō diceretur aliqd de anno Vide Io. And. in c. dilecto de appellationib & Abba in c. ex parte eo tit. & in c. proposuisti. de for. compet & glo c. ii de appellatio. l. vi. & c. nullus de iure patro. & in authen. vt differen. iu- dic. & c. ad aures. de simon. & Barto. in l. Titia cūm nu- beret Caio Seio. ff. de leg. & Bal. in l. fi. § illud. de temp ap- pellat Et formam quinterni iustitię primam: in tit de iud. ten. n. diu causam in suspen. & Spe. tit. de appellatione, qui interpretatur illam primam formam, quando non est commissā causa appellationis, quia tunc habet remedium desertionis In ordinario aut nō dicitur aliquid de anno se- cundū stilum, sed dicitur diutius tenuit causam in suspēso, & tunc dantur tres menses ad expediendum, iuxta prædi- ctam formam primam.

Item dantur literę in quibus conceditur adiunctus, pro- pter suspicionem iudicum ab aduersario impetratorum, & si nondū est ad litis contestationē processum, vt in tertia

&

& quarta forma supra alleg. tit. de mādatis quæ fiunt iudi. de quibus vide doc. in c. insinuāte, de off. dele. & c. causam quæ, eo tit. & causam quæ, de iudi. & Fed. in cons. Non autē ad solam allegationem suspicionis iudicis datur nouus iudex, cū habeat allegans remedium arbitrorū, vel collegarum, & multo minus quando recusatur executor in forma dignum, vel alius hmōi qui non teneantur vocare partes, cū illi non possint recusari. Vide no. in c. cū venissent, de iudi. per Anto. & c. nouit, & c. postremo, de appell. & Rot. eo tit. de concess. prab. in nouis.

Clausula, Testes, non solet apponi in aliquibus rescriptis, quæ sequuntur.

SVper vsuris qñ impetratur cōtra clericos tantūm, vel clericos & laicos simul, & nec in causis matrimonialibus, aut consanguinitatis, vel affinitatis, nec dotis accessoriæ, vide c. de prudentia, de dona. inter vir & vxor nec super manu iniectione, contra clericū & laicū simul, vel cōtra clericū tantūm, etiamsi dicatur super aliis rebus iniuriari conqueren nec super crimine vel diffamatione eius, nec qñ dicitur contra iuramentū super hoc præstitū temere veniendo: nec cū in literis dñ extra tenorē priuilegiorū vel indulgentiarū, nec in literis post iter arreptum, nec cū cōmittitur iuxta priorū continentiam literarū, nec in literis preces & mandata, & cū olim, quæ dantur volentibus ingredi religionē, nec qñ dicit in appellationis causa hmōi, nec qñ petitur obseruatio sententiæ deserta appellatione, vel quia transiit in rē iudicatā, nec vbi compellitur ferre arbitriū arbiter, nec in literis super absolutione monachorum, nec qñ dñ de utroque processu, nec in literis super defectu natalium, nec qñ petitur absolutio ab excōicato, qui concordauit cū parte, nec in literis cū secundū Apostolū, quæ dantur ordinibus nō habentibus beneficia, nec in cruce signatis, & qñ denunciatur excōicatus, vide in quinto tit. de excōicantibus, aliās in literis, cū mandantur executori, relaxatio sententię excōicationis latæ cōtra formam cap. sacro de sent. excō. & c. reprehensibilis, de appell. sed in executoria eius bene dat, nec in literis si tibi, de quibus

bus vide in quinterno tit de resti in integ nec quando petitur confirmatio laudi, secus vbi petitur reuocatio. vide in quinterno. tit. de arbit. & compositi, nec vbi de obedientia agitur, vel vbi subiectio, vel visitatio denegatur, nec in literis contra indulta, nec in beneficio ad cuius collationem quis se per parentes literis obligauit. quia iam constat per literas, prout in multis superioribus, nec quando dicitur, prout in literis inde cōtectis, nec in literis quòd excommunicatum clericum recipiat ad diuina, nec quādo literæ bullantur cum serico, nec quando publicatis attestationibus testes quandoque admittuntur & appellatur. Super iniurijs non est stilus firmus, quidam dederunt, alij non, propter verbum, iniuria, quod trahitur etiam ad crimen.

Et quando quæstio principalis est super crimine, aut aliqua materia, in qua non ponitur clausula, testes, si appellatio interponitur super grauamine per iudicem illato, non ponitur in rescripto clausula, testes, propter euentum cognitionis causæ principalis. in c. vt debitus. de appe. faciunt not per Oldr confi cccxx.

Clautula, legitimi impedimenti, & ex ratione est huiusmodi, de qua in quinterno. tit de præsentationibus. Sed dictus A legitimo, vt asserit, impedimento detentus, nō fuit appellationem huiusmodi infrā tempus debitum prosecutus. Quare nobis humiliter supplicauit, vt lapsu dicti temporis non obstante sibi super hoc opportunè providere paterna diligentia curaremus. Quo circa. &c.

C

Sequuntur

Sequuntur formæ conclusionum, quibus hodie utitur Cancellaria in rescriptis meræ iustitiæ. Nam in forma, humilibus, aliquid gratiæ concedit Vicecancellarius, siue Cancellaria in administratione iustitiæ circa commissionem iudicum de antiqua consuetudine, ne partes expectando signaturam, quam omnino haberent, vexarentur expensis & dispendio moræ, quod maxime debet evitari, tam in Rota, quam in Cancellaria, ut in Conclus. Rot. CCCCCCLVII.

CONCLUSIO communis in conquestibus & querelis, & quomodo appellatur ab interlocutoria vel grauamine. Vocatis, qui fuerint euocandi, & auditis hincinde præpositis, quod iustum vel canonicum in matrimonialibus fuerit, appellanti reo decernas facien. quod decreueris per censuram Ecclesiasticam firmiter obseruari. In causa spoli dictur, & dicto tali, sicut iustum fuerit, restituto.

Nota, quod in conquestibus contra vniuersitatem, officialem, siue dominum alicuius terre, post verbum, obseruari, dices Prouiso ne in vniuersitatem prædictam, vel in terram dicti officialis, vel comitis, excommunicationis vel interdicti sententiam proferas, nisi à nobis super hoc mandatum receperis speciale, nisi impetretur super v suris, vel iniectione manuū violēta in clericos, vel causa matrimoniali.

Appellatio ab vnica diffinitiuā in causa matrimoniali. Mandan. quatenus de sententia huiusmodi legitimè cognoscens, quod canonicum fuerit appellanti reo decernas facien. &c.

Appellatio à duabus diffinitiuis non matrimonialibus in qua secunda confirmat primam. Mandan. quatenus in causa vltimę appellationis huiusmodi legitimè procedens, dictam posteriorem sententiam confirmare vel infirmare app. reo. curetis, prout de iure fuerit faciendum.

Appellatio à secunda sententia confirmatoria primę, in causa matrimoniali. Mandan. quatenus de vltima sententia huiusmodi cognoscens legitimè, quod canonicum fuerit appel. reo. decernas facien. &c.

Vbi

Vbi sunt contrariæ sententiæ diffinitivæ & appellatur ab vltima, etiam si sint duæ cōsequenter latæ pro vno Mādamus &c. de vtroque processu cognoscens, legitimè, illū ex eis quem ritè factum fore repereris, autoritate nostra ap- pel. reo. approbes, reliquo sicut iustum fuerit reprobato.

Vbi sunt contrariæ sententiæ in causa matrimoniali. Mandan. quatenus de vtroque processu cognoscens legiti- mè, quod canonicum fuerit appellant. reo & c. facien. &c.

Quando mortuo iudice qui cognoscebat de causa com- mittitur aliis Quo circa quatenus vocatis, qui fuerint euo- candi, & causa ipsa in statu debito per vos resumpta, illam vltèrius audiat, & quod iustum fuerit appel. reo. decerna- tis, facientes, quod decerneris. &c.

Commissio admissionis, cessionis bonorum, pro clerico excommuni- cato, qui est paratus satisfacere quam primum per- uenerit ad pinguiorem fortunam.

QVo circa &c. si est ita, vocatis creditoribus præfatis, & aliis qui fuerint euocandi, receptaq; per vos ab eo- dem cessione bonorum prædictorum, necnon ido- nea cautione, vt si ad pinguiorem fortunam peruenerit, de- bita, persoluet, sententiam prædictam relaxare procuretis, prout de iure fuerit faciendum. & vide c. Odoardus, de so- lut. & c. peruenit. de fideiuf. super monasterio grauato on- re debitorum. vide formam in quinterno. tit. de vsuris.

Quomodo petitur obseruari sententia interlocutoria, à qua nulli- ter fuit appellatum, vel quia deserta fuit & com- mittitur eisdem iudicibus.

QVo circa &c. vocatis &c. si vobis de nullitate, siue de- sertione appellationis huiusmodi legitimè consti- terit, contra prædictum Ioan ad vltèriora proceda- tis, iuxta ipsam formam & continentiam literarū. Olim hu- iusmodi literæ etiā cōmittebantur aliis sub forma, vt post- quàm cognouissent de nullitate vel desertione, remitterēt- cām, prioribus iudicibus, vide not. in c. ad hęc. el j. & c. ex- ratione.

ratione. de appel. Et de verbis continentiam, & tenorem in formam, & huiusmodi. vide not in c si cum. & c si Apostolica. de praben lib. vi & c. significante. de appel. & c. quia. V. de iudi & in multis aliis iuribus.

Quomodo petitur observatio sententiae diffinitivae, & excommunicationis.

Quo circa & c. si est ita, diffinitiva, sicut ritè excommunicationis sicut rationabiliter prolate sunt, sententias huiusmodi faciatis autoritate nostra, usque ad satisfactionem condignā inviolabiliter observari vide glo. & doct. in c quoniam Abbas. de offic. deleg. & Specul. titul. de remissionibus.

Conclusio absolutionis ab excommunicato, qui est paratus satisfacere de cōsensu partis & parere iudicato, & lris. Quocirca & c. Mandan quatenus si est ita p̄dictum. P. postquam literis ipsis legitimè paruerit cum effectu, & ad hoc dicti S. consensus expressus accesserit ab eadem sententia, & aliis censuris per eum occasione prēmissarum incuris, hac vice duntaxat, autoritate nostra absoluatis in forma Ecclesiæ consueta, & iniungatis ei pro modo culpæ pœnitentiam salutarem, & alia quæ de iure fuerint iniungenda. Et si iniuriatus ex non rationabili causa remitteretur absolutioni, vide no per Hostien. in summa de pœnit.

Conclusio pro excommunicato ratione contumacie, qui est paratus parere.

Quo circa & c. E. si hoc legitimè perierit, recepta tamen prius ab eo cautione idonea super eo, quo excommunicatus habetur, ab excommunicationis sententia huiusmodi de ipsius domini consensu hac vice duntaxat absoluatis in forma Ecclesiæ cōsueta, iniungatisq; ei p̄ modo culpæ pœnitentiā salutarem, & alia & c. vide de his absolutionibus, an sint pro cōtumacia, an p̄ offensa in c. qua frōte de appel. & c. ex parte de verb. sig. el i & c. venerabilibus. de sent. excom. lib. vi. & glo. in c. ex literis. de offic. delegat. & Spec.

& Spec. tit. de contum. quādo verò committitur absolutio super iniectione manuum, tunc ponitur præstatio iuramenti, quòd deinceps talia non committeret &c. & idem fit in violatoribus Ecclesiasticæ libertatis, & aliis huiusmodi. vide in c. ex timore. de sent. excommu.

Observatio sententiæ, quæ per desertionem transiit in rem iudicatam, cum taxatione expensarum Mandan. qua tenus si, vocatis qui fuerint euocandi, vobis de desertione, appellationis huiusmodi legitimè constiterit, sententiam prædictam sicut ritè prolata est, faciatis autoritate nostra appellationem firmiter observari & expensas prouida moderatione taxare curetis, & si taxationem ipsam per vos fieri contigerit, faciatis idem. B. per censuram Ecclesiasticam, appellatione cessante, de expensis ipsis debitam satisfactionem impendi. Iste stilus super vocationem videtur consonare cum opi. Bar. in l. i. ff. nil noua appel. pen. & Bal. in l. eos. C. de appel. Satis probat tex. in l. ii. ver. si. C. de tem. appel. & vide Canonistas recentiores in c. ex ratione, de appel. post Innoc. Butr. & Imol. contrarium tenentes.

Quando excommunicatus petit absolutionem, & relaxationem interdicti.

Quo circa &c. vocatis, qui fuerint euocandi, si vobis constiterit dictum B. eidem G. de præmissis satisfecisse, prædictum B. hac vice duntaxat autoritate nostra absoluatis, in forma &c. Salutare, & interdictum huiusmodi relaxetis.

Conclusio quando petitur observatio laudis siue arbitrij, à quo non fuit intra tempus debitum declaratum, nec acceptatum.

Mandamus, quatenus dictum arbitrium, sicut iustè latum est, faciatis per poenam in compromisso huiusmodi appositam autoritate nostra appellationem firmiter observari vide doct. in c. quinquauallis. de iureiur. & C. de arbit. l. pen.

C 3 Observatio

Quo circa &c. vocatis dicto tali, & aliis q̄ fuerint euocandi, si vobis de re iudicata huiusmodi legitimè cōstituerit, sententiā prædictā sicut ritè probata est faciatis, auctoritate nostra firmiter obseruari. vide q̄ habentur in c. ea quæ. de re iud. Et hæc forma quo ad vocationē & citationem, consonat opinio gl. l. ii C. de inoffi. test. & Cin. in l. ab executore. C. quorum appe. non recip. de quo per Inno in c. ex ratione. de appel. & c. cum super. de re iudic. & Bar. in l. diuo pio. §. in venditione, ff. de re iud. In causis autem matrimonialibus, quanuis quo ad aliquos effectus trāseant in rem iudicatā, vt in c. dilectę. & sua nobis. de appell. per doct. tamen Cancellaria non solet dare executionem, siue obseruationem sub p̄dicta forma, sed qñ petitur, dat simpliciter clausulam, vocatis &c. In sententia autem super separatione thori, bene datur obseruatio, licet Ioan. Andr. & quidam alii doctor. videantur aliud sentire in c. ex literis. de diuort. & c. lator. de sent. & re iudic.

*Si non obstante lapsu temporis committatur Iudicibus
ut ad ulteriora procedant.*

Quo circa &c. Mandan quatenus si quod de impedimento huiusmodi proponitur, veritate fulcitur, lapsu dicti temporis non obstante &c. vltius in causa ipsa, iuxta literarum prædictarum continentiam & tenorem, procedatis & vide Spec. tit. de remis. & no. in c. si eum. de præb. lib. vi. & in c. exhibita. de iudic. per Ioan. And.

His formis Cancellaria vtitur hodie in rescriptis iustitię. & in appellationibus, quanuis clausula, vocatis &c. sit cōmunis & frequentissima in simplicibus conquestibus, que relis, & quibusdam aliis rescriptis. Reliquæ autem formæ rescriptorum simplicium, in quibus ponuntur clausulę speciales in conclusionibus eorum, & in quibus non fit mentio de appellatione, p̄nt colligi ex quinterno Cancellariæ, super quibus hodie non est aliquid immutatum, videlicet, in materia arbitrorum, iniectionis manuum, usurarum, matrimoniorum,

moniorū, indebitarum alienationum, neque in quibusdam aliis, sed seruat̃ antiquus stilus Curie Super reuocatoriis verò in causis appellationum nō ponuntur hodie formę, quę hñr in libro reuocatoriū, & referuntur per Spec tit. de appel § de officio. ver. vt autem. & in rub & de remis. sed plerunque in illis exemplis Spec. ponitur clausula, vocatis, in conclusion. vel clausulis de quibus suprā. Prædicta autē clausula, vocatis, quę, vt dixi, ponitur creberrimē in simplicibus rescriptis, & in appellationibus à grauamine, vel interlocutoriis, ponitur etiam in casibus sequentibus, quādo pars reclamatione laudo vel arbitrio, & quando iudex vel pars post appellationem à grauamine vel interlocutoria procedit ad diffinitiuam, vel ad vltiora temerē attēdendo, vel quando processus vel sententia petitur nulla decerni, & quando sunt latę duę interlocutorię contrarię, nec tunc dicitur de vtraque &c. Et quando iudex, qui nullam habet iurisdictionem, de facto processit, vel quando remittitur cā per iudicem ad examen sedis Apostolicę, vel ad curiam, quod idem est, vt not glo in c. statutum. de præbend. libr. vj. & in similibus ponitur dicta clausula, vocatis.

Et quia diuersa est conclusio in appellationibus, & diffinitiuā, & interlocutoria, ponētur aliquę remissiones, ostēdentes quę dicantur diffinitiuę vel interlocutorię secundum doctrinas doct. & stilū, seu consuetudine Cancellarię.

Impositio perpetui silentii est diffinitiuā Vide Bal. post Spec. tit. de sent. prolata. Sententia lata super articulis iuris, est interlocutoria. not. Bal. in c. sua nobis. de appel. & l. præses de sent. & interlocu. iud. C.

Sententia excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, habetur pro interlocutoria, & ponitur de stilo clausula, vocatis. not glo. ij. q. i. In summa. nec propriē debet appellari sententia. vide Archid. xviii. dist. c. si nec transit in rem iudicatam, quin possit semper agi per viam querelę, vt not. in c. sacro. de senten. excommunic.

Confirmatio electionis absque contradictore, non habetur pro sententia, & si fiat cum causę cognitione per controuersiam. Contradictoria habetur pro diffinitiuā, & ponitur clausula, in appellationis &c. vide Host & doct. in c.

constitutis. el tertio de appel. & Ioan And in c. auaritiæ. de elect. lib. vi. & vide decis. Aegid de Bella. tit de re iudic.

Sententia qua approbantur fideiussores, habetur pro interlocutoria, & ponitur clausula, vocatis &c. Vide Ludou. consil lxxii. Præceptum iudicis factum in confessum de soluendo absque termino ad respondendum, quare non debeat fieri præceptum, non est diffinitiva, vide Bar in l. non fatetur. ff de confess. vide Ang in l. si debitori. ff de iudi. Et an sententia qua pronuntiatur aliquem esse absoluendum sit diffinitiva. vide do meum Alex. in l. i ff de iurisd. omni iud.

Sententia que profertur in actione, quod metus causa, & similibus propter pœnā, vel restitutionem, habetur pro diffinitiva, & ponitur clausula, in appellationis. &c. vide doc. in c. i quod met caus. & Bar. in l. sine exceptione §. hæc autem actio ff. quod met caus.

Pronunciatio quod aliquis sit, vel non sit legitimus procurator, vel tutor, & huiusmodi habetur pro sententia interlocutoria. vide Bal. in l. ii. de epis. au. &c. ex parte de app.

Sententia super cessione bonorum habetur pro diffinitiva, & vide Dñs de Ro in duabus decis. & Aegid. decis. excix.

Sententia per quam pronuntiatur esse locum purgationi, habet vim diffinitivæ, & ponitur clausula, vocatis &c. sed per quam mandatur purgatio, est interlocutoria, & per quam diffinitur aliquid, nisi se purgaueit, est diffinitiva, & ponitur clausula appellationis &c. vide doct in c. cum p. de purg. cano & c. quod ad consultationem, de re iud.

Sententia qua pronuntiatur aliquem non audiendum si lis contest. fuerit, habetur pro diffinitiva. vide doctor. in l. diffamari, de inge. & man. C.

Sententia super nulitate, oblato super hoc libello, habetur pro diffinitiva, aliàs secus vide doctor. in l. quod iussit. de re iudicat ff. & Bal. in l. i. de fer & Rota in duabus decis. lxxxvi. & cccxli.

Sententia qua aliquis absoluitur à cōtentis in libello, vel ab obseruatione iudicij habetur pro interlocutoria habente vim diffinitivæ, & ponitur clausula, vocatis &c. vide doc. in l. titia. de accu. & Bald. in l. ii. de episcopa. aud. & Ange. in consil.

Sententia

Sententia quę imponit alicui silentium ex lapsu dilationis est interlocutoria, & datur clausula, vocatis &c. vide Bal. in addi. Spec. de dila.

Sententia super alimentis, nisi agatur incidenter, est diffinitiva. vide doct. in l. si quis à liberis. §. si quis de li agn. ff.

Sententia super æstimatione seu condemnatione eius habetur pro diffinitiva, vide in l. vinum si cert. peti. ff. & Bal. in l. fidei commissi lib. C.

Sententia super possessorio, lite contestata, in eo est diffinitiva, & ponitur clausula, in appellationis &c. vide Bal. in l. ij. de epi aud. & vide doctor. in l. quod iussit. de rei iudi. & c. consuluit de offi. delegat.

Pronunciatio super compromittendo, vel non, est interlocutoria, habens vim diffinitivæ, vide Bal. in l. j. si quacunque præ po. C.

Sententia quę fertur super reuocatione attentatorum habet vim diffinitivæ, & in ea ponitur clausula, vocatis &c. vide gl. in c. non solum. de appel. lib. vi. & Rot. decis. lxxx.

Reuocatio inhibitionis, vel inhibitoria, quę fit per iudicem ad quem est interlocutoria. Vide Fede. in consi. & docto. in c. cum teneamur. de appel.

Sententia super executione instrumenti, vel sententię est interlocutoria, vide Ang. in l. ab executore ff. de appel. & Bal. in l. ab executore, quorum appella non recip.

Sententia super liquidatione instrumenti, vel sententię est interlocutoria, vide Bal. in l. fin. C. de sentent. quę sine cert. quantita.

Sententia super probatione admittenda, vel nõ, hñ pro interlocutoria. vide doct. in c. significantibus de no. ope. nũ.

Sententia qua decernitur veniendum esse ad primũ vel secundum decretum, est interlocutoria. Bal. in l. per hanc. C. de tempo appella. & ipsa decreti impositio est etiam interlocutoria: vide Fed. in consi. & no. in c. j. de dilat.

Sententia super taxationem expensarum, vel expensarum simul, vel cum principali diffinitiva, est diffinitiva seu pars eius, sed lata ante diffinitivam est interlocutoria. vide Ange. in l. j. ff. de usuris.

Sententia super verbis privilegiorum, lite super hoc contestata,

stata, est diffinitiva, aliàs est interlocutoria : vide doct in c. olim. de priuil & in c. veniens. de verbo. signifi.

Sententia, qua pronunciatur appellationem esse desertam, est interlocutoria, & in ea ponitur clausula, vocatis, quanuis habeat vim diffinitivæ, vide Bald. in l. ij. de episco. audien. & decis Rotæ.

Sententia qua pronunciatur fuisse bene appellatū, vel laudatum, est diffinitiva, sed si pronunciatur malè, appellatum habetur pro diffinitiva respectu iudicis, & in ea ponitur clausula, vocatis, & cæt. vide doct. in l. fi. C. commu. de leg. & Pau de Cast consi xxvj.

Sententia super potentia appellandi, habet vim diffinitivæ, & in ea ponitur clausula, vocatis, & cæt. Vide Bal. C. ne liceat tertio prouo & decis. Rot. lxxxij.

Sententia qua pronunciatur esse probatum, vel nō, est interlocutoria. Bal. in l. ante. C. quo app non recip.

Sententia super recusatione, est interlocutoria: vide Archid. in c. iudex de offi. deleg lib. vj.

Sententia quæ fertur super processu causæ, si agatur principaliter de validitate, vel invaliditate eius, est diffinitiva, aliàs non: vide Bald. in rub. ne liceat tertio prouo. & in l. si præles C. quomodo, & quando iud. & Collect. in c. quod ad consultationem de re iudic.

Sententia, qua pronunciatur instantiam esse peremptā, est interlocutoria: vide Bald. in l. fi. C. si tutor, vel curator mort. fuer.

Sententia super quibuscunque exceptionibus, est interlocutoria: & si committatur causa huiusmodi appellationis, ponitur clausula, vocatis & cæt. vide c. fi de app. lib. vj. & gl. in clem. si eo ti. & Bal. in l. ij. de sen. ex peri. reci. Datio Apostolorum dicitur etiam interlocutoria, & publicatio attestatorum, & pronuntiatio, quod testibus ad futuram memoriam examinatis credatur, vide Bal. in addi. Specul. de appella & in l. publicati. C. de testa. & in authen. si quis. C. de testibus.

Commissio examinationis testium facta alteri iudici, & declaratio super libello, sunt interlocutoria, vide Bal. in l. iudices. C. de fide instr. & in l. edita. C. de eden. & pronuntiatio,

ciatio, quòd dos non sit liquida. idem in l. fi. C. de sent. quæ sine certa quantita. prof.

Pronunciatio super incompetencia iudicis, est interlocutoria: vide glos. in auth. habita, ne fil. pro patre.

Sententia lata super appel. ab interlocutoria, etiã est interlocutoria, & de stilo ponitur hodie clausula, vocatis: vide Bal. in auth. hodie. C. de iur. cal. & Bar. in consi.

Sententia per quam ponitur silentium accusatori, dicitur interlocutoria in l. fi. de sent. ex peri. recit.

Deputatio loci, vel tribunalis, per iudicem, dicitur interlocutoria, vide Bal. in c. de prohi. feud. alien.

Sententia super ætate vel super inquisitione, est interlocutoria: vide Bal. in l. fi. C. si minor. dixerit & l. et: C. de fur.

Quando iudex procedit ad vltiora, reiectis tacitè exceptionibus, est interlocutoria, & ponitur de stilo clausula, vocatis. vide Spec. tit. de appel.

Sententia qua pronunciatur super sindicatu, quia pronunciatur non esse probatum, & de restituendo in integrum, est interlocutoria. vide Bal. in l. cū iudex. C. de sent. & in addi Spec. de sindico & in l. fi. C. de senten. quæ sine cert. quantita.

Repulsio præsentati, nō seruato ordine iudiciario in cognoscendo, non dicitur diffinitiva sententia, sed potius decretum approbatorium vel admissorium, & idem dic in similibus pronunciationibus super admissione vel non admissione ad aliquem magistratum, vel officiū, & ponitur clausula, vocatis & cæte. vide Inñ. in c. constitutus. de app. & Old. consi. xvij. & l. hi qui. C. de appel. & ibi doct. maxime Gallicanos.

Si appellatur à spoliatione, seu priuatione propter non residentiam, ponitur clausula, vocatis. docto. de cle. non re si. & Oldra consi. cxcv.

Et generaliter aduerte, quòd omni casu, quo proceditur super aliquo articulo oblato libello super eo & non incider, dicitur sententia diffinitiva, & ponitur clausula, in appellationis & c. aliàs in dubiis ponitur clausula, vocatis, & c. vide ad hoc Bar. in l. j. S. fi. de pretor. stip.

Summa doctrinalis collecta ex formis antiquis Cancellariæ, & iuribus, & dictis doctorum, ad quem debeat vel possit appellari omisso medio vel gradatim.

AD Papam appellari potest omisso medio. ij q vj ad Ro-
ma cum aliis iuribus. Fallit qñ delegatus Papæ, subde-
legat causam alteri non in totum. c super quæstionum S.
porrò de offi. deleg. & c. si delegatus de offi. deleg. lib. vj &
talis appellatio est nulla, quando fuit oppositum per par-
tē vt per Archi in c. si deleg & in tali casu, si iudex subdele-
gatus deferret appellationi, deuolueretur ad Papam, nec
posset delegatus reuocare, etiam si subdelegasset cū clau-
sula, donec duxerit reuocandū Lap. in d. c. si delegatus. &
vide Rot. iij in antiqu. tit. de appe Si verò delegatus sub-
deleget in totum, tenetur appellare ad Papā, & non ad de-
legantem, vt d. S. porrò Itē in duobus, vel pluribus delega-
tis à Papa, si vnus cōmittit alteri, vel alicui tertio, ēt non in
totum debet tunc appellari ad Papā, omisso medio glo.
in d. c. super quæstionū & si duo de offi. deleg lib. vj. & do-
cto. ibi licet Rota tit. de offi. deleg in nouis, videtur dicere,
quòd possit, non quòd debeat Alius casus est in c. si subde-
legato de off. deleg lib. vj Et à subdelegato, vel delegato al-
terius quā Papæ, potest appellari omisso delegatē ad Pa-
pā. doct. in d. S. porrò. & in c. cum Bertoldus in fi & à dele-
gato Episcopi potest appellari ad legatum. vt in c. cū ven-
nissent. de eo qui mitti in pos & doct. in c. dilecti. de appel.
sed in subdelegato delegati ad vniuersitatem causarum fit
differentia, an in totum vel non, vt in c. dilecti per doct &
c. cum causam, de appel Et à delegato Episcopi ad eius vi-
carium valet appellatio secundū Rot. sed non à vicario
ad Episcopum etiam si Episcopus delegaret c. ij de consi li.
vj. ab officiali foraneo siue vicario speciali appellari debet
ad Episcopum, non ad Archiepiscopum, nisi appellaretur
ad Papā vide doct in c. ij & clem. ij. de rescri. Et à delegato
officialis foranei appellari debet ad eum. nō ad Episcopū.
vide gl. in d. clem. à sentētia delegati, à vicario Episcopi vel
prælati subdici Episcopo, potest appellari ad Episcopū vel
vicarium eius, vel Archiepiscopum, vel Papam. vide gl &
doct.

doct in dictis locis. & Rot. & à subdito Episcopi ad vicariū eius. & ipsum Episcopum vel Papam. Et si sunt duo delegati à sede Apostolica, & vnus committit in totum vices suas, collega verò cōmittit alteri, sed non in totum, appellatur ab istis ad Papam: per regulam Specu. & Ioan. And. in addit tit de appel quòd qualitercunque permisceas delegatam & subdelegatam in totum cum subdelegatis in par tē semper appellatur ad Papam: vt not. in d. § si verò. Et si appelletur à prælato subdito alicui Archidiacono, qui Archidiaconus est subiectus Episcopo, tunc poterit appellari ad Ep̄m omisso medio: nam Archidiaconus non facit tūc gradu cū Episcopo, sed ambo concurrunt simul, ex eo q̄ Ep̄s est ordinarius totius diocē. ad quem appellari pōt vt in c. Romana. § j. & xj. quæst. de p̄sona. poterit ergo appellari ad vtrunque. & idē in omni casu, vbi iurisdicctio media ta & immediata concurrunt simul: vt per doct. d. c. dilecto. Et qñ Episcopus recusat suspectus, & ipse delegat causam alteri, tunc à sententia talis delegati nō appellatur ad Episcopum, sed ad Archiepiscopum gl. in c. si is cui de offi. deleg. lib. vj. & vide doct in c. si quis contra clericum de fo. compe. Et quando proximus in gradu nō est catholicus, vel est excōmunicatus aut suspensus, tunc posset appellari omisso medio. d. c. si is cui & c. qui diligētia de elect. Ad legatum Papę in tota eius delegatione potest appellari omisso medio, vt fieret ad Papam gl. in c. j. de offic deleg & d. c. Romana. & Specu. & legatus debet cōmittere causa iuxta formam c. statutum. etiam si sit delegatus natus. Vide in d. c. in decis. Bellam. de offi. deleg. Et quando Archiepiscopus litigat contra subditum Episcopi, & appellatur ad Papam. Ioan. And. in c. Romana & Abb in c. dilecti. de appe. Et quādo Episcopus litigat cum eius subdito, debent eligi arbitri vj. quæstio j. si clericus. & ab eis appellari debet ad Papam glo. in c. ab arbitris de offi. deleg. lib. vj.

A sola citatione admittitur appellatio à Cancellaria, si fiat narratio sub hac forma, Sua nobis &c. falsò referente D. præposito, &c. quod idem L. quādam pecuniarū summas tūc expressas &c. idem præpositus eundē L. quē nullā iurisdictionem ordinariam, seu etiam delegatam habeat,

vt

vt infra certum tunc expressum terminum, sub certis etiā tunc expressis censuris &c. querelis dicti D. responsurus coram eo compararet, citari fecit. vnde dictus L. sentiens &c. appellauit &c. vide Specu. in tit. de citatione. & Paul. ibi. & Collect. in c. j. de dilat.

A grauamine, vel sententia lata à iudice seculari, etiam extra terras Ecclesiæ, contra clericum de facto admittitur appellatio, & datur clausula, vocatis, &c.

Quando quis citatur ad locum non tutum, & appellatur, nō dantur hodie literæ, nisi dicatur iudicem requisitū noluisse alium assignare securum, de quo per docto. in c. ex parte. de appel. Et in hoc stilus Cancellariæ fuit varius, nisi vbi impetrans narrat locum notoriè fuisse nō tutum. vide de his formam quinterni de iustitia vlt. in tit. de mād. quæ si. iud. diu. tenen. caus. in suspe. & in tract. Martini de Ebulo. tit. de appel. & Anto. de Butr. & Imo. in d. c. ex parte & Angel. in quadam disput. & Collect. qui refert hanc varietatem Cancellariæ, in c. accedens. vt lit. non contest. Et etiam ab arctitudine dilationis notoriè nimis breui admittitur appellatio, & dantur literæ, aliàs non, nisi dicatur iudicem fuisse requisitum de competenti dilatione, & illā denegasse. vide ad hoc doct. in c. j. de dilatio. & Barto. in l. ij. de re iudica.

Et nota etiam, quòd super spolio beneficii, vel alterius rei prophane, non solent dari literæ per Cancellarium nisi spoliatus dicat aliquid de proprietate, hoc est, quòd tale beneficium canonicè sibi collatū affecutus, aliquādiu tenuit &c. vel si esset res prophana, eam ad se spectare. vide Ioan. Gāfred. in c. in literis. de rest. spol. qui meminit ēt huius stili.

Et aduerte, quòd licet vbi est contrarietas doct. iudex eligendo unam opinionem, excusetur: tamen Cancellaria nō solet dare literas pro appellante vbi sunt contrariæ opinion. notabilium doctor. an illud sit grauamen, vel non, ne Papa grauamen iustum fuisse, & alteram ex opinionibus approbare videatur, per no. per Abb. anti. & alios in cap. Romana. S. quod si obiciatur. de appel. lib. vj. & per recentiores in c. dilectus. el. secundo. de rescript. & per infra not. & decif. Bellame.

Nec

Nec solet multò fortius Cancellaria concedere declarationes super casibus, in quibus celebres doctor. diuersa opinati sunt, & præsertim in sacramentalibus, vel concernentibus peccatum: vt not. per doctor. Gallican. in c. vir. de secundum nupt. nisi per cōtinuatam, & antiquam cōsuetudinē, & interpretationem Cancellariæ, fuisset vna ex illis opinionibus acceptata, & firmata: vt in l. minimè. ff. de legi. & ad hoc Rot. de fil. presbit. in nouis. & si de hoc nō constat in dubiis, abstinere. Vide ad hoc Ioan. Ganfred. in c. finem lib. de dolo, & cōtu. & alios doctor. Gallica. & præsertim Ioan. de Censel. in c. accedens. vt lit. nō contesta. & Abb. anti. in c. consulti. de regul. facit glo. in clem. dudum de sepul. & c. de uastanda. de cōces. præb. lib. vj. & not. in §. si. In sti. de satisfat. tunc ergo stilus Cancell. facit ius quando est tali antiquitate approbatus, de cuius cōtrario nō extat memoria hominum, & fuit continuè obseruatus. Secus ergo quādo stilus nō est antiquus, nec cōstans, & tenax, sed varius, & nō firmatus: vt probatur in l. si. C. quæ sit lōg. cōsue. & ibi per doct. Gallic. & Bal. in recolec. cū equipararetur ibi stilus Curix cōsuetudini antiquitus obseruatæ, & verbū antiquitus innuit, nō extare memoriam hominum de cōtrario: vt not. glo. qui feud. dar. poss. in prin. & not. in c. ad audientiam. de reb. Eccle. nō alie. & facit l. si vbi haftenus. C. de iniur. facit ad hoc quod not. Collect. in c. ex insinuatione de rescript.

A monitione & mandato ex abrupto per iudicem factis, admittit Cancellaria appellationem, & dat literas super ea, etiam si nō dicatur fuisse requisitum iudicem de reuocatione mādati, & hoc quādo iudex nō adiicit terminū ad implēdum mandatum, apposuit tamen poenam: sed si nō esset appositā poena per iudicem, vel esset appositā cū adiectione termini, nō darentur literæ super appellatione. Vide ad hoc doct. in c. cū sit. de appella. & Collect. in c. consuluit. eo. titu. & Inno. in c. cū cessante.

Appellationem extraiudicialem à futuro grauamine, à iudice ex cōiecturis inferēdo, nō admittit Cancellaria: vt not. Collect. in c. de priore. de app. Vide not. in c. cordi. eo. tit. lib. vj. & in c. bonæ. à patre autem admittitur, iuxta l. diffamari

famari

famari super iactatione Vide Inno in c. causam. qui fil. In iudicio autē, an admittatur appellatio conditionalis à gravamine inferendo, vide not. in c. significauerunt de testi.

Si clericus, qui traxit laicum corā iudice Ecclesiastico, non asserat illum fuisse competentem ratione consuetudinis, aut quia causa eorum Ecclesiasticum concernebat, vel aliās, & appelletur à sententia illius, negabantur olim literę per Cancellariam, attento malo initio, & iniusta citatione: hodie dantur ratione tacitę prorogationis, si ille iudex erat ordinarius clerici. Vide ad hoc l. episcopale. de epi audi & Collect. in c. dilecti. de appel.

Baptizatus fuit infans in domo per necessitatem, deinde in Ecclesia iterum Baptizatus solenniter, præcedente catechismo, tenuerunt aliqui infantem in solēni Baptismo, cū dubitaretur, an esset contracta compaternitas saltem ratione catechismi in solenni Baptismo facti, & peteretur super hoc declaratoria sub plumbo à Cancellaria, videlicet, nullam compaternitatem fuisse contractam ab his, qui in solenni Baptismo infantem tenuerunt, tuit data per me de consilio peritissimi viri dñi Nicolai de Castello, & aliorum dominorum de Parco, accedente etiam consilio Reuerendi atque optimi patris, & consumatę doctrinę viri domini Ioan. Andr. Episcopi Alexandrini, quanuis R. P. D. Felin. Auditor Rotę, vir plurimę lectionis, & splendide ac opulentę doctrinę, esset in contraria opinione dicens, propter prædictum catechismum, & alias solennitates in primo Baptismo omissas, quę postea retrahuntur, fuisse contractam compaternitatem, per not. in c. peruenit. cum glo xxx. q. j. & quęst. iiii. si quis. & quia finguntur tunc fuisse facta, ad quod c. sicut de conse. dist. iiii. vide materiam glo lxxviii dist. § quod verò, & cap. ij. de Apostol. & Lap. in c. 2. de cog. spi lib. vj. & not. in d. c. peruenit. Nec defuit quidam ex doctoribus, qui diceret materiam de contradictione compaternitatis propter catechismum non habere locum, quando consecutiue, & absque magno intervallo baptismus subsequitur catechismū cum eisdem compatribus & commatribus, vt fit hodie in infantibus, sed habuisse locum olim in adultis, qui veniebāt ad baptismum postquam

postquam aliquo tempore prius fuerant catechumini cum aliis compatribus. & ita intelligebat presatus doct. d. c. peruenit. & facit pro eo c. in catechismo. de consecr. dist. iii. cum multis aliis. Facit tamen contra d. c. si quis, quod loquitur in infante, hodie autem non solent esse diuersi compadres siue patrini in catechismo & Baptismo, ut volebant iura antiqua. vide Host in summa, de hac materia. Quantum autem ad casum nostrum, mihi visum fuit debere dari declaratoriam maximè propter d. c. in vers. præcedit, quæ indicat ita demum contrahi compaternitatem, si procedat quod hic non fuit, quia longo post tempore secutum est. Et si dicatur præcessit saltem istud secundum solenne, dico quod non præcessit baptismum verum, quia istud secundum baptismum, quanuis solenne, nihil fuit, cum non debeat reiterari, ut C. ne sanct. Bapt. reiter. & si replicetur, retrahitur. Etiam hoc non inuenio in iure, quod habeat locum retractio in hoc, maximè cum non sit necessaria, nunc post perfectum actum, qui actus non indiget illis adminiculis nisi suo tempore fiant. Hic verò fiunt tpe quo non est necesse quæ fiant, quia iam erat perfectus baptismus per sua essentialia factus. c. i. de sacra. non iter. & de consecr. dist. iii. in multis canonibus facit etiam d. c. ii. de Apost. & illud quod recedit à tpe debito, recedit à forma l. qui Ro § Augerius. l. bonorum ff. rem rat. hab. ff. de accusa tu. l. scire. § consequens. fictio etiam non habeat locum, per no. per Bar in l. si quis emptore. ff. de usur. cum extrema non sint habilia. & no. per gl. in l. si ego. de neg. gest. faciunt etiam no. in c. non præstat de re iud. lib. vi. & per Oldra. clxvii. consi. præsertim in spiritalibus ad hoc. xxxv. q. ix. & not per Archid. in c. i. de voto. lib. vi.

Cum quæreretur de iniquitate arbitri, qui arbiter non solum declarauerat debitum esse, sed etià adiecerat tempus solutioni fiendæ, non fuerunt datæ literæ. Vide tex in l. seruos. de manu. testa. & formam.

Si iudex secularis condemnet clericum in causa reali, datur literæ per Cancellariam super nullitate, contra opinio. Gallican. vide doct. in c. qualiter. de iudic.

Cum appellatū fuisset, quia iudex non compulerat syndicum

D

dicum

dicum vniuersitatis ad satisfaciendum de iudicato soluendo, fuerunt negatae literae. vide doct. Insti. de satisfda. §. si autem & formam.

Vbi in rescripto fit mentio de cessione, donatione, vel alienatione minoris, & huiusmodi, semper ponitur, quod praedicta sint facta ritè.

Cancellaria indistinctè cogit arbitratores ad laudandū, seu arbitrandum postquam susceperint onus. Vide in quinterno iustitię tit. de reuocatio compositio. & tit. de arb. nec fit differentia, an sit apposta poena vel non. de quo in c. quinquauallis per doct. de iureiuran.

Et notatur, quod literae in forma, significauit, minus taxantur per Cancellariam pro clericis, quàm pro laicis, & ita debet fieri in aliis, arg. l. cum clericis C. de episc. & cleri.

Citatio per edictum benè datur per Cancellariam absq; signatura in rescripto in forma, humilibus, sed absolutio ad cautelam in excommunicatione à iure non datur.

Cancellaria indistinctè dat relaxationē iuramenti super omni contractu, in quo quis narret se enormiter fuisse lesū, propter praesumptionem doli aduersarij, & peccati, vel temeritatis iurantis, vbi est conscia, aut si non sit conscia datur relaxatio, quia non videtur cogitatum de dolo etiam re ipsa per iurantem.

De verbo, curare aliquid fieri, quod ponitur saepe in rescripto significauit, quid significet, vide Paul. in c. generalis de ele. li. vi. & no. in c. hac constitutione de of. deleg. eo. lib. & de verbo, inducere, vide eo. tit. de elect. sciant cuncti. de verbo autem, instigare & sollicitare, vide Bal. Ang. & Imo. in l. quid ergo §. pe. de leg. & de verbo, per omnia, vide in d. c. hac constitutione quia nihil adaptabile excludit.

Etiā si fuerit iuratum per partes stare laudo, nihilominus super iniquitate eius & reductione, ad arbitrium boni viri dantur literae per Cancellariam, cum non obstantia iuramenti. Vide in quinterno iustitię tit. de arbi. in iij. forma. & spec. eo. ti. & Inno. & alios in c. quinquauallis. & c. veniens de iureiur. sed cum ista reductio peteretur à Cancellaria inter laicos & arbitro laico, fuit dubitatum an possit dari, & fuit conclusum quod sic cum sit videndum primò, an iu-

an iuramentum de stando laudo laici, & obliget iuramentum in eo, quod pretedit iniquè vel nulliter arbitratum, de quo nō p̄t cognoscere, nisi iudex Ecclesiasticus. Et satis v̄ hoc probari in d. c. veniens. & c. quinquauallis. & vide ibi Anto. de But in xxxiiij. & xxxvij col Vnde est notandum, quod ubi compromissum est iuratum, vt communiter sunt, nō poterit reduci ad arbitrium boni viri, donec sit declaratum per iudicem Ecclesiasticum, iuramentum non obstare propter iniquitatem vel nullitatem laudi. Et vide eundem Anto. in c. cum sit de fo. compet. v. col. & c. dilecto de appel. pe. col. & in c. si clericus. de fo. compet. Fede. in Consi.

Impetrabat rescriptum quidam Panormitanus clericus coniugatus, super hypotheca cuiusdam nauis consistentis Neapoli, contra quendam alium Panormitanum, & petebat iudices in ciuitate Neapolita fuerunt ei negati per l. i. §. si quis de nau. ff. de vi, & ui armata.

Verbum, niti, verificatur quando aliquid tentatur fieri vel incipit fieri, vel est iam factum contra id, quod est prohibitum fieri à lege vel ab homine. vt nō in c. ex eo. & c. certum de re iud. li. vi. & c. ii de suppl. neg. præl. & c. cum contingat. de iureiu. & c. dudum el. 2. de elect. & c. gratum. de postu. præl. Osius de elect. c. dilecti & c. gemma. de spon. c. i. & c. clericis. de immu. Eccle. lib. vi. c. Ioan. de cle. coniug. & c. quia nonnulli. de cle. non residen. cum multis aliis quæ not. pro rescriptis in forma, conquestus, in quibus Cancellaria sepe utitur hoc verbo, nititur.

Et de verbo, nequiter, quo similiter Cancellaria utitur in rescripto in forma, significauit, pro occultis detētoribus. vide in c. sedes, de rescrip. & c. à nobis de Aposta. & c. vt inquisitionis de hæret. li. vi. & l. deinde. de liber. exhib. & l. bo. uem §. mortis de edict. ff. cum aliis. Et quid sit propriè nequitia, & vnde dicatur, vide beatum Augustinum in lib. de beata vita, post Varronem, Quidius ait,

Nequitia est, quæ te non sinit esse senem.

De verbis, dinoscitur, pertinere, & huiusmodi. vide not. in c. Cum venerabilis. & de priuil. & c. si. de offi. ord. lib. vi. & c. quoniam de immunit. Eccle. lib. vi. & c. dilectis. de appel. & c. conquestus, de fo. compet. & c. cum dilecta. de re-

D 2 scrip.

script. & c. fi. de pigno & multis aliis ubi interdum est verbum narratiuum, interdum dispositiuum, iuxta materiam in qua ponitur.

Et nota quod si aliquis impetret literas iustitię, in quibus faciat mentionem quod obtinet duo incompatibilia, non sufficit quod dicat illa se canonicę obtinere, sed est necesse de stilo, vt asserat se illa obtinere ex dispensatione Aposto. q. illud verbum, canonicę, est nimis pgnans, vt no. in c. dudū. el. ii. de elect. & c. ordinarij § certum de offi. ord. lib. vi. & c. cum singula. de praben. li. vi. & solet referri tantum ad potestatem conferentis non autem ad habilitatem recipientis, vt not. ibi per Spec. tit. de dispen § videndum. vers. sed nunquid nocet & Paul in c. non potest. de praben. lib. vi. Et idem fit de stilo, quando aliquis impetrat rescriptum super aliquo, quod dicit se canonicę vel legitimę obtinere, cui ius commune resistit, necesse est eum exprimere consuetudinem, vel priuilegium, vel huiusmodi, vt in religiosis q. dicunt se exemptos, vel in rectore qui dicit legitimę pertinere ad se iurisdictionem in certis clericis, vel in similibus, & nisi allegetur priuilegium vel consuetudo, non dabuntur literę, etiam si velit vt ponatur in eis verbum, legitimę vel canonicę faciunt quę habentur in decis. Bellame. deci. lxxv. & xvii & no. in c. licet. de probat. & in c. fi. de resti spo. lib. vi. & c. i. de præscrip. eo lib. & decis. cxvi. eiusdem Bellamere & per Oldra consi. cclxi. & facit optimę quod no. Innocen in c. ii. de dilat.

Item aduerte, quod si pars petat rescriptum in forma, q. relam, vel conquestus, vel dilectus, & velit in eo facere mentionem de sententia lata, vel appellatione, vel aliquo actu iudiciali, non dantur ei literę in dicta forma Vide no. in c. ex parte. de rescrip. sed bene dantur in extraiudicialibus grauaminibus in dicta forma, ubi non narratur appellatum, vel aliquis actus iudicialis Sed si narretur appellatum, vel aliquis actus iudicialis. Sed si narretur appellatum, dantur tunc in forma, Sua nobis. Et idem fit in casibus in quibus non obstan. sententiis potest veniri de nouo, nam tunc si petantur literę cum narratione literarū vel litis præteritę & iustę causę impetrandi, dabuntur in forma, Sua nobis, & ita fit

& ita fit in matrimonialibus faciunt ad hunc stilum nō in
c. ex parte, de resti. spo. & Bal. in l. Deo nobis, de episco. &
cle & Lopus vñ velle, q̄ valeat rescriptum in matrimonia-
libus absque mentione litis.

Solet Cancellaria, si impetrans rescriptum hoc petat,
committere causam nullitatis laudi, vel reductionis ad ar-
bitrium boni viri disiunctiue in eodem rescripto, pro quo
stilo facit decis. Rot.

Quando aliquis fuit præsens interemptioni alicuius, &
petit declaratoriam super irregularitate, inuenio fuisse da-
tum sub hac forma, Et licet dictus L. in mortē eiusdem P.
minimē aspirauerit, nec præceptum, consiliū, auxiliū, coo-
perationē, vel causam prædictę mortis præstiterit, nec aliās,
in ea culpabilis existat, dubitet tamen, quia presbiter est, se
premissorum occasione status, & famę, ac rerum suarū di-
spendiis affici, à suo umq; ordinē executione repelli inde-
bite posse. Super q̄bus p̄ nos opportune sibi prouideri hu-
militer supplicauit. Quocirca fraternitati tuę p̄ Apostoli-
ca scripta mandamus, quatenus si vocatis, qui fuerint euo-
candi, & inquisita p̄ te super præmissis diligentius veritate,
rem repereris esse, pro vt superius enarratur, autoritate no-
stra nuncies p̄dictum presbiterum occasione præmissorū
nullam incurrisse irregularitatis, & inhabilitatis, aut infā-
mię maculā, siue notam, prout iuxta casus huiusmodi suc-
cessum fuerit de iure faciendū. Et hæc forma ita generalis
est tutior, si concordat cum narratiua, nam materia irregu-
laritatis in casu mutilationis vel homicidij circa particula-
ria, habet multā difficultatem in rectē declarando, p̄p non
satis exactam theoricā doctorum in hac materia, & diffi-
cultatem cognoscendi, culpā, & causam, remotas, vel pro-
pinquas, seu consecutiuas ad actum, ex quo contrahitur ir-
regularitas, maximē cum possit contrahi sine culpa. Quan-
do verò dat̄ interfectori, narratur hoc modo, Quòd cū L.
P. pfato. C. vim inferēte, ex qua nisi illā vi repulisset, mortis
periculum inuitabiliter incurrisset, idem C. se defendendo
& vim huiusmodi vi, cum moderamine tñ inculpatę tute-
lę, repellendo, præfatum L. vulnerauit, vnde idem L. expi-
rauit. Et licet idem C. minimē operā dederit rei illicitę, ex

D 3 qua

qua dictus L. ad inferendum eidem C. vim huiusmodi impulsus, aut prouocatus fuerit, nec aliàs, quàm, vt præmittitur, in eiusdem L. inorte culpabilis sit, tamen dubitat &c. Et hæc formæ probatur per totum titulum de homicidijs. & de cle. percus. & in c. quæsitum de poenit. & remis. cum aliis iuribus Et de verbo repereris. vide decis. Rot. in antiqs. & Bellam. & not. in cap. dudum de præsump. per doctor.

Et pro accipiente ordinem sacrum anteq̃ esset doli capax, & postea volente contrahere matrimonium, fuit data declaratoria per Cancellariam de consilio peritorum, & præsertim Domini Alexandrini sub hac forma. Dilectus filius Augustinus &c. proponi fecit coram nobis, q̃ aliàs eius genitorum in humanis ageret, & certus prior desideran. eundem Augustinū ad sacros ordines promoueri, ipsum Augustinum impuberem, & minimè doli capacem, & quid sacer ordo importaret in scium, per certum catholicū Antistitem ad subdiaconatus ordinem promoueri fecerunt. Et postmodum eodem eius genitore vita functo, præfatus August. impubes, & super hoc melius informatus, ad continentiam se obligari nolens, super præmissis reclamauit, & priusquàm ad pubertatem deuenit subdiaconatus ordinem huiusmodi ratū gratum habere, eoq̃; uti, ac ante pubertatem huiusmodi, & post continentiam seruare nolle asseruit, put etiam potestatus fuit. Quare pro parte eiusdem Augustini asserentis, se postquàm doli capax effectus fuit, & ad pubertatem peruenit, ordini subdiaconatus huiusmodi nūquàm consensisse, nec eo uti voluisse, sed matrimoniū contrahere, & patrem liberorū effici desiderare, nobis fuit humiliter supplicatum, ne famæ suæ dispendiū patiatur, vt in præmissis ei opportunè p̃uidere de benignitate se. A post curarem. Quocirca fraternitati tuæ p̃ Apost. scripta mādāmus, quatenus sic inquisita per te super hoc diligentius veritate, rem ipsam inueneris ita esse, prout superius enarrat, autoritate nostra denuncies dictum August. præmissorū occasione ad seruandā continentiam non teneri, alio nō obstante canonico matrimonium huiusmodi contrahere liberè & licitè posse, put iuxta casus huiusmodi successum fuerit de iure faciendum. Vide doct. in c. i. de cle. per sal. pro. mo. &

mo. & Cald in consi. & nō ponitur clausula, vocatis, de sti-
lo in similibus, non apparente aperto interesse alterius, nec
existente materia iudiciali, nec veniunt vocandi qui non
possunt contradicere cum effectu ff. de fideicom. libert. l.
ergo. §. illud de re iu. qui potest, vt probatur in noua & fin.
forma tit. de relig in quinterno. Faciunt not. in c. dudum.
de presump. & de cætero. de re iudic. & reor tamen, quod
si quis vellet se plenè asscurare, non tantum quo ad famā
& conscientiam, sed etiā quo ad bona & alia quæ possent
concernere interesse vel præiudicium aliorum, ne in futu-
rum molestaretur, esset fienda quædam vocatio genera-
lis eorū, quorum interesse posset, iuxta not. in c. si qui ma.
ac. pos. & l. i. C. si minor ab her se abstin cum autoritate ibi
posita. & in l. Titia ff de accus & l. de ætate. de minor. & l.
decem de verb oblig & l. admonendi de iureiur. & c. si de
elect & c. exhibita. de iud cum multis aliis. Nec credo sic or-
dinatum teneri ad dicendum officium, cū non habeat
executionem ordinis, aliās quā culpa sua. faciunt no. per
glo in c. si tibi de præbend. lib vi.

Pro eo autē, qui inuitus suscepit sacros ordines, seu coa-
ctus, data fuit etiā declaratoria per Cancellariam sub hac
forma: Dilectus filius N. quod olim eius genitor dum in
humanis ageret, cupiens quod idem L. ad sacros ordines p-
moueretur, ipsum L. aliquem ex ordinibus huiusmodi su-
scipere renitentē, multis verberibus & minis & aliās iusto
metu ab eo ad id coactum & ad ordinem ipsum, ac conti-
nentiā obseruandam se nolentē obligare, per certum Anti-
stitem ad subdiaconatus ordinē promoueri fecit, p̄fatusq;
L. quā primum, metu huiusmodi cessante, cōmodè potuit
super hoc reclamauit, quare pro parte dicti L. afferentis se
p̄dicti subdiaconatus ordini nunq̄ liberè cōsensisse, nec illū
postea gratum, aut ratum habuisse, nec ad eū promoueri,
aut eo vti vllō vnquā tempore voluisse. nec velle, sed ma-
trimonium contrahere & patrem effici liberorum desidera-
re, nobis fuit humiliter supplicatum, ne famæ suæ dispen-
dium patiatur, ei in p̄missis opportunè prouidere de beni-
gnitate sedis Apostolicæ dignaremur. Quocirca &c. vt su.

Et nota, quod testes, ad perpetuam rei memoriam, pro

D 4 volente

volente se defendere in futurum, dantur per Cancellariā sub hac forma: Dilecti filij Abbas & Conuen. & cæt. nobis humiliter supplicarūt, vt cum super cōcessione quarundā decimarū canonicè eis facta, quas se à prima ipsius monasterij fundatione obtinere proponunt, aliqua nō appareāt publica instrumenta, & super eisdē decimis moueri sibi timeāt in posterū ab aliquibus quæstionem, ne per defectū probationū ius suum deperire contingat, prouidere super hoc eidē monasterio paterna sollicitudine curaremus. Nos itaque & cæt. Testes quos idē Abbas & cæt. super præmissis duxerint producēdos, prudēter recipere, & diligēter examinare curetis, & ipsorū dicta redigi faciatis in publica monumenta, denunciando illis quorū interest, vt huiusmodi testium receptioni, si velint, intersint, & super denunciatio ne sibi facta confici faciatis publicum instrumentū. Vide de hac materia doct. in c. significauit. de test. & formam in tit. de test. & in quinterno iustitiæ.

Forma autem pro testibus, de quorū morte, vel absentia timetur pro actore, iuxta. c. quoniā frequēter & c. cum dilecti. de confir. vtil. vel inutil. dantur in hunc modū, Venera frater noster C. Episcopus, nobis humiliter supplicauit, vt cū super Castro diocesis ad mēsam capitularē & c. pertinente, nonnulli testes existāt de quorū morte vel diuturna absentia timeatur, & super eodē castro & eius pertinent. cū illorum detentoribus quā primum possit cupiat iudicialiter experiri, ne veritas occultetur, & probationis copia fortuitis casibus subtrahatur, prouidere sibi super hoc de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati & cæt. quatenus vocatis eisdē detentoribus, & alijs qui fuerint euocādi, senes, & valetudinarios, ac alios testes, de quibus ex aliqua rationabili causa timetur, quas idē Episcopus super præmissis duxerit producendos, prudenter recipere & diligenter examinare curetis, prout de iure fuerit faciēdum. Testes autem præfatos si se gratia, odio & cæt.

Si remittatur causa ad examen sedis Apostolicæ per delegatum vel etiam ordinarium, & aliqua ex partibus velit habere iudices super illa causa, petens, vt committatur in partibus,

partibus, dantur ei per Cancellariam indistinctè, quanuis non exprimatur causa remissionis. Et si à delegato fiat remissio, solitum fuit dici, quòd causa in debito statu resumpta, ad vltiora procedat, iuxta priorem continentiam litterarum. Si verò ab ordinario, dicitur quòd causa in statu debito reassumpta quod iustum fuerit. vt apparet in formis antiquis Mar de Ebu. de qua remissione, vide not. in l. j. C. de relat. & in auth. in medio litis. nō fieri sacras iussiones. Si verò, & c. prudentiam de offic. deleg. & de offi. leg. licet & de testibus cū olim. & in c. intimaſti. de appel. Ego autē vt tutius agerem, & ne iudex, maximè ordinarius, temere remitteret causas, & grauaret partes in expen. posui semper in huiusmodi rescriptis clausulas, vocatis & c. quod iustum fuerit, nihil dicens de assumptione causæ. per not. in d. authen. & l. ij. de peda. iudi. C. & l. ij. de legi. C. & c. cū æterni. de re iudi. & si diceretur pars consensisse, videtur tacitè, ex quo non appellauit tempore remissionis. Respōdebitur, quòd potuit esse quòd aliqua ex partibus, cuius interest non remitti, erat absens, & hæc ignorabat, & etiam si non appellauit contradixit tamen, & in actis potuit cōstare de contradictione euidenter. Et sic tutius videtur, vt cōmittatur simpliciter quod iustum fuerit, & includetur iustitia, vel iniquitas remissionis, antequàm cognoscatur de causa principali. Faciunt no per glos. & doct. Gallica in d. l. licet de offi. leg. quando verò de vtriusque partis cōsensu remitteretur, tunc haberet locū materia c. vnici. de lit. contest. & veniret ponēda clausula vocatis & cæt. vide ad hanc materiam quandam decis. seu conclusionem Bellam.

Declaratoria super matrimonio contracto per vim, & publicæ honestatis iustitia. Dilecta in Christo & cæt. Tua dioces. præponi facit coram nobis, quòd olim ipsa cū Barrant. laico dictę dioc. matrimonium per verba de presenti cōtraxit, & ad hoc coacta per vim, & metū, qui cadere poterāt in constantē, copula tamē carnali inter eos minimè subsecuta: postea verò dicta dilecta, vi & metu huiusmodi cessantibus, quāprimū potuit contra huiusmodi matrimonium, in quod nutu, signo, vel facto nunquam cōsensit expressè, reclamauit. & deinde cum lo. p. eiusdē B. fratre laico

laico dictæ diocæ matrimonium per similia verba cōtra-
xit, illudque carnali copula consumauit, dubitat tamen se
præmissorum occasione quominus cum præfato Io. in hu-
iusmodi matrimonio licitè remanere possit. Super quibus
p. nos sibi opportunè, prouideri humiliter supplicauit. Quo
circa &c. vocatis &c. & inquisita per te super præmissis di-
ligentius veritate, re ipsam repereris ita esse prout superius
enarratur, dictum primum matrimonium inter B. & D.
præfatos contractum, nullum, & secundum inter eosdem
Io. & D. contractum, alio canonico non obstante, validū
fuisse autoritate nostra denuncies, prout iuxta casus huius-
modi successum fuerit de iure faciendum &c.

Declaratio super secundo genere affinitatis.

D I L. filius Ia. B. laicus, & dilect. N in Christo filia, eius
in præsentiarum vxor, coniuges proponi fecerunt co-
ram nobis, quòd licet ipsi olim nullo eis canonico obstan-
te impedimento matrimonium inter se per verba de præ-
senti contraxissent, illudque carnali copula consummas-
sent: quia tamen certa prima Iacobi vxor, & certus Mariæ
prædictorum primus maritus dum viuerent tertio consan-
guinitatis gradu inuicem coniuncti erant, dubitant præ-
dicti coniuges indebitè impediri, seu aliàs in eorum statu,
& fama præmissorum occasione dispendiis affici, super q-
bus per nos opportunè eis prouideri humiliter supplicat.
Quo circa &c. Si vocatis, qui fuerint euocandi, & inquisi-
ta per te super præmissis diligentius veritate, rem ipsam re-
pereris ita esse, prout superius enarratur, autoritate nostra
nuncies matrimoniū prædictū, alio non obstante canoni-
co, validum fuisse, & esse, in illoque eosdem coniuges lici-
tè remanere posse, prout iuxta casus huiusmodi successum
fuerit, de iure faciendum. Dat.

*Declaratoria super proponente seu vouente ingredi, & infra
tempus exeunte, non tamen vouente perseuerare.*

D I L. filius Crispinus clericus &c. cū nimio ex qua-
dam eius infirmitate fuisset mortis pauore concussus,
si eum

scum Deus ab huiusmodi infirmitate liberaret, domum aliquam fratrum ordinis minorum de obseruantia intrare velle, verbis affirmavit, & corporis per eum sanitate resumpta, domum &c. cum illo proposito, quod si asperitatem ordinis sustinere valeret, disciplinam profiteretur eiusdem, alioquin liceret ipsi ad statum pristinum remeare. Quanquam simplicitate ductus, propositum suum non fuerit protestatus, verum cum idem Crispinus propter sue complexionis debilitatem, præfati ordinis non valeat tolerare rigorem, ab eo, nulla facta professione, domum prædictam exiit, ac habitus eiusdem ordinis dimisso ad seculum est reuersus, in illoque sub timore Domini in statu clericali dies suos finire concupiscit: vnde nobis humiliter supplicauit, vt providere sibi super hoc paterna diligentia digneremur. Quo circa &c. mandamus quatenus nisi præfatus Crispinus expressè vel tacitè professus fuerit, seu aliàs euidenter appareat, quod absolute vitam mutaret, seu perpetuò in religione Domino seruire voluerit, denuncijs eundem Crispin propter præmissa ad regularem obseruantiam non teneri, prout de iure fuerit faciendum.

Et nota, quod rescriptum in forma, ea quæ de bonis, non extenditur ad futura, vt per Ioan. Ganfr in c. ad hoc. de rescri. & in dicta forma possunt trahi plures, quam quatuor: vt per Io. And. in c. cum in multis & Collect. in cap. sedes. de rescrip.

Cancellaria non dat literas appellanti propterea, quod impetrans non habeat speciale mandatum Vide Archid. lxxxj dist Maximianus & Collect. in c. nonnulli. de rescri.

Committens vices suas, in totum commisisse videtur: vt not in c. super quæstionum de offi. deleg. & in c. si duo, eod. tit lib. vi. tamen Cancellaria non admittit, nisi exprimat, quod iudex totaliter vices suas commiserit, qui stilius tam olim tempore Collect. obseruabatur, vt ipse no in d. c. super quæstionum.

Et nota, quod vbi Canonicus impetrat pro iudice canonicatum, vel vbi aliàs causa suspicionis in rescripto aperitur, vel est nota, vt quia impetratur filius, vel pater pro iudice &c. Cancellaria non solet concedere literas: vt not p. Collect.

Collect.

Collect. in c. cum P. de offi deleg. in j tamen casu vidi concedi, cum non sic faciliter recusetur canonicus, sæpe satis facit magis parti aduersæ quàm alius, nec est suspitio valde vrgens, nisi allegetur in partibus, & interea subit expensas impetrans quas perdet si legitimè recusetur iudex. Ad quod faciunt no. per Io. And in addi. Spec. tit. de testib. § j. & in c. accedens, vt lite non contest. el primo, & c. postremo. de appella.

Si petatur rescriptum contra hæredes eius, aduersus què est interpretatū rescriptum, Cancellaria solet dare literas: quanuis regulariter non soleat dare, vbi iudex, coram quo causa pender, possit de iure cōmuni facere id, quod pars in rescripto petit, ad quod l. vnica de thesauris, dicit tñ Collect. in c. quia in causis. quòd si impetrato rescripto appelle tur, & pendente appellatione moriatur impetrans, non dā tur literæ per Cancellariam etiā vniuersali successori absq; signatura Papæ Vide ad hoc not in c. significāte. de appel. & de rescript significauit. & in c. quia. V.

Clericus in Cancellaria reputatur potentior laico. Collect. in c. j. de alien mu iud. cau. fac. Vide ad hoc quæ no. in tit. de censu in quinterno iustitiæ. & Rot. in nouis.

Cancellaria non dat literas captionis super debito ciuili. vide ad hoc in c. ex rescripto. de iureiur. & ita negauit allegata consuetudine, nec per signaturam cōceditur, nisi fortè in debito camerali seu fiscali.

Super appellatione alternatiua, vel ad sedē Apostolicā dantur literæ per Cancellariam, & videtur tunc ponenda clausula, vocatis & c. non autem in appel causæ, nisi iudex deferret quo ad appellationem ad sedē. Faciunt no. p. Collect. in c. si duobus de appel. & c. dilecti per alios.

Victori appellanti propter expensas, dantur literæ. Vide Specu. de appel § in quibus. & Collect. in c. si duobus.

Hodie non seruatur tanta seueritas in Cācellaria vt olim, videlicet, quòd non detur vnicū rescriptum super pluribus grauaminibus, ne vno tantū expresso delegatus nequeat de aliis cognoscere. Ideo narrātur plura grauamina, & datur super omnibus vnicum rescriptum. & vide de his Paul. de Eleaza in cle. appellanti & Collect. in cap. bonæ. de ap-
pel.

pel & not in cap cūm olim. de offic. delega.

Et nota, quòd quando sententia fertur lata cōtra impetrantem rescriptū, solet de stilo dici, in rescripto appellationis, snīam promulgauit iniquam, quanuis iniquitas sit tm̄ re ipsa & non iuxta acta. Dicit tñ Io. Gansfredi in c. vt debitus. de appel. stilum Cancellariæ habere, quòd vbi proceditur per viam extraordinariam, puta inquisitionis, ille contra quē fertur sententia si appellat, exprimit causam, vt puta si reus fuerit absolutus dicet actor, licet pro parte dicti talis intentio sua probata fuisset, & similia. Et si reus condēnetur, dicetur, cūm nihil contra dictū talem legitimè probatum fuisset. Faciunt ad hoc not. per Inno. in c. constitutis. el. tertio, c. de appellatio. Et ita seruamus hodie in narratione super processu delegatorum, in priuationibus, & similibus.

Cancellaria non dat literas super compositione, vel arbitrio rectoris, nisi autoritas ordinarij interuenerit si agatur de iuribus Ecclesię. Vide in forma quinterni. tit. de arbi. & Collect. in c. ex multiplici. de deci.

Nec etiam dat confirmationem sententiæ latæ corā Ecclesiastico, tracto laico à clerico, nisi dicatur de expressa prorogatione, vel allegetur consuetudo, aut sit casus concernens forum Ecclesiasticum. Vide ad hoc Collect. in c. ad petitionem. de accusat.

Iudæus percutiens clericum, non incidit in canonem. vide Host. in summa de Iudę sed pōt per Ecclesiam aliās puniri. Et ideo in rescripto super manuū iniectiōe ponitur clausula, vocatis &c. Nec etiam absoluitur à iuramento secundū ritum suum præstito, nec relaxetur ei si fuerit enormiter læsus. Sed tunc vidi poni in literis, quòd non obstat iuramento per dictū Iudæum in dicto contractu, iuxta ritū suum præstito, admittat eum ad effectum agendi, vel restituat in integrum &c. Et hoc vbi aliās Papa in causa Iudę, aliās quā ratione iuramenti Iudaici esset Iudex: nā si nō esset Iudex Papa, quia non ageretur super contractu usurario, vel aliās forum Ecclesiasticū cōcernente, licet per Iudæum iuramento vallato non legi vnquam, nec audiui à Cancellaria fuisse cōcessas literas, nec ego dedi, nisi inter Iudæos.

de os terrarum Ecclesie. Quid autem de catecumino; an iniiciens manus in eum incidat in canonicum? vide Archid. de conse. distin. j. eos. Et vide Collect. in c. postulasti. de iud. ad predicta & faciunt no per Bellame in quodam celebri consilio fundata super materia e gaudemus de duor. & vide etiam Durandum theologum.

Si sententia fuerit lata in curia, & dati executores, & appelletur ab eis in casu à iure permisso, Cancellaria non solet dare literas: quia semper posset sic appellari, & nunquam esset finis litium. Vide Collect. ad hoc in c. significantibus. de noui oper. nunciatio.

Solet Cancellaria dare rescriptum in forma, significauit, pro omni restitutione secretò fienda, seu satisfactione super quacunque iniuria illata, etiam infamie verbalis facti, vel scriptura, de quibus in c. quod dicam. xliij. q. iij. & in toto titu. ad legem aquil. ff. & l. j. S. iniuriam. & v. q. j. quidam & l. item. S. aut prætor. de iniur. & v. q. j. ex merito. & c. deterior. & v. q. j. sunt plurimi. Et ad hoc quod no glo. in c. si quis contristatus. xc. distin. & tex. xlv. distin. qui emendat, & c. de occidendis. xxliij. q. v. & in multis aliis iuribus. Et datur prædictum rescriptum pro damnis, ratione iniurie patri pro filio in potestate, & viro, vel sponso pro vxore, aut sponsa, non autem contra. Et datur hæredi propter dāna illata defuncto, vel cadaueri, aut expensas, ad quod Insti. de iniur. § patitur. & l. j. ff. de iniuriis. & l. j. S. sed & si fortè. & faciunt nota in c. olim. de iniur. & c. j. eo titu.

Si tamen iniuriatus reniteretur recipere satisfactionem rationabilem, & moderatam, vide Hostien. in summa. de pœni. Pro iniuria facta clerico suo, nō vidi dari literas Episcopo, nec formam antiquam: sed videntur posse dari, etiā si esset dissimilata per clericū. Vide c. parochianos de senten. excom. & quæ habentur. ff. de iniur. & not. in c. si diligenti de for. competen.

Reductio ad arbitrium boni viri, committitur per Cancellariam super laudo lato à clerico, etiam inter laicos. Et dantur iudices, prout in appellatione. Vide Bar. in l. si societatem S. arbitratorū ff. pro socio. & in l. i. C. vbi, & apud quem. & doc. in c. quinquauallis. & Ang. in disp. duo inuicē.

Secun-

Secundum rescriptum dans formam super prima commissione censetur esse idem, sed pinguius concl. Rom. xxxix. de Bella.

De consuetudine Curiae, Cardinales possunt committere eorum auditoribus observationes terminorum, absque speciali mandato Papae vide Bella conclu. xliij.

Signatura contra ius, non est concessa Vicecancellario, Bellame. conclu. xlvj & lxxxj.

Commissio de procedendo, omissio grauamine, non tollit effectus grauaminis vide conclu. liij.

Ius quaesitum etiam super ordine iudiciario in partibus non est auferendum per stilum Curiae. conclu. lxxiiij.

Processus extra Rot. de partibus modicum valent, ibidem. Expressa in gratia debent probari, tacita vero non. Vide conclus. lxxvj.

Citatus pro interesse, & admissus, habetur pro principali. vide conclu. xcv.

Lite pendente, potest acquiri nouum ius in possessorio, & petitorio. vide conclu. cij. & cccxlix. & titulus de rescriptis in nouis.

Gratia, ante confectionem literarum, est informis, & sic non habet proprie esse. vide conclus. ix. & est regula Cancellariae.

Actus sunt indiuiduorum, non generum, ibi.

In confirmatione requiritur expressio defectuum specifica. cxvj.

Ius in re non potest ex pluribus causis queri. concl. cxxij.

Verbum ex certa scientia, non tollit expressam surreptionem. conclu. clviii.

Rectoria, & vicaria non possunt esse apud eundem. conclus. clxij.

Confessio in beneficialibus, non valet ad effectum adjudicationis. conclus. clxxxiiij.

Ante acceptationem, gratia est conditionalis, & acceptatio praesumitur durare, & inualida potest ratificari, & acceptatio dat ius ad rem. concl. ccclvij. & non recipit conditionem neque diem. ibidem.

Quae veniunt contra ius commune, & sunt secundum ius

ius commune, non strictè interpretantur concl. ccccviij.

Perinde valere, trahitur ad confirmationem. conclus. ccccxxxij nec inducit nouam prouisionem. ibidem.

Aequitas est perficere gratiam, quæ casu fuit impedita perfici. conclus. ccccxlviij.

Non subintelliguntur tacita in gratia, quæ posuissent principem mouere ad difficilius concedendum ibidem.

Cōditio nunquàm subintelligitur, quæ posset magis iustificare gratiam si neutri, nec alia qualitas ex qua euitaretur surreptio. Et plenè sunt narrandæ reliquæ facti inutilis in gratia impetranda ibidem.

Vicecancellarius dicitur minister Papæ limitatus. conclus. ccccclvj.

Per mandatum, de prouidendo, non causatur ius in re. conclus. ccccclxiiij.

Nec titulus habilis de futuro causat ius in re. conclus. ccccclxiiij.

Omnes causæ quæ sunt de iustitia, possunt committi p Cancellariam. conclus. dict. ij & conclus. xlvij.

Commissiones in curia latè sunt interpretandæ. conclus. dict. vj.

Reseruatio habet vim nouæ prouisionis cōcl. dic. xxxv.

Non præsūmitur Papam tollere ius ad rem, nisi per clausulas tollentes, dict. lv. Et facilius est gratia de vacantibus in Curia, quàm extra ibidem.

Ad purificandum gratiam non est præfixus terminus ab homine, nec à iure. conclus. dict. lxiiij.

Expectans in forma pauperum, ante purificationē non habet ius ad rem. dict. lxvij.

Non vitiat gratiam illius taciturnitatis, quòd ex narratis, & eorum forma principi debet esse notum. conclus. dic. xcviij. & in not. tit. de resc.

Sufficit tacita vel contenta narratio, aut inclusa, seu nō toria expressio ad tollendam surreptionem, ibidem.

Præsūmitur Papam non ignorare stilum, sed gratiā fuisse factam, iuxta stilum & regulas eius, ibidem.

Requiritur in impetratione, vt fiat mentio de iure competentis alteri, licet sub conditione, vel modo, quæ per impetrantem

trantem impediri possint conclu dict. xxxix.

Taciturnitas iuris, quod posset alteri competere, nisi pręueniretur per impetrantem, non inducit surreptionem. consil dict. clij.

Consultus à quodam amico super regula Cancellariæ, de publicanda resignatione beneficii intra sex menses & c. An resignans, qui post terminum remanet in detentione beneficii & capit fructus, & ille in cuius fauorem fuit resignatum, sint tuti in foro conscientię. Credidi saluo saniori consilio, quod non: posito primo pro cōstanti, q̄ in veritate beneficiū nō vacet in casu dictę regulę, sed titulus sit penes eū, in cuius fauorē est facta resignatio, licet veniat resolvendus, & cassandus ipso iure in euentū, quo resignans decesserit in possessione, vel protius detentione beneficii resignati. Nā proculdubio resignans non est tutus, cū mala fide capiat fructus beneficii, in quo non habet amplius ius, quod per resignationē, seu renūciationē amisit. c. post translationem § rursus. de renuncia. & c. dilecto de præb. cum aliis iuribus, imò & possessionē dicti beneficii amisisse videtur, vt voluit Oldra consil. cccxxvij. & per Rot de renunc. in nouis. nec nomine illius, in cuius fauorē est facta resignatio, non potest salua cōscientia capere, quia literis non expeditis eum qui. de præb. lib. vj. ergo & c. Ille autem in cuius fauorem est facta resignatio, etiam videtur esse in mala fide, siue capiat fructus, siue non: nam vbi capit, aut capit absque literis, & sic peccat per supradicta, & tenetur restituere fructus, vel concordare de eis cū ordinario, vel camera ar. c. sacro de senten. excommunica. & c. pastoralis. de appellationibus. cum ibi nota. aut non capit quia nō vult infrā terminum dictę regulę expedire literas, siue publicare, cū possit. sed vult resignantē capere fructus quādiu vixerit aut ad aliquod tempus, & etiam peccat, quia non vult subire onus ad quod tenetur per acceptationē beneficii, & permittit alium, videlicet, resignantē capere fructus, & deseruire beneficio, in quo certò scit deseruientem non habere ius, & etiam impedit per eius negligentiam vel dolum, quominus aliquis tertius, qui expediret literas, ei publicaret & caperet possessionem, & deseruiret

E beneficio

beneficio si illud habeat. ar. no. in c. ex tua. & c. ad audientiam. & ibi Abb. de cle. nō re. & no. in c. commissa. de elect. li. vi. ad quod fac c. quod semel de reg. iur. & in auth. de litig. S. omne & C. de emen. Iustin. Codicis. in fin. & quod not. Collect. in c. ad questiones q. si. de fimo. & facit etiam tota materia de inobedientia legis positivæ fundatæ in ratione naturali, diuina, vel morali, quod censeatur peccare Ad q. vide Abb. in c. tua de usu. & doct. in c. canonum

Bona quæ auferuntur damnato, non acquiruntur fisco de iure naturali, Bellame concl. vii. cxliiii & ita videtur quibusdam Theologis. Vnde considerant nonnulli, q. non teneatur quis, quanuis cōdemnatus de crimine, propter q. veniant bona etiam ipso iure publicanda fisco, in foro conscientie exhibere, & manifestare bona sua, sed possit illa celare, dummodo absque scandalo id fiat. & hoc arg. not. per Inno. in c. quia plerique. de immu. Eccles. & in c. sicut dignum. de homi. & l. si. C. cum de iure naturali non perdat dominium illorum absque vero consensu Domini, ppter crimen etiam non occultum. ad quod l. nihil. de regulis iuris. & l. in ambiguis § quatenus eo titulo ff. & not. per Archidia. in c. felicitis & Bal. in tit. de feud. & Bart. in l. post contractum. Et per Abb. in c. cum non ab homine. & doctor in aliis locis intelligantur in foro iudiciali, non autem in foro conscientie Sed cogita, quia delinquens, tacite videtur consentire in poenam committendo delictum, & sic in amissione dominij, vt l. i. § bestias ff. de postulat. & ibi gl. in epistola inter claras § liquet C. de summa Trinitate. & videtur tex in c. impares. xi. quæ st. iii. Posses respondere, q. ille consensus nō est naturalis, nec proprius, aut verus, sed fictus, & civilis, ideo non obligat in foro conscientie, vbi non curatur de fictione in proprietate & presumptione c. tua, de sponsa c. literas de resti. spol. c. à nobis. de sen. excommu. el primo faciunt no. per Bal. in l. i. C. de Sacrosanct. Eccle. & xi. q. iii. c. sententia, sed tantum curatur in conscientia de vero interesse. sed in hoc casu fisci naturaliter non verè interest, cām nihil ei absit in veritate propter delictum, nā nil de suo perdidit, nisi q. delinquens censetur eum, id est, principem, & legem contempsisse delinquendo, qui contemptus

temptus iam purgatur per poenitentiam, nec quo ad Deū curandum est de poena exteriori extra id quod abest, vt dixi, nec obligatur quis in foro conscientie ad huiusmodi poenas, nisi ubi sequitur scandalum in non parendo principi vel legi, præsertim quando non delinquitur ex contemptu legis, seu principis, sed ex iracundia, vel calore concupiscentie, vel negligentia, vbi non censetur contemnere derelinquens, vt per Zab. in cle. eos. de sepul. & Collect ad quæ faciunt not per Ioan. And. in c. quanquam. de vsur & Cald. in Proce. Decret & Fed in consi & not in c. significasti. de homi. & in c. fraternitatis xii. q. ii & faciunt optimè not per Car in Cle pastoralis. ver. cæterum.

Vbi Papa concedit gratiam per supplicationē, vel aliās & expressē, vel tacitē, vult q̄ dicta gratia nō valeat, nisi expediantur literę, vtens effectu illius gratiæ literis non expeditis, non videtur tutus in foro conscientie. arg not in c. quia plerique per Innoc. Cū gratia prædicta dependeat tantum à sola voluntate Papę & principis, quę quidem voluntas potest per eum limitari per modum & conditionē tacitam vel expressam, quantum sibi placet, & potest ipse solennitates & formas, prout ei libuerit, ad perfectionem & esse dictæ gratiæ apponere Secus autem est in his, quæ de iure naturæ dependent à voluntate & consensu partium duntaxat, non superioris, vel principis, vt est in contractibus, & vltimis voluntatibus, & huiusmodi, in quibus ex sola voluntate partium valent contractus, etiam si per principem & iura positiua adhiberi debeant certę solennitates. Et faciunt hæc ad quæstionem, quòd quis salua conscientia non possit recipere, aut soluere pensionem super aliquo beneficio Ecclesiastico assignatam, nisi literis expeditis, cū consensus partium non possit operari vltra consensum Papæ, seu principis, qui quidem princeps in hoc casu vult tacitē, quòd ad effectum perfectionis gratiæ, literæ expediātur, nam per signaturam censetur Papa facere gratiam iuxta stilum per Cancellariam limitandum, seu declarandum, & illa est tacita volūtas sua, vt vult Bellam. conc ccccxviii. de quo per Oldra. conclus cxxvi. & per Bald. in cap. i per quos fiat inuesti. & Mil in versicu gratia. & facit optimè

xx. regula Cancellariæ. Et sic necesse est, vt literę prædictæ conficiantur, & expediantur iuxta stylum Cancellarię, & dictis literis expeditis, tunc gratia dicitur habere esse suum. Bellam. conclus. cx. & in ea tunc ostenditur aperta mens principis, & expressa, sed in dictis literis pensionis ponitur de mente Papæ, postquàm dictę literæ tibi præsentatę fuerint, &c. ergo ante præsentationem, & multò minùs ante expeditionem non potest exigi vel solui pensio. Credo tamen quòd in foro conscientię, si partes essent certę de expeditione literarum, quanquàm non præsentarentur literę possent soluere vel exigere pensionem, cùm tacita voluntas principis non excludat hunc casum, hoc est quòd velit necessariò literas præsentari, & non habere pro præsentatis, cùm hæc presentatio sit inducta in fauorem partis soluentis & ne recipiantur pensiones super beneficiis Ecclesiasticis absque assignatione superioris, & volūtate, de qua voluntate si mihi aliter constat quàm per præsentationem quo ad conscientiam videor esse tutus, dummodo, vt dixi, in veritate literæ sint expeditæ. Et idem videretur mihi esse dicendum in omni casu, in quo esset de voluntate principis tacita vel expressa, quod deberent literæ expediri, quod ante expeditionem, non posset quis vti eis absque peccato. Et sic in omnibus cõmissionibus gratiosis habentibus clausulam, vocatis, vel requirentibus informationem, aut cognitionem vel huiusmodi, vt est in dispensatione super irregularitate, & huiusmodi, qui requirunt aliquam præcognitionem de iure, vel ex stilo, & sic ex mente Papæ. Secus fortè in dispensationibus ad duo, & super defectu nataliũ, & similibus in quibus non videtur esse de mente Papę expressa, vel tacita, quòd dictę literę necessariò expediantur ad hoc, vt in foro conscientię releuent dispensatum, sed tantum vt non suffragentur impetrantibus absque expeditione, vt habetur in regula Cancellarię, de dispensationibus. Et verbum, suffragari, non videtur trahi ad forum conscientię, sed potius ad contentiosum, cùm significet propriè aliquid repulsiuum & controuersiale. arg. not. per Specu. de adult. in fi & per doctor in rubric. de suffrag. C. Si ergo habenti supplicationem signatam super dispensatione ad duo,

duo, non moueatur lis. Neque obiciatur de inhabilitate per aduersarium, neque detur ei de illa regula, videtur quod non expeditis literis possit illa tenere in foro conscientiae, cum mens Papae, ut dixi, fuerit grauare eum in euentum, quo ei moueretur controuersia per aliquem cuius interesset. Secus si absque contradictione possideret dicta duo etiam literis non expeditis. Et ita vidi quosdam doctores, & vnum notabilem, & eruditissimum praedicatorem tenere pro quorum opinio facit glossa in cap. fraternitas. xii. q. secunda. & not per Bar. in l. sequitur. S. viam. Sed facit contra eorum opinionem principium dictae regulae, & verba, temere, & facere, in dicta regula posita, quare cogita, quia magis declino pro nunc in partem quod non sit tutus in foro conscientiae, & sic quod teneatur ad fructus restituendos Camerae nullo existente contradicte, deductis alimentis suis necessariis, & si quae vertit in utilitatem Ecclesiae, quam non dispensatus possedit, quia non habetur pro dispensato, ex quo non expeditur literas per supradicta. Sin autem viue vocis oraculo esset ei concessa gratia, vel quod sola signatura sufficeret, tunc bene esset tutus vtens gratia in foro conscientiae, cum appareat de voluntate concedentis non curantis expeditionem literarum, & ita videtur debere intelligi tex. & glossa in clem. dudum super verbo. de sepul. & glo in c. institutionis. xxv. q. i. quod gratia Papae verbo solo facta valeat, quando Papa hoc expresse vult, & ita quotidie praticatur in Curia. Postea dixit mihi quidam Theologus se credere, quod si mens principis volentis tacite, quod super gratiis per eum factis expediantur literae, & aliter non valeant, moueatur non propter intentionem vt melius examinentur in expeditione, sed tantum vt ex illa expeditione veniat ei lucrum, quod eo casu etiam non expeditis literis, ego possum vt gratia mihi concessa propter malam intentionem principis & iniquam, & si super hoc fecerit legem, esset iniqua talis lex, quia lex debet fieri ad utilitatem communem, non autem propriam. & facit pro dicto suo quod not. in c. canonum de const. & c. erit autem lex iiii. distin. & viii. dist. quae contra, & quia tunc excedit potestatem constituentis, quo ad Deum,

qui nō ligat nos ad parendū in foro conscientiae principi iniuste praeipienti, cū non dederit ei potestatem, iniquam legē cōdendi ad quod c qui resistit. xj. q. iij. & si is qui. S. Sed nolo intrare pro nūc hanc materiā, quia difficilis, & in dubijs cōstat esse parēdum principi, & prae-sumendū quod ad bonū finē fecerit legem, ex quo apertē nō est contra decalogū, vel bonos mores: per not. in c. ij. de maior. & obed. & in d. c. canonum. & xj. q. iij. non semp c. Iulianus & c. Imperatores, cum alijs turibus. Et si est incommoda lex soluenti taxam, non est mirum, quia, vt ait Lilius, nulla lex satis commoda omnibus esse potest. Licet ergo interdum incommoda sit lex singulis secundū quid est, tamen commoda in communi, & ex alio respectu commodissima. Et satis bene nobiscum ageretur si huiusmodi pecuniae distribuerentur in eos vsus, ad quos destinatae sunt, qui vsus est cōmodissimus Reipublicae Christianae. In illo autem semper dubitavi, an constet esse veram opinionem. Innocentius & sequaciū, in d. c. quia plerique. quod vbiunque est tradita aliqua solēntas per iura positiua seruanda in contractibus & inuvalidantia contractum, si non seruentur, puta in alienationibus rerum Ecclesiasticarum & minorum, quod nihilominus si dictae alienationes fiant aliā legitimē sed nō seruata forma predicta, quod emēs, & vendens sint tuti in foro cōscientiae: nam videtur eos non esse tutos, cū nō sint domini rerum emptarū absque solēntate, & sic possideāt illa emptores mala fide. Item quia continuē stant in peccato detinendo rem emptā contra voluntatem, & preceptum superioris, qui potuit in huiusmodi rebus pertinentibus ad curam suam apponere legem, quā ei libuit: & cura sacrorum & spiritualiū pertinet ad eū, & per consequens bonorum pertinentium ad rē spiritualem, vel sacram, & sunt in continuo contemptu superioris, ergo in peccato, per not. in d. c. ij. & c. canonum cum alijs iuribus, maxime cū sit de mente doct. & praesertim Bald. in c. si quis per triginta si de veri. S. contra. quod quādo lex aliquid prohibet fieri propter aliquod valde equum & bonum publicū, & cōtra illud fiat, ligat in foro cōscientiae, & facit etiam ad hoc quod ipse notat in extrauagā ad reprimendā loquens de

de Macedoniano & Velleiano. & facit etiā optimè quòd sint in peccato not. per Abb in c. sacris. cum ibi not. de his quæ vi met. ve. cau. fu. Quare cogita. & quò ad materiam pensionum, credo etiā quòd si literæ nō presentarentur, nisi post duos, aut tres annos post assignationem, nihilominus deberent solui pensiones integrè pro tempore preterito etiā in foro conscientie, quanquam nunc fuerint expeditæ, cum illa cōditio, postquā tibi prædictæ literæ præsentatæ fuerint & cæt. non suspendit obligationem, sed solutionem & exactionem: vt in illo qui promittit & assignat ex nunc x. mensura super tali fundo suo, quæ tamē nō vult soluere donec merces suas vèdiderit, vel postquā creditor præsentauerit ei literas saluiconductus, & alijs huiusmodi exemptis, quod nota ad practicam ad quod l. his verbis. C. quan. dies leg. & quia fuit opposita dies seu cōditio gratia pēsonarij ad quod l. si ita §. pegasus. de leg. ij.

Ad materiā cōtractus qui soluitur & violatur per mortem alicuius & Canthalia appellatur violarium: quia facilè perit, vt violæ, an sit licitum, vide quæ not. Collect. in c. j. de empt. & vend. vbi dicit, sed nunquid licet alicui emere redditus ad vitā suam, ita quòd salua cōscientia possit retinere? Dicendum quòd si verisimile est quòd emptor debeat recipere redditus magno tempore, & vltra communem valorē, vt cum homo iuuenis emit magnum redditum, hoc casu quia est verisimile, quòd satis vltra viuet, totum id quod receperit vltra pecuniā quā dedit, sana cōscientia retinere nō pōt, quia quodāmodo vsura est. in c. nauigati. de vsur. & facit, quia ratione incertitudinis licita est cōuentio, quæ aliàs esset illicita. C. de vsur. si ea. nec obstat iura quæ vidētur simpliciter velle, quòd liceat ad vitā emere propter incertitudinē, quod dicendum est verum esse, dum tamen data fuerit pecunia secundum probabilem modum contrahendi. Et ita refert Ie. determinatum fuisse. hæc Cin in d. l. si ea. vide quæ colliguntur infra cap. ad nostram. per quæ fraude vsurarum cessante, aliud videretur posse dici hæc Collect. Et vide Anch. & Ioan. de Anan. post Innoc. in c. in ciuitate. qui tenēt esse licitū, quòd Roder. negat si redditus emanant ad vitam emptoris. propter

votum captandę mortis, quo cessante nō esset peccatum. Et venditione violarij, vide vnam not. Cin. in l. si pater. ii. C. de inoffi. test. Et an appellatio e, vsufructus, veniant pē siones violarij, allegari posset l. sancimus C. de donat. vbi videtur proprietas non vsufructus. Et videtur quōd si violarium quod emeram ad villam delegauero creditori meo, quōd soluens pensionem teneat illam pręstare quan diu creditor viuat, nec morte mea finiatur, sed creditoris. vi de not. in l. si vsufructus ff. de noua. per doct. Gallicanos.

Refert Ioan. Ganfre in c. ad nostram de empt & vendi. se vidisse dubitari in Cancellaria, quōd cūm quidā emisset quasdam possessiones appposito pacto, quōd vēditor aspor tando pretium posset post certos annos illas possessiones recuperare, & venditionem rescindere. Dominus Feder. de Senis iuuabat, & defendebat contractum non esse vsura rium, sed alii tenebant contrarium, & ita dicit fuisse obten tum congregatis doctoribus, cūm apposita fuerit conditio contra naturam contractus, propter quod dicebatur non esse recurrendum ad coniecturas. Vide ibi per cum, & ad uerte, quia non loquitur in pacto de reuertendo.

Stante consuetudine, quōd Ecclesia habet lectum, qui cum funere ad Ecclesiam portatur, rector vult permutare ius lecti huiusmodi cum vno p̄dio, quōd perpetuō ad Ec clesiam pertineat, nunquid possit? Fed. arguit q̄ non possit fieri, quia simonia esset, tamen ius decimale permutari po test, q̄ est spirituale cum re temporali. de rer. permut. cum vniuersorum. Ipse tamen solus hoc non posset alienare de reb. Ecclesię non alie. c. i. lib. vi. cum si. non enim omnia quę sūt ratione se pulture sunt facta spiritualia, ut no. xiii. q. ii. clerici vide Collect. in c. relatum de sepul.

Duo tractauerunt de beneficiis permutandis adinuicē, & data fide promiserunt procurare dictam permutationē per superiorem, vel illos quorum interest, an possit alter poenitere? Et si alter instet qui est paratus implere ex parte sua an posset alius compelli ad implendum? Et videtur q̄ non, cū talibus debeat cessare omnis pactio, & conuentio de pactis. c. si & no. in c. cum pridem cum si. & c. Fed. de Se nis no. contrarium, quia isti non simpliciter pacifuntur, sed pro

pmittunt inuicē dare operā & curare, vt hęc pmutatio veniat ad effectum per debita media, videlicet, per superiorem, vel illos qui eam admittere, & quorum autoritate perfici potest, q̄ de iure non videtur prohibitum. de rest. spol. c. ex parte. & c. venerabiles. de confir. vtil vel inutil. & facit quod not. de rescri ad audientiam. in glo. & de præben. significatum, cū fidei datio æquipolleat iuramento, quod quidem iuramentum debet seruari, nisi vergat &c. vnde postquam ipsæ partes adinuicem promiserunt ad curandum, videntur quantum in se est conditionaliter consentire, habito consensu superioris, à quo non possunt resilire, nisi fecerint quod in se est respectu habendæ voluntatis à superiore, & procurandi, vt conditio eueniat ad quam procuracionem sunt obligati, non conditionaliter, sed pure, quæ promissio procuracionis in hoc casu non videtur prohibita per supradicta. Et ideo post hanc promissionem, nō est etiā amplius in facultate alterius resilire, sed superioris admittere, vel non. Vide ad hoc Collect in c. cū olim. de rer. permuta. Nihilominus cū olim fuissent petitiæ literę à Cancellaria super hac promissione, de curando & dando operam contra partem quam pœnituerat, fuerunt negatę. Credo propter fundamenta Hostien. Ioā. And. in c. quæsitum. de rer. permut. Et dicit Innoc. in c. inter. de præb. q̄ permutantes habent ius in beneficiis permutatis statim, q̄ superior autoritatem interposuit. & vide Fed. quæst. xxvii. & Abb. in d. c. inter. vnde non tantūm habet regressum pmutans ad beneficium suum alio nolente permutare, sed etiam videtur quod possit nolentem permutare, seu resignare ex causa permutationis compellere. Sed dictum Innoc. intelligitur, vbi sunt admittæ hincinde resignationes, licet non sit facta traditio possessionis. & vide ad hoc Fed. consi. clvi & omnino ad hanc materiam multas decision. Rot. tit. de renun. in anti. & de rer. permut. & quandam regulam Cancellarię ad hoc.

Parochiani habent nominare rectorem Capitulo, & Capitulum vnum de nominatis habet præsentare Episcopo quidam expectant ad præsentationem, vel collationem capituli, nunquid tale beneficium cadat in gratiā? Dicit Collect. in

lect. in c. cū dilectus. de iurepatro. quod audiuit multos dicere quod sic, cū tale beneficium videatur esse de patronatu Quare &c. de præb. c. cū illis. in fi. & quia nominatio habet vim præsentationis, nec ius tribuit. c. nobis. tit. de iurepatro. de elect. c. cū terra. sed vbi Capitulum nō haberet præsentare de nominatis, credit Collect. bene habere locum. Sed in casu nostro non est libera potestas præsentationum penes Capitulum, & sic non dicitur solidè patronus Quare &c. de resti. spol. pisanis & cū illis in fi. præiudicaretur parochianis, quibus Papa præiudicare non interdicit, nisi exprimat c. quauis. & d. c. cū in illis.

Inter duos nominatos, de quorum anteriori nominatione non constat, quis alteri debeat præferri, vide Oldra. consil. cexviii.

Quod pensiones, quæ constituuntur & assignantur hodie super fructu beneficiorum, non sunt beneficia, neque habent effectum eorum, nisi in casibus expressis, videtur probari ex definitione beneficii, & requisitis ad illud de quo per Oldra in quodam consil. & Anto. in reg. j. de reg. iur.

Et inter cætera est necessaria perpetuas, vt in c. pastoralis. vij. q. j. in gl. in c. vñico de capel. mo. lib. vj. quæ quidem cessat in his pensionibus, cū extinguuntur lapso tempore quo impositæ sunt, vel per obitum recipientis Facit etiam definitio Matth. de monte Lau. in Clem. j. de sup. neg. prel. & gl. q. j. in summa. Item quia huiusmodi pensionem recipientes possunt illas remittere ad tempus, vel in perpetuū, vel illis renunciare absque auctoritate superiorum: nec tūc impetrantur, nec vacant, sed extinguuntur tanquam debitum pecuniarium per remissionem, nec requirunt residentiam, nec habent nomen tituli, nec illas recipientes habent vocem, vel stallum in choro beneficiorum Item in regulis antiquis Cancellariæ ponuntur vt diuersa in expectatiuis, nec examinantur per Cancellariam hi quibus pensio assignatur, vt solet fieri in titulatis. Si tamen assignaretur aliqua pars fructus alicuius beneficii pinguis non ad particulare commodum vnius, sed ad hoc, vt deinceps esset beneficium Ecclesiasticum dictum, fortè pensio vel portio, tunc bene esset beneficium, vt in c. conquerente. de cle. nō reli.

reli. & c. ex diligenti de simon. & xvj. q. vj. illud & q. v. possessioni. ij. quæst. ij. clerici & c. si Episcopus. & vide ad hoc not. in clem. si Romanus. de præben. & in c. postulasti. & c. ad audientiam de rescrip. & Clem. ij. de vita & ho. cler. & c. quantis de præben. lib. vj. ad hoc Rabar. in cap. constitutis. de relig. domi. & Ant. de Butr. & Bal. in d. c. ad audientiam. & not. per Castren. & Pont. in consi. & Rot. in antiquis tit. de rescrip. Et forma literarum satis ostendit non deberi pro beneficiis, cum plerumque fundetur, ne resignantes nimium dispendium patiantur, & sic exonerantur à titulo, & per consequens ab onere. Recipiunt tamē partem fructuum quasi tanquam laici qui possunt recipere pro alimentis & victu vel statu decenter tenendo. & not. xxij. q. si. tributum. & xvij. q. ij. Eleuterius. & c. quanto de iure patron. & l. commodis ff. de re iud. & l. stipendia. C. de execut. rei iudi. Faciunt hæc ad materiam, an pensio faciat incompatible sub eodem tecto cum beneficio, & an recipiens pensionem non intitulatam, prout sunt hodie, teneatur dicere officium, vel interesse processionibus huiusmodi? Et ex his potest etiam determinari, an huiusmodi pensiones modernæ possunt redimi.

De regno Scotiæ seu rege dubitatur, an sit verus rex: ut per gl. xxxij. q. ij. & per Brixien. in reperto super versi. Rex. & appellatur regulus à glo. in c. venerabilem. de electio. & videtur olim fuisse subiectus regi Angliæ, ut patet in chronicis, & præsertim in historia, quæ dicitur Mappa mundi. & not. in cle. j. magistris & de eo fit mentio in c. cum dilectus de fid. instrumen. & c. sanè. de temp. ordin. & non videtur, ut patet in provinciali Ecclesiæ Romanæ. Ista inter alia adduxi coram Reuerendissimo domino meo Vicecancellario, contra oratores præfati regis, contententes de prelatione, cum oratoribus Ferdinandi regis Siciliæ siue Apuliæ.

An per affectationem secundæ beneficii sub eodem tecto, vacat ipso iure primum. Vidi, concludi, quod non per not. in c. literas. de concess. præben. sed habere locum in materia monitionis, de qua in cap. referente. & c. præterea de præben. vide doct. in c. quia nonnulli. & c. si. de cleri. non resid. tamen Cancellaria expedit literas tanquam pro vacante, & vide

vide Rot. in antiquis & latè Milum in repertorio.

Beneficium residentis in curia non promoti infra annum, dicitur vacare in Curia secundum. Collect. in c. Ecclesia de sortileg.

Præstâtissime doctor, cupit scire humanitas vestra perstrictissimè, & resolutissimè à tenuitate nostra, quid mihi videatur de gratiis p. literas Apostolicas concessis, p. quas cōmittitur constitutio & assignatio pensionis in partibus, an expirauerint, seu extinctæ fuerint per mortem Papæ concedentis illas re integra? Respondeo videri mihi non expirare, nec extinctas esse, cū teneam pro constanti, q. vbi alicui quanuis tertio, est quæsitum ius in re, vel ad rē, aut saltem officij iudicis imploratio per literas Apost. gratiosas, siue gratiæ sint puræ, siue in diem, siue cōditionales, tales gratiæ non extinguuntur per obitum cōcedentis, nec executorum iurisdicctio. seu potestas finitur Et propterea idem credo in literis priuationis in forma iuris, cum prouisione alteri fienda: & in literis in forma, dignum & vnionum: & in literis accedens super dispēsatione ex defectu natalium: & fermè in omnibus quæ hodie emanant à Cancellaria. Et sit ratio, quia in omnibus his gratia est iam facta, non fienda, quanuis non executæ, cū quæsitum sit ius in re, vel ad rē, vel saltē ius implorandi officiū iudicis, seu executoris. Hoc credo per no in c. si cui nulla. de præben. & c. si super gratia de offi. deleg. lib. vj. quanuis glo. & quidam doctor. fortè non satis practici, aut parum aduertentes ad stilum Cancellariæ modernum, & illius temporis exemplificent mandata de prouidendo dici gratias fiendas, & non factas. Cū fiendæ sint, vbi ius non est quæsitum alicui modis prædictis, sed est concessa facultas. Sed potestas ad contemplationem seu fauorem tertij, esse voluntarium ministrum, siue mandatarium gratiæ fiendæ illi tertio, vt puta, si Papa intelligens aliquem scholarem studuisse in aliquo studio longo tempore, & esse sufficientē ad gradū doctoratus, contemplatione, seu fauore illius scholaris det alicui personæ facultatē, siue potestatem doctorandi illū, nō tamen mandet, vt requisitus id faciat, seu facere tenetur: nam in tali vel simili casu expiraret gratia per obitum cōcedentis

cedentis te integra cum non sit propriè mādatum, nec aliquod ius quęsitum illi doctorando, nec etiam ipsi commissario, cuius contemplatione, seu fauore non fuit data ei à Papa prædicta facultas, seu potestas doctorandi illum. Et verbum, mandatum, ibi in § secus. capitur pro committitur, seu facultas datur, vt declaratur in principio. d. § & etiā verbum seu fauore, declarat non esse propriè factam gratiam illi doctorando. Et ita esset in similibus casibus, si hodie Papa illo modo antiquo scriberet, & ita resoluo me in hac malè exemplificata, & ideo intricata materia dictorū capitulorum, visis omnibus scribentibus super eis. & Oldr. in consi. & decis. Rot. in nouis quæ videtur facere differentiam inter mandatum de prouidendo de beneficio vacante, aut vacaturo, non quoad durationem gratię, sed quoad durationem potestatis executoris, vt in vacaturo non dureret, nec quando committitur causę cognitio vnā cum gratia. Et bene valeat præstantia vestra. Et vide Bellameram in quodam consilio, qui videtur dicere consona prædictis.

Concurrentibus duobus magistris in Theologia, ceteris paribus, in quodam beneficio, quorū magistrorum vnus erat prædicator, & valde eruditus in doctrina Theologię concernente partes iustitię, & curę animarum, & cōfessionum, & sacramentalium, & aliis materiis mistis cum iure Canonico, & concernentibus vitam actiuam. Alter verò de Trinitate, & de natura Angelorum, & Metaphysicalibus, & aliis subtilitatibus. Vidi, concludi esse præterendum primum, per nota. in c. nisi cum pridem. & in c. cum sit ars artium. Facit iudicio meo c. quia nonnulli. §. sancimus. ibi præsertim. & c. super specula. ibi ad iustitiam de mag. & c. cum ex iniuncto. de hered. & inuenies multa iura in decretis ad hoc, & faciunt nota. in capitulo inter cetera. de offi. ordina.

Quòd exigentes talias, gabellas, & vectigalia, quę sunt precisè pedagia, & guidagia, non sint ipso iure excommunicati. Vidi, concludi inter doctos viros, cum c. quanuis. & Cle. presentis. extendi nō debeant, sed in aliis exactionibus remaneat dispositio. cap. non minus. & c. aduersus. & aliorum iurium Decretalium, &c. Quanuis Petr. de Ancha. & qui-

& quidam alii videantur aliud sentire, exponendo pedagium pro omni vectigali, seu portio: cum tamen gl sentiat pedagia & guidagia, & salinaria esse species vectigaliu, nō autem esse idem, & ideo dispositum in vna specie non extenditur ad aliam, & multò minus ad genus. Facit optimè forma Cācella in tit. de pedagogiis for prima quinter. de iust. ad primam opinionem. & ita obseruamus. & vide Bald. in rub. de hæredit.

Quòd Papa non possit legitimare filium regis non recognoscentis superiorem, tenet l mol. in c. grandi de suppl. negl. praela. in præiudicium alicuius de sanguine regio, ad quem pertineat de consuetudine successio in regno. Nec obstat not per Bar. & alios in l gall § & quid si tantum de li. & post quia habent locum in aliis personis: quibus licet de primo suo liberè disponere, & non in rege, quia nō potest absque causa auferre successionem illis de sanguine suo, facit apertè contra hoc dictum tex. in c. per venera. vbi Papa legitimauit filium Regis Franciæ, quod non potuerat esse absque præiudicio illorum de sanguine Regio. Sed vide Jacobum Ciionem Episcopum Illerden doctorem Cathalonum in d. c. super verbo gratiam, qui dicit, quòd rex Franciæ habebat filium ex priori coniuge, vt ait apparere ex antiquo Decretali.

Prædictus Episcopus Illerdenfis, in c. fraternitatis. de frigid. narrat, quòd tempore suo fuit quidam homo in Cathalonia tantum potens in re venerea, quòd qualibet die cognoscebat exactè vxorē suam triginta vicibus, quę vxor secretè recurrit ad regem Aragonum, qui vocato viro, confessus est ita rem se habere: vnde mandauit ei sub pœna capitis, ne amplius quàm sexies in die vxorem suam cognosceret: ne, vt ait, mortis periculum mulier incurreret. Sed de potentia viri non tantum mirari oportet, quantum de querela vxoris. Vnde illud, Et lassata viris nondum satiata recessit. Et Prouerb. xxx c. Tria sunt insatiabilia, & quartum quod nunquàm dicit, sufficit. Infernus, & os vuluz, & terra quę non satiatur aqua, ignis verò nunquàm dicit, sufficit.

An si legatum pro pia causa efficiatur caducum, vel quasi,

quasi, remaneat penes hæredem simpliciter, vel debeat cō-
uerti in aliam piam causam. Vide Guasquinum doctor.
Cathalanum quæst xxxij in quæstionibus suis. & conclu-
dit quòd non, sicut in alio legato caduco. Adde nota. per
Bar. in l pater S. Tusculanus. de leg. iij.

An appellatione parametorum intelligitur suppellecti-
lis? Guasquinus quæstio iij. tenet quòd sic. videtur mihi in
digesta decisio, & remittenda ad theoricam. l quod labeo.
de sup leg & l. vniuersorum. & l si seruos. de pign cū simi.

Franc de Maronis, in iij. lib. sententiarū, super August.
de Ciuitate Dei, ait, quòd in tota sacra scriptura non repe-
ritur, quòd fœmina vnquàm successerit in regno, in aliis
autem hæreditatibus sic. vt patet Numer. xxij. & xxvij. c.
Ego in Iosepho legi, Alexādriam clarissimam Reginam
regnasse in Iudæa etiam viuentibus filiis: sed ibi videtur
fuisse ex voluntate testatoris, & consensu filiorum, non vi
successionis debita, Lege Ioseph. lib xiii antiquit Iudaicæ.
Imo videtur cum maiore filio conregnasse, vt videre licet
in eodem autore li j. de bello Iudaico. vide Bal in l. in mul-
tis. de stat homi.

Licet tutela impuberis finiatur captiuitate. vt Institu-
tibus mod tut finian. S. item finitur tutela secus tamē in
cura adolescentis. Ita tenet Guaschi Cathalanus in quæ-
stioni. suis. quæstio clxxxij fundat se, quia ille principaliter
datur personæ, iste verò bonis Facit pro dict curatore, P.
captiui in Tunitio, & gestis per eum.

Ioan de Seisello doct. Gallica in Apost. egregij patricij
Petri Iac. de Montepesulano, super titu. de statu Cu. Rom.
damnatus hanc vastitatem, & intricationem opinionum
quæ multiplicata sunt in iure nostro, dicit pernecessarium
fore, vt fieret noua reformatio, tam in iure ciuili, quàm Ca-
non. & reseruat is argumentis disputationum, & subtilita-
tibus, & varietate opinionum fierent nouæ decisiones per
electionem alicuius, ex illis opin. Et quòd fieret noua ædi-
tio iurium magis conueniens isti seculo quod fluxit post
illa antiqua iura, maximè circa substitutiones, transmissio-
nes, suitiones, præteritiones, in quibus iura Romana ma-
gis cōsiderasse videntur acumina, & vtilitatem, quàm præ-
sumptam

sumptam

sumptam mentem defuncti. Item circa interdicta, & actionum varietates, & testamentum diuersitates, captiosas, & inutiles Item circa seruos, & officia iam abolita in tribus libris. C. Itē circa seruitutes, in quibus est mera subtilitas potius, quā æquitas, aut ratio vrgens. Item circa publicę honestatis iustitiam, & redditionem, & non exactionem debiti coniugalis, & circa matrimonia viderentur immutanda multa, & quod quis posset esse hæres ad tempus & decedere intestatus pro parte, & quod intricatio bon. pos. contra tab. & sec. tanquā pœna pueris tolleretur, & quod ieiunia non obligarent sub pœna mortali, sed darentur indulgentię ieiunantibus. Item quod summus Pontificatus non esset perpetuus. Et super ingressus religionis, quod nō obligaret vsque ad xxj. annum, nec matrimonij cōtractio absque copula Et circa compaternitatem, & varietatem religionum, & quod Abbatix vel huiusmodi non essent dignitates, nec committerentur eis causę, & quod omnes legendę sanctorum Apocriphe tollerentur, & quod ordo Antonistarum extingueretur & applicaretur Militiæ sancti Ioannis Hierosolimitani Et alia quædam reformarentur, vt ibi per eum, quod paucissimis daretur facultas interpretandi, aut glossandi Et quod interpretata non redigerentur in scriptis, nisi eorum qui lōgo tempore practicassent, aliās credit rem venturam in tantam confusionem, quod nihil haberetur liquidum iudicantibus. Vnde vt dicit, timens ipse hanc immutationē, & cupiēs consulere nomini suo, post xxx. ann. exactos, in exercitio iuris, scripsit librum de natura animalium, existimans illud opus fore magis duraturum, quā scripta iuris: sed an illud opus durauerit, ego ignoro. Non inficior tamen, quod scribētes res naturales, historiam & medicinam, certiolem perpetuitatē sperare debeant, cū huiusmodi scripta cuicunque nationi, & religioni, ac tempori, vtilia sint, & placeāt, præsertim si sale eloquentię condiantur. Sed quid dixisset prædictus doctor, si vidisset tot libros post tempora sua fuisse à centum annis citra in vtroque iure æditos? Et vide Zabari in c. nobis de iurepat. ad hæc & Ias in operibus suis

Cum in ciuitate Neapolis quidam ex nostris Cathala-

nis

nis reliquisset in testamento libertatem cuidam seruo suo nigro post quinquennium, & fuisset interrogatus an quinquennium inciperet à tempore conditi testamenti, vel mortis testatoris, dixi, quòd de hoc erat casus not. in l. qui duos §. si ff. de manu test.

Quod filiusfamiliàs rixosus possit inuitus emancipari à patre, casus est secundum Iac. de Insula. in l. quidam cum filio. de verb. oblig.

Seruus stipulatus alternatiuè illis, aut illis dominis suis, nihil agit ratione incertitudinis casus est no. in l. cū seruus. §. & si non duo de stip. ser. allegauī sæpe ad materiam incertitudinis. & l. duo sunt Titii.

Si seruus stipuletur x quando erit sui iuris, alienatus nihilominus acquirit domino cuius erat tempore stipulationis factæ, in l. si de stip. ser. est tex not. allegauī contra monachum, qui stipulatus fuerat à quodam consanguineo centum libras quando translatus fuisset ad ordinem Canoniorum regularium, tamen videtur nunc mihi exactius cogitandum, an deberentur primo vel secundo monasterio, tunc credidi per illum tex. deberi primo.

Ad validitatem statuti dantis licentiam depredandi cū allegaretur Bal post tex no. in c. i. de milit. vafal. qui con. est. dtxi intelligendum Bal. iuxta terminos illius tex. videlicet, ex iusta causa propter defectum iustitiæ, vt in repræsentatis, per not in gloss in l. nullus. C. de Iudæis. & eorum quæ no. Abb. in c. cum non ab homine. de iudi. & in l. ait prætor. §. si debitorem, de his quæ in frau cred.

Quantum tempus dicatur vetustum, vide gloss. quod xl. anni in l. ius. de fund. patrimon. libro vndecimo & in l. si. de fun. rei priuæ. de longæuo. vide capitu. cum consuetudinis. de consuet.

Non dicitur quis morari posse in loco vbi sine pudore, & verecundia morari non potest, neque ad illum locum posse accedere, qui non potest adire locum absque verecundia vide gl. in c. an ille q. fratrem domini. & vide et gl. in l. si. §. si fœnerator. quòd met. cau. iuncto tex. facit materia. l. nepos. de verbo. significatio. & quæ not. in cap. vt iuxta. de offic. ordin.

F Cūm

Cum esset quæstio inter duos scholares Perusii, an affinitas & incestus inter affines esset de iure gentium, allegauit quod sic, text. in l. fin. §. fin. de cōd. sine caus. & l. fin. de rit. nup. quod facit ad multa, & parificatur consanguinitati. vt l. adoptiuus. §. j. cod. tit. facit pro compositionibus datarij.

Materia de bonis vacantibus non habet locū in rebus habitis pro derelicto. l. j. nec in casu aut. omnes peregrini. C. cōmun. de succes. nec in l. cornicularij. de appar. prefest. p̄tor. nec in feudalibus, vt not. Petrus Iacobi. doctor Gallicus, in tit. de cōdition ex moribus. Vide ad hoc cap. ij. de feudis. nec in rebus inuentis vel thesauro. vide Bertrand. de Ocreo. l. j. de naufrag. & de thesauris quod glo. in rub. de bon. vacan.

Quærebatur Romę, an emptor rei hypothecatę teneatur euincenti per hypothecā de deterioratione rei absque culpa sua facta? Dixi quod non, sicut ecōtra liberatur præstando primam æstimationem; vide. l. in his. de præd. & omni. re. nauicul. libr. xj. & l. fin. de censi. & censito. & facit l. Paulus §. domus de pigno.

An post didicita testificata, si testes nisi se nescire, vel nō recordari possunt testes alij p̄duci. Pater meus dō. Iacobus Paulus doct. optimi iudicij, & celebris doctrinæ, in prouincia nostra solebat distinguere, aut ille qui volebat produxit testes illos, & tūc aut ipsemet in eadē instantia, vel causa appellat. vult alios producere, & nō potest propter timorē subornationis. quia videns se nō probasse, faciliē subornaret alios ad probādū deducta p̄ se. Aut est aduersarius, q̄ velit producere, & videtur quod possit admitti ad producendū, cum nō assit timor subornationis, cū si nollet alios producere nō esset sibi necessariū, cū id quod per eius aduersariū producentem probandū erat, minimē fuisset probatum, & ita intelligebat Bal. in cap. si enim domino quid sit inuesti & hęc distinctio dicitur obseruari in multis Curijs.

An lucrum quæsitū per filium fam. ex peculio castrēsi censeatur castrense vel aduentitiū, & quod partim censeatur castrense, & partim aduentitium faciunt not. in simili vide-

li, videlicet, de lucratis ex peculio pfectio i l. cū oportet. de bon. liber p Bart & Bald not. in l. qui cōtra de iurepat. & l. queritur & l. in seruitute S. si patroni. ff de bon. libert. In contrariū verò q̄ censeatur castrēse, monēt vrgentissi- mē text i l. pater. S. si seruus & l. hereditate S. j ff de castrē. pecul. & l. j. C de castrēn pecul. libro xij. in quibus ponde- ratur mediū ser instrumentū, cum quo res querit cogita.

Aduerte, q̄ quanuis regulariter in cōtractibus non ha- bet locum ius quēsitū, tamen videtur valere vbi aliquid esset concessum duobus quandiu ipsi vixerint: nam in ta- li casu, etiam post ius quā situm habet locū ius accrescen- di inter eos. Vide text in c. vnico. de duob. fun à capit. in- uest. Facit ad restringendū materiam l. si mihi & titio. de verb. oblig. & accidit de facto, & solebat dictus pater meus etiam allegare illum text ad limitationem Bart. in mate- ria l. hæredes me S. cum ita. ad trebel.

Cū quæreretur in ciuitate Nepesina, an si ordinarius qui delegauit causam vni, cōmittat illā alij, non facta mē- tione de litispēdētia vel prima cōmissione, posset opponi de surreptione? Dixi quòd Collect. videbatur tenere, quòd sic in c. ex literis. de offic. deleg. & vide not in Clem. ij. de offic. ordin. & per Bellam post alios, in c. cū in multis. de rescript & decis cclxij & not. per Specul tit de remis.

Iudex, referens, vel secundam iussionem expectans, non incidit in poenam rescripti. Vide Collect. in capit. li- cet de offi deleg.

In quadam terra patrimonij, cū quidam mandasset cuidam consanguineo suo fieri certa maleficia & dama- na in armentis & bouis cuiusdam inimici sui, & ille no- luisset exequi, sed mandasset certis amicis suis vt illa suo nomine & mandato facerent, quærebatur an primus mā- dans teneretur de illo maleficio, & damnis? Et cū quid- am aduocatus allegasset super hoc multas rationes, dixi videri mihi casum in l. si ego ff. quod vi aut clam.

Quidam reus introrsus Ecclesiam fuerat absolutus p prauaricationē, & postea mortuus est, quærebatur an pos- set de crimine cognosci? Allegabat iter alia text in l. eius, qui delatorem. versic. planē. de iur. fisc. vbi videtur text.

quòd licet ficta confessio resultans ex corruptione delati, non noceat hæredi, vt ex hoc conuinci possit, tamen operatur quòd cito de præuaricatione cognoscetur de crimine, de quo per præuaricationem fuerat reus absolutus. Sed respondebatur, quòd in casu dictæ legis, etiam non stante cōfessione, potuisset agi contra hæredem, quia agebatur de confiscatione bonorum propter crimen aut in dignitatē possessoris, quæ etiam ab hæredibus extorquebatur. l. Lucius eod. tit. Videtur ergo, quòd ibi ciuilitè ageretur de crimine, ficta confessio bene posset operari quantum litis contestatio, quæ sufficeret. vt l. ex iudiciorum. S. fin. de accusat. vbi verò criminaliter ageretur, videretur dicendū quòd non, cū ficta confessio non debeat plus operari, quàm vera; sed vera non sufficeret nisi lata sententia. vide in tit. ne ex delict. defunct. & si replicares, imò debet haberi sententia condemnatoria prolata ex quo malo facto delati lata non fuit, dico nō ob stare. arg. l. j. ff. de requis. quid fuerit postea conclusum, ignoro.

Pœna stupri in virgine, an habet locum in prima deflo ratione tantum, vide not. in l. stuprum de rit. nup. & c. ii. de adult. & xxxvi. q. j. S. stuprū. & optimā glos. in c. nemo. xxiii. q. iii. In concubina autem alterius, non videtur habere locum, per not. per Bart. in l. si vxor. ff. de adult. cū possit haberi res cum ea sicut cum meretrice, vt ibi per eū, & sic est penitus impunibilis coitus cum concubina alterius secundum eum. Tamen cogita circa dictū Bartol. & purificationem cum meretrice, per not. in iurib. suprā alleg. & not. per doct. in l. neque natales C. de probat. l. data opera qui accus. non pos. nam si concubina alicuius non est meretrix, videtur habens rem cum ea puniendus, vt punietur habens rem cum soluta non meretrice. Nec obstat l. si vxor. quia non negatur ibi quin alia pœna, quàm adulterii, veniat coiens puniendus. & vide ibi glos.

Referebat dom. meus Franc. de Are. vir acutiss. & varieg. lectionis q. olim apud Romanos eadem erat pœna incestus, & eius qui habebat rem cū virgine Vestali, id est, Tēplo deæ vestæ, & sacris ignibus dīdicata. & alleg. Liuiū, Tu vide etiam Suetonium ad hoc. Et hanc vitam videntur

tur

tur hodie imitari moniales, & qua poena puniatur hodie habens rem cum eis, vide text. in auth. quomodo oportet. Episcopus eligi §. oportet & §. qui verò eas. & l. si quis nō dicā rapere. & glo in c. virginibus xxvii. q. i. & capit. si quis est. cum aliis & videt, concludi Bononię à multis magistris in Thelogia, & doctoribus, qd est grauius, & magis peccatum habere rem cum moniali, quàm cum Iudæa, vel Saracena, quanuis popularis opinio sit in contrarium. Allegabatur, quia cum moniali cōmittitur stuprum, & adulterium, itē sacrilegium, & incestus, & violatio clausuræ, & persuasio fractionis voti, & corruptio ancillæ Dei Quæ autem esset poena violentis virginem Vestalē, vide in Liuiō & Plutarcho, in problematibus. De pœna autē habentis rem cum Iudæa, aut Saracena, non memini me legisse aliquid speciale in iure. In patria nostra infidelis habens rem cum Christiana punitur ad mortem, & etiam ipsa, sed Christianus cum infideli muliere non, cū tamen videretur esse contrarium propter periculum partus, qui ad tempus sequitur matrē infidelem. Sed lex nostræ patriæ considerauit incontinentiam, & infamiam maiorem in muliere subiiciente se seruo, vel quasi seruo infideli, quàm ecōtra arg l. vnica de mul. puct profer. se con C. & l. fin. cū mu. de manu. & c. & si Iudæos. de Iudæis ideo grauius punit mulierem fidelem & seruum in fidelem, quàm virum. Et vide Oldrad. cōsil. cccxxxiii & Deuterono. vbi nō punitur ad mortē coitns cum aliis, quàm filiabus Israel. & ad idem Leuit. xi. cap. de coeunte cum ancilla gentili.

Ad intelligentiam titu. de c. & postlim. reuers. nota, qd postliminium non habet locum in his qui se dedunt hostibus, idest pactione sibi vitam paciscuntur, & seruire, vel cum hostibus fideliter morari absque fuga promittunt. vt l. postliminia carent ff. de capti. & l. eos §. fin. eod. tit sed tantū gaudent postliminio illi, qui absque deditione, vi compulsiua ab hostibus capiuntur, quāuis gloss. & aliqui doctor. non ita intelligant. d. §. i. gloss tamen in d. l. postliminio. satis aperit hunc intellectum. Et est ratio, quia fides etiam metu, vel vi causatiua promissa seruanda est hosti per præsidem, siue ducem de toto statu

belli, & per militem de eo quod ipse de se promittete potest, puta, de non fugiendo. vel huiusmodi, vt in l. v § fi. de capti & l. j. ff de lega. & xxii. q. j. c. noli. & no in l. conuentionum. ff de pact. Si ergo post promissionem factam captiuus fugit, non gaudet postliminio, vt dixi. Nec ob l. nihil, eo. tit. de cap. ibi, vi vel fallacia. & c. quia non loquitur ille tex. de captiuo dedito, sed de alio captiuo, qui non promittit fidem. vel pretium redemptionis. nec etiam ob l. j. ff. de dolo quia non dicitur ibi esse bonum dolum, quando est promissa fides, & facta deditio, & quia quod semel placuit & c. Et placuerunt hę considerationes do. meo. Do. Franc de Are. cum essem Senis Faciunt hęc ad quęstionē quę tangitur per Bal. post text. & glo in l. nam & Seruius. ff de negot gest. & in l. in adoptionem C de adoptio. & vide glo in c. ius gentium. j. distinct. & Fulgos. in l. ex hoc iure de iustit & iur. & Sal. in l. ab hostibus. de cap. & Beatum Thom. & l. cum tres. de neg. gest. & in Clem. Pastoralis. per gloss

An Imperator, vel aliquis Rex Christianorū possit inire pacem, aut longas inducias cum Saracenis, vel Turcis sine voluntate aut consensu summi Pontificis: Et videtur qd nō, cum Saraceni, & Turci sunt hostes fidei, & Christianorum propter nomen & religionē Christi, & consequenter vicarii Christi, qui est Papa, qui Papa pręest Imperatori, & cęteris principibus Christianorum, tum ratione fori pœnitentialis, tum etiam quia in pluribus casibus habet iurisdictionem in laicos etiam principes c. nouit de iudi. per venerabilem qui fil sint legit. & c. Imò videtur criminofum inire pacem cum hostibus illius cui quis subest, pręsertim cōtra hostes religionis, & fidei iuxta. l. j. cum seq ff ad l. Iul. maiesta Committunt enim laici crimē lęsę maiestatis contra Papam. c. felicis de pœnis lib. vj. Tenentur etiam principes seculares auxilium pręstare ad arcendum hostes Ecclesię. vt per Ioan. And. in c. fi. de dilat & glo xxiiij q. v. administratores. & nulli sunt duriores, quàm hostes fidei. Si enim principes absque consensu Papę ineant pacē, aut fœdera cum Turcis aut Saracenis, facilius alii Christianorum expugnabuntur ab ipsis infidelibus. Et quod non possit Im-

fit Imperator, videtur in Clem. vnica de iureiurand. §. porro. & eadem ratio videtur esse in aliis Principibus, quia licet Reges non præstent iuramentum fidelitatis Papæ, vt facit Imperator, vt in d. clem. tamen, vt dictum est, subsunt Papæ ratione fori pœnitentialis. Item successerunt Imperatori in eorum regnis, & sic videntur successisse cum eisdem honoribus, cum quibus illæ terræ vbi sunt instituta regna, tenebantur ab Imperatore. Vnde aliqui doct. Gallicani tenent, qd Papa potest compellere Reges ad præstandū ei iuramentum, vt facit Imperator, per no in §. fuerat. Insti de actio. & l. ij. de adopt. C l. sæpe. §. Gaio. de fund. instr. xcij. dist. legimus cum si & faciunt not per Bald in c. j. quæ sint rega. in fin. & in c. j. §. si vasallus. de pace iur. fir. & in multis aliis casibus recognoscunt Papam reges. vt per Innoc. in c. cum re. de re iudi. Item hoc saltem videtur, quod Reges Christianorum præstant obedientiam Papæ, faciunt ad hoc no. per Oldra conf. lxxj. & ii. & cap. dispar. xxij. q. viij. & cap. alius xv. q. vj. cum glo. & c. iuratos ea q. & nota. per Bald. & alios doct. in l. conuentionum ff. de pact. vbi concluditur, quod nisi sit caput & dominus totius belli, nō possit facere pacem, & nullus Regum Christianorum censetur esse caput, vel princeps, aut dominus belli aduersus hostes fidei per suprā alleg. Sed principaliter contingit Papam, qui est princeps fidei, & oppugnator inimicorum eius, & ad eum spectat infidelibus indicere bella, & conficere pacem. Vt legitur de beato Gregorio, qui etiam inuito Imperatore fecit pacem cum Longobardis, propter periculum quod videbat imminere Vrbi, & Italiæ ob malitiam & segnitiam Imperatoris degentis Constantinopol. Vide ad hoc c. si vt morte Longobardorum. xxij. quæ st. viij. & faciunt ad prædicta xxiii quæ st. per totum, & præcipue cap. pro membris & non inferenda. cap. qui potest. vbi bonus text. ad hanc materiam. c. ostendit. c. si quis à catholica & c. quando vult. & c. sicut. vbi etiam bonus text. cum c. seq. & c. conueniet versu fin. & c. infames vj quæ st. j. & not in c. consuluit. de appel. el. tertio. Et cum fuisset de facto hoc dubium, & tractaretur pax per Mahometum Hocor Oratorem Regis Tunizii nomine eiusdem Regis

clarissimè. Ioānem Regem Aragonum. fuimus aliqui doctor. consulti à Rege præfato Barchione. Et declinauimus in partem, quòd non posset facere pacem inconsulto Papa. Postea occurrerunt mihi duo tex. ad hoc, videlicet c. si significauit. & c. quòd olim de Iude & nota in extrauagan. vnā sanctam & quòd no Oldra consi lxxxvij. vbi ostendit Papam in huiusmodi personis infidelibus, & circa illas esse superiorem, & posse præcipere regibus, & faciunt etiam nota per eum consi lxx. & cxxij.

Quòd nouus emphiteota non teneatur ad census præteritos, tenet Bertrand. in l. si. C. de fide instru Sed aduerte, quia fundamenta eius sunt duo. Primò, quòd actio personalis nō sequitur fundum. respondebitur, q̃ etiam competit hypothecaria, vt alleg. tex. Bal. in authen. si quas. C. de sacrosan. Eccle. & Bar. hoc tenet in l. ff. in quib. cau. pig. tac. contr. in addi & alleg. tex. in l. etiam C. qui potior in pig. Aliud fundamentum est, fatendo quòd hypotheca competet, tamen ex quo dominus directus consensum præstitit alienationi, iuxta l. si. C. de iure emphi. tacite videtur remittere hypothecam. l. item liberatur. cum aliis. Hæc ille. Sed posses replicare, quòd necessariò habebat dominus directus consentire, quia lex stringit eum, aliàs eo inuito fieret, & talis consensus necessarius non debet ei præiudicare arg. l. cum quidam. de admitt. sed replicaretur, q̃ non præcisè compelli poterat, & habebat etiam remedium saluandi sibi ius hypothecæ, iuxta l. si debitor §. i. quibus mod. pigno. vel hypo. solu. & sic videtur imputandum sibi. Vnde examiuata hoc modo hac quæstione concluditur, Bertr. benedicere, nisi vbi nouus emphiteota absque consensu domini directi obtinisset possessionem rei emphiteoticæ, cum remaneat hypotheca in re propter censum. Petrus de Ancharano consi. cccclxxix. videtur velle, q̃ etiam sit tempore contractus considerato, venditio fuerit iusto pretio celebrata, tamen si postea nihil, aut minus dimidia præcipitur de re emptā, habeat locum remedium. l. ii. C. de rescin. vendi quòd profectò videretur esse falsum, per not. Bar. in l. cotem. de public. allegantem l. si voluntate in fi. C. eo. tit. & l. iii. §. diui fratris. de iure fisci. & ita dixi pro hospite Anticulano.

titulo in Campania Hernicorum.

Cathalani fecerunt pacem cum Genuensibus, vt commune, & singuli teneantur seruare sub certa poena. Vnus priuatus contrauenit, an commune incidat in poenam? vide Rapha. Cu in similibus terminis, q non, sed ipsi priuati tantum incidant in l. Cæsar, de pub & vide not in c in nostra. de iniur nam illa conuentio, seu pax habet vim legis, vt est glo. in d l Cæsar. & vide not per Bar. in l iiii. S. actor. de re iudic.

Cum quæsitum fuisset à me Romæ, an veditor post vëditionem, & ante traditionem posset impignorare rem vëditam, & an teneret impignoriatio, seu hypotheca, dixi q sic, & idem in promittente rem ante traditionem. Vide l. ad eum quem S. Lucius. ff. de donat. Imò absque speciali obligatione huiusmodi res promisse, vel venditæ, veniūt in generali hypotheca, vt l. i. iuncta glo. C. de iure fisci.

Ad declarationem tit de manumiss. vindictæ hæc scrutatus sum, quæ maximè placuerunt dom meo domi. Bald. Nouello fundamentale doctori & solido. Manumissus vindicta dicitur ille, qui manumittitur inter viuos, & causa cognita, vt probatur per totum titu. ff. de manumiss. vindic. & C eo præsertim in l iuxta causam. & l illud ff. & C l. j. & l. ii. C. si aduer lib. & est gloss in sti de liber. § multis. super ver. vindicta. Et cōsequitur seruus taliter manumissus plenam libertatem, & efficitur ciuis Ro vt Insti de liber § liberti. & C de manu. vindi l nihil. & C de lati liber. tol § illo. & l. ii. C. commu. de manu. & hoc voluit glo sub dubio in l qui Romæ § Flavius. de verb oblig & habuit ortum hæc liberatio, & manumissio vindicta à Vinditio quodam seruo domus nobilis Romæ Vitellorum, qui primus eo modo, id est, cognita causa, manumissus fuit, nam coniurationem quandam Romæ patefecit, vt innuitur in l ii §. & cum placuisset. & ibi glo. ff. de origin iur & declarat hoc Titus Liuius in prima Decade lib. II. sic dicen. Prosequendo historiam, & coniurationem præmium indici pecunia ex arario, libertas, & ciuitas data. Ille primus dicitur vindicta liberatus, Vinditio ipsi nomen fuisse post illum seruatum, vt qui ita liberati, essent, in ciuitatem accepti viderentur.

rentur.

rentur Hæc Liuius. Quidam autem ferunt Boetium dicere, manumissum vindicta dici à virga Prætoris, cum qua percutiebatur manumissus, & dicebat ei Prætor tribus vicibus percutiendo, aio te liberum & hoc refert glo. in d. S. multis. Ad quod facit illud Perusij, Vindicta postquam mens à Præto recessi. Et illud Horatij: Postquam vindicta ter quaterque imposita Imperator autem absq; causæ cognitione potest plenam libertatem cōferre: vt l. apud. ff. de manumissis & posset fortè dici, quòd illa virga Prætoris accepit nomen ab illo seruo Vinditio, & virga Centurionis dicebatur Arthis. Qui autem manumittebantur vindicta non cōsequebantur plenam libertatem, nisi à principe id fieret, vt dixi, & vide Corne. Tacitum.

Quærebatur in ciuitate nostra, an pater qui exhæredauerat filium, videretur etiam reuocasse donationes? Et allegabatur glo. in l. si ff. pro donato quòd sic. Sed contra d. glo. solebat allegare pater meus tex. l. j. de assi. liber. S. assignare. vers. sed si potest assignatio.

Qualiter maritus teneatur de bonis dotalibus ad debita vxoris, distingue: Aut enim maritus conuenitur a dotē, vel ad res dotales ex delicto vxoris, aut ex contractu. Si ex delicto, tunc nunquàm est priuatus dote, nisi in quinque casibus. l. quinque. ff. de bon. damn. Si ex cōtractu, aut mulier contraxit ante matrimonium, & tunc obligauerat res quas postea dedit in dotem, & tali casu capiuntur res dotales, & in eis fit executio, vt l. Mæuia S. j. solut. matrimo. & l. qui res. in princ. de solut. ff. & idem si conuenitur rei vendicatione, vt l. j. C. de iure do. cum multis aliis: quia non potuit mulier res alienas dare in dotem. Aut mulier contraxerat non obligando aliqua de suis bonis, & tunc aut dedit bona in dotem in fraudem creditorum, & distingue, vt in tex. l. si. S. si quis à socero ff. de his, qui in fraud. credi. vbi tex. concludit, quòd si quis non fuerit particeps fraudis, nō tenetur, nec in talibus rebus est fienda executio, cum vir dicatur habere causam onerosam in dote. Aut mulier contraxit post dotem datam, nec tunc multò minùs tenetur vir, neq; ad bona dotalia potest haberi recursus, nec sit in potestate vxoris auferre dotem viro. ar. d. S. si à socero & vide Io.

de Io And in addi. Specu. titu de sent execut S sequitur videre. vel quid si filius. Et nota hanc materiam ita discussam, & distinctam in practica.

An cessio bonorum, facta cum vno ex creditoribus, no ceat aliis? tex videtur quod sic, in l his qui bonis. S. Sabinus, de cessio bon etiam si alii non fuerint vocati, nec oportet quod iterum cedat, si alij creditores postea egerint. Credo tamen quod creditores possent cessionem impugnare. ar. in auth de hære. & fal S pen. & l. fi S licenius de cessio. bo. faciunt not per Canon in c. fi. de offi iud. & ita vidi practi cari, nisi omnes fuerint vocati, & si post cessionem contrahat cum aliis, illi præferuntur creditoribus ante cessionem in bonis de nouo quæsitis, vt voluit Cin. in l. iij. C de bon. auto iudic. possi. per tex. in l. iij. quod cum eo. vide Bel lame. conclu. excv. ij.

Aduerte, quod creditor etiam ex causa lucratiua præfer tur legatarius, iuxta S & si præfatam l. fi. de iur. delibe. text. & iuncta glo. ij in l. hæreditarium. ff. de bon. aut. iudi possi. & l. j. eo tit. Allegabatur Romæ à quodam aduocato contra hæredem beneficiati, & legatarios qui conueniebantur à donatario, cui viuens beneficiatus certa bona ex causa donationis hypothecauerat, quæ tamē moriens legauerat.

Concurrebant Romæ, creditor qui exposuerat pro funere defuncti, & alius qui exposuerat pro alio funere, ad quod defunctus tenebatur. quæsitum fuit quis esset præferendus? tex in l. quæsitum. de priua. delict. videtur sentire quod pariter concurrant.

Fuerat mihi legata res & Titio coniunctim, & accesserat tanquàm fideiussor quidam tertius in parte mihi soluenda: Titius vel repudiavit legatum, vel conditio defecit, & totum legatum debetur mihi iure accrescendi, an etiam possim agere contra fideiussorem pro toto legato, & obligatio fideiussoria censeatur extensa non tantum ad accessoria, sed etiam in æquè principalibus, cum fuisset de facto? Pisis fuit determinatum, quod competeret actio contra fideiussorem pro tota re, per tex. in l. fi quorum leg. & vide tex in l. pen. vt leg. no. ca. & vide glo. in l. stipulatio ista de no. ope nunc. multis hominibus boni iudicii, sed non iuristis

stis visum est iniquū iudiciū, seu iniqua determinatio.

Relictum fuit legatum pro liberatione carceratorum quolibet anno, an possit distribui in impediendo, ne intret quis carcerem? Videtur quod non, quia non dicitur liberatus, vt in l. decem de verbo oblig. & l. j. versum qui. de vi & vi arm. sed contrarium videtur probari in l. pen. de aqua plu. ar. & l. quominus. de solu. nam paria sunt impedire consequens, vel impedire actum per quem peruenitur ad consequens. Faciunt etiam not. veteres. de itin. actuque priua. & adde § cum qui posset responderi, quod de natura illius interdicti est restitutio possessionis, quæ presupponit priuationem, credo hoc tamen in dubio præferēdos carceratos, qui essent in loco relictī carcerandi.

Quod donatio Constantini etiam de facto non fuerit, lege Laurētium Vallam, & Papam Pium in Dialogo nec de tali donatione quicquam legi apud probatum Historicum, præsertim eos qui scripserunt illa ætate, vel illi proxima. Nam nec Eusebius, qui fuit diligentissimus narrator rerum Christianorum, nō meminit, quod tamen nullo modo videbatur obmittendū, nec Hieronimus, Augustinus, Ambrosius, Basilius, Ioā Chrysostomus, nec Ammianus, nec historia tripartita, nec ipsemet Damasius Papa in sua Chronica, nec Beda, nec Orosius meminerunt, & constat per plures, quā CCC. Annos post Constantinum Imperatores tenuisse gubernacula vrbis, & Italiæ per Duces, Præsides, & Exarchos Vrbis Romanæ vsque ad tempore Innocentii II. vt patet apertè in Chronicis, & Historicis. & de Iustiniano patet l. j. & ij. de off. præfec. prætorio. & in Proemio Instituti & in Epistola inter claras. ibi nostrum firmat Imperium & in l. si C. de vet. iur. enucl. & in l. bene à Zeno ne. & in auth. vt etiam Romana Ecclesia. ibi ad Ecclesias nostras, & vsque ad Oceani recessus. & in auth. vt proprio nomine imperato. Et in vita Phocæ Imperatoris legitur impetrasse Pantheon Bonifacium Papam ab eo. vnde ergo habuerit terras Ecclesia vide gesta Caroli Magni, & Pipini, & Pium in dicto Dialogo, & collecta nouissime per dominum Bartholomæum de Platina Bibliothecariū, qui omnia instrumenta pertinentia ad statum Ecclesiæ in

in temporalibus, præsertim circa acquisitionem terrarum, & aliorum iurium, & censuum collegit in valde magno volumine, ad cuius collectionem etiam operam nostram præbuimus in reuidendo. Et de dicta donatione, & curatione lepre Constantini, lege quæ latè scribit Renu Episcopus Paduanus in historia sua de vitis Põtificum. Et nota, quod translatio Imperii à Romanis in Germanos, quæ prius fuerat facta per Ecclesiam à Græcis in Romanos seu Gallos tempore Caroli magni, fuit facta Anno Domini. M. LXXXIII. tempore Gregorii V. qui fuit consanguineus Ottonis Imperatoris Germanicæ nationis. Res ergo fuit ordinata per Theutonicos, nec mirum ergo, ut quidam dicunt, si ordinauerint, quod electio fieret per eos, & fuerint contempti Italici, Galli, & Hispani clarissimæ nationes Christianorum, qui quidem Hispani, & Galli nunquam consenserunt huic translationi, nec multominus potestatis eligendi Theutonicis concessæ per Pontificem Theutonicæ generis, vel secundum alios per Grego. V. Licet in prædicta potestate ad colorem dicatur Archiepiscopum Coloniensem esse Cancellariam pro Italia, & Treuerensem pro Gallia, tanquam, si Itali & Galli non habeant Prelatos suæ nationis aptissimos ad electionem, & oporteat suppleri per Theutonicos, quos est verisimile non eligere alios, quam suæ nationis, & ideo noluerunt habere Italos, & Gallos, nisi nomine tantum, cum tamen Itali, & Galli, & Hispani sunt antiquiores in fide Christiana, & gentes habiliores ad gubernationem, & mouenda arma per mare, & per terram contra hostes fidei. Et fortè foret longè commodius & utilius pro Christiano Imperio, & religione, ut ex omnibus Principibus Christianis eligeretur vnus ad Imperium aptior, non a Theutonicis tantum, cui alii parerent, qui fieret adeò potens, ut facile esset ei expugnare Barbaras. & infideles gentes. Nam postquam Christianæ terræ fuerunt diuisæ in plura regna, non recognoscentia superiorem, inualuerunt infideles contra nos, nam segnius expediunt commissa, negotia plures, & quod commune est facile negligitur. l. i. C. quando & à qui. quot. par. lib. x. & c. ar. c. in apibus. vii. q. i. & eorum quæ disputat Arist. in Politicis. & no.
per

Sūma bo per doctor. Canon. & Legistas, ac Theolog. in multis lo-
nitas pre cis Item expediret hoc maximè clarissimæ Italiæ, quæ con-
ces auto tinuè vexatur tyrannis & factionibus, & cuius incolæ solēt
ris audi- optare & fouere mutationes & rebelliones in statū, & do-
mit, et ad minatibus: vnde frequentes cædes, confinationes, proscri-
hoc S. D. ptiones, & exilia quotidie videmus apud eos propter has
N. D. mutationes, & diuersas gubernationes, & dominia nullo
Alexan. capiti supposita. Vnde quantum sit Italia exposita pericu-
sua diui- lo, & cladi infidelium hostium, ex defectu vnus magni
na proui principis temporalis, cui totam Italiam parere oporteret,
dēria Pa satis apertè cognoscitur: & vtinam in futurū, Deo per cle-
pā, vi. si- mentiam auertente, non videatur, cū sit Italia regio, &
mul, & situ & vbertate maiori ex parte consumatè felix, & Impe-
eius cla- ri ingeniorum & moderationis vitæ ac cultu parēs, vt in-
ris. Cæsa dignissima profectò, vt à Barbaris incolatur, quos si irue-
rē Borgia rint, aut mansuefacit, aut non diu patitur. Solent vulgares
de Fran- Italici frequenti acclamatione extollere nomen libertatis,
cia Valē cū tamen, si rectè inspexeris, nulla gens Christianorum
tin. et Vr magis hodie seruiat primoribus communitatum, seu ma-
bini Du- uis tyrannis, sub nomine libertatis, quæ vera est sub princi-
cē, & cæ. pe, & dignior. Vnde Claudia.

excellen- Fallitur egregio quisquis sub principe credit
tiß. et E. Seruitium, nusquam libertas gratior vlla est.
S. R. pri- Quam sub rege pio.

mipila- Vide ad hoc not. per Oldra confi lxix & per glo. Chroni-
riū spe- cæ Damasci, in vita Pauli j.

cialiter An officialis creatus à Rege aliquo extra regnum creā-
deputa- tis, possit exercere ea quæ sunt voluntariæ iurisdictionis? Vi-
unt. detur quòd sic, per no in l. j. de offi procons. Sed videtur cō-
 trā, quia creans non posset, ergo nec creatus. & illa l. loqui-
 tur de tempore, quo omnes Officiales erant sub vno Prin-
 cipe, ad quod faciunt no. per glo in rubr. de stud. liber. vrb.
 Rom. sed Bar. in l. j. si vt proponis in repet. C. de digni. vide-
 tur sentire, quòd possit voluntariam exercere, cū possit
 milites creare. Certū est autem, quòd si reges in quorum
 territoriis exercebatur iurdictio, erunt fœderati exercen-
 tis, aut non hostes, quòd possit exerceri per eos, vel eorum
 officiales voluntaria iurdictio, per l. non dubito. de cap. &
 l. possli-

l. postliminij ius. §. postlimio. eodem titul. & vide ad hoc Bellamer.

An quando agitur ciuilitur de crimine, conuentus, qui non potest cauere, admittatur cum cautione iuratoria? Vt detur quod sic, cum titulus, qui satisda. cogan. generaliter loquatur de causis ciuilibus, quæ causa dicitur ciuilis etiã ex crimine descendat: vt in l. defuncto ff. de pub. iudi. & l. solemus. §. latrunculator ff. de iudic. In contrarium videtur facere diuersitas rationis, quia in causa ciuili nō est mirum si stet iuratoriæ cautioni, quia non potest succedere pœna corporis loco solutionis, cum cedendo bonis liberetur reus: iuxta l. j. C. qui bon ced. poss. quod secus est, vbi agitur ciuilitur de crimine: quia tali casu qui non habet in ære &c. nec admittitur cessio bonorum. vt no. doctor. in d. l. j. & in l. quicunque de seru fugit. & ideo talis iuratoriæ cautio esset elusoria pœnæ corporalis: vnde videtur eadem ratio quæ in criminali, ergo idem ius. Faciunt ad hoc not. per Bal. in l. j. de custo reo. & hanc partem tenuit Callitius doctor Cathalanus in simili materia de treuga, & pa. xvij. dubio. Vnde posset inferri, quod in causa merè ciuili, si sit talis in qua non admittatur cessio bonorum, quod in tali casu sit locus iuratoriæ cautioni, attento, quod in causa cōdemnationis veniret detinendus in carceribus, quos non posset euadere cum non valeret cedere bonis.

Vendita fuerat, & tradita res emphiteotica cum consensu domini ne caderet in commissum: fuit postea de consensu venditoris & emptoris resoluta venditio, absque tamen reuenditione, fuit quæsitum de facto, an requireretur consensus domini directi in hac resolutione, & consequenter an haberet solui laudimium, quod solet solui in patria nostra tantum pro libra domino directo? Et videtur quod non sit necessarius consensus domini: quia hic non est venditio, sed resolutio prioris venditionis quam non est necesse dissoluere per nouam reuenditionem, vt dicit glo. in l. j. quando lice. ab empt. dis. quam sequitur Cin. Bar. & Ang. omnes, propter quod tenet Barto. in l. ab emptione de pat. etis. quod nec noua gabella solui debet ratione resolutionis talis venditionis, ex quo nō causatur contractus reuenditionis.

ditionis. Sed in contrarium, quod requiratur domini directi consensus, & sit locus solutioni laudimii, videtur facere, quia licet talis resolutio non sit venditio, tamen sit retractio, & domini translatio, & per consequens censetur alienatio, & sic videtur habere locum l. fi. C. de iure emphiteo. & consequenter laudimii solutio, ad quod facit. l. quicunque C. de seruis fugitiuis. Nec obstat, quod Bar. dicit de gabella, quia gabella soluebatur ratione contractus: & ideo cum prædicta resolutio non sit propriè contractus, sed potius distractus, non fuit locus gabellæ, sed in casu nostro non soluitur laudimium ratione contractus, sed quia in alium transfertur dominium rei emphiteoticariæ, iuxta dispositionem. d. l. fi. quæ de domini translatione loquitur. Sed cum per talem resolutionem auferatur dominium per traditionem, videtur requiri domini directi consensus, & per consequens debet solui laudimium pro laudatione & approbatione retraditionis. Sed instabitur, hic non est translatio domini, quia non est reuenditio, nec alius titulus, sed mera resolutio, & nuda, ex qua non transfertur dominium, cum non asit titulus: vt l. nunquam. ff. de acquir. rer. do. & not. in l. traditionibus. Respondere poteris, quod hic non est nuda traditio, cum habeat causam, videlicet, resolutionem & distractionem ex consensu, quæ sufficit: vt d. l. nunquam.

Telius de Galletia origine natus, & educatus à teneris annis in Græcia, & habens ibi domicilium, & uxorem virginem Græcam, volebat promoueri ad sacros ordines, & opponebatur ei quod non posset cum esset natione Latinus, quia ex patre Latino, & Occidentalis. Allegabantur ad hoc no. per Bar. in l. j. §. remouet ff. de postu. & l. prouinciales & l. is. qui natus de verbo signifi. & l. urbana. eo. titu. & not. in cap. nicena & cap. aliter. xxx. distin. & per docto. in c. olim de cleri coniug. ibi pater eius & c. Ex quibus videtur colligi quod non poterat: & intellexi emanasse quandam declarationem Eugenij iij. super huiusmodi dubiis, videlicet, etiam super illo, quando pater est Græcus, & mater Latina, & e contra, quam nondum vidi. & vide ad materiam. cap. illa. xij. distinctio & Archidia. xxxij. distinctio. quoniam.

quoniam & noct. per Innoc. de tempo ordi. cum seruus.

Procurator cum cautione de rato potest solam directam actionem iudicati intentare l. non solum §. interdum. de procu. ff. & sic illa directa habet effectum mandati debiti, alias nisi caueat de rato, non potest agere iudicati.

An absens causa mercaturæ, dicatur absens ex causa probabili, vide not. in l. inter minores. per Bart. de restit. in integ. & Pet. la. qui tenet quod non, in tit. de rest. in integ. secus in absente causa peregrinationis, ex voto tamen, & non alias vide Rotred. in libellis, & gloss. in l. ij. §. legatis. in versic. Venerat ff. de iud. quæ videtur tenere absentiam causa religionis esse probabilem, non distinguendo de voto ad aliam simplicem deuotionem.

Quidam vendiderat vsumfructum certorum castrorum in territorio Montispefulani Titio ad certum tempus, decessit Titius ante tempus, an finietur vsumfructus per mortem Titij ante tempus? Ista quaestio mouetur in libr. Apocripho, qui appellatur additionis. Bart. in l. necessario. §. fin. de peri. & commo. rei vendi. vbi allegabatur Iacob. Butr. tenere quod non, nisi elapso tempore, etiamsi vsumfructuarius decesserit medio tempore. In contrarium verò videtur text. in l. ambiguitatem. C. de vsumfruct. & ibi vide an Bald. hoc noter, & cogita, quia valde fuit agitata hæc quaestio me tunc adolescentulo, & existente causa studij in Montepesulano, & vide not. ff. de noua. l. si vsumfructus.

Quidam mercator noster nauigans in Siciliam, deposuerat quendam seruum Barchinonæ apud quempiam affinem suum, cui ille seruus surripuit notabilem quantitatem pecuniarum, cum prima facie diceretur dominum serui non teneri, nisi ad dandum seruum pro noxa, postea fuit declaratum dominum prædictum teneri in solidum, per l. si seruus communis. §. quod verò ff. de furt. & visum est omnibus esse casum notabilem.

Duo contraxerunt societatem omnium bonorum, an tempore diuisionis quilibet eorum percipiet dimidium bonorum omnium, an verò fiet diuisio, quæ quisque capiat partem bonorum quæ habebat tempore contractus societatis? videlicet, si

G vnus

vnus habebat tunc mille in bonis, & alius centum, tempore diuisionis detrahat prius vnusquisque eorū capitale qđ posuit? Gloss & doctor incidenter in l. j. C. pro socio dicūt, qđ in diuisione societatis, capitale vnus sociorum non remaneret ei saluum, imò cōmuniter diuiditur. Et mouentur per text l. j. § fin ff. pro socio & sic gloss apertē sentit, quòd illa communicatio, quæ fit in societate omnium bonorum, intelligitur taliter fieri, quòd etiā tempore diuisionis quilibet habeat dimidiā. doct autem ibi omnes, videlicet Cin. Bald. Salice. tenent contra gloss. in casu ipsius glo. sentiunt tamen in societate omnium bonorū idem quod glo quia respondentes ad l. j. ff. pro socio. dicunt illū text. loqui in societate omnium bonorum. Quare satis apertē ostēdunt doct quòd dissoluta societate omnium bonorū, quilibet capit dimidiā partem, nō habito respectu ad quā tēpore contractę societatis: vnde ex his aperitur optima via ad ea quæ dicentur, & fuerunt practicata. Liquidum est de iure, quòd societas omnium bonorum potest cōtrahi inter virum & vxorem, iuxta l. alimenta §. fin ff. de ali. leg. ergo quilibet eorum tempore diuisionis habebit dimidium bonorum, licet non æqualiter habuerint tempore cōtractę societatis. Tamen cōtra hoc videtur facere text. in l. cū hic status §. si inter. de donat. inter vir & vxor vbi text. dicit, quòd causa donationis non pōt inter eos societas contrahi, sed tantūm hoc casu causatur tacita donatio inter eos. Potes dicere, quòd text loquitur, quādo volebat alter donare, sed in fraudem dicebatur societas. in casu autem nostro fiebat vera & aperta societas, & licet in consequentiam insit tacita donatio, lex non improbat, propterea mutua donatio nō reprobatur à iure inter vir & vxor. vt dicunt doct in l. si pater C. de inoffic. testam. vnde videtur hic mutua. Cogita, quia esset magna cautela ad donationes inter virum & vxorem, & fuit practicata de facto Romæ, vt dixi.

Quòd per sententiam relegationis non efficiatur quis inhabilis ad beneficia, faciunt not. per gloss. in §. relegati. Insti qui. mo. ius patri. po. sol. & quod not. per Petr. de Anch. in clem. si Romanus. de præben. & not. in c. cū nō ab homine,

homine, & in c. at si clerici de iudic sed cogita de infamia in dignitatibus, & vide not in decis. Rotæ titu. de re iudic. iij. vol. antiq.

Quod habitatus ad alia quæcunque, & qualiacunque beneficia, expressis quibusdam secularibus, non censeatur habitatus ad regularia, faciunt not. de dictione, alia, per Oldrad consil. cxc. Domi. in capitu. cum illis. de præbend. cum relatiuum similitudinis, non dissimilitudinis. l. fin. S. cui dulcia de vino tri. & ol. leg. ad hoc l. non solum S. quæritur de procur. & capitu. sedes de rescript. nam relatiuum, alius, refert similitudinem cum expressis, ut in clemen. j. de rescript. quæ non est, quia sunt dissimilia in perpetuitate & alijs, & quia habitatio est strictè interpretanda & c.

Quod regulæ etiam reuocatorie expectatiuarum, absque tamen decreto irritante, non ligent manus executorum expectatiuarum, videtur probari in c. fin. in princ. de concess. præb. lib. vj. ibi nullius fore decernimus firmitatis. iuncto capitu. fina. & in capitu. quodam eodem titu. tamen cogita.

Quid si presbiter clericus simplex, vel cum vnica & virgine cōiugatus, delinquat tali crimine, quod bona eorum patrimonialia debent confiscari, cui applicabuntur, an fisco Ecclesiæ, vel potestatis temporalis? Bald. aliquid tangit in l. si quis presbiter. C. de Episcop. & cleric. Guliel. de Cu. in l. j. C. de hæred. decur. & ibi distinguit inter immobilia, ut illa applicentur domino temporali, & mobilia fisco Ecclesiæ. Oldrad. consil. seu quæstio. xvij. vel xviii. videtur etiam aperte sentire, quod applicentur domino temporali. Tamen in prosecutione videtur innuere idem si non essent bona, quæ pro tali domino non tenerentur, dummodo in eius territorio sita essent. Et pro hoc videtur facere c. cum secundum de hæret. libr. vj. vbi bona condemnati de hæresi, sita in territorio dominorum temporalium eis applicantur, nec distinguuntur an dānati de hæresi essent laici vel clerici. Videtur tamen quod lo. And. in cle. nolentes. de hære. sentiat quod c. cū secundū, intelligatur in laicis de hæresi dānatis, non aut in clericis, sentiens ibi super ver. Ecclesiarū, quod bona clericorū propria fisco Ecclesiæ applicarentur.

applicarentur, nec distinguit mobilia ab immobilibus. Idē tenet glo. quæ habetur pro singulari, in c. quia diuersitatē. de concess. prebend. & pro hoc facit tex. in cap. excommunicamus. §. j. de hæreti. licet Ioan. Andr. in d. Clem. nolētes in versu applicare velit q. d. c. excommunicamus. §. j. loquat de bonis Ecclesię, sicut cle. nolentes q. profectō est violare tex. q. expressē dicit clericorū bona. Pręterea doctor. in d. Clem. scribentes, dicunt simpliciter clericorū p. pria fisco Ecclesię applicari, nō distinguētes mobilia ab immobilibus. Ad hęc videmus q. Ecclesia succedit clerico decedēti ab intestato deficiēte parentela in oībus bonis patrimonialibus, siue mobilibus, siue īmobilibus, nā nulla differentia fit in hoc: vt in c. ij. de success. ab intest. & l. si quis presbiter. C. de Epis. & cler. excluso fisco. Idē ergo videt posse dicere damnato clerico, vt Ecclesia oīa capiat. Et q. d. c. cū secundum debeat intelligi in laicis de hæresi damnatis, & non in clericis, videtur probari in auth. vt cū de ap. cog. §. generalē versic. si verō col. viij. quæ est breuiata in authē. idē de Nestorianis. C. de hære. vbi tex. vult, q. bona clerici heretici, qui cōiunctos orthodoxos nō habet Ecclesię debeant applicari, nec fit ibi differentia, an sint bona mobilia, vel immobilia. Et quando tenētur p. laico, q. ei applicentur, satis innuit Innoc. in c. verū. de foro competen. Et pro predictis etiam faciūt not. per eundē Innocen. in c. postulasti de foro cōpeten. Et ex dictis ibi per Innocen. in d. c. verum videtur ostendi, q. dicta applicatio per secularē fiscum fieri nequeat, donec talis clericus sit condemnatus per Ecclesiasticum iudicem, ad quē spectat cognitio criminis, cū iudex secularis, neque criminaliter neque ciuilit. de crimine cognoscere valeat: iuxta c. j. de cler. cōiug. libr. vj. etiam quo ad effectū priuādi talem à feudo, vel emphitheosi, vt dicit Innocen. in d. c. verum. Ergo multō minus poterit sibi dñs temporalis alodialia clerici applicare, nisi p. cedente condemnatione iudicis Ecclesiastici. Pro quo optimē d. cap. cū secundum. §. fina. vbi in casu quo iudiciū spectat ad Ecclesiasticum, etiam si dño temporali bona veniant applicanda, tamen non potest dominus temporalis occupare, donec per Ecclesiasticum sit iudicatum.

Et si

Et si iudex Ecclesiasticus nollet iustitiam facere, tunc videtur sentire Innoc. in dicto c. postul. prout Hostien. voluit eum loqui in Ecclesiastico, quod posset dominus secularis reprefaliare, hoc est bona sita in suo territorio occupare iuxta c. dominus noster xxiii. questione ii. Et ideo posset consuli, quod si aliquis ex talibus clericis, precipue simplicibus vel coniugatis aliquod graue crimen committeret, quod forte si laicus foret, bona perderet, quod tali casu fiscus principis secularis instaret literatorie requirendo, aut alias condemnationem coram iudice Ecclesiastico, & si denegaretur, aut retardaretur, tunc videretur excusatus dominus temporalis, si bona patrimonialia talis clerici occuparet, propter offensam in sua republica & violatum eius territorium, de qua iustitiam consequi non ualuit coram iudice Ecclesiastico, per supra not. Innoc. in dicto c. postulasti. licet Ant. de But. in dicto c. postulasti. dicat Innoc. non loqui in clericis, sed dicta per eum habere locum in laico delinquente, & habente bona in loco iniuriati, extra territorium tamen delinquente, sed velle consulere dominis temporalibus, ut multi doct. in partibus nostris Hispaniae consuluerunt, quod ante iudicium factum per iudicem Ecclesiasticum, aut denegatum, vel retardatum per eum, domini temporales apprehendere valeant bona clericorum delinquentium, etiam immobilia, & etiam si pro eis tenentur in feudum, vel emphyteosim, non videtur per supradicta posse defendi. Licet gloss. in l. ad dictos. de Episco. audien. videatur innuere, quod possint, sed potest intelligi post eorundem notionem per proprium iudicem Ecclesiasticum factam, & Oldrad. cum intelligit super dicto modo, cum in questione sua presupponat clericum per Episcopum condemnatum. & vide eum consil. lxxxiii. licet sit verum quod praedictus Oldradus in dicta questione, vi & propter hoc sentiat, quod dominus temporalis posset clericum ad rerum amissionem sui territorii condemnare de quo est vehementissime mirandum. Et ad leges per eum ibi allegatas videtur per quam facilis responsio, quia tempore earum ita erat de facto etiam in omnibus, cum non haberetur respectus clericorum, imò nec Christianorum ante tempora Constanti-

ni, vt in l. habeat C. de Sacrosanct Eccl. sed postea secus, vt in authen. statuimus. Item contra ius Canonicum. & forte Old. tenebat opinionem Gallicanam, q̄ in actionem in re, clericus poterat conueniri coram laico, quam refert Petr. Iacobi in titu de duello. & videtur sequi Host in summa. quę tamen opinio non tenetur per canonistas cōmuniter, nec per Beitr. de octo. in l. ii. C. de imp. lucr. descri. vide ad hoc Guhel de valle sicca, doct Cathalanum in xxi. chart. no. & ad totam materiam non omittas dicta Inn in c. non minus. de immuni. Eccl. vbi dicit, q̄ licet persone clericorū sint de foro Ecclesie, res tamen eorum sunt de foro laici. & vide Petr. Iacobi in illa magna additione, quę incipit, Illi Philippo, vbi illud dictum declarat Lege præterea eundem Inn in c. nouerint. de senten. excom. & vide no per Ioan. And. c. ex parte. de cle. coniug. & Innoc in c. significasti. de offic. deleg.

Cū petuissent quidā amici Romę, an filia haberet regressum contra patrem euicta dote ei per patrem data? dixi q̄ sic, vsque ad concurrentem q̄ritatem legitimę, cū dos ipsa cōputetur in legitimam. l. quoniam de inof testa. & si datum pro legitima euincitur, datur regressus contra patrem vel eius heredem, vt l. scimus. in princ. de inof test. ergo consequenter in dote. & sic videtur limitandus § si fundus. l. Męra ff solu. matr. & idem videtur dicendum in donatione propter nuptias facta filio eadem ratione.

Quod possit cōstitui procurator ad præsentandum aliquem ad certum beneficium vacaturum per resignationē, facit c. si in ratione sui. de concess. præb. & gl. c. accedens, eo. rit & aliās fuit ita determinatum in Rota Et q̄ possit concedi ius præsentandi ad beneficium vacaturum pro vna vice, vide doct post tex in c. ex insinuatione. de iure patrona quod nota

An pater, qui habet vsumfructū bonorum aduēditorū possit dimittere illum pro alimētis præstandis filio, & aliās an teneatur præstare filio alimenta de aliis bonis ipsius patris, an verò possit deducere vt fructibus aduēditorum? Cū esset de facto, visum est esse text. quod teneatur præstare alimenta de bonis suis, in l. fin § ipsum autem. C. de bonis
quę

que liberis. secus si pater non haberet vsumfructum ex illis bonis, vel essent castrensia, vel quasi, per l. si quis à liberis. § sed si filius ff de liber. agno.

Contingit sæpe in ciuitate nostra, q post factum testamentum per testatorem, & receptum per notarium, ipsi testatores superuiuentes, aut aliàs sani, solent repetere scripturam aliam testamenti à notario, & p̄dicti testatores recuperata dicta scriptura testamenti, nihil in ea cassant, adiciunt, vel mutant, deinde moriuntur, quæsitum fuit an tale testamentum censeatur reuocatum eo ipso, quod fuit repetitum ab ipso testatore? Maior pars notariorum ciuitatis nostræ interrogati de hoc à iuresperitis, vt intellexi à patre meo, tenebant quod tale testamentum esset reuocatū, dicentes, quod tali animo censentur testatores illud repetere, tum quia nondum erat publicatum nec redactū in formam publicam, nec possum signum eorum, tum quia potuit ipse testator, vel alius, hoc medio tempore aliquid addidisse vel immutasse, maximè si manu testatoris erat scriptum, præsertim in dicta ciuitate vbi frequentissimè Tabeliones nihil sciunt de scriptis in testamento, quomodo ergo salua conscientia poterint post mortem testatoris illud publicare, & pro certo testamento in publicam formam redigere, & tale esse affirmare, quod ipsi olim habuerant? Videretur ergo quod potius notarii deberent abstinere à tali assertionem, quando medio tempore fuit apud testatorem, cum debeant habere veram scientiam de his quæ afferunt, ut in authen. de Tabel. per totum, in contrarium potest argumentari, quia ad hoc quod testamentum censeatur reuocatum, aut habet contingere verbo, aut facto Verbo fit per aliud testamentum Insti. quib. mod test infir §. ex eo. & per Bar. in l si iure. de leg. iii. facto verò fit per intercisionem, cancellationem, indictionem, deletionem, lineationem, & huiusmodi. vt in toto titu. de his quæ in testa delen. & l nostram. C de testib. Cum ergo in casu prædicto, nec verbo nec facto cognoscatur aliquid immutatum, videtur constare suis iuribus. Et pro hoc videtur facere, quod olim, vt satis aperitur ex multis iuribus, testamentum apud testatorem stabat, & id quod faciebat in

testamento in scriptis, videlicet, subscriptiones, & sigilla, facit nunc notarius. Et quod apud testatorem stare, maximè probatur in l. ii. C. quemadmodum testa aper. illa ergo eadem contraria, quæ diximus, poterant contingere olim in testamento in scriptis, cum etiam testes, qui se subscribebant, ignorabant contenta in testamento, ut patet in l. instit. de pupil. Item ad hoc adduci potest l. ffina. de his quæ in test. delent. quod testator tabulas in publicum depositas abstulit, atque deleuit &c. ergo non simpliciter sufficiebat abstulisse, nisi & deleuisset. Nec obstat ratio, quomodo Notarius publicabit, cum aliquid potuerit addi? Quia idem timor, & eadem ratio esset in testibus subscriptis in testamento in scriptis facto, tamen nihilominus iura permittere videntur tale testamentum posse stare apud testatorem, ut postea testatore mortuo cognitis subscriptionibus & sigillis, in publicam formam redigatur. Idem ergo facit notarius, cum nihil cognoscat immutatum, etiam si suspitio posset esse de contrario, sicut in testamento in scriptis more antiquo maximè, quia hic tractatur de interesse illius qui actus faciebat. & est verisimile, quod ipse in re sua fuit diligens custos. Item quod aliquid ipse non addiderit, cum non ignoraret id fieri non potuisse absque periculo euersionis totius testamenti, cum ergo facile esset sibi addere vel immutare accersito Notario, non videtur se exposuisse illi periculo. Facit l. iii. de testa mili. nec de opinione Tabellionum est curandum, cum non adducant aliquid iuris, & in hoc potius est inspicienda mens testantis repetentis testamentum, quàm mens Tabellionum tradentium.

Ad declarationem l. illa institutio. & l. captatorias. de hæred. insti. ff. quia vidi accidere de facto, aduerte, quod materia d. l. videtur optimè declarari ex l. si ita scripsero. de condi. & demonstrat. & l. Theopompus & ibi not. ff. de do. te præleg. hoc modo, nam interdum committitur dispositio in alienam voluntatem, in casu proculdubio est voluntas captatoria, & non valet, nisi ad pias causas, iuxta latissimè dicta per Barto in l. j. de sacrosanct. Eccles. interdum vero non committitur dispositio in alienam voluntatem, sed reuelatur, seu aperitur tertio per testatorem eius mens, siue

siue voluntas, quia testator dicit talem scire eius voluntatem & mentem, & consequenter mandat stati dicto suo, in casu reputetur talis dispositio captatoria, & nihil valeat. Videtur Bart sentire, quod sit captatoria, non tamen totaliter, nam si ex aliquibus coniecturis potest apparere, quod illud quod tertius ille dicit, fuisse mentem defuncti, sit de mente defuncti, debet stati dicto illius tertii, & ita secundum Barto. debet intelligi d. l. Theopompus. & l. quæ heredi de reb. dub. Et sic tali casu non est simpliciter voluntas captatoria, & ita videtur intelligenda & limitanda d. l. captatorias ibi, dum dicit in secretum alienæ voluntatis, quod intelligatur non de secreta voluntate per tertium declaranda, & à testatore iam ei manifestata, seu commissa, sed de voluntate dicti tertii de nouo, & ex se formanda, & aperienda, dummodo assint coniecturæ, ut supra dictum est. Interdum verò non committitur dispositio voluntatis alteri, nec etiam manifestatur, vel reuelatur ei dispositio defuncti verbo, sed est tradita in scriptis manu defuncti, & tali casu nullo modo est captatoria, imò simpliciter valet. Et est ratio, quia nihil in effectu commissum est tali, nisi depositum scripturæ manu propria defuncti scriptæ, quæ etiam potuisset in aliqua arca deponi, & nulla fraus etiam committi, quo casu per comparisonem literæ de manu defuncti appareret. & ita loquitur Barto in l. si ita scripsero. de conditio & demonstratio. Si autem scriptura esset de manu guardiani, prout ibi loquitur Bar. vel alterius ad cuius manum testator se retulisset, sentit Bar ibi talem voluntatem simpliciter non valere, cum posset talis scribere quod liberet. Videtur tamen illud limitandum, prout dicitur per ipsum Bar in d. l. Theopompus. videlicet, quod tali scripturæ stetur casu, quo habet suffragia verisimilium coniecturarum, quemadmodum si dicto eius, tanquam scientis voluntatem defuncti, testator stati voluisset. Cum eadem sit ratio quod nota, quia vidi aliquos se pro doctis gerentes, cum accidisset in facto non ita exactè intellexisse. & vide Paul de Cast & Alex. in l. stipulationum. §. illud. de verbo. oblig. & Ioan de Imo in l. illa institutio. de hæred. insti. & c. cum tibi de testa. ad materiam.

Institutus

Institutus fuerat quidam in testamento, deinde in eodem exheredatus, an valuerit exheredatio? Aduerte ad hanc materiam, quia secundum literam negatiua est text. q̄ non, in l. si certarum. §. si eodem ff. de test. mili. & hoc videtur Bar. sentire, & sequi gl. in l. pater. ff. de her. insti. videtur contradicere. Verum est tamen, q̄ dicta glo. loquitur, quando erant duo instituti, & vnus in eodem testamento exheredatus, & est aperta ratio, quia tunc testamentum remanet validum, cum sit ibi alius hæres, secus autem quando solus esset quis institutus, & in eodem testamento exheredatus, nam tunc videtur non posse stare exheredationem, cum tali casu remaneret testamentum absq; hæredis institutione, quod fieri non potest Inst. de fidei. hæredi. §. in primis. & l. proximè. de his quæ in testa dele. ff. & ita videtur limitari. §. si eodem per d. gl. pro qua videtur esse text. secundum lectionem Ganfredi de Sillaniaco doctor. Gallicani, in l. j. ver. & si hæreditatis ff. de his quæ in testa dele vbi secundum eum est casus, q̄ ademptio hæreditatis facta eodem testamento valet, si ille à quo adimitur, habeat cohæredem aut substitutum, quia videtur nō data per rationem text. ibi, secus si solus esset institutus. & Raph. videtur hoc tetigisse ibi. tamen in l. pater sequen. An ge videtur tenere, q̄ etiam si solus sit institutus teneat exheredatio, & allegat §. j. dicta. l. proximè. qui text. in veritate loquitur, quando habet substitutum, & hoc sentit Imo. q̄ exheredatio valeat in l. si ita §. j. de lib. & posthu. & Nicolaus de Matar in illa notabili dist. relata per Sal in l. hæreditas de his qui. vt indig simpliciter allega d. §. j. l. j. quod ademptio valeat in eodem testamento, quia videtur non data Et hæc omnia procedunt quando in eodem testamento, & consistit differentia inter dictos doct. in hoc. Quia secundum illos, qui tenent quod etiam ademptio seu exheredatio potest fieri in eodem testamento solo herede instituto, cui non est datus substitutus, quia videtur non institutus, tale testamentum remanebit nullum, ac si nemo esset in eo institutus. Secundū verò alios, qui tenent q̄ ademptio non valeat, remanebit institutus hæres ex ipso testamento. Vbi autem in alia voluntate q̄ testamento fit ademptio vel exhered-

exheredatio, tunc distingue iuxta distinctio. Nicol. de Ma-
tar in d. l. hereditas recensita per Bald. Vnum tamen non
omittas in hac materia, videlicet, falsum esse quod dicit
Bar. in d. l. pater de hered. instituen. quod exheredatio fa-
cta coram septem testibus, de herede instituto in alio te-
stamento si habeat cohæredem, valeat: quia nullo modo
valet, cum liquidissimum sit exheredationem non fieri,
nisi in testamento d. l. hereditas. nec potest dici testamen-
tum absque hæredis institutione. d. § in primis. Ex his fuit
responsum ad dubium testamenti hospitis nostri Viterb.

Differētia quo ad restitutionem fructuum inter illum,
qui venit vi directæ substitutionis, & illum qui venit iure fi-
deicommissi, consistit in hoc: quia si fructus sunt præcepti
medio tempore, hoc est, antequam sit locus fideicommissi-
so vel substitutioni directæ, si tales fructus sint iam cōsum-
pti tali casu, sicut non veniunt in fideicommissaria, iuxta
legem in fideicommissaria. ita nec in directæ in l. Centu-
rio. in fi. de vulga. & pupillar ibi, inuentis in hereditate. Si
autem sunt præcepti, sed non consumpti, & tunc etiam nō
veniunt in fideicommissaria, sed in directæ sic, vt in d. l. cen-
turio. Si verò essent fructus pendentes nondum collecti tē-
pore quo locus est fideicommissio, etiam tales venirent in
restitutione fideicommissi, vt voluit glo in l. in fideicom-
missi de vsur. & hæc nota sic declarata pro causa Dionisii
& Iacobi fratrum tuorum, & Brigidæ sororis.

Quærit P. V. R. quid sentiam de verbo, quilibet, super
quo fuit facta tanta vis hodie in cōgregatione. Certū mihi
videtur, quod propriè & latinè loquendo, prout loqueban-
tur Iurisconsulti, qui enumerantur in libris Digestorum,
quilibet capitur pro aliquis ex pluribus: vt pbat passim
apud Ciceronem & alios probatos autores. & in l. posside-
ri. §. j. ff. de acquir. posses. & l. si pater §. qui duos. de adopt.
xvii. distin. multis. & xli. deliræ. & l. si seruus. §. j. de leg. j. &
l. j. si pluribus de legat. ij. & l. si hæredi de cond. insti. & l. in-
stitor de insti. & l. peculium. de peculio. & in mille aliis le-
gibus, & decretis antiquis. Et facit compositio, quia compo-
nitur de quis & libet. Nec ob l. non distinguemus allegat.
per Barto. in §. complures quia illam exponebat Franc de
Aret.

Aret quilibet, id est, aliquis, non determinato certo, vel vnus, id est, certus: aut potest dici quod ponatur vel pro, id est, postea vero deficiente illa puritate linguae latinae, praesertim per tempora Decretalium Sexti, ac Clementinarum, cepit dictio, quilibet, capi pro quisque. Et ita legitur in c. si de his quae si a maio par. cap. Vnde nostra aetate dictio, quilibet, videtur capi pro quisque. licet, ut dixi, non ex vera & antiqua latinitate: ut si quis in testamentis, vel contractibus, aut alias vellet exponere pro aliquis, faceret directe contra voluntatem testatoris, vel contrahentium: nam si diceretur, lego cuilibet ex seruatoribus meis decem, certum est hodie quod debet exponi illud, cuilibet pro cui ex eis voluerit, vel libuerit, ut exponebatur olim per nota. in l. quod labeo de suppell. leg. cum attendenda sit potius consuetudo loquendi in hoc, & barbara seu minus latina, quam vera antiqua significatio. per not. in d. l. quod labeo. & l. non aliter. cum sua materia. de leg. & l. cum de lanionis S. asina & cap. praeterea de verbo. signi. & c. intelligentia eod. titu. & c. ex literis de sponsal. Et miror aliquando de nostris doctoribus, qui non distinguentes tempora cum discutunt proprietatem alicuius vocabuli, allegant pariter iura. ff. & iura Decretalium & Sexti ac Clement. cum aliter locuti fuerint illi antiqui, & aliter posteriores, & locutiones notariorum hodie maiori ex parte sunt impropriae & semibarbarae, si respicias ad illam tersam latinitatem antiquam. Vidi etiam allegari tex. feudorum ad significationem veram alicuius vocabuli, quibus textibus nihil est foedius, aut magis barbarum, tam in sensu, quam etiam in contextura & verbis. In casu ergo congregationis, videlicet, in verbo, quilibet, posito in statuto, ego non dubito, quin debeat capi pro quisque per ea quae supra dixi, & feliciter valeat. P. V. R. Sed priusquam clauderem epistolam occurrit mihi text. Suetonij in vita Octauij, vbi inquit, Solebat etiam citra spectaculorum dies, si quando quid innusitatum dignumque cognitu aduectum esset, id extra ordinem quolibet loco publicare, ut Rhinoceronem apud septa Tigrini in scena anguem quinquaginta cubitorum pro comitio. In hoc tex. aperte videtur significatio huius verbi.

Et

Et iterum optimè vale pater amplissime.

Legatus fuerat aquæductus ex certa palude pluribus dominis diuersorū prædiorum, non tamen comuniū, quærebatur an esset locus inter eos iuri accrescendi? Allegabā glo. in l. aquam ff. quem ser. amit. quòd sic, & si prædia essent communia pro indiuiso, tunc haberet locum ius non decrescendi per nota in l. re coniuncti. de lega. iij.

Relicta fuerat quædā domus Romæ à quodam Curiali certis fratribus, cum his verbis: Relinquo domum meā in qua habito precisè sicuti est Monasterio. &c. Fuit factum dubiū, an intelligeretur de domo instructa, vt erat, vel nuda tantum, & quòd paramenta, & suppellex, ac vtenilia, & aia spectarent ad hæredem? Dixi videri mihi casum, q̃ spectarent ad monasterium. in l. prædia. § pen. ff. de fund. instruct. Adducebatur contra, quòd videretur intellexisse testator de trabibus, & aliis cementis, & lapidibus paratis ad absoluendum dictam domum, quæ nondum erat in totum perfecta, non de alia instructione. Videtur amplius cogitandum, tamen magis moueor in primam partem. p. d. text. & verbum, precisè, per quod ostenditur maior voluntas & exactior defuncti facit c. ij. de rescrip. & c. pen. de arbit. & ibi not. & per alios in l. cunctos populos & dominum meum Alexan. in quodam consi. & Ange in alio. & quia fuit legatum pio loco, quòd autem parata & destinata domus perficiendæ etiam debeantur, faciunt nota. in l. cætera. §. fin. de legat. j.

Testator fecerat quædam legata Romæ certis personis, quæ personæ postea exercuerunt graues inimicitias cum testatore, propter quædam suspicionem falsi testimonij in eum: & postmodum lapsis duobus annis à tempore ortæ inimicitiae, mortuus fuit testator, dicebat legata tacitè fuisse adempta, per § non solum l. si quis de adi. leg. Replicabatur de gl. not. in l. athletæ. §. dat. remissionem. de excu. tut. in vers. priusquam videlicet, quòd tantum temporis affluerat, infra quod testator prædicta legata potuisset expressè reuocare, vel adimere, quod tamen non fecerat, ergo videbatur, non obstantibus inimiciis, velle persistere in relicto facto: maximè, quia erant consanguinei, & nemo præsumitur

sumitur

sumitur sanguinem suum odio habere, saltem in fine obitus. Contra prædictam glo. allegaui text in l. pen. quem in simili casu allegabat pater meus de adim leg. vbi post ortas inimicitias testatrix habuit tantum temporis, quod fecit codicillos, in quibus nil ademit, & tamen remanet prima tacita ademptio & videtur iste tex. fortiter vrgere contra prædictam glo. Sed posset fortè responderi, quod in casu. d. S. pen. non negatur peti legatum à calumniatrice, ratione tacitæ ademptionis, sed ratione delicti, in quo tamè est cogitandum. Et vide ad hoc not in l. cum tabulis. S. quoniam. de his qui. vt indig per Bar. & l. si inimicitia. eo. titu. sed vbi essent consanguinei, vt in casu nostro, bene sequeretur glos. quia intentio testatoris fortasse fuit non adimere legatum consanguineo, quanuis inimico, sperans per mortem legatarij extinguere inimicitiam, & bona legata permanere apud filios, vel consanguineos illius sui consanguinei, & sic apud personas de sanguine suo. & ita odium tantum restringebatur ad hanc mediam personam, nō ad alios ad quos postea volebat, vt bona legata deuenirēt. cum videatur respexisse totam consanguinitatem ar. l. j. & ij. ff. de liber. caus. & l. raptores. de Episco & cle. maximè cum votū successionis in bonis consanguineorum sit de iure naturali l. si. C. quorum bono. & c. sciant cuncti. de elect. lib. vj. & Clem. vnica. de homi. l. cum acutissimi. de condi. & demō. cum annus. ff. de pact. l. tale pactum. S. si.

Aduerte, quod aut legatur, vel fideicommittitur à primo hærede instituto, eadē res vel quantitas diuersis & sub variis, seu diuersis cōditionibus, & tali casu quilibet pōt petere sibi cauere ab ipso hærede. vt l. iij. vt leg. nomin. & l. etiā. S. j. vt in pos leg. & hoc in euentum sue conditionis. Aut legatur vel fideicommittitur ab hærede alicui, puta Gaio, pure, vel sub conditione. & ab ipso Gaio Mæuius sub conditione, tali casu habet locum dispositio. S. si verò l. is cui vt in possess leg. videlicet, quod possit petere Mæuius satisfdari sibi à Gaio etiam pendente conditione ipsius Gaij. Et si non caueat Mæuius Gaius, tenebitur sibi cauere hæres primo loco institutus, si prius non cauerat Gaio. Si autem cauerat Gaio, talis cautio ex iuris dispositione, Gaio non cauentē ipsi

ipsi Mæuio, transfertur ad Mæuium, ita quòd Mæuius in vim cautionis præstite Gaio per heredem poterit adueniēte conditione agere contra hæredem, vt in d. l. is cui. S. fi. vt lega. nomi. ca. & hæc nota bene extricata cūm accidissent de facto.

An possint codicilli euerti per querelā tanquā inofficiosi, cūm accidisset de facto? Quidam allegabāt quòd sic, ex no per Bal in l. parentibus. de inoffi testam. C. vbi dicit esse locum inofficiosæ diuisioni sed intelligo de inofficiosa diuisione facta in testamento, quod rescinditur per querelam. Secus si fuerit facta in codicillis, & ratio quia tali casu filius iam est hæres ab intestato vnā cum alijs. Reor tamen, quòd si quartā non habet, potest illam petere à coheredibus ab intestato vel legatarijs l. quotiens. & l. si cogitatione. fam. ercisc. C. hæredes enim etiam ab intestato habent ius defalcandi, vt innuit d. l. si cogitatione. & ibi not. per gl. quæ falcidia computatur in quartam. l. Papinianus. § quarta. ff. de inoffi test. Et ideo non immerito non reperies aliquam legem, ni fallor, quæ loquatur de codicillis inofficiosis, quòd per querelam inofficiosi possint euerti: & est ratio in promptu, quia filius, & hæres potest defalcare ab intestato, si legata excefferint dodrantem. secus autē est cōditio in testamento, quia tunc filij omni medio sunt destituti, nisi querelam intentent. Et satis videtur hoc innuere Azo in summa huiusmodi, de inoffi testa. & Ganfred de Salaniaco doctor Gallicanus, in l. non est nouum. de bon. posses. contra tabul. in viij. charta apertius hæc dicit. Et etiam tangit quid sit hodie aucta legitima, quia triēs de iure authen. cūm teneatur quarta falcidiæ Trebellianicę, si filij ab intestato grauati essent legatis, vel fideicommissis non sufficeret ad legitimam, imò deficeret vna vntia, quod remedium esset pro illa vntia, vide ibi per eū. Quid autem aduersum inofficiolam donationem causa mortis? Idem videtur quòd in codicillis eadem ratione, quod etiā tenet idē Ganfred in l. si filius emancipatus. ff. de leg. præst. & idem in cæteris donationibus, quæ morte confirmantur, puta inter patrem & filium, vt probat text. in l. ij. de inoffic. don.

Quòd

Quòd pater teneatur dotare filiam diuitē de proprio, allegabatur l si pater. de dot. promiss. cum ibi not dicebam non videri mihi, quòd probaretur, neque ibi, neque alibi, imò in d l si pater. innuitur, quòd si pater non simpliciter sed expressè dotaret filiam suā de bonis ipsius filiae, quòd non tenetur dotare de suis, ibi in vers. vtraque igitur & ibi, paternæ liberalitati. & ibi, liberalitas, itaque quia in necessitatibus nemo liberalis &c & est ratio euidens, cūm pater non teneatur alimentare filiam diuitem ff. de liber agno. l si quis à liberis § sed si filius. ad quē alimenta fortiori vinculo obligatur, quia de iure naturę j. distinc. Ius autem naturale. post datam autem dotem, & ius filiae in ipsa dote quæsitum, si filiae superuenirent alia lucra, aut relationes dotis, aut alia, nō credo quòd pater posset reuocare, quod filiae semel in dotem constituisset, cum semper attendatur tempus quo filia incipit dotari. in authen. de æqual. dot. § quia verò iam legem. & vide dominum meum do. Barb. virum celebratissimæ & fecundissimæ memoriæ, aliquid tangetem in quodam consilio. Eset tamen difficile in practica contra communem opinionem, in re quę tam sæpissimè occurrit obtinere.

Collato beneficio mihi absenti per ordinariū, si Papa conferat illud alteri non facta mentione de collatione ordinarij ante ratihabitionem, non valet collatio ipsa tanquā surreptitia: vide ad hoc Collect. in cap. Ecclesia. de sortileg.

Solebat frequenter dicere domi. meus domin. Frācisus de Aret. quòd doctores nostri superioris ætatis multū largē, & plusquā veritas esset, extenderant, seu interpretati fuerant l j. C. de sacrosanct. Eccle. dicens se non credere, q̄ mens Constantini Imperatoris conditoris illius legis voluerit aliud disponere, quā facere deinceps capaces Ecclesias, & collegia Christianorum ad suscipienda legata, & cōcedere liberam facultatem cuilibet relinquēdi eis, cūm antea non liceret: nam prædicta legata, velut facta collegio reprobato per Imperatores Paganos, applicabantur fisco, nam Christiani non poterant habere collegia, nisi clam: vt probatur apud Historicos, & in l diui. de natu liber. C.

& xij.

& xii quæstio j. c. futuram. & xv. distin. Canones Et sepius arguebat prædictos doctor. quod fuerint parum curiosi Historiarum, & temporum præter. Specu Ioan And. & Old. Tu vide ad hoc de hac licentiosa extensione, seu interpretatione d. l. Abb in c. relatum de testam.

In quadam terra Italiæ est statutum super crimine peruersæ veneris, quod rei illius criminis cōdemnentur pœna pecuniaria, & confinementis extra terras Ecclesiæ, pro qualitate personarum, & excessus, arbitrio potestatis moderanda. In eadem terra fuerunt nōnulli rei inuenti de dicto crimine per varia interualla tēporis, in quorū punitione circa maioritatem pœnæ pecuniariæ, & diuturnitatē confiniū. Potestas, quæ tunc erat, seruauit hunc modū. Nā adolescēculos minori pœna condemnauit, quā senes: & non cōiugatos, vel incarceratos etiam minori multo quā coniuugatos, vel non incarceratos: quosdam autem, qui cum propriis vxoribus illud scelus commiserant, minori pœna condemnauit, quā eos qui cum matribus. Visum fuit quibusdam probis Iurisperitis fuisse rectum iudicium. per not in titu. de delict puer. & l. auxilium. § in delictis ff de mino & per not. in c. vt clericorum § fin de vit. & honesta clerico. cum aliis iuribus quod & mihi idem visum est, præterquā in vltimo delicto, in quo certe videtur acrius cæteris puniendus, cum tale crimen longè detestabilius & grauius sit, si cū coniuge perpetretur: vt in cap. adulterii. xxxij q. vij. & est ratio, quia præter paritatem sceleris cum aliis, & maioritatem, quia in vxore habet promptum vas debitum, vir quærens insana diuerticula: in vxore est quidam etiā abusus quodammodo carnis propriæ, cum reputentur vna caro cap. j de coniug. leprof. & de conuer. coniug ad Apostolicam Item est violatio fidei tacitè promissæ de cōiunctione carnali inter eos fienda, propter bonum prolis, quæ est promissio in benedictione nuptiali confirmatur, quod bonū per hunc nefandum coitum apertissimè tollitur. Præterea est maior, & specialior contemptus Dei, qui instituit matrimonium in illum effectum ad multiplicandū prole. Est etiam contemptus Reipublicæ, quæ maximè fauet matrimonii ad effectū extendendi Rempubicam per sobolē.

H

Item

Item est ibi ludibrium & prophanatio foederis matrimo-
 nii, & irritatio vxoris ad quędā adulteria, & omne nefas
 patrandum. Et ad consonantiam dicti iudici potestatis ad-
 duxit tex cuiusdam canonis, in consilio Anticienensi, qui
 loquitur sub his verbis sub rubr. de his, qui cum masculis
 polluuntur hi qui irrationabiliter in his versati sunt, ante vi-
 cesimum annum, tale crimen commiserint, quindecim an-
 nis exactis communionem mercantur, & infra. Qui autē
 exacta xx annorum ætate, vel vxorem habentes hoc pec-
 cato prolapsi sunt xxv. annis pœnitudinem gerentes in cō-
 munionem suscipiantur, intra. Quod si qui & vxorem ha-
 bentes & transcendent quinquagesimum annum ita de-
 liquerint, in exitu vitę duntaxat cōmunionis gratiam cōse-
 quantur. Et in similem sententiam est alius canon super
 incestuosos, quem refert Martinus Archiepiscopus Braca-
 ren. in Collectaneis Cōciliorum antiquorum, & subsequi-
 tur ibi alius Canon, qui appellat huiusmodi vitium mor-
 bum leprę, & præcipuē vt pœnitentes de hoc vitio nō pos-
 sint orare, nisi in angulis Ecclesiarum, vt demoniaci. & vi-
 de ibi glo. ordinariam, quare dicatur morbus leprę, forte
 propter contagionem, & difficultatem curationis. Postea
 legi Martinum magistri Theologum Parisien qui videtur
 tenere, qđ grauius peccatum sit coire contra naturam cum
 masculo, quā foemina, cum ibi sit abusus personę, & va-
 sis, hic autem vasis tantum. Tenet euidenter etiam idem
 doctor, quod maius peccatum sit seipsum polluerē, quā
 cum masculo coire, cum in primo sit abusus personę suę,
 & modi, & vasis, de quo dubito, nec iura vidētur apertē im-
 ponere pœnas ita in hac pollutione, sicut in alio peruerso
 coitu, nec tantum læditur Respublica & ibi abusus psonę
 suę, & alterius, hic suę tantum. Ad quod facit qđ no gl in
 c. omnes. xxxij q. vii & in eo saltem qui se polluendo cogi-
 tat de vase muliebri, omnino credo esse minus peccatum,
 cum tātum pecet in omittendo vas, re, non mente. Et aut.
 vt non luxu contra natur. loquitur in coitu extra natura-
 li verē Sodomitico. Nec obstat quod ibi dicitur semetipsos
 &c. nam gl ibi intelligit de Sodomitico vero. vt declaratur
 infra in tex. & glo ibi, & ciuitates cum eorum habitatori-
 bus

bus pereant. & c. Præterea ibi alleg. l. cum vir C. de adult. quæ expresse loquitur in vero Sodomitico, quanuis nō defuerunt qui dicerent d. l. loqui in viris, qui de facto nubunt aliis viris, q̄ execrabile scelus olim factū fuisse legitur apud Historicos & Poetas, Iosephum contra Apinionem, Suetonium, Martialem, Iuvenalem, & alios & q̄ ait Paulus, Neque molles, neque masculorum concubitores. & c. apud idoneos & antiquos autores exponuntur molles, id est, patici, cathamiti, & puitati, non autem se polluētes ad quod facit quæ not. August. in lib. de Ciuitate Dei, loquēs de sacerdotibus Cibelis. Hæc respondi cuidam docto viro, qui nitebatur velle tueri opi dicti magistri Parisien. aut saltem parificare etiam quo ad pœnam ista duo crimina. & allegabat dictam auth. & dictum Pauli. & contra eum est aperte. § Item lex Iulia de adulteris Insti. de publi. iudic. qui declarat tex. illius auth. quanuis etiam non desuerint qui velint illum tex. habere locum in frequentissimè delinquente, propter verbum exercere. Ad quod c. clerici de excess. præla. Et qualiter debeant cohiberi pueri ab his flagitiosis libidinibus, lege sapientissimum doct. Iason.

Quod crimina possint deferri Papæ absque denunciatione vel accusatione, & etiam non præcedente monitione, & per solam viam querelæ Et q̄ in delictis, vnde cūque pateant, non teneatur Papa obseruare formam iuris, sed possit ponere pœnam condignam, allegantur nō per Hostien. & in c. tam literis. de testib. & per Abbatem in c. cum super de confes. & Imo & alios in c. cum olim de rer. permut. q̄ nō Host. in c. in nostra de sepul. & Bald. in l. princeps. de lega. & nō in c. sicut de iureiu. & in c. nouit de iud. Adducta fuerunt hæc in causa processus extrajudicialis, super prætesa dilapidatione, & aliis criminibus Episcopi Leodien. coram Reuerendis domino meo Vicecancellario, & aliis tribus Cardinalibus Commissariis domini nostri Papæ in dicta causa, q̄ an indistinctè in alio crimine, quàm dilapidationis sit verum, vide quæ posui infra in alio memoriali, & in apostillis ad allegationes celeberrimi aduocati & optimi viri domini Baptistæ de sancto Seuerino.

Super beneficio potest transigi autoritate delegati, dum

H 2 modo

modo habens ius in eo nō renunciet, aliās non posset, nisi auctoritate ordinarii fieret transactio in non reservatis, vel coram eo, vel alio non habente facultatem resignandi Et posset imponi aliqua pensio interdicti legati, vel census, et absque consensu ordinarii. Compositio autem gratuita potest fieri absque voluntate alicuius superioris delegati, vel ordinarii, nisi interueniat renunciatio iuris alterius possidentis beneficium, quia tunc requiritur cōsensus ordinarii modo quo supra Hæc colliguntur ex not. per Abb post alios in c. statuimus. cap. de cætero. cap. super eod. de transactio. & in c. nisi essent de præb. & vide ad prædicta Collect in c. forus. de verbo. signi. qui innuit, quod dare aliquid pro expensis, cauta concordie, non sit simoniacum, & quod pensio imposita ex prædicta causa, transeat ad successores, si fuerit facta concordia auctoritate ordinarii & vide Host. in d. c. nisi Et dicitur gratuita compositio, qñ partes promittunt acquiescere dicto peritorum super lite, vel discedere simpliciter à lite tanquam ius non habentes. Et hæc nota ita declarata, quæ passim de facto accidunt. Et quod super spolio beneficii possit transigi, vide Abb. in c. ij. de arbi.

In causa mea Maioricensi An ius patronatus alicuius beneficii à laico ritè fundati, & cōpetens præfectis fabricæ laicis, dicatur laicale, vel Ecclesiasticū, seu clericale? Et capio pro fundamento, quod ius patronatus non ideo dī laicale, quia quasi possideatur à laicis, nam à clerico possessum dī ius patronatus laicorum, dummodo ex prima fundatione, seu successione patrimoniali, siue laicali venerit ad clericū. Et sic non videntur curare iura ad distinguendū ius patronatus clericorū, à iure patronatus laicorū, de persona quæ illud possidet, sed de prima radice & fundatione, videlicet, an fuerit fundatum in persona laicali vt laica, & ab eo, & successoribus in patrimoniali laicali tenendum, & tunc dicatur esse de iure patronatus laicorū, vt probatur per omnia iura loquētia de iure patron. laicorum, & præsertim in c. filijs. & cap. quicumque. cap. si plures. & c. considerandū. xv. quæstio. vij. vbi fit mentio de hæredibus, & successoribus in iure patron. ratione patrimonii. & idem probatur in c. j. & cap. cum secundum & c. cum dilectus. de iure patro. & in

& in d. c. cum dilectus glo. in duobus locis hoc sentit, exponendo quid sit presentare tanquam laicum. & idem not. in c. cum nos. de offi. ordin. per Abb. & per glo. si. in Clem. plures. de iure patro & per doct. in c. unico. de iure patr. lib. vj. & in c. ij. de præben. & in aliis iuribus. adeo, quod si quis laicus, vel clericus de bonis patrimonialibus in fundatione alicuius beneficii ritè de autoritate Episcopi fundati, expressè vellet Episcopum, aut Abbatem, aut aliquam personam Ecclesiasticam esse patronum, & successores in dicta Ecclesia, nemo dubitat quin talis patronus censeatur Ecclesiasticus, seu secularis, cum hic nulla sit successio patrimonialis, seu laicalis de succedendo. Ergo ad casum nostrum, cum voluntas fundatoris huius beneficii fuerit, facere magistros fabricæ Ecclesiæ, seu operarios patronos illos, qui tunc erant, & pro tempore forent, apparet manifestè eum non habuisse voluntatē fundandi ius patronatus predictum, ut patrimoniale, seu laicale, sed potius voluisse fundare in personis illorum, & successoribus eorum ratione officij pij, quod gerebant, & administrationis bonorum Ecclesiæ non curando aliàs de qualitate personarum, an essent consanguinei sui, vel descendentes clerici, an laici, sed curavit administrationem, & pietatē exercitii, quod est maximè piū, & necessarium Ecclesiæ, ut dicit tex. in c. fin. de his quæ fi. à maio par. cap. Cum ergo hic non fuerit aliqua cōsideratio patrimonialis, seu laicalis successionis, non dicetur ius patronatus laicale, per suprā alleg. Erit ergo ius patronatus Ecclesiasticum siue clericale, cum huiusmodi magistri fabricæ, quanvis fortè laici, quo ad hanc administrationem & curam, habeantur pro personis Ecclesiasticis cum possint & trahi, & trahere super dictis bonis, & eorum administratione coram iudice Ecclesiastico tanquam personæ Ecclesiasticæ: ut no. doct. in c. nullus de foro compe. & Cancellaria quotidie dat literas magistris fabricæ, & contra eos, quanvis laicos, dummodo agant, vel conueniantur ratione officij predicti nec immerito, quia in illa cura & administratione representant personas eorum, qui de iure habent curam fabricæ, vel bonorum illi destinatorum: ut not. in c. decernimus de iudic. & ibi Abb. Cura autem, & administratio

H 3

prædi-

prædicta pertinet ad Episcopum, Capitulum, & Rectorem Ecclesiæ, prout larè not per doct. in c. j. & c. de his ad Eccl. ædifi & in d. c. fi de his quæ fi à maio. par. capitu. & in c. fi propter. de rescript & in c. fi. de testam. & in extrauag. suscepti. & facit optimè cap si monachus. xvj q. j. vbi cura fabricæ vocatur opus Ecclesiasticum, & sic iuspatronatus fundatum super personis tenentibus illam curam Ecclesiasticam, debet appellari Ecclesiasticum. facit c. vnio x q. iij. & ea cau q. j. & multa alia iura Cōcluditur ergo, dictum iuspatronatus esse Ecclesiasticum ratione finis, cum persona fundans illud in prædictis ministris, qui sunt media, videtur, vt dixi, habuisse respectum fundamentale ad illas personas cuius illi vices gerunt, qui finis debet potius quam medium, seu qualitas laicalis medii attendi. c. ad nostram. de appellat l. quicquid §. j. de acquiren. rer. domi ff. cū aliis iuribus scholasticis notissimis faciat illud, quod isti operarii sunt subrogati, & quasi procuratores personarum Ecclesiasticarum, & subiecti eis, vt dictum est, quo ad hanc administrationem rei Ecclesiasticæ, ergo est iuspatronatus clericorum ratione huius subiectionis, per not. in d. c. cum dilectus nam nomine Ecclesiæ censentur hoc facere Et facit ad hanc opin. quam proculdubio puto, verissimam, decis. Rot. in antiquis tit. de iurepat. quæ loquens de beguinis, inter alias rationes, dicit iuspatronatus earum esse Ecclesiasticum, cum possit conueniri coram iudice Ecclesiastico, prout diximus conueniri operarios ratione huius officij, ad quod direxit fundamentum & finem testator, seu fundator beneficii.

Cum verteretur in dubium, an in ciuitate Romana duraret vniuersitas, siue studiū generale, prout olim. de quo in tit. de stud. lib. vi. Rom. & proœm. ff. §. discipuli. Euge. iij. concessit ciuitati Roma nouum priuilegium studij generatis, quod vidi. Curie autem Rom. iam olim Bonifac. viij. priuilegium concesserat, in corpore postea iuris clausum per constit. e. cum de diuersis. de priuileg. lib. vi. Cum quidam à domino nostro petiisset, voce secum dispensari in diuersis votis & aliis concernentibus tantum conscientiam, & Papa viuæ vocis oraculo respondisset, Placet nobis,

bis, dixit sufficienter secum fuisse dispensatum, etiam quoad omnia capita. Et inter cætera allegabam quæ possunt notari, & not in c Osius de postul. præl. & c inter dilectos de fide instrumen.

Quantum ad id quod R. V. exposulat: an sciens aliquem commisisse furtum, vel habere rem furto sublatam, incidat indistinctè in excommunicationem contra scientes, & non reuelantes promulgatam, si non reueler vel manifestet Breuiter, credo quod in casu vestro, tum quia, ut dicitis, esset periculum & scandalum reuelanti, tum etiam quod non potest probare, si opus esset, cum iste vester solus viderit illum furantem, & ille intellexerit se visum ab eo, & si furtum etiam secretè detegeretur, & fieret etiam ipsi furi per superiorem monitio secreta de restituendo, semper orietur suspitio contra hunc reuelantem de reuelatione, & negante fure, & insurgente contra reuelantem semper infamia sibi incussa, fortè oporteret reuelantem publicè referre crimē, quod non posset probare. Nam ut colligo ex doctor in variis locis, videlicet in c si quis cum fure de furt & in l ciuile. ff eod titu. & de simon c nemo & c ij de offic ordin. & ex aliis locis, & Scoto in quarto. non tenetur quis reuelare, et secretè, ubi timet scandalum aut periculum sibi, vel secundum aliquos etiam aliis, vel ubi non posset probare, & reuelatio esset fienda publicè: ut in c placuit vj q ij & c. si peccauerit. ij qo j. & in Clem de hæret. Et secundum aliquos etiam si secretè & priuatè, quanuis aliàs sciret, cum tali casu periculi, vel scandali, vel quia non posset probare, immineret sibi periculum corporis proprii, aut bonorum suorum, quæ videntur preferenda periculo, vel damno bonorum alterius, cum sit maius periculum corporis, quam bonorum, & in pari dispendio bonorum charitas incipiat à seipso, vel potius conseruem mea, quam aliena: maximè ex quo reuelatio criminis non est de veritate vitæ, præsertim in hoc casu furti iuxta not in c sanè de tempor ordin per docto iuncta glo in l iij § si tibi ff de cond t. ob turp caus cum l j in fi. & l ij eod titu argu l in seruorum. ff. de pœnis. & in authent de mandat. princip § oportet & ij qo vij plerunque. & xij dist. neiui & l. si præses C de ser. & aqua & ar. nota.

in ca. ij. de nou oper. nunciat & c. qui scandalizauit. de reg. iur. cū tota materia de scandalo. & faciunt optimè ad hoc. not. per Abb. Sicul. in c. officii de pœnit. & remis. Et videmus q̃ Cancellaria in excōicationibus generalibus in forma, significauit, pro furtis, vel occultè detētis, cautè ponit iniquitatis filios detētores, & temerè ac malitiosè occultātes, vel nequiter detinentes, nō ergo intēdit ligare eos qui nō iniquè, vel temerè non reuelant, sed ex iustis causis, puta superius expressi, abstinēt à reuelando: maximè cū excōicatio non extendatur in personas vltra tacitā vel præsumptā voluntatē excōicatoris. vt not. doct. in c. ex parte. el. j. de offic. deleg. & faciunt not. in c. j. & gen. de offic. deleg. & c. j. de iudic. & l. si cui de seruit. sed excōicator hic cēsetur huiusmodi personas tacitè eximere, & si non faceret, sententia esset iniqua, quæ in foro conscientiae non esset timenda ij. quæst. iij. §. ex his & idem crederē vbi ex alia iusta causa, in ratione naturali fundata, non tenetur reuelare, vt pote filius patrem furē, vel econtra. Et fortè idē posset dici in omni casu, vbi quis non posset cogi ad testificandū expressè, quia multominus ad iudicandū vel reuelādum. Et satisfaceretur ad hoc not. p̃ Archid. xxij. q. ij. §. itē, & not. per doct. in c. j. de testi. cog. & per Abb. Sicul. in c. cū super. de cōfess. & alios in c. ij. de maior. & obed. & in c. quisquis. ij. q. iij. & c. qui resistit. & faciunt not. in c. qualiter & quando in vtroque. de accusat. & per optimè text. vj. q. j. si omnia. & c. oues. & c. cū ex merito. & not. per Innoc. cap. j. de scrut. in ordin. faci. Non tamen propterea negarem, quin posset habere locum materia denunciationis Euangelicæ fiendē per hunc scientem illum furem, seruatis loco, & tempore, & debita forma. ad hoc d. capitu. plerunq. & xxiiij. q. ij. tam sacerdos.

Notabilia de expectatiuis, & alijs literas gratiæ concernentibus, excerpta ex notulis Antonij de Corthesijs, & aliorum Abbreviatorum.

P Rincipium gratiarū expectatiuarum est scire, an partes impetrantes sint præsentes in Curia, an non. Et si sunt

sunt praesentes, debent examinari, nisi forte graduati vel officiales Papae fuerint, vel gratia fiat motu proprio, vel pro commenda, vel pensione, & pro praesentibus examinatis graduatis officialibus, & habentibus motu proprio, datur duae literae, una gratiosa, & alia executoria. Absentibus vero datur una litera in forma, dignum.

Item praesentes in Curia impetrantes, habent in literis Apostolicis vite, ac morum honestas & cet. vel literarum scientia, aut nobilitas generis, seu religionis zelus &c. secundum qualitatem eorum Absentibus vero datur indifferenter in forma, dignum & c. Nisi esset doctor, vel officialis, aut motu proprio: quia licet sint absentes, datur duae literae tanquam praesentibus, quia non examinantur. Et similiter non examinantur quando beneficia non dantur in titulum, ut in commendis & pensionibus.

Nota, quod licet quis tempore datae non fuerit praesens, si tamen est praesens tempore expeditionis, debet dari litera tanquam pro praesente. Item si tempore datae, vel expeditionis fuerit absens, dummodo aliquo tempore fuerit praesens, & examinatus, datur tanquam pro praesente.

Item nota, quod in expectatiuis in clausula, aut si hodie pro alio vel alijs &c. debet exprimi collatio eius, ad quam datur beneficium, nisi haberetur in genere ad cuiuscunque collationem, quia tunc diceretur in fine illius clausulae, de similibus beneficiis praedictae diocesis tacito de collatione, ut libr. B fol. xxii.

Item nota, quod quando dicitur ratione dignitatum, personatum, administrationum, vel officiorum, debet sciri, quos, quas, seu quae in illis obtinent secus si dicitur administrationum, & officiorum, quia tunc sufficit dicere, quae in illis obtinet.

Item nota, non debet dici electionem, nisi quando ponitur, etiam si consueuerit quis per electionem assumi.

Item, quod quando creatur canonicus in Ecclesiis collegiatis, inhiberi debet Episcopo, & aliarum Ecclesiarum Capitulis, secus si non creatur Canonicus in dictis Collegiatis, quia tunc solum inhibetur Capitulis.

Item nota, quod quando in gratia expectatiua non datur

Electio-
nem.

Inhibitio

Statutis

tur

tur aliquod beneficium in cathedrali, vet collegiata, tunc in non obstantiis, non fit mentio de statutis.

Clausula Item nota, quòd qñ creatur canonicus, & reseruat^r di
volumus gnitas, personatus, administratio, vel officiũ curatũ, & da-
aut &c. tur aliud curatum, in fine ponitur clausula restrictiua, Vo-
vide fol. lumus aut, quòd quàm primũ vigore presentium digni
ij. viij. li. tatem &c. Aliter non, vel nisi dispensetur ad compatibilia.
B. & fol. Item nota, quòd si secularis petit ad collationẽ Episco-
cxxij. eo. pi, & Capituli alicuius ordinis, dicitur sic, beneficiũ Eccle-
et fo. x. h. siasticum clericis secularibus assignari solitum, & non po-
nitur clausula, dum modo canonicatus, & p̃benda Eccle-
ris ad re się Cathedralis existat.

gulare. Item nota, quòd in executoriis expectatiuarũ, corrector
In execu Anselmus cassauit consuetũ clericis secularibus assignari,
torias etiam si canonicatus &c. in collegiata, vel eisdem cura im-
mineat animarum, tamen hodie est ad placitum.

Fol. xcvi. Item cassauit, per se, vel procuratorem suum ad id legi-
lib. B. timẽ constitutum infra vnus mensis spatium, postquam
sibi &c. vsque ad conferenda.

Clericus. Item nota, quòd si in supplicatione gratię expectatiuę
dicat, supplicat Ioannes Anto. Perusinus, & nō dicitur cle-
ricus, quod in minuta potest addi clericus: quia Papa intē-
dit prouidere clericis, secus si esset secularis.

Item, si clericus francigena impetrat gratiam expectati-
uam ad duas collationes, quarũ vna sit in Francia, & alia
Lib. Turo in Alemania, in valore debet dici, librarum Turonen par-
nē. parn. uorum, quę est moneta Francię, & non marcarum, quę
est moneta Alemanię.

Item, si in gratia expectatiua datur ad minorem valorẽ
quàm dicat regula, literę non sunt scribendę si pars non
contētatur de minori valore & hoc intellige vsque ad ter-
tiam partem valoris expressi, iuxta regulam Cancellarię
Apostolicę.

Item nota, quòd in minuta semper potest addi, & gra-
tia aggrauari, nō autem impinguari vltra tenorem suppli-
cationis. facit tex in l. veteribus ff. de pactis.

Item, quando datur gratia expectatiua pro graduato
ad vnum beneficium, datur ad vnum cuiuscunque taxę.

Sed

Sed si gratia expectatiua datur ad duo, ponitur taxa secundum regulas limitatas.

Item nota, quod nunquam datur perpetua administratio, nisi quando est petatum in supplicatione, & quando petatur, datur indifferenter, siue creetur canonicus, siue non: *Perpetua administratio.* consuetudo tamen est, ponere quoniam creatur Canonicus, alias non.

Item nota, quod quoniam datur gratia expectatiua ad vnum, vel duo, tunc ponitur collatio retrò, videlicet, ad venerabilis fratris nostri Episcopi, & dilectorum filiorum Capituli Amaen & Abbatis, ac conuentus monasterij &c. Sed quoniam creatur Canonicus, dat ad illud beneficium, tunc primò dicitur ad collationem &c. venerabilis fratris nostri &c.

Item nota, quod quando est in forma vnum vel duo, *Non ob-* ponitur non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis: quia expectatiua non debet dari nisi ad *stan. &c.* vnum beneficium.

Item nota, quod quando quis creatur Canonicus, vel habet ad vnum, vel duo, tunc dicitur, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis Secus si datur ad vnum beneficium duntaxat, quia tunc dicitur, non obstantibus quibuscunque statutis, & consuetudinibus &c. cum consuetudines, constitutiones, & ordinationes Apostolicæ tunc non obstant, nisi habeat alia beneficia.

Item nota, quod ad portiones datur gratia, quando in *Portiones* supplicatione petatum fuit.

Item nota, quod nunquam datur ad preestimonialia patri *Patrimonialia.* monialia, quia sunt de iure patronatus laicorum.

Item nota, quod quando creatur Canonicus, & reseruat *Inhibitio* prebenda, tunc inhibetur solum Episcopo, & Capitulo, & non de Decano, Capitulo, Canonicis, & personis: quia solum ad Episcopum, & Capitulum pertinet collatio prebende.

Item nota, quod quoniam quis creatur Canonicus cum reservatione prebende, ac dignitatis &c. tunc ibi inducens dicitur *Litteræ speciales* corporalem possessionem prebende ac dignitatis &c. & non generaliter additur Canonicatus, & dicitur inducens &c. corporalem *les &c.* possessionem Canonicatus, & prebende &c.

Item nota, quod quoniam prouidetur de Canonicatu, & creatur Canonicus cum reservatione prebende & dignitatis, & datur

datur gratia ad aliud beneficium, tunc dicitur, Aut si aliquis super prouisionibus sibi faciendis de canonicatibus & præbendis ipsius Ecclesiæ, ac huiusmodi speciales, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in aliis partibus generales. In forma verò vnū vel duo, dī speciales, vel generales. Quando verò creatur Canonicus in vna vel pluribus Ecclesiis, tunc dicitur de Canonicatibus, & præbendis, ac dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis earundem Ecclesiarū, vel ipsius Ecclesiæ speciales, vel aliis beneficiis & cæ generales. Ratio est, quia ponitur in fauorē impetrantis, quia illa clausula, & huiusmodi speciales, refertur & ponitur respectu illorum, habentium similem gratiam, quando ponitur speciales, vel generales, ponitur respectu aliorum habentium in forma, vnum vel duo.

*Inhibi-
tio.*

Item nota, quod quando datur ad collationem duarū collegiatarum in forma, vnum vel duo, ibi districtius inhibendo, non dicitur, venerabili fratri nostro, quia datur tertia collatio, & hoc quando dicitur, vnum vel duo, secus si creatur Canonicus ad alteram.

*Per priorem
solius
si gubernari.*

Item, quia clausula, per priorem soliti gubernari, non debet poni quando dicitur ad collationem dilectorum filiorum, prioris, & conuentus monasterii & c. quia fortassis ultra priorem est Abbas, sed bene ponitur in iudiciis, quia est necesse quod prior sit in dignitate monasterii constitutus.

*Derogatio
Statutorum
de optando.*

Nota, quod nunquam debet derogari statutis de optando in gratiis expectatiuiis, et si habent signaturam in supplicatione, sed debet dici, non obstantibus statutis & consuetudinibus, in quibus derogatur dictis statutis, vel datur indultū.

Quando datur gratia expectatiua ad collationē certā, vt Abbatis, & conuentus, clausula ibi, aut si hodie pro alio & c. debet repeti, dicta collatio ad collationem & c. Abbatum, & Conuentuum predictorum secus si non habet gratiam ad certam collationem, sed in genere ad collationē totius diocesis, quia tunc diceretur de similibus beneficiis predictę diocesis, non exprimendo in specie ad collationē alicuius. Et si exprimat, debet dici collationē ordinariarum. Sed si regularis petit gratiam expectatiuam ad collationem Abbatis alterius monasterii, vbi non est professus tantum

tantum debet dici clausula, vt ad illud monasterium, ad cuius collationem beneficium assequetur, transferatur. *Translatio.*

Quando conceditur gratia expectatiua alicui regulari, cum quo fuisset dispensatum, vt vnum beneficium obtinere posset, tunc effectus dicte dispensationis debet poni in principio literę, ibi existit, cui nos, dudū, vt quodcunq; &c. *Dispensatio in regulari.*

Aliquando gratia expectatiua conceditur Prælato ad beneficia sibi commendata, & tunc debet poni clausula, & Expecta per te, vnā cum Ecclesia magna cui præesse dignosceris. *Expectatiua in Prælato.*

Si verò dantur dicta beneficia eidem Prælato in titulū, tunc in fine literę debet poni dispensatio, vt illa beneficia possit tenere vna cum episcopatu suo &c.

Sed si in primo casu Episcopus non habet possessionē Episcopatus Magūtinensis, tunc, quia debet dici, vt possit tenere illa beneficia vsquequo assequatur possessionem Episcopatus, vel aliter secundum formam supplicationis.

Aduerte, quando datur gratia expectatiua ad beneficia tantum, debet dici vt in formis, si verò datur ad hospitalia vel portiones, tunc debet præmitti in principio literę Cum itaque, sicut accepimus, in ciuitate & diocesi M. sint non nulla hospitalia, seu nonnullę perpetuę portiones. *Perpetuę portiones.*

Quando datur gratia expectatiua ad collationem Episcopi, & illi inhibetur, potest poni executor vicarius, vel officialis suus, vt sol. ij. *Executor.*

De etate, puta q̄ in xx. anno, si fiat mentio in gratia expectatiua quod datur ad curatum, tunc in fine literę Apostolicę debet poni clausula, Ante q̄ de defectu ætatis patris antedictum & postea debet sequi, q̄ sit in dicta etate cōstitutus & si ponitur, non debet dari gratia ad curatum beneficium, ex quo apparet, q̄ potest illud habere iure, vel habet dispensationem, vel si daretur, tunc deberet dici in illa clausula, aut si hodie pro alio duxerimus conferendū, nos enim tam iilas, quā præsentes casu quo ad hoc q̄ postquā legitimē fueris ætatis, ipsarum præsentium vigo re literarum tibi de dignitate, personatu, &c. *Super etate. Dignitas non obtinenda, nisi si per p̄bē datum.*

Nota q̄ si statutum, vel consuetudo, quod dignitas non possit teneri, nisi per Canonicum actū præbendatum, vel alia similia, tunc aut debet creari Canonicus cum resignatione

tione

tionem præbende & prouideri de dignitate, aut debet derogari dictis statutis, ibi, non obstantibus &c. statutis, consuetudinibus, in illis præsertim quibus cauere dicitur &c. cæterisque contrariis. & in fine debet poni indultum ante decretum, videlicet, Et insuper eidem N. vt in Ecclesiis prædictis dignitatem huiusmodi, si sibi vigore præsentium conferatur recipere &c. valeat quod Canonicus actu præbendus in illis non existat vt præfertur supradictis quoque statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis nequaquam obstantibus &c. indulgemus.

Volumus Clausula, quod quàm primum, ponitur eò quando in *Ante &c.* duabus collationibus datur dignitas, personatus, administratio, vel officium curatum, & creatur Canonicus, aliter non.

Si habens gratiam in forma pauperum, impetret gratiam in speciali, debet ex tunc cassari prima littera in forma pauperum si verò impetraret beneficium vacans, tunc litteræ prædictæ debent dici quod sunt cassæ, postquam possessionem beneficii fuerit assecutus.

Inhibentes pro præsentem inhibendo pro absente.

Prima vice dum communiter vel diuissim in collationibus, postea in clausulis generalibus coniunctim vel diuissim separatim spectantibus

Quando quis creatur Canonicus cum reservatione præbendæ, dignitatis, personatus, administrationis, vel officii, tunc si quæ, vel si qua Si verò creatur Canonicus in vna Ecclesia, dicitur ad aliud beneficium, tunc ponitur in neutro genere, & dicitur, si qua vacans ad præsens Et similiter in aliis, vbi debet repeti, & quas, quos, seu quæ tantum acceptandas, acceptandos, vel acceptanda, & similiter in aliis conferendis

Aduerte, quod quando reservatur dignitas &c. debet dici sic, ad dignitates, personatus, administrationes, vel officia, ita quod ponatur vel officium, quia non debet stare, & officium. Sed postea ibi, etiam ratione dignitatum, personatum, administrationum, & officiorum, potest dici, & officiorum, & debet sequi tunc quæ in illis obtinēt In litteris, seu, *Aut, seu,* ris gratiosis incipitur, si non obstat & postea dicitur, sed in

in executoriis incipitur, per seu.

Quando creatur canonicus in duabus, vel in vna sola Ecclesiis, & ad aliud beneficium, tunc non dicitur specialē gratiam facientes, sed in forma vnum, vel duo, dicitur gratiā faciem-
Specialē gratiā faciem-

Aduerte, quod quando fit expectatiua in forma vnum vel duo &c. & dicitur, etiam si quodlibet eorum Canonica
re volen tes.

tus &c administratio vel officium fuerit. Et ad dignitatē administrationem, vel officium huiusmodi conuenerit quis per electionem assumi, debet dici, Eorum que alteri cura imminet animarum, & non, eique cura immineat animarum, quia refertur ad illud quodlibet.

Item, quando expectatiua dispensatur ad incompatibilia, & parochiales, debet narrari regula dispensationis, vide
Dispen. ad ij. in expe.

Nota, quod quando quis non creatur Canonicus, nō potest in literis derogari statutis, de non recipiendo, nisi nobis
Derogatio statuti de non recipiendo igno-
 biles.

Notabilia super vacantibus non reservatis.

Gratiam beneficii impetrans, non tenetur facere mentionem de qualitate ordinis annexorum in beneficio impetrato secundum Anto vt no Cal de rescrip in nostra. ver. tertio quaro nec etiam facere mentionem de titulo beneficii patrimonialis vt ibi not. Inno ver. seq. De primo dicto tex. in c. ei cui. de præben. in vi. & ibi hoc no. Ioā. And super verbo quod possit in nouella.

Gratiam beneficii collegiati vel cōuentualis impetrās, si hoc exprimit quod sit collegiatum, vel conuentuale, nō tenetur aliter facere mentionem de cura, etiam si habet curam parochialem extra collegium, vel conuentum, nisi essent duæ Ecclesie separatae, scilicet, collegiata, vel parochialis simul iunctæ & vnita, ita quod vna non sit alteri annexa, nec ei subsit, not. Lap. in capitu cum in illis. de præbend. in vi.

Gratia

Gratia nō est surreptitia, licet impetrans tacuerit modū vacationis beneficii, sufficit enim q̄ vacationem expressit. & dicitur simpliciter, vacet, intelligitur q̄ vacat vacatione iur. & facti. not. Lap. alleg. lxxxix. col. vij.

Curata Ecclesia propriè dicitur, quæ habet curam actu, illa autem quæ habet curam habitu duntaxat, habetur pro non curata, saltem quoad vitandam pœnam constitutionis de curata loquentis. no. 10. And. de elect. licet Canon. in vj. in glo. ordi. &c.

In beneficiis habitu curatis non ponitur cōstitutio, execrabilis, nec in beneficio cui cura per vicarium perpetuū exercetur, & tunc non ponitur c. de multa. sed ponitur per affecutionem &c.

Nota, q̄ clausula, considerationis talis &c. ponit̄ quādo supplicat Cardinalis, vel Imperator, aut Rex, seu Regina.

Clausula verò, pro quo talis supplicat, ponitur quando supplicat Episcopus, vel dux aut alia persona.

Item nota, q̄ cum dicitur, Cum itaque &c. Ecclesiam S. Marię loci de Canispenestrē diœces. debet postea dici, Volen dilectum filium M. dilecti loci. & non dicere decanis, & dictæ diœces.

Si vacās Canonatus & Præbenda, aut dignitas cuiusdā Ecclesię, & conferantur vel mandentur conferri alicui, non est de stilo, & in minuta ponitur, q̄ ille simul obtinere possit. c. j. de consue. lib. vj.

Item si beneficium vacans est depēdens à monasterio, vel alio loco regulari, vel dicatur in supplicatione, q̄ illud beneficium dependeat, vel pertineat ad collationem regularium, semper debet dici, per clericos seculares regi consuetum, quando confertur seculari.

Item, si beneficium dependens ab aliquo Monasterio, consueuerit regi per seculares, & conferatur religioso, debet dari regulariter, In commendam, aliàs titulum cum dispensatione. Si verò consueuerit regi per Monachos monasterii, debet dari fratri medicati in cōmendam. Ratio. n. diuersitatis est, q̄ si daretur beneficium, q̄ consueuerit regi per Monachos, in titulum, tunc est necessaria translatio.

Nota, quòd impetrans parochialem Ecclesiam solitam regi

regi per Canonicos regulares. debet dici talis Monasterij. & inhibetur Abbati, & Conuentui, & derogatur statutis, & ponitur clausula, admitti &c.

Si prouidetur mendicantibus de Parochiali Ecclesia, dicitur, Dilecto filio N. ordinis fratrum minorum professori & non dicitur rectori. In non obstant. dicitur, ac dicti ordinis statutis quodque ordinem prædictum expressè professus existis, dicitur, quando in domo ordinē prædictum expressè professus fuisti.

Si Cardinali prouidetur de beneficio regulari, tunc debet dari, in commendam tenendum, vnà cum aliis suis beneficiis quę obtinet. Et sic rationabiliter fieri Si verò velles dare in titulum, tunc deberes ponere in fine dispensationem, vt illud posset obtinere.

Aduerte, qđ in executoriis de beneficiis vacantibus non ponitur, specialem gratiam, sed simpliciter dicitur, hodie dilecto filio M. &c. & idem in expectatiuis, nisi quando datur in forma, vnum, vel duo, vel vnum tantum, quia tunc in executoriis dicitur, hodie dilecto filio Ioanni &c. specialem gratiam. Et ita obseruat stilus. Sed si poneretur specialem gratiam in vacan. propter hoc literę non essent rescribendę nec surreptitię.

Si quis petat sibi de pluribus beneficiis prouideri in vna supplicatione, per fiat vt petitur, intelligitur esse prouisum de omnibus, dum tamen valeant vltra centum florenos, & ita obseruat Cancellaria, & hoc quando vacāt per vnū modum, vt per mortem vnus. Si verò vacarent ex diuersis capitibus, tunc non venit, nisi primus modus vacationis, nisi signatura diceret, fiat vt petitur de omnibus.

Quando prouidetur de præstimoniis, ponitur clausula, admitti, quoniam ad Canonicos pertinere consueuerit, admittere tales Et nota, qđ generaliter vbicunque præsit superior de iure vel de facto, debet poni clausula, admitti. & quando requiritur alicuius vel aliquorum consensus.

Nota, qđ in regularibus, cathedralibus, seu collegiatis Ecclesiis ac Monasteriis, nunquam ponitur clausula, Aut si præsens non fueris, quia beneficiati in illis semper debēt esse præsentēs, & residere in eisdem, & quia dum emittunt

I profes-

professionem, tunc præstant iuramenta. Et si alicui conferratur beneficium in ipsis Ecclesijs seu Monasterijs, quod consueuisset regi per seculares clericos, etiam dicta clausula poni non debet, quia statuta & consuetudines duntaxat extenduntur ad regulares earundem Ecclesiarum & Monasteriorum.

Quando aliquis est officialis in Curia, tunc debet affirmatiuè poni: ut tibi qui Secretarius noster existis. Si verò est officialis extra Curiam, tunc assertiuè: ut tibi, qui, ut asseris, dilecti filij nobilis viri. E. ducis Mediolani Secretarius existis.

Clausula, aliàs ius quæsitum, ponitur quando vocatio beneficii, est in suspensu, quia adhuc non vocat, sed debet vacare: ut est in beneficio, quando quis vult resignare in partibus, quando committitur quòd recipiat resignationem beneficii & illud alteri conferat. Et ista clausula, dummodo tempore datæ præsentium non fuerit alicui specialiter ius quæsitum, ponitur in omnibus beneficijs non reservatis. Ponitur etiam in beneficijs reservatis, quando exprimis detentorem: aliàs in beneficio reservato ponitur clausula, dummodo eius dispositio.

Item nota quòd illud quod ponitur in præiudiciu supplicantis, non repetitur.

Gratiam beneficii impetràs licet de beneficio quod detinet, teneatur facere mentionem, siue de iure siue de facto teneat, si tamen dicit sed id Canonicè tenere quòd de facto obtinebat, non propterea gratia vitatur: quia quod iuste vel iniuste teneat, est quid extrinsecum à gratia, nisi iniusta detentio redderet eum inhabile ad beneficia not. Franc. in Clem. si Romanus, in fin. de præbend. & vide infra char. i. in verb. gratiam beneficii & in alia char. ii. verb. gratiam beneficii & sequent.

Super eo quoque dicitur quando pertinet ad collationem, aliàs dicitur, & super eo lis &c.

Per diligentem examinationem, dicitur in curatis, in alijs dicitur, si post diligentem examinationem.

Clausula, aliàs de vitæ ac morum & cæt. illud aliàs ponitur quando impetrans est inhabilis vel minor annis. & ponitur

CANCELLARIAE. 1311

ponitur ibi, merito ad hoc aliàs idoneum. Licet in supplicatione dicatur nullum beneficium obtinens, in litera Apostolica illud nō debet dici: quia ex quo in ipsa litera nō dicitur quod habeat alia beneficia, apparet quod nullum habet: ideo superflue diceretur nullum beneficium Ecclesiasticum obtinens.

Clausula, cæterisque contrariis quibuscunque, nunquā debet poni quando debet subnecti aliud contrarium. Et ideo debet tunc poni, statutis & consuetudinibus contrarii quibuscunque. Et non debet dici cæteris. Et postea debet subnecti, aut si aliqui vel aliter, secundum materiam.

Si quis petit prouideri de beneficio, & non dicit illud esse cum cura vel sine cura, tunc in minuta potest addi, quod sine cura sit, & posset addi, quod esset curatum, nisi diceretur quod sine cura est. Et postea in clausulis generalibus esset dictum in supplicatione, etiam si ei cura immineat animarum dignitatibus, secus in aliis, ut not. ii. infra verb. in vacante.

Clausula, aut ex alterius cuiuscunque persona, quæ consuevit poni in vacante ideo ponitur, quia aliàs si beneficium vacaret per obitum alterius personæ narratæ, vel aliàs quomodo. modocunque, non veniet beneficium, etiam si esset appositæ clausula, vel aliàs quouis modo. Cuius vigore licet veniat alius modus, non tamen venit, nisi ex persona illius de quo est facta narratio, siue mentio in literis, quia verbum, alius, est relatiuum similitudinis, ut in c. sedes. de rescript. & per glo. in c. damnamus. in ver. alius de summ. Trinit. & habetur in l. si fugitiuus. C. de ser. fugit. & quid si exprimitur modus vocationis per constit. execrabilis, cum clausula, vel aliàs quouis modo, & vacet per nō promotionem, vel ingressionem religionis vide Rot. de rescript. in nouis prima in ordine, & in num. xxvii.

In vacante debet dici affirmatiue, quod si curatum, vel sine cura, & non potest tolerari, quia diceretur, etiam si ei cura immineat animarum, nisi in dignitatibus in quibus posset dici vide supra in secunda nota. Item nota, quod si Capella est corpus de p. se, nō venit clausula, admissionis, sed quo ad altaria, & vicarias, quæ sunt in Ecclesiis venit clausula admissionis, etiā quo ad

altaria quæ sunt in Ecclesiis parochialibus.

Item, si altaria sint in Ecclesia parochiali, non oportet facere mentionem de statutis, & iuramento. & tunc debet inhiberi Capitulo, Seu si venerabili fratri nostro &c. Capitulo Ecclesiæ prædictæ, & idem si dependerent à Monasteriis, vel aliis regularibus locis, quæ haberent statuta.

Item nota, quod quando non datur reservatio de principali dignitate, puta quia committitur resignatio ad partes, nūquam debet doceri de principalitate, ratio est, quia non datur reservatio. Item tunc non debet dici, dummodo eius dispositio, sed dummodo in ea non sit alicui specialiter ius quæsitum.

Item, non debet poni decretum de reservato.

Item nota, quod quando beneficium, vel prioratus dependet ab alio, semper debet poni clausula, facientes dictum Ioannem &c. ad beneficium, vel procuratorem huiusmodi, ut est moris, admitti.

Item omnis prioratus, qui non est conventualis, dependet ab alio, & ideo debet poni clausula, admitti, & etiam in conventuali, si dependeat, & non obstat monasterii a quo dependet.

Item si in supplicatione dicatur, Lis in Romana Curia vel extra eam pendeat indecisa, tunc simpliciter dicetur in minuta, aliàs dicetur sic, & super eo inter aliquos lis, cuius statum præsentibus haberi volumus pro expresse, pendeat indecisa & non intulatur quis de beneficio litigioso, etiā si illud possideat.

Gratiam beneficii impetrans tenetur facere mentionem de alio beneficio quod obtinet, licet de facto, & non de iure, sed occupatum teneat. c. cum teneamur. de præb. & facit c. in nostra de rescri. & ibi vide plenissimè & copiosè per R. P. D. Felin. no. de præb. eum cui lib. vj. in gl. eadem ratione. Item tenetur facere mentionem de beneficio in quo ius habet, licet possessionem non habeat, dummodo sciat sibi collatum esse, secus si ignoret. de rescrip. c. gratia. lib. vj. nā et si spoliatus est beneficio, tenetur de illo facere mentionem. no. Ioan. And. de rescri. in nostra. ver. nemo ad quæstiones. In impetrationibus literarum ad beneficia, debet fieri me-

tio de beneficiis super quibus essent signatę supplicationes, licet super illis literę Apostolicę confectę non fuissent. Et etiam de gratia expectatiua, cuius habet supplicationem signatam si intendit illam expedire.

Item quando in narratiua dicitur, parochialis Ecclesia, postea in processu literę non debet dici, de dicta Ecclesia, cui cura imminet animarum, q̃a ex quo dictum est q̃ est parochialis, superflue d̃r q̃ cura illi immineat animarum.

Item nota, q̃ prioratus, siue administratio monachalis committi alicui, vel conferri non potest, nisi expresse professus fuit ordinem Monachalē vt in Cle ne in agro & sanē & hoc verū nisi diceretur, in cōmendam, quia tunc nō requiritur quod sit professus.

Item nota, q̃ clauſula, quę ponitur in beneficiis deuolutis, videlicet dummodo deuoluta sint, vt p̃fertur, non debet poni, nisi quando beneficium est de iure patronatus laicorum, quia Papa non intendit aliquo modo prouidere, secus in aliis beneficiis.

Itē nota, q̃ quando vni est prouisum de beneficio, & postea per affecutionem vacat, nō est necesse q̃ exprimatur quomodo tunc vacauit, sed sufficit dicere, tunc certo modo vacante prouisum fuit, si non fuisset prouisum, puta q̃ literę non fuerant executę, aut non fuerant expeditę, tunc debet incipi, & narrari primus modus vacationis. Ratio diuersitatis est, quia in primo casu vacat per affecutionē fiendam, ex quo prouisum fuit. In secundo casu vacat adhuc per primum modum vacationis, & ideo ille modus vacationis debet narrari.

Item nota, q̃ in secularibus, & regularibus, cathedralibus Ecclesiis, ac Monasteriis Canonorum regularium, dicitur Capitulum, in aliis regularibus dicitur Conuentus.

Item nota, q̃ quando dicitur beneficium simplex, nunquā debet dici, quod sine cura est.

Item nota, quod in supplicatione non est necesse exprimere valorem beneficii, quod per affecutionem alterius dimitti debet.

Item nota, q̃ quando vnus intitulatur de beneficio, dū modo non dicatur parochialis &c. semper debet dici cle-

rico, vel presbitero perpetuo beneficiato Sed si dicatur, rectori parochialis Ecclesiæ, non debet addi presbitero, vel clerico: quia de necessitate nullus potest esse rector parochialis, nisi presbiter, vel clericus, qui infra annum promoueat.

Item nota, quod ordinatio semper inhibetur, licet ad eius collationem non pertineat beneficium, & ita inhibetur ordinatio, & Abbati, vel illi ad quem pertinebit collatio.

Item nota, quod si Ecclesia cathedralis vacat, vel sit commendata, debet dici, ibi inhibentes, seu ipsi Episcopo pro tempore existenti. Si tamen est dubium de vacatione, vel commendata, potest dici, Seu si venerabili fratri nostro Episcopo Magalon &c si certum est de vacatione, vel commendata, sic dicetur, Seu si venerabili fratri nostro Episcopo Magalonen. credo quod littera transiret, & non esset rescibenda.

Item nota, quod pro tempore existenti, etiam ponitur quando ordinarius se iniecit provisioni, &c.

Item nota, quod dictio, vel apud nos debet &c commendatum, tunc ponitur, quando narratur aliquid factum prius, ut defectus natalium, vel inhabilitatio, & similia.

Item nota, quod tunc ponitur verbum, affectus, quando de iure fit affectio: si autem de facto, tunc dicitur & ponitur verbum apprehendit.

A sequitur de iure apprehendit de facto. Item nota, quod in beneficiis vacantibus ponimus extensè, videlicet, Præposituram quam q. F. ipsius Ecclesiæ Præpositus dum viueret obtinebat, per ipsius F. obitum, qui extra Rom. Cur. &c. In nouis verò provisionibus, & aliis narratiuis debemus dicere breuiter, videlicet, Præposituram per obitum F. extra Rom. Cur. defuncti vacan.

Gratiam beneficii impetrans, licet de beneficio, adde quod non solum de iniusta detentione, sed etiam de fructibus perceptis teneretur facere mentionem, nisi ipsos in utilitatem Ecclesiæ conuertisset: ut no. Ioan. And. in addi Spec. in tit. de dispensat. S. videndum. circa fin. vers. sed sponte aliquis fuit factus inhabilis ex perceptione fructuum ad beneficia, secundum Host. ut not. Spec. ibidem & idem Io. And. secundum Host. e. dudum. ij. de elect. super verb. canonicè.

Consciencia. Item, quod semper debet onerari conscientia, nisi quando po-

do ponitur, vocatis vocandis, & tunc consuevit dari vnus iudex tantum. *tiam one ramus.*

Item nota, quòd quando fit mentio de cathedrali, dicitur Ecclesie Bononien. Si autem nominetur in eadem littera alia Ecclesia Bononien. dicitur maioris Bononien.

Itē nota, quòd pro absente datur vnus iudex, quia oneratur eius conscientia propter examen, sed quando nō debet examinari, possent dari tres iudices, vt in graduatis, & aliis quibus datur gratia motu proprio.

Item nota, quòd vt asserit, dicitur, quando impetrās est supplicans vt asseritur, quando duo supplicant, vt in permutantibus, quando alius pro eo supplicat. vt accepimus, quando motu proprio Papa facit. *Vt asseritur. Vt accepimus.*

Item nota, q̄ aduerbium, semper, debet iungi verbo, vt Canonice prouisum &c. *Vt accepimus.*

Item nota, quòd, & nihilominus, est continuatiuum ad superiora vnde quando diuersificat factum, debet dici, Et insuper eidem Macario &c.

Item nota, q̄ forma dignum &c non datur, nisi quādo beneficium mandatur dari in titulum, & non quando mā datur commendari, vel pensio referuari in quibus non examinabuntur.

Item nota, q̄ in forma dignum, dicitur fauore prosequi gratiofo, & non specialem gratiam facere. Item dicitur, effectus earum & huiusmodi gratiæ. *Fauore prosequi gratiofo.*

Item nota, q̄ Ecclesia debet poni post Romanam, vt Romanæ Ecclesie nomine &c. *Effectus earum.*

Clericus impetrans beneficium, nō habet necesse exprimere locum originis, sed sufficit dicere. L. vel N. Diocesis.

Nota, q̄ si ille, per cuius obitum vacat beneficium, non habet cognomen, tunc dicitur vltimus rector: vt dicendo, prapositura. &c. N. diocesis, quam q̄ F. ipsius Ecclesie vltimus prapositus. *Quando suppletur cognomen.*

Per, fiat vt petitur, venit vnū fortē, & aliud debetē quando plura petuntur.

Item nota, quòd ciuitas dicitur communitas terræ, vel loci, & locorum, & castrorum vniuersitas, vnde dilectis filiis, communitati ciuitatis, & vniuersitati terrarum,

rum, castrorum, & locorum.

Gratiam beneficii impetrans, licet teneatur facere mentionem de aliis beneficiis, & præstimoniiis quæ obtinet, tñ non de hospitali, quia non in titulum, sed in administrationem conceditur & similiter nec de pensione, quia non habet in titulum, sed in stipendium not. Ant in Clem. fin de off ordi & not. Rot q. cxxxij. in antiq. Et similiter non tenetur facere mentionem de titulo sui patrimonij, ad quem fuit ordinatus. not. Io. And de rescip postulaſti nec de virtualibus clerico pro victu suo assignatis, super quibus Episcopus eum ordinavit. not. Paul in Clem ij de vita & honest. cle vt no iij. q. ii. clericos Similiter non tenetur facere mentionem de beneficio sibi ad tempus, & non in perpetuum collato vt no. An. in d. c. postulaſti.

In literis Apostolicis sufficit apponere nomen & cognomen, maximè quando vnum ex eis esset nomen singulare, & recognitibile. Si verò essent nomina multum cōmunia, tunc esset bonum addere agnomen vt per Io. And in d. c. postulaſti. & l. ij. ff. de libe & posthu.

Quando non præponitur reseruatō, nunquā in literis ad beneficia debet in clausulis generalibus dari aliqua clausula generalem reseruationem importans. Sed si ego possideo beneficium ex collatione ordinarij, vel ex alio capite, & non sum pacificus, & litigās cedit, & impetro de nouo, tunc potest dari clausula, etiamsi per cessionem huiusmodi generaliter reseruata existat.

Quādo litera expeditur super beneficio, quod de sui natura tale est, q̄ veniat appellatione beneficii, vt parochialis Ecclesia, vel capellania, tunc in clausula, seu si super prouisionibus sibi faciendis debet dici, de huiusmodi, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in illis partibus speciales, vel generales. Si verò beneficium quod confertur, non comprehenderetur appellatione beneficii, nisi exprimeretur, vt in canonicatu, & præbenda cathedralis Ecclesiæ, vel dignitate. in c. super eo. de præben. in vj. tunc in dicta clausula debet sic dici: Aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis de canonicatibus, & præbendis, ac dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis Lodonenſi Ecclesiæ, ad huiusmodi

iusmodi speciales, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in illis partibus generales, & hoc habet locum tam in expectatiuis, quàm vacantibus. Sed in expectatiuis ponitur, ad huiusmodi, vt suprà in vacantibus verò non ponitur.

Aduerte, q̃ quando in beneficialibus est derogandum alicui regulæ, semper illa regula debet narrari in principio literæ, videlicet, post exordium, ibi, hinc est, q̃ nos, qui dudum inter alia voluimus. & postea in obstantibus debet poni, non obstante voluntate priori, & ordinationibus præmissis, ac constitutionibus &c.

Ad gratiam liberales, dicunt in beneficialibus, specialibus fauoribus dñi, in dispensationibus, in aliis specialibus fauoribus & gratiis, vel aliter pro libito voluntatis possumus dicere sanctæ Mariæ, vel beatæ Mariæ, vt placeat.

Quando quis dimittere debet beneficium, nō est necessarium vt ponatur in non obstantibus beneficialibus, sed sufficit q̃ ponatur clausula, volumus autem.

Literę A post quāuis debeāt narrare dispositiuē, tñ literę gratiæ expectatiuę possunt narrare dispositiuē, vel assertiuē, vt dicēdo: Nos qui dudū tibi, vt asseris, de vno &c & in vacatibus reservatis, Papa loquit̃ dispositiuē: vt, cum itaq; parochialis Ecclesia &c. in nō reservatis loquit̃, sicut accipimus literarum vigore qñ habet titulū pretextu vel obtentu, quando propter illius literas illud facere non poterat.

Si quis supplicauit sibi, p̃uideri de duobus beneficiis vacantibus, quorum fructus &c xxx flor. aur. de camera, & simul expressit valorem dictorum beneficiorū, vt dicēdo, quorum fructus &c vt suprà, & postea velit expedire literas super vno beneficio, tunc in valore ipsius præsentis beneficii debet sic dici: Videlicet, cuius cum tali Ecclesia &c. de qua hodie tibi concessimus prouideri fructus &c. xxx. flor. vt in forma, alias. si non veller propter Cameram, q̃ fieret expressio de valore illius alterius beneficii, sup quo literæ Apostolicæ non conficerentur, tunc est necesse q̃ habeat reformationem, & exprimat valorem beneficii, cuiuslibet de per se &c.

Gratia motu p̃prio facta de beneficio curato, vel in principali Ecclesia, dicunt surreptitia, nisi in ea fiat mētio de cura
& prin-

& principalitate beneficii not. Rot. S. cxxviii. Hoc limita, nisi in dicta gratia sit postea generalis clausula, non obstat. & c. quæ clausula hodie ponitur in supplicationibus super beneficiis & no. Lap. in c. si eo tempore. & c. quanuis. & c. si propter. de rescrip. li. vj. sed Lap. de Castillione tenet, quod dicta clausula generalis nil operatur quod ad præmissa. nora. infra S. proximo.

Quando est examinatus quis ad beneficium, ponitur, mandamus, quatenus per vos, vel alium, seu alios Si verò non est examinatus, & sua natura indiget examinatione, & quod debeat aliquis vocari; tunc ponitur, inducens per te, vel aliū, seu alios: quia ad examinationem, vel ad habendam informationem, videtur electa industria iudicis. Ideo non potest alteri committere, ut dicitur mandamus quatenus si per diligentem examinationem. & tunc postea in clausula, inductionis in possessionem, ponitur, Inducens per te, vel alium, seu alios & c.

An Episcopus, qui est in curia, possit conferre beneficiū vacans in partibus. Alleg. no. per Io. And. in Nouel in c. si Apostolica de præb. quod sic & alleg. Io. Monachi ita tenentem Tamen communiter Episcopi vadunt extra urbē ad conferendum ad hoc, ut dicatur esse in aliena diocesi, aut practicatur. vide in c. volentes. de offi. leg. & in l. fin. de offi. procon. & leg. & ibi Bar.

Præstimonia.

Beneficii appellatione continentur præstimonia, quando clericis solita sunt concedi in perpetuum beneficiū. no. Federi in tractatu permut. q. ix. & Compost. de elect. statui mus. & per Io. de rescri. postulasti. & ibi per Ant. & eo. tit. in nostra. vers. veniamus ad quæstiones. Sed licet præstimonia appellentur beneficia, non tamen intitulantur, nec in titulum, siue pro titulo beneficii assignantur. ut no. doct. in d. Clem. non resid. c. si. & de præb. de multa in j. distinct. & Guliel. in Clem. gratiæ de rescrip. quem ibi sequitur domi. Anto in vj. Sed idem dom. Ant. in Clem. si. de offi. ordi. tenet, quod præstimonia dentur in titulum pro hoc videtur tex. in c. si in fi. de concess. præb. lib. vj. & vide Fede. in tract. permut. q. ix. alleg. xiiij.

Beneficia non possunt vacare in Ecclesia, in qua nō est, certus

certus numerus canonicorum, nec distinctio præbendarum. not. Lap. super tractatu per Fed. q. xxxiii. in addi. ibi posita, & tunc non fit detolutio ad superiorem ex negligentia semestris, iuxta statuta Lateranen. Concilii, & est casus notabilis in d. ex parte. de concess. præbend. Idem si esset certus numerus, sed statutum & ordinatum est, quod ad minorem numerum reducatur, ita quod aliquo ex eis cedente vel decedente, nullus eius loco substituatur, donec sit euentum ad numerum rescriptum. vt not. Feder. in tract. prædict. q. xxxiii. q. xxxv. seu xlii. & xliiii.

Beneficium potest conferri subalternato modo vacandi, veluti si vacat tali modo, vel tali, vel quocunque modo alio.

Item potest conferri etiam non expresso aliquo modo vacandi, sed sufficit dicere, conferendo tale beneficium vacans. not. Lap. alleg. vi.

Concessimus provideri, dicitur quando est signata super. *Concessimus.* applicatio, & literæ non sunt expeditæ. Mandamus provideri, dicitur literis expeditis per quas mandatur provideri. *Mandamus.*

Prouidimus, dicitur quando prouidit. Prouisum fuit, quando auctoritate Papæ, vel alterius fuit facta prouisio literis expeditis, & executis, siue præmissio, siue alio quouis modo, dicitur in reseruatibus, & in his in quibus affirmatur. *Prouidimus.*

modus vacationis, siue vt præmittitur, siue aliàs quouis modo dicitur, quando modus vacationis non affirmatur. *Prouisio fuit.*

Gratiam beneficii impetrans, licet de omnibus beneficiis quæ obtrinet, teneatur facere mentionem, tamen non de qualitatibus ipsorum beneficiorum. not. glo. in Clem. j. *Siue præmissio.*

de præb. & not. Rot. consi. lix. licet ergo qualitatem ex superabundanti exprimat, puta si dixit, illa beneficia fuisse per. *Siue, vt præmittitur.*

eam creata, & dotata, probare non tenetur. not. Roman. consi. lxxxj. sed si valorem ipsorum beneficiorum expref. *Siue, vt præmittitur.*

sit illum probare tenetur si negatur, aliàs non. not. Rot. cō. *Siue, vt præmittitur.*

si xxviii. licet autem regulariter non teneatur impetrans dictas qualitates exprimere. Fallit in tribus casibus, in qua. *Siue, vt præmittitur.*

litate dignitatis, in qualitate continue residentie, & in qualitate curæ, secundum Cald. vt not. Antide rescript. in nota. in ver. tertio quæro tamen dicit glo. contrarium in d. *Siue, vt præmittitur.*

Clem.

Clemen. j. de qualitate curæ.

Gratia beneficalis censetur subreptitia, si impetrans habens Canonatum & Præbendam, & expressit Canonatum, & tacuit de præbenda, quod est verum quando præbendæ sunt distinctæ in Ecclesia, aliàs secus not. Rot. consil. xliiij. Si autem solum Canonatum habet, & illum tacet, an gratia sit subreptitia? Glo. in c. nostra. de rescrip. dicit qd sic. Idem dicit Archid. de præben. si motu proprio, in verbo beneficii. lib. vj. vide Rot. consil. cccxxvj. & idem dicit Lap. in Canonatu super numerario in d. ca. si motu proprio.

Notabilia super vacantibus reservatis.

NOta, quod præfens in Curia, & qui non examinatur, semper intitulatur de beneficio reservato, quod sibi cõfertur, etiam si esset portio in Ecclesia reservata. Fallit in portione præstimoniali, quia potest teneri per laicum, sed absenti mandatur conferri beneficium reservatum.

Clausula dñmodo. Nota, qd in omnibus reservatis, nisi in dignitatibus maioribus post pontificales, vel principales, in collegiatis Ecclesijs ponitur clausula, dummodo eius dispositio ad nos hac vice pertineat. In beneficijs verò non reservatis, semper ponitur clausula, dummodo tempore datæ præsentium non sit in eo alicui specialiter ius quæsitum.

Quando per obitū familiaris Cardinalis. Item quando confertur beneficium vacans per mortem familiaris Cardinalis, licet in hoc debeat accedere voluntas ipsius Cardinalis, secundum regulam Nicol. v. tamen de dicta voluntate non debet fieri mentio in literis Apostolicis, sed de dicta voluntate per scripturam Cardinalis debet fieri sedes in Cancellaria.

Dicitur siue præmissio, siue ut præmittitur. In reservatis vacantibus dicitur, siue præmissio, siue ut præmittitur, siue alio quouis modo &c. & ita de stilo.

Clausula dñmodo. Nota, qd in maioribus post pontificales, & principalibus in collegiatis Ecclesijs, ac conventualibus dignitatibus, si vacant extra Curiam, non ponitur clausula, earum dispositio, vel dummodo tempore datæ &c. quia sunt reservata ratione beneficiorum. sed si vacant apud sedem, tunc ponitur clausula,

clausula, dummodo eorum dispositio: quia tunc sunt reser-
uata ratione personæ morientis apud dictam sedem.

Quando habenti dignitatem prouidetur de beneficio
quantumcunque modico reseruato, si litera est gratiosa,
semper debet intitulari de illo reseruato quod confertur, li-
cet habeat aliud beneficium magis dignum.

Nota, q̄ vacante beneficio reseruato, si scholaris presens *Quando*
in Curia nō Clericus illud impetrat, litera non pōt esse gra- *cui prou-*
tiosa, ex quo ille debet insigniri clericali caractere, ante- *detur,*
quā sibi beneficiū conferatur. Sed debent sibi dari tres iudi- *qui non*
ces, vt in gratijs expectatiuis, quādo vult creari Canonicus *est cleri-*
cus.

Quando prouidetur de principali dignitate in Collegia-
ta, & Canonicatu, & prębenda reseruatis, debet dici dum-
modo eorum Canonicatus & prębendę dispositio & cæ.
nulla debet fieri mentio de dignitate principali, si vacat ex-
tra Curiam. Si verò vacat apud sedem, debet poni clausu-
la, dummodo, vt suprà in alijs.

De beneficio iurispatronatus laicorum quandocunque *De patro-*
vacet in Curia vel extra eam, etiamsi derogetur iuripatro- *natu lai-*
natus, non datur reseruatio. Idem de hospitalibus quę cō- *corum.*
mittuntur iuxta formam Clementis editam in Concilio
Vienen. Secus si hospitale daretur in titulū beneficij, quia
tunc daretur reseruatio.

Vacante Canonicatu, & Prębenda, ac dignitate, tunc
in reseruatione debemus dicere, dudum siquidem oēs Ca-
nonicatus, & p̄bendę, ac dignitates, cęteraq̄. beneficia & c.

Beneficia vacantia per affecutionem alterius beneficij *Vacant.*
ab expectate sunt Papę reseruata, nec de illis valet renun- *per asse-*
ciatio facta in manibus ordinarij, vt iuxta extrauagan. Cū *cutione.*
super Ioan. xxij. posita in tit. de censibus hodie ista extra-
uagans reseruatur, quia Cancellaria dat literas de reserua-
tis, secundum constitutionem ad regimen.

Item oīa beneficia reseruata sunt ex tribus Capitibus:
aut ratione loci, vt de vacan. apud sedē, aut ratione p̄sonę,
vt officialiū sedis Apostolicę, aut ratione beneficiorum, vt
in dignitatibus maioribus post Pontificales, & in principa-
libus Collegiatis Ecclesijs, ac dignitatibus Cōuentualibus.

Affectum dicitur beneficium ratione litis, ratione com-
mendę.

mendæ, & ratione expectantis, qui acceptauit, & non fecit sibi prouideri, & ybicunque Papa apposuit manum etiam si moriatur. vide not in c. tibi qui de rescrip. lib. vi.

In parochiali Ecclesia reservata hodie debemus dicere, dudum si quidē oīa beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura. Et non dicimus, dudum si quidem omnes parochiales Ecclesias, prout dicebatur antiquitus.

Quando beneficium est curatum dicimus, dudum si quidem omnia beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura. Si verò est sine cura, omittamus dicere, cum cura & sine cura, & dicimus, dudum si quidem omnia beneficia Ecclesiastica apud sedem Apostolicam vacantia.

Quando dignitas maior post pontificatem in cathedralibus vel principalis in collegiatis Ecclesiis vacant, tunc in reservatione non fit mentio de vtraque, sed solum de vacante. videlicet, dudum si quidem omnes dignitates in collegiatis Ecclesiis, principales tunc vacantes.

Clausula Clausula, dummodo eius dispositio ad nos hac vice pertineat, nō ponitur ratione reservatione expresse in litera, quia ex quo reservatio probatur, certum est quod illius beneficii dispositio ad Papam pertinet, sed ponitur ratione clausulæ generalis, siue præmissio, siue alio quouis modo &c. vnde quando non poneretur alius modus vacationis, quam expressus in reservatione, tunc omittitur clausula, siue præmissio & illa omissa non ponitur clausula, dummodo eius dispositio.

In clausulis generalibus non debet poni aliqua clausula conditionalis de ipso impetrante. Noua prouisione de reservato, non debet dici, etiam si per reservationem ipsius impetrans, quia de factis suis supplicans non debet dubitare, sed de illis certus purè, & simpliciter, & non dubitatiuè, & non conditionaliter exprimere.

In beneficio reservato quod tenetur per alium occupatum, ponitur clausula, dummodo tempore datæ præsentium. & nō dummodo eorum dispositio, & clausula, siue ut præmittitur, siue alio quouis modo vacante repereris. & non dicitur siue præmissio, siue alio &c. vacet &c. ut de reservationis dici consuevit.

In be-

In beneficio occupato per alium, si non est reseruatum In benefi-
dicitur, vacauerit, & vacet ad presens licet dilectus filius L. cys non
illud obtineat indebitè occupatum, vel in absente, nos vo-reserva-
lentes dilectum filium N. asserentem, quòd dilectus filius tis, & oc
P. & c. detinet indebitè occupatum. Ratio est, quia in non cupatit
reseruatis incipit. Cum itaque sicut accepimus. vnde bene per alios
sonat, licet dilectus filius. Sed in reseruatis loquitur Papa
asseritiuè, vt cum itaque parochialis & c. vacet. vnde si se-
quatur, licet dilectus filius P. illam detineat indebitè occu-
patam, videtur Papa asserere illi occupanti ius non com-
petere. Et ideo, quia ibi non cadit bene, postea sequi debet
quòd pars asserit illum occupare.

In beneficio occupato per A. semper debet iudici com- Commis-
mitti. quòd vocato dicto A. & aliis qui fuerint euocandi fio.
Ecclesiam prædictam cuius fructus & c. siue. vt præmittitur,
vel aliàs quouis modo & c. repererit beneficiū vacare, amo-
to exinde dicto A. & quolibet alio illicito detentore. & est
hoc verum in non reseruatis, sed in reseruatis non dicitur,
sed solum ponitur, vocato dicto A. & aliis qui fuerint euo-
candi Ecclesiam prædictam & c.

Nota, quando vacat dignitas principalis, vel maior post Dudum
pontificalem apud sedem, tunc datur reseruatio sicut de va siquidem
cantibus apud sedem, & non de vacantibus ratione princi-
palitatis, seu beneficis, dicendo sic: dudum siquidē omnes
dignitates, cæteraq; beneficia Ecclesiastica apud sedē & c.
Et tunc ponitur clausula, dummodo eius dispositio, pro-
pter alios modos vacationis, videlicet, quia non datur re-
seruatio tanquam de reseruatis ratione principalitatis, vel
maioritatis: & tunc, quando tunc est dignitas principalis,
vel maior, debet dici ibi, dum dicit decanatum prædictum
qui dignitas & c.

Quando verò vacaret extra Curiam, tunc datur refer- Dudum
uatō rāquam de reseruatis ratione principalitatis, vel ma siquidem
ioritatis, dicēdo: dudum siquidem omnes dignitates in col-
legiatis Ecclesiis principales. Et tunc non ponitur clausu-
la: dummodo eius dispositio & c. quia docetur in Caneclla-
ria de principalitate, vel maioritate. & tunc debet dici in
principio, quòd est dignitas, videlicet, ibi, Cum itaq; post-
modum

modum decanatus Ecclesiæ &c. qui inibi dignitas &c. Si verò detinetur per alium occupata, tunc ponitur clausula, dummodo tempore datæ præsentium &c. Et idem dicendum est in dignitatibus conuentualibus, & præceptoris generalibus quorumcunque ordinum, nō tamen militiarum reseruatis, per regulas Nicolai V.

Item nota, q̄ si cōferatur canonicatus, & præbendæ, dignitates Ecclesiæ reseruatae, tunc debet intitulari de vtroq̄, vt dilecto filio Petro Canonico, & Decano Mediolan.

De iuramento.

Et aduerte, q̄ dignitatibus maioribus post Pontificales, aut principalibus in collegiatis Ecclesiis requiritur iuramentū, vnde si impetrans est præsens iurat in Curia Et nunc si litera est in forma, dignum, debet poni, inducens p̄ te, vel aliū eundē A recepto prius ab eo &c. Iuxta formā quā sub Bulla nostra mittimus introclusam solito iuramento. Si verò pro absente est in forma gratiosa, vt vite &c. puta, q̄a non debet examinari, quia doctor, vel motu proprio, & tunc de iuramento præstando non debet fieri mentio, in litera gratiosa, sed in executoria ibi, inducens te &c.

De iuramento.

Præterea q̄n vacat sola dignitas in Ecclesia cathedrali, vel collegiata, & non est maior post pōtificalem, nec principalis in collegiata, & aliās est reseruata, tunc litera Apostolica debet in omnibus, & per omnia expediri, ac si esset dignitas maior, vel principalis, excepto quòd de iuramento nulla fit mentio, quia non iuratur nisi ratione dignitatis maioris, vel principalis.

Item nota, quòd in vacantibus dicitur apud sedē Apostolicam, diem clausit extremum, apud sedem ipsam vacauerit, & vacet ad præsens, & apud sedē bis repetit, quia primò ponitur narratiuè, secundò affirmatiuè.

Constitutio execrabilis.

Nota, q̄ q̄n beneficiū vacat p̄ constitutionem execrabilis, & non fit mentio quanto tempore detinuerat, semper simpliciter d̄r q̄ beneficium tale vacat ex eo, quia talis talē parochialem Ecclesiam obtinens, aliam parochialem Ecclesiam talem extitit assecutus, tunc ponitur, mandamus quatenus si est ita &c. Si verò dicatur q̄ detinuerit per annum vel tot menses, tunc d̄r, vocatis dicto tali & aliis &c. & si, vt præmittitur, vacare repereris &c.

Nota,

Nota, q̄ in literis Apostolicis semper gratiosa debet esse de per se, & executoria in alia litera, & hoc per Cancellariam, quia per Cameram possunt poni gratiosa & executoria in vna litera.

Aduerte, q̄ quando beneficium reseruatū, de quo p̄uidet successor, vacauit tempore obitus p̄decessoris, in principio non debet narrari reseruatō, sed dicitur hoc modo, Dilecto filio &c. Cū itaque tale beneficium vacauerit, & vacet ad p̄sens, nullusque de illo p̄ter nos hac vice pro eo q̄ nos dudum &c. & narratur reseruatō hic.

Item, q̄ quando beneficium est de iure reseruatū, sicut q̄n vacat apud sedem, tūc debet narrari in principio iuris, videlicet, Papæ, & nunquam fit mētio de declaratione q̄ remanserint affecta, quia remittitur iuri, sed fit simpliciter, scilicet, nullusque de illo p̄ter Roman. Pontificem hac vice &c. reseruatione & decreto obfistentibus supra dictis &c.

Item non obstan. quando narratur, & postea sequitur aliud dicitur obtinere, si verò non sequitur aliud, dicitur noscitur obtinere.

In vicaria perpetua parochialis Ecclesiæ, quando de illa p̄uidetur, debet poni clausula, admitti &c.

Nota, q̄ monasteria monialium de stilo Cancellariæ nunquā sunt reseruata, etiam si vacarent per liberā resignationem in Curia in manibus Papæ & ita. d. A. d. Cor de cō filio p̄sidentiu in parco. & d. Spoletanen. expediuit quod dam monasterium monialium Mediolanen. vacan. per liberam cessionem in manibus Papæ, quia non erat reseruatū. & posuit in litera de simili consensu, q̄ alia, pro qua fuerat supplicatum p̄feratur in Abbatissam, si ad hoc Conuentus dicti Monasterii accederet assensus. Nota, q̄ hodie datur reseruatō de Monasterio Monialium per obitū, vel resignationem vacan. in Curia.

Sequuntur beneficia reseruata generaliter.

Omnēs dignitates etiam Patriarchales, & beneficia vacantia apud sedem Apostolicam.

Item, beneficia per dispositionem, priuationem, translationem,

K

tionem,

tionem, autoritate Apostolica factas, & fiendas.

Item, beneficia super quibus electio, vel postulatio facta autoritate Apostolica est cassata, vel repulsa, vel renunciatione admissa.

Item, beneficia Cardinalium, & legatorum, & quorumcunque officialium Romanæ Ecclesiæ & sedi Apostolicæ, venientium ad Curiam Rom. vel recedentium ab eadem, si propè curiam infra duas dietas obierint, dummodo ibi non habeant proprium domicilium.

Item, beneficia vacantia per promotionem ad Episcopalem dignitatem, & superiores, vel ad regimina Monasteriorum.

Item, vacan. per assecutionem alterius beneficii autoritate Apostolica collati &c.

Item, vacan. per constitut. Ioan. Papæ xxij. quæ incipit, *Execrabilis*. sunt etiam generaliter reseruata.

Item, dignitates maiores post pontificales in Cathedralibus & Metropolitanis, & principales in collegiatis Ecclesijs, necnon prioratus, præposituræ, & præpositatus, ac aliæ dignitates, conuentuales, Præceptoræ generales quorumcunque, sed non militiarum.

Item, beneficia familiarium Papæ, & Cardinalium, de beneficijs quæ obtinent, & in posterum familiaritate huiusmodi durante obtinebunt, etiam si ab illa per obitum Cardinalium, vel aliàs recesserint.

Item, beneficia collectorum, & in singulis diocæsesibus subcollectorum, sicut in dictis regulis &c.

Item, quorumcunque curialium, quos, dum Rom. Cur. de loco ad locum transfertur, eam sequendo decedere contigerit quouis loco, etiam à dicta curia remoto.

Item, quorumcunque Cubiculariorum & Cursorum suorum.

Item, beneficia ad collationem Cardinalium à Roma. Cur. absentium ratione quorum & eorum cardinalatus Ecclesiarum, & titulorum pertinent quandiu absentia huiusmodi durauerit, sunt sedi Apostolicæ generaliter reseruata, vt in literis Nicolai v.

Alia

Alia beneficia reservata.

Item, beneficia reservata per prædecessorem, & tempore obitus ipsius vacan. remanent affecta.

Item, erunt reservata generaliter omnia beneficia, quæ per Pontificem ex causa generaliter reservabuntur. Et quia generalis reservatio quæ in iure scripto deciditur, ut in vacan. apud sedem Apostolicam, ut in cap. ij. de præbend. in vj. dignior, & efficacior est cæteris aliis reservationibus. Idcirco ubi illa reservatio dari potest, illa dari debet, & non alia ex prædictis modis generaliter reservatis, vel ex aliis modis specialiter reservatis, ut in Ecclesiis cathedralibus, & Metropolitanis vacantibus. Quæ si vacant extra curiam, sunt specialiter reservata secundum regulas. Si vero in Curia, sunt generaliter reservata ut vacan. apud sedem Apostolicam, Ecclesia Cathedrali, tunc dicimus &c.

Dudum siquidem provisionem Ecclesiarum omnium apud sedem Apostolicam tunc vacant. & in antea tunc vacatura collationi & dispositioni nostræ reservamus decernent. &c. *Reservatio Ecclesiarum.*

Si verò vacat monasterium apud sedem, tunc dicimus sic, Dudum si quidem provisiones Ecclesiarum, & Monasteriorum quorumlibet apud sedem Apostolicam tunc vacan. & in antea vacaturorum collationi &c.

Si verò dignitas post pontificalem maior vacat apud sedem Apostolicam per mortem officialis, tunc non debet dari reservatio tanquam de dignitate maiori, vel tanquam de reservatis post mortem officialis propter constitutionem ad regimen, sed tanquam de reservato apud sedem vacan. & dicimus sic, Dudum siquidem omnes dignitates, cetera quæ beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, tunc apud Sedem Apostolicam vacan. Si verò dicta dignitas vacat extra Curiam, tunc addetur quod sit dignitas maior, & dicetur sic, Dudum siquidem omnes dignitates maiores in cathedralibus post pontificales tunc vacan. &c. *Reservatio monasteriorum.*

Si verò non fuerit dignitas maior post Pontificalem in cathedrali vel principali in collegiata Ecclesia, sed alia dignitas

fuerit, dicetur sic, Dudum siquidem omnes dignitates, Canonatus, & præbendæ ac dignitates, ceteraque beneficia Ecclesiastica, prout in antiquis formis obseruabatur.

Et aduerte, q̃ in beneficiis curatis, vel aliis in quibus cura solet imminere, vt in dignitatibus, semper debet addi, cū cura vel sine cura. In non curatis verò dicimus, Dudum siquidem omnia beneficia Ecclesiastica apud sedem &c.

Quando dignitas maior post pontificalem in cathedralibus, vel principalis in collegiatis vacat, tunc in reservatione non fit mentio de vtraque, sed solū de vacante videlicet, Dudum siquidem omnes dignitates in cathedralibus Ecclesiis post pontificalem maiores vacante &c. vel sic, omnes dignitates principales in collegiatis Ecclesiis principales & cæt.

Nota, de beneficiis officialium, q̃ à Patriarchali vsque ad infimum beneficii descendendo cadens, aliàs in reservatione ex cōstitutione ad regimen, quæ habetur in quintero Cancellariæ, est reservatum, & debemus scire si, in Curia, siue extra eam vacent &c.

Per obitum extra Curiam, dudum siquidem omnes Canonatus, & præbendæ ceteraq; beneficia Ecclesiastica, quorumcunq; Capellanorum sedis Apostolicæ, vbicunq; decedentiū, tūc vacante & inantea vacatura &c. Cū itaq; post modum Canonatus, & præbendæ Ecclesiæ N. quos quondam N. ipsius Ecclesiæ Canonicus dum viueret obtinebat, per obitum eiusdem N. qui Capellanus præfatæ sedis, & Palatii Apostolici causarum auditor existēs, extra Ro. Curiam clausit extremum, vacauerit &c. Nos volent. &c. Vel sic, per obitum N. qui familiaris noster, ac Scriptor, etiam Abbreuiator, nec non Corrector literarum Apostolicarū existens, apud sedem prædictam &c. diē clausit extremū.

Per obitum Cardinalis in curia, Dudum siquidem omnia beneficia Ecclesiastica, tunc apud sedem Apostolicā vacante & inantea vacatura &c. per obitum ipsius Cardinalis extra Curiam &c. Dudum siquidem omnia beneficia Ecclesiastica quorumcunq; sanctæ Ro. Ecclesiæ Cardinaliū, tūc vacante & inantea vacatura. Idem est iudicium de Cardinalibus & omnibus officialibus infra scriptis, videlicet.

Vice-

Vicecancellarii.

Camerarii.

Septem notariorum.

Auditorum Rotæ.

Auditoris literarum contradictarum.

Correctorum, & scriptorum Apostolicorum, tam Cancellariæ, quàm pœnitentiariæ, qui Cancellariæ centum vnus & pœnitentiariæ viginti quatuor existunt.

Abbreuiatorum literarum, Apostolicarum.

Secretariorum, & Solicitorum.

Familiarium commensalium.

Capellanorum sedis Aposto in Epiraphio descriptorum.

Legatorum, seu Collectorum sedis Apostolicæ.

Rectorum & Thesaurariorum in terris Ecclesiæ.

Et sicut prius dictum est de beneficiis officialium, similiter de beneficiis familiarium Papæ, & Cardinalium, Collectorum in singulis diœcesibus vnicorum, subcollectorum, ac curialium, etiam in quouis loco, dum Curia transfertur de loco ad locum decedentium, nec non Cubiculariorum, & Curforum, vt supra per regulas.

Notabilia de vacantibus speciali reservatione.

NOta, q̃ beneficia specialiter reseruata dicuntur quatuor modis. Primo per matrimonium contrahendum, per ingressum religionis & professionem faciendam, & per affecutionem autoritate ordinaria faciendam, per munus consecrationis impendendum.

Item, si reseruatur beneficium per cōtractum matrimonii, non dentur alii modi vacation. de futuro, nec confertur beneficium reseruatum specialiter vel affectum, nisi sequatur matrimonium.

In beneficiis per promotionem vel affecutionem vacaturis, ponatur clausula, cū beneficia huiusmodi premissis vel alio quouis modo &c præterquam per obitum obtinentis vacare contigerit, & si vacet &c. vt habetur in regula Nicol v.

Impetrans beneficium, & narrans illud vacare per

*Impetrās
per mu-
nus.*

*consecra-
tionis
vel asse-
cutionē
alterius* consecrationem vel assecutionem alterius beneficii, si re-
vera non vacat, sed speratur vacare premissio modo ante
confectionem literarum, poterunt confici literę tanquā
de vacaturo. Item seruatur in econuerso, videlicet si nar-
rat vacaturum, & re vera vacat, quia antequam literę con-
ficientur, poterit habere tanquā de vacan. Ioan. xxii in
reg. ii. & Nicolai v & xxxviii.

Beneficia promoti ad Ecclesiam cathedralem non pos-
sunt conferri per Papam vt vacan. antequā promotus
possessionem Ecclesię pacificē adipiscatur. no gl. in Cle. j.
vt lit. pend. q. intelligitur de potestate ordinaria, sed de ab-
soluta potest. cū in beneficialibus liberam habeat pote-
statem, vt patet in tex. d. Clem. in fine.

Beneficia non vacant per sponsalia, sed per matrimo-
nium per verba de præsenti contractum, licet non consu-
matum, quanquam de hoc secundo fuerit dubium. not.
Rot. cxxxvij. aliās xij.

*Nota plura notabilia tam circa beneficia reseruata,
quā non reseruata.*

Quando examē nō committitur in prouisionibus be-
neficiorum, dicitur effectus huiusmodi gratiæ. Si-
militer dicitur in omnibus gratiis, quando dicitur
in principio gratiam facere specialem, tūc dicitur, effectus
huiusmodi gratiæ. Secus fit in permutationibus, vbi tan-
tūm dicitur, effectus earum &c quoniam nulla videtur fie-
ri differentia, vbi vnum pro reliquo datur.

Quando prouidetur præsenti, tam de beneficio reserua-
to, quā non reseruato, semper post verba, vos, vel duo.
&c ponitur immediatē post vos, vel alium, seu alios &c. vt
reperitur in minutis antiquis quando verō absenti manda-
tur prouideri, ponitur. Inducēs per te, vel alium, seu alios.

Quando in literis apponitur clausula, vocatis &c. non
possunt dari iudices extra ciuitatem, vel diocesim absque
derogatione constitutionis Bonifacii, nisi in casibus in ea-
dem constitutione expressis.

In mandato de prouidēdo habenti in forma dignū &c.
si be-

si beneficium non sit reſeruatum, ponitur in fine clauſula decreti, Si dictus N. reſertus fuerit idoneus. & c. vel *Clauſula Decreti*
ignoranter contigerit attentari, ac ſi de data præſentium
&c. In reſeruatis verò non ponitur, ſi dictus &c. ſed datur
magnum decretum.

Item, quando beneficium vacat per ceſſum, vel deceſſum, aut aliàs poſſeſſione non habita, debet exprimi modus vacationis, per quem ſic cedens, vel decedens obtinuit. Intellige quando eſt duntaxat conceſſum, vel mandatum prouideri.

Commiſſio hoſpitalis, diſpenſationes matrimoniales, & ſuper defectu natalium pro ſcholari in forma, ex parte &c. debent fieri ordinario.

Quàdo fit vnio de parochialis Eccleſia alicui monaſte-
rio, vel alteri regulari loco, debet poni clauſula, reſeruata
cōgrua portione pro vicario &c. vbi melius poterit aptari.

In literis facultatū non ponit clauſula, Nulli ergo &c.

Quando ſcribitur alicui iudici, niſi ſit in dignitate, vel p-
ſonatu conſtitutus, dicitur ſic, Diſcretioni tuę, licet forſan
tu fili prior non ſis in dignitate præditus, aut perſonatum
obtineas, ac ciuitatis, vel diœceſis aliquis prælatus S. R. E. ſi
delis non reperiatur, ad præſens per Apoſtolica ſcripta
mandamus &c. *Quando ſcribitur non habet dignitatem.*

In nouis prouiſionibus beneficiorum vigore gratiarū
expectatiuarum prædeceſſoris acceptatorum, bonum eſt
dicere hoc modo, videlicet, Vigore gratiæ expectatiuæ ſibi
perferre N. prædeceſſorem noſtrum conceſſe, prout &c. ac
ceptauit, & de illo eodem prædeceſſore adhuc in humanis
agente prouideri obtinuit. Cū autem eadem petitio ſub-
iungebat.

Et ſi detur noua prouiſio ſuper beneficio acceptato vi-
gore gratiæ Papæ tunc viuentis, aduerte in fine literarum
caſſare &c. videlicet, quando ad beneficium ſuper quo da-
tur noua prouiſio.

In noua prouiſione de beneficio collato per legatū ſe-
vacan. Venerabilis frater noſter N. Ep̄s Oſtien. tunc in il-
lis partibus Apoſtolice ſedis Legatus, hñs ad hoc, vt dice-
bat, ſpecialem ab eadem ſede per ipſius literæ facultatem il-

lius vigore beneficium prædictum, vt præmittitur, vacans eidem N. contulit &c.

In duobus casibus tãquàm iuri contrariis, etiam si figura sit pinguis, non debes extendere ultra, quã in corpore supplicationis contineatur videlicet, in dispensationibus, & expectatiuis in quibus non datur clausula. ad curatis, & electis nisi in supplicatione contineantur.

In narrationibus semper debes sequi ordinem rerum, ita vt prius referas quæ prius acta fuerunt.

Quando intitulas aliquem beneficiatum, præponas clerico, vel beneficiato, & deinde immediatè perpetuo beneficiato in Ecclesia &c.

*Perinde
valere.* Item super prouisionibus factis per Papam, vel vigore litterarum eiusdem de certo beneficio, nunquàm datur noua prouisio, sed periude valere.

*Præsentatio
facta
Papa
à
patronis
in
partibus
Abolitio* In beneficiis de iure patronatus laicorum, si patroni præsentant aliquem Papæ, debes dicere, Nobis infra tempus legitimum præsentarunt, prout in quodam publico instrumento, siue literis authenticis &c. plenius continetur. Non autem quando datur noua prouisio per Papam de beneficio, ad quod quis præsentatus fuit ordinario.

Item in literis prouisionum Ecclesiarum cathedralium, et monasteriorum, quando promotus est constitutus in minoribus, & absq; aliqua dignitate, tunc debet exprimi eius cognomē, verbi gratia, Dilecto filio Ioanni dñci electo &c. Item comites, & principes non ponuntur alicuius diocesis in literis gratiosis.

Si quis tenet beneficium sine titulo, & percipit fructus si petat de eo prouisionem à Papa, debet ponere clausulam, abolitionis, et si non petatur in supplicatione, ex qua si constiterit illum non percepisse fructus, tunc non indiget. Et similiter quando defectum natalium tacuisset in impetratione beneficii.

Nota, qd in Ecclesia Cathedrali nullus potest esse Canonicus, nisi perfecerit xiiij. annum, & ita tenet Abb. in c. super inordinata de p̄b. licet gl. in c. ex eo. de electis li. vi. teneat contra Et postq̃ peruenerit ad xiiij. annum, si non fecerit se promoueri ad sacros ordines infra semestre, est priuatus oī iure

re canonicatus & p̄bēdē. in extraua. Nico. v. quia Roman.

In his quæ sunt contra dispositionem iuris cōmunis, da
tur dispensatio, in aliis verò non, talibus, vt puta contra
statuta foundationis vel regulas, datur indultum & c. *Dispensa
tio indul
tum.*

Nota, q̄ si mandatur inhiberi Episcopo, dicitur auctorita
te nostra. Si inferioribus, per cēsuram Ecclesiasticam & c.

Quando ex narratiua constat beneficium detineri &
vacare, si sit reseruatū, dicitur, cū autem secūdum p̄m
missa p̄dictum adhuc, vt p̄æfertur, vacare noscatur. Si
verò non sit reseruatū, dicitur, Cū autē secūdū p̄m
issa, collatio, & prouisio p̄dictæ viribus non subsistant, &
prouisio p̄dictæ viribus non subsistant, & sicut accep
imus beneficium adhuc, vt p̄æmittitur, vacare noscatur.

Non derogatur constitutioni Bonifacianę in literis gra
tiæ, nisi hoc in supplicatione petatur, vel nisi Papa in signa
tura det iudicem, in literis iustitiæ, sic.

In subrogationibus, si neutri, & nouis prouisionibus,
non oportet narrare in supplicatione modum vacationis,
sed p̄t in minuta supplicari, nisi beneficiū esset reseruatū,
tunc n. nō venit reseruatō, nisi in supplicatione exprimat. *Subroga
tio si nera
tri.*

Quando Papa mandat prouideri de beneficio reuoca
bili ad nūtum ordinarij collatoris, quia deuolutum, nō de
sinat propterea, quin ille, cui confertur, possit ad nūtum ip
sius collatoris amoueri vt in extrauag. Nicol. v. cū de be
neficio & not Ioan. And. in c. dilecto. de p̄ben. & in c.
p̄æsenti de offi ordi lib. vi. in nouella *Nota
prouisio.*

Si obrinens beneficium de iure patronatus laicorum, il
lud resignat in manibus patronorum, & ipsi resignationē
admittant, admissio est de facto, & quicquid inde sequitur
impetrando quis super hoc nouam prouisionē, debet om
nia annullare, & datur sibi prouisio cū huiusmodi annuc
latione, nec tenet resignatio. vt in c. q̄ in dubiis de renunc.
dicit tamen gloss eo cap. q̄ tenet, quō ad resignantem, ita.
quod non potest repetere Ecclesiam, sed non quō ad Ec
clesiam vel superiorem, quin possit repetere sic resignantē. *Resigna
tio in ma
nibus pa
tronorū.*

Obtinens beneficium aliquod, cui ad eius vitā dūtaxat
vel quandiu obtinuerit, est aliud beneficium vnitū, est
verus titularis vtriusq; constante vnione sunt vnum cor
pus. *Nota v
nio ad tē
pus.*

pus, & ideo per eius obitū, dissoluta vnione, vacat. Sed in vnito dices quòd per N. obitū dissoluta vnione, vacat &c. Et si obtinens resignet beneficium, cui est vnitum, vacat p dissolutionem vnionis factā per eādem resignationē &c. Impetrando dispensationem quamcunque, si obtines aliquod beneficium, maximè si ei cura immineat animarum, teneris exprimere qualitates eius: videlicet, si curatū & electum: vt in cap cum illis de præben. lib. vj. & Clem. j. eo. titu nisi si narraueris priorem dispensationem, & in illa fuerint expressæ qualitates &c.

In noua prouisione beneficij collati per electum, non confirmatum, in fices collationem, quia de facto facta: vt c. nostri de elect.

Si verò sit confirmatus, dabis, Cum autem dubitet &c.

Ex quo potuit conferre: vt in c. transmissa. eod. tit.

*Nota re
nūcians
iuri, &
liri, non
causa.* Si super quouis beneficio litigioso sentētia contra vnū ex colligantibus feratur, & ab illa appellet, & causa appellationis non commissa cedere velit, cedat iuri & liri, quia causæ non potest renunciare, cū non sit aliqua causa commissa.

Nota, quòd per quamcunque litis pēdentiā in Rom. Curia, in qua non fuit dictum de iure actoris, post annum non censetur beneficium iure effectum, quin per eius collatorem liberè de illo prouideri possit. vide in extrauagan. Martini V. statuimus. caue quia istud est contra ius commune c. j. & ij vt lit. pen. lib. vj & Cle. j. §. si verò eod. titu. & contrarium obseruatur in practica. vide decil. Rotē in titu. vt lit. pen. in antiquis quę est iij in ordine, & nu. ccccxxij. quę incipit, nunquam reor posset tamen habere locum in casu regulæ de annali possessore.

Item, quando mandatur prouideri absenti de beneficio curato reseruato, non ponitur in fine literæ, Et insuper si dictus Ioannes ad hoc &c. sed solūm, Et insuper ex nunc prout est &c.

Nota, quòd in beneficiis cum cura semper ponitur, vel per constitutionem execrabilis

Canonicatus non dicitur esse sine præbenda, q̃a aliàs esset nomē inane, cōtra c. relatum. & c. dilectus el. j. de præb.

Nota,

Nota, quod in spiritualibus queritur dominium sine traditione Imo. in c. inter cætera de præb. & habetur in cap. si postquam. de præben. lib. vi.

Nota, quod beneficia secularia curata vnita regularibus, debent regi per seculares instituendo per ordinarium, sicut prius consueuerant in extrauagan. cum nonnullis. Bonifac. viij.

Canonicatus, & præbende, ac dignitates, semper dicuntur Ecclesiæ nisi dignitas sit cognominata, & tunc dicitur in Ecclesia: verbi gratia, Archidiaconis de certo in Ecclesia Rodonen &c.

Clausula, fraternitati tuæ, de qua in his, & aliis specialem fiduciam obtinemus, ponitur quādo mandat recipi informationē de his, quæ cōmittuntur, & in casibus sequētib. *Clausula mandati super informationibus.*

In dispensationibus matrimonialibus.

In tabellionatus officio.

In commutatione voti.

In absolutionibus incendiariorum.

In alienationibus votorum Ecclesiasticorum q; locorū.

In concessionibus reservationum, & conditionum monasteriorum, & aliorum Ecclesiasticorum locorum.

Quando committitur, quod dentur alimenta patrono Ecclesiæ redacto ad paupertatem.

Quando mandatur de incertis malè ablati assignari vsque ad certam summam.

Quando mandatur recipi informatio de aliqua re ardua, & postea referri.

Quando cōmittitur erectio parochialis Ecclesiæ in collegiatam, & statutorum per patronum laicum in eadem æditorum.

Quando mandatur absolui ministrum inutilem à regimine, & administratione, quam habet. Sed aduerte, quod moderni Abbreviatores præmissa clausula non vtuntur, nisi in dispensationibus matrimonialibus, & interdū quando iudex datur in signatura.

In licentia pro Ecclesia ad recuperandum rem alterius Ecclesiæ malè à laico detentam, appone hanc clausulam, priori Ecclesiæ N præstita cautione, vt si ad pinguiorem fortunam

fortunam deuenierit, rem ei restituat, prius sibi de precio satisfacto.

Prouiso, In translatione Monasteriorum, & Ecclesiarum de lo-
quod ad co ad locum, ne primum monasterium destruat, pone
propha- clausulam, Prouiso quod ad prophanos vsus non redigat.
nos vsus. Auditores Rotę, Clerici Came. & Accoliti. Papę sunt
c. Capellani.

Illegiti- mus reli- giosus. Nullus illegitimus intulatur nobilis, nec dicitur pro eo
nobilitas generis: nec, q, vt asseris, de nobili genere procrea-
tus existis. sed bene dicitur, qui, vt asseris, defectum nataliū
Nota cō pateris ex nobili coniugato, & moniali &c. genitus, nec
finitio etiam aliquis religiosus dicitur nobilis, nec pro eo nobili-
decreta- tas generis, sed in prosecutione bene dicitur, qui, vt asseris,
ta. de nobili genere &c procreatus existis.

Nota, quod quando aliqua constitutio continet decre-
tū, indiget derogatione, & ad hoc, vt ei derogetur, est opus
signatura speciali. Si verò non contineat decretum, tunc
sufficit dicere simpliciter, non obstante tali constitutione,
qua cauetur, &c.

In beneficiis de iure patronatus laicorū, quorū collatio
est deuoluta ad sedē Apostolicā, ponitur clausula, Dūmo-
do eius collatio deuoluta sit. &c Et tempore datę præsenti-
um & c. In aliis verò deuolutis, non ponitur clausula,
dummodo eius collatio: sed duntaxat, dummodo tempo-
re datę præsentium.

Si in prouisione alicuius beneficii, ille cui de illo proui-
detur, aliud obtineat quod dimissurus sit, semper debet in-
titulari de beneficio dimittendo, nisi de illo sibi gratiose, p-
uideretur, & tunc de illo intitulandus est.

Nota su- per habi- litatiōe. Quando impetrās possedit, & percepit fructus de facto,
indiget habilitatione si illud de facto est contra ius scriptū,
aliās non: vt puta, contra regulas Cancellarię, vel cōtra ali-
quam reservationem non clausam in corpore iuris, & si-
milis quę iustē potuit impetrans ignorare.

Supple- tio quali- tatum. Quędam sunt qualitates, quę quāuis in supplicatione
non ponantur, possunt tamen in minuta suppleri, vt si q-
sit doctor, licentiatus, familiaris alicuius prelati, vel princi-
pis, & similia, quę potius mouerent Papā ad cōcedendum
gratiam

gratiam & cæt. quam suppletionem intellige veram, quando principalis est pŕesens; quia aliàs cū difficultate suppleretur propter malitiam sollicitatorum &c. Imò debet attendi ad sollicitatores.

Cōseruatoriē debent cōmitti Episcopis, vel superioribus Pŕelatis, aut Abbatibus, vel personis in dignitatibus constitutis, non autem Canonicis, vt in c. fi. de off. deleg. lib. vj.

Nota, quòd quando aliquid committitur de iure, nō datur exordium in literis, nisi daretur humilibus &c. vel honestis supplicum votis &c. Sed in cōcernentibus gratiam, semper ponitur exordium, nisi in matrimonialibus in quibus nullum ponitur. *Exordium.*

In beneficio dicitur intrusus, qui illud tenet sine auctoritate illius, ad quem de iure spectat collatio: vt in c. iij. de cōces. pŕeb. & in c. ex frequentibus. de institu. *Intrusus.*

Quando quis tenetur dimittere beneficium, non est necesse vt ponatur, in nō obſt. sed sufficit quòd ponatur clausula, volumus autem &c.

Clausula, cōtradictores, ponitur in omnibus literis ante, non obſtantibus, exceptis executionibus literarū gratiosarum, quia in illis ponitur in fine, videlicet, ante datam. *volumus autem. Contradictores.*

Nota, qđ qñ conceditur aliquid alicui Pŕelato, sicut Abbati, & successoribus suis, vel pro tēpore existenti, semper debet fieri mandatum: sed qñ conceditur moderno Abbati tantū, tunc debet fieri facultas, vt quando conceditur qđ dispēset cum Monachis in xxij. annis &c. sed quādo ista concessio concerneret futura, fit indultum. *Indultum. Facultas.*

Nota, qđ si obtinens beneficium curatū quod requirit residentiam, receperit secundum beneficium non curatum, quod similiter requirit residentiam, qđ nō vacat primum.

Beneficium curatum non vacat, licet quis in eadē Ecclesia assequatur parochialē Ecclesiā annexam pŕebendæ: quia pŕebenda est beneficiū, quod non est curatū, & parochialis Ecclesia est illi accessoriū, cui deferuitur p vicariū: vt c. super. de pŕeb. lib. vj. in extrauag. execrabilis. in fi.

Beneficia quæ sunt de mensa Episcopatus, vel monasterij, non dicuntur vacare per obitum rectoris. vide Fede. in tract. permuta. & domi. de Rota conclu.

Habens

Habēs beneficium curatum, si aliud simile assequatur, nisi primum infra mensem dimittat in manibus ordinarij, efficitur inhabilis secundum 10. And in Clem. si plures. de præb. Et idem dicit in dignitatibus, & ita intelligitur extrauag. execrabilis.

Nota, quòd Baptismus & Chrisma non faciunt beneficium. not. Host. in c. quia nonnulli de cle. non resid

Habens Canonicum titulum, etiam si violenter capiat possessionem, nō dicitur intrusus secundum Dom de sancto Gemi in c. eum qui. de præb lib. vj.

Abbas non potest conferre monachis beneficium ad tēpus, vel perpetuò, quod erat consuetum gubernari per clericos seculares, neque impetrans illud tenetur facere mentionem de tali possessione, neque est contra Archidiaconum in Clem. vnic. de sup. neg. præla.

Abbas non potest conferre prioratum vacantem monacho alterius monasterij c. cum singula de præb lib. vj.

Abbas si est negligens, infra tempus semestris nō deuoluitur potestas ad conuentum, sed ad Episcopum. nota in Clem. j. de sup. neg. præla.

Collatio facta per Papam ex causa resignationis, vel permutationis, de beneficio aliàs reseruato, vel noua promissio, seu confirmatio collationis ordinarij cum clausula, nō obstat reseruato. &c non tollit præcedentem reseruatiōem, ita quòd cedentibus vel decedentibus illis, qui ex eisdem prouidentur, & illa fuerint assecuti, nullus præterquam Papa de illis disponere poterit: vt in extrauag. Clem. vj. quę incipit: Sed & in extrauag. nonnulli Benedicti xxij.

Item, de beneficiis per assecutionem aliorum vacanti, de quibus fuit autoritate ordinaria prouisum, & deinde habita confirmatione, siue perinde valere, à Papa illis cedenti vel decedenti. non potest de illis prouideri per alium quàm per Rom. Pont. vt in dictis supra nominatis extrauag. videlicet, Sed & nonnulli.

Reseruato beneficio regulari intelligitur reseruatio loci, qui deberetur in Ecclesiis illud obtinentibus. vt in extrauag. si quando. Clem. vj. & in decis. Rot.

Si de beneficio reseruato mandatur prouideri, seu prouiso con-

so confirmari, & antequàm fuerit affecutus decesserit, beneficium sub reservatione permanet sicut prius: vt in extrauag. execrabilis vide in decis. Rot.

Consuetudo optandi non cadit in beneficiis reservatis, vt in decis. Rot. tit. de consuet. in nouis num. ccxcvi eo. tit. in antiquis num. ccxix.

Si dispensetur cum Monacho, quòd possit obtinere vnũ beneficium etiam curatum, non ponitur, prouiso tamen.

Quando scribitur Monacho ponitur cognomen: sed non Abbati, vel Priori.

Nota, quòd beneficium curatũ non potest conferri existenti in sacris, si est ante tempus promotus, & ex hoc multo fortius vitatur impetratio beneficii. nota in c. pro illorum. de pręb. per Abbatem Quando defectus ordinum impedit impetrationem, vide doc in c. si clericis de pręb. in vj.

Nota, quòd si executor literarũ Apostolicarum occultè excommunicatus, mihi scienti excommunicatum ipsum conferat aliquod beneficium, collatio non tenet, vel est retractanda, secus si ignorabam, quia tunc tenet collatio Ita dicit Abb in c. dilecto. de pręb. & est limitatio ad l. Barbarius. de offi. prętor.

Collatio beneficii potest fieri absenti l. Labeo. de pact. c. si tibi absenti de pręben lib. vj. Et si tale beneficium vacabit in Curia, & reservatum collationi Pape, moritur antequàm acceptet, vel post acceptionem, ante affecutionẽ autem desinat esse sub collatione Pape, & ordinarius possit illud conferre vide in c. iij. de pręben lib. vj. & per Ioan. And. in addi. Spec. tit. de act. & petit § j.

Quando resignatio fit per procuratorem, dicitur, per dilectum filium N procuratorem suum, ad hoc ab eo specialiter constitutum Quando est substitutus procurator, sic dicitur: per dilectum filium N procuratorem substitutum à dilecto filio procuratore dicti N. ad hoc ab eo specialiter substituto

Quando est beneficium reservatum non dicitur illicito detentore tantum.

Quando quis est dispensatus per legatũ, dicimus: Exhibita siquidem nobis nuper pro parte tua petitio continebat,

bat, quòd venerabilis frater noster T. &c. tunc in illis parti-
bus Apostolicę sedis legatus, tecumque vt vnà cum paro-
chiali Ecclesia &c.

In Sardinai omnes Præbendæ & Canonicatus sunt
annexæ.

Quando in manibus Papæ fit aliquis actus, vtpota ces-
sio, commendæ, nunquàm dicitur: Cùm itaque, sicut acce-
pimus: sed, cùm itaque dilectus filius &c.

Si habet beneficium, ponitur sic: qui, vt asserit, parochia-
lem Ecclesiam cuius fructus &c. Et semper ponatur valor,
etiam si in supplicatione non ponatur.

Quando impetrans petit extra suam dioccesim, tunc scri-
bitur ordinario loci in quo impetratur. sed si petat ad col-
lationem ordinarii per se, tunc scribitur tribus iudicibus in
sua diocesi.

Quando aliquis impetrat extra suam dioccesim, tunc di-
citur, vbi dictus T. suam propriam mansionem se asserit
elegisse. Volumus autem quòd si tu præsentis literas non
potueris, seu volueris exequi, dilecti filii, præpositus, & de-
canus Ecclesiarum literas ipsas, ac omnia, & singula in eis
contenta, secundum ipsarum literarum tenorem exequi
possint, & debeant, super quo eis tenore præsentium man-
damus, & etiam potestatem &c.

Et insuper præfato &c. Ista clausula ponitur duntaxat,
quando scribitur ordinario, sed quando scribitur aliis, tunc
ponitur vt in textu infra, vbi est totus tenor gratiæ expe-
ctatiuæ. & tunc subiungitur, quòd si non omnes &c.

Attento, clausula ponitur, quando resignatio, vel cessio
fit in manibus Papæ.

Quando in clausula, permutandi, dispensatur, quòd aliud
dissimile recipere possit &c. ponitur etiam ista clausula, q̃
conuentuale, vel claustrale, vt præfertur, non sit vt in text.

Non obstant. Bonifac. ponitur propter translationem,
aliàs non, quòd nota.

Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus
Apostolicis, non ponitur quando est expectatiua ad vnũ
beneficium, nisi ille cui conceditur intuletur de alio
beneficio.

Non

Non obstant statutis dictæ Ecclesiæ, ponitur quando est in cathedrali vel collegiata, & non ponitur se. re. Boni. & c. & aliis Apostolicis constitutionibus, q̃ ponitur in execrabili si verò non est in cathedrali, aut collegiata, & habet obstantia, aut absolutionem, ponitur, Non obstantibus cōstitutionibus, & ordinationibus apostolicis, & aliis contrariis quibuscunque. Si verò non habet obstantia aut absolutionem, ponitur, non obstante si aliqui super prouisionibus sibi faciendis & c.

Volumus autem, q̃ idem presbiter quàm primum vigore presentinm aliquod beneficium fuerit pacificè assecutus dictam Ecclesiam, quam, vt prefertur, obtinet, & quam ex nunc vacare decernimus, omnino dimittere teneatur, quodque si tu presentes literas & c. quādo autem litigat, vt in aliis, de gratia, consuevit poni.

Sepultura nedum est de iure Canonico, sed diuino & c. facit c. j. de sepul. & vide xiii. quæst. ii. per totum. Et nota q̃ Adam fuit sepultus in ciuitate Abrahæ ead. cau. & q̃ cap. vnaqueque.

Obligatio contra ius non valet c. si de pact. c. placet de simo. l. si non fortem ff. de condit. indebit.

Merita semper præcedunt defectus.

Quando est ætatis xiiii. annorum, vel circa, non dicitur: Et insuper tecum, sed ponitur, duxerimus concedendas. Nos n. tam illis, quàm præsentibus, & quo ad beneficium cū cura huiusmodi quàm primum ad illud obtinendum legitimæ fueris ætatis, effectum sortiri volumus, quacunque cōstitutione Apostolica cōtraria nō obstāte, nec ponit, p̃uiso.

Notabilia super pensionibus.

NOta, q̃ in pensionibus, & commendis quis non examinatur, nec datur forma, dignum, quia examen, & forma dignum & c. habent locum quando beneficium confertur in titulum.

Literæ reservationis, vel assignationis, & motu proprio cuiusvis pensionis annuæ super alicuius beneficii fructibus, expediri non possunt, nisi de consensu illius, qui dictā

L. pensio-

pensionem soluere habebit Nicolaus v secunda xxxviii.

Si illi, quibus ratione senij, vel impotentia corporali assignatur pensio super beneficiis curatis, seu dignitatibus, sunt inhabiles ad similia beneficia, nisi tempore assignationis huiusmodi ius habuerint in illis, & si receperint, & per mentem alia beneficia obtinuerint, cessat pensio, ut habetur in extrauag. Nicol. v. quę incipit, Ad futuram rei memoriam &c. **D**etestabiles.

Non valet pactum, vel conuentio inter Abbates & institutos Priores ante vel post institutionem de pensionibus vel alio onere temporali, vel perpetuo prioratui imposito, vel imponendo, ut in extrauag. intelligitur Alex. iiii.

Pensio immoderata respectu aliorum reddituum Ecclesie, vel quę ex post facto inceperit multum grauare, potest reduci ad debitam moderationem, ut per nota. in cap. præterea de iure patro. faciunt not. in c. j. de consue.

Episcopus cum consensu capituli sui potest imponere pensionem Ecclesie abundanti soluendam ad sustentationem virorum religiosorum, ut in c. Pastoralis. de his quę fi. à prælat. Et sic habes casum, quod non solum Papa, sed etiam Episcopus potest imponere pensionem Ecclesie. Et intelligitur, quando detracta pensione potest rector Ecclesie congrue viuere, alias autem non debet cooperiri vnum altare ut discooperiatur aliud, ut in c. cum iam dudum. de præb. & vide Nicol. in d. c. Pastoralis & in c. extirpandę. in fi. de præb. vbi bonus tex.

Religioso licite constituitur aliqua pensio seu prouisio, non ut eam habeat ut proprium, & sic potest eam dare, vel in testamento relinquere, sed habebit ut dispensator, vel in administrationem, & poterit illam Abbas ad libitum auferre, nisi haberet ex confirmatione Papę, quia tunc per Abbatem non posset illa priuari. Ista dicit Nicol. per illum tex. in c. nisi essent de præbend.

Not glo. & doctor in c. exposuisti. de præb. quod si portio vel pensio distaxat statuitur Canonico ex redditibus capelle, tunc presbiter instituendus in capella est prælatus capelle, & habet curam animarum. Sed si capella annectitur præbendę, tunc presbiter illi constituendus, habetur lo

co praelati domini. vide dom. Landulph. in Cle. j. de offic. vicar. & Ioan. de Lignano post eum concludit, quod si certa portio datur Canonico, tunc vendicatio rerum, & iurium capellæ, & cura pertinet ad presbiterum. Si verò certa portio pertinet presbitero, tunc vendicatio rerum & iurium capellæ pertinet ad Canonicum, & cura habitu, sed actu pertinet ad presbiterum. Et loquitur quando Ecclesia est annexa præbendæ, nam ubi non est annexio, sed solū statuitur pensio, tunc nihil habet agere Canonicus in capella. Ita dicit Nicol. dict. c. exposuisti. Et circa materiam pensionum, vide quæ habentur suprà chart. li. & liii.

Notabilia super clausula, perinde valere.

NOta, quod literæ super gratia, perinde valere, semper debent esse gratiosæ, & dirigi petenti.

Item nota, quod perinde valere, non datur super gratia facta per alium, quàm per Papam.

Item nota, quod in dicta gratia ponuntur non obstantes beneficiales.

Item nota, quod si datur, perinde valere, pro gratia expectatiua, dicimus ab earum data, Si autem in aliis, dicimus à data præsentium.

Item, in gratia, perinde valere, super gratia expectatiua dicimus, in beneficiis si quod vacat ad præsens, aut cùm vacauerit, & non in beneficiis quæ vacauerint ante datam perinde valere, in quibus aliis posset esse ius quæsitum.

Item nota, quod debemus dicere perinde valere super gratia expectatiua, quæ literæ prædictæ, & processus habiti per easdem ab eorum data, & quæcunque inde secuta, ita quod data non possit referri ad quæcunque inde secuta.

Item nota, quæ supra dicta, perinde valere, super gratia expectatiua debemus dicere, non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non omnibus illis quæ in dictis literis non obstat volumus. Et ponitur constitutionibus Apostolicis, quia obstant constitutiones Apostolicæ, ex quo fit præiudiciū tertio, quia validatur ab eorum data. & in perinde valere, super vacatibus

L 2 non

non ponitur, non obstantibus constitutionibus Apostolicis, quia literæ reuoluantur à data presentium, & non data literarum primæ impetrationis.

Item in prædicto, perinde valere, in narratione gratiæ expectatiuæ, si Papa prouiderit, debet dici gratiosè prouidimus.

Si verò mandauit prouideri, debet dici, gratiosè mandamus prouideri, & debet addi, certis executoribus desuper deputati. Si in fine literæ dicit, quod executores possunt procedere, vel detur eis alia potestas, aliàs non debet dici certis executoribus desuper &c.

Item nota, quod in gratia perinde valere, non debet suppleri ultra illud quod est in supplicatione, propter iudicia quæ super illis solent exoriri.

Item nota, quod si quis creetur Canonicus in gratia expectatiua, & postea impetratur, perinde valere potest intitulari de Canonicatus ex quo literæ, & processus reuoluantur ab eorum data.

Si in euidentem notabilia.

NOta, quod quando committunt diuersa, nisi in euidentem videlicet, si vocatis &c. Ita esse necnon venditionem prædictam in euidentem diuine Ecclesiæ celsissimè repereris non debet dici post repereris, super quo tuam conscientiam oneramus Sed bene debet dici post, necnon hoc modo, necnon super quo tuam conscientiam oneramus venditionem &c. ratio est, quia si poneretur in fine, intelligeretur de utroque, & nunquam dicitur super quo &c. quando dicitur, si vocatis &c. non repereris.

Si petuntur suppleri defectus in contractu facto super locatione rei Ecclesiasticæ, vel alia materia, nullatenus litera desuper concedatur, nisi in petitione desuper huiusmodi defectus exprimat, vel per fiat ut petitur, supplicatio signata fuerit. Nicol. v. ii. xxxvi.

Fuit petita confirmatio obligationis, si in euidentem, cum insertione instrumenti, Papa signauit, Fiat ut petitur, & exhibeatur, & clausulam cum insertione instrumenti
cassa-

cassauit, fuit de terminatum q̄ litera daretur grossa, non tamen cum insertione, sed diceretur, quod prout in euiden-
tem vtilitatem facta fuit, confirmamus.

Nota, q̄ quando dicitur in litera Apostolica, prout in instrumento publico de super confecto plenius dicitur cō-
tineri, non potest postea dici, nos instrumenti prædicti te-
nore p̄sentibus p̄ expressis habentes, q̄a esset contrarietas.

Item, quando petitur confirmari cōcessio facta de re Ec-
clesiastica si in euiden-tem, non potest dici concessione-
m prædictam, ac omnia & singula in prædicto instrumento
cōtenta autoritate p̄dicta approbes, sed debet dici sic, Con-
cessionē p̄dictam, & prout illā concernunt oīa & singula.

Quando narratur aliquid fiendum, tunc debet poni,
Mandamus quatenus de præmissis omnibus & singulis, ac
eorum circumstantiis vniuersis te diligenter informes.

Sed quando narratur factum, tunc debet poni, Manda-
mus quatenus postquā tibi de p̄missis legitimē constiterit.

Quando narratur causa, tunc oneratur conscientia.

Conscien-

Q̄n nulla causa narratur, tunc cōscientia non onerat.

tiam oner-

Quando aliq̄s Rex, vel Prælatus supplicat pro alio in li-
tera, quæ datur in forma exhibita, tunc de Rege vel Præla-
to non debet fieri mentio in principio, videlicet, Exhibita
p̄ parte Regis, vel Episcopi &c. Sed tantū de Rege vel Præ-
lato p̄dicto debet fieri mētio ibi, quare p̄ parte Regis &c.

ramus.

Notabilia super dispensationibus matrimonialibus.

Filius ex secundo matrimonio natus cēsetur legitimus,
licet pater cum alia contraxisset primò, si secundū ma-
trimonium fuit contractum, & secunda vxor ignora-
uit primum m̄fimonium eius. Secus si sciuit, vel scire debe-
bat, vt q̄a primū esset publicè contractum, sed quia secun-
dū matrimoniū fuit clandestinum, tunc ex illo natus est il-
legitimus, licet mater primū matrimoniū ignorasset. Si ta-
men sup̄ primo esset lata sententia diuortii, à qua non es-
set appellatum, tunc natus in secundo esset legitimus, licet
sententia diuortii postea retractetur, not. Innoc. & Ioan.
And. in c. cum inhibito de clande. despon.

L 3

Filius

Filius natus ex muliere cum qua non potuit contrahi, obstante impedimento cōsanguinitatis, aut affinitatis, aut publicę honestatis, habet pro legitimo si de facto fuit matrimonium publicè contractum, cum verisimiliter, vel alter ipsorum ignorat impedimentum, quod præsумitur si publicè contraxerunt, & succedit patri vt in extrauag. Alexan. cum quidam, desponsa. secus si clandestinè, quia tunc non habetur pro legitima. &c. vt no. Ioan. And. & Inn. de clandest. despon. c. habito.

Dispensationes matrimoniales semper committi debent ordinario.

Nota, q̃ clausula, de qua in his plenam in domino fiducia obtinē. propriè debet poni in dispensationibus matrimonialibus, vbi agitur magis de conscientia, quàm in aliis.

In dispensationibus matrimonialibus debet propriè dici committimus, & mandamus. Licet matrimoniū sit cōtractum per verba de præsenti, si nondū est consummatum per carnalem copulam, pōt Papa dispensare, vt ego possim assumere aliam vxorem, relicta prima: secus si post carnalem. secundum quod not. Archid. xxvij. q. ij. c. quia.

In literis dispensationum super aliquo gradu prohibito, ponatur clausula, & mulier rapta non fuerit. Nicol. v.

Nota, quòd nati ex concubina retenta per clericum in minoribus constitutum, non legitimantur per subsequēs matrimonium, si ille clericus erat beneficiatus, aliàs sic. secundum Bar. in l. iij. ff. de concubi.

Affinitas etiam cōtrahitur per fornicarium coitum: unde nati ex fornicatione, non poterunt cōtrahere matrimonium cum his, cum quibus non possunt contrahere legitimi. Bal. in l. cum acutissimi. C. de fideicom. & not. xxxij. q. iij. c. obijciuntur. & de eo qui cogno. consang. cap. discretionem, & eod. tit. c. penul. Et an per talem coitum oriatur impedimentum ad contrahendum matrimonium nota. xxxv. q. iij. c. extraordinaria.

Affinitas nunquam inducitur sine coitu. Archi. de spōs. c. j. lib. vi.

Affinitas non contrahitur inter consanguineos mulieris, & consanguineos viri, sed tantum inter cōsanguineos ipsius

ipsius viri, & ipsam mulierem, vt est tex in cap. quod super. de consangu. & affi.

Dispensare potest Papa matrimonium contrahi in secūdo consanguinitatis gradu in linea æquali, in linea inæquali non Ioan. And in c. literas. de resti spol & de diuort gau demus. sed ex causa potest etiam in linea inæquali, vt in quolibet gradu lege diuina prohibito dispensare. not Ioā. And. qui filij sunt legit. c. per venerabilem. in glo. in fi debet tamen esse magna causa secundum Inno. Host & Io. And. Archid. vbi omnino vide.

Item, potest dispensare etiam in primo gradu affinitatis. text est in c. fi de diuor. nec obstat quod sit prohibitum lege diuina, quæ non potest per humanam tolli, quia non totaliter, ex causa enim distinguitur, & hoc fieri potest, vt not Inno de consti quæ in Ecclesiarum. ad quod optimè facit quod not. Io. And. in regula factum legitimè. de reg. iur lib vj in mercurialibus.

Dispensare potest Papa quod matrimonium consummatum dissoluatur, si non intersit copula. no. glos de conuer. coniuga c. ex publico quod vltimum procedit ex absoluta potestate, sed ordinata non potest, nisi subsit causa secundum Ioan And. & Hostiē ibidem. Maior est potestas Papæ in dispensando in matrimonio contrahendo, quàm dissoluendo contractum: quare liberè dispensat quod contrahitur contra legem Canonicam, etiam sine causa, contra legem diuinam, cum causa, vt suprā proximè dictum est in contracto aut dissoluendo, si est simpliciter ratum, & lege Canonica validum, dispensat liberè sine causa de potestate absoluta: sed si est consummatum, tunc quia per ipsum reputatur conformitas carnis inter Christum & Ecclesiam, nulla ex causa rumpitur. & qui aliter sentit hæreticus est. not. Ioan. And. in d. c. ex publico in fin. vide glo. in c. fi. de transacti.

Dispensatio facta super impedimēto affinitatis valet, & in vim eius potest dispensatus matrimonium contrahere, licet in dispensatione nulla fiat mentio de impedimento publicæ honestatis iustitię.

Nota pro subscriptionibus literarum, & primò de ordinibus inusitatis.

Priori & fratribus domus de lenis ordinis Valliscolariū N. Diœcesis, & sunt ibi Canonici Prior & fratres domus ordinum humiliatorum de N. Diœcesis. Magister generalis ordinis de Sempig. & habentur sorores & monasteria eiusdem ordinis Abbati & conuentui monasterij sancti Archangeli in insula Robolan. N. diœcesis, quem ordinem fecit Ioachim, & caput est in Calabria.

Priori Monasterij sancti N. de A. militiæ sanctę Marię gloriôsę diœces. Archimodritę Monasterij N. ordinis sancti Blasij N. diœces.

Prepositus generalis Monasteriorū Alemanix & Bohemię sub beatę Marię Magdalene nominibus fundatorum, Roman. Ecclesię immediatę subiectorum, ordinis sancti Augustini N. diœcesis.

Ministro & fratribus domus sanctę Trinitatis Ortesij ordinis eiusdem sanctę Trinitatis, & redemptionis captiuorum Aquen diœces.

Raimundo de Francholanchiis, fratri domus de Ortesio ordinis sanctę Trinitatis de N. Diœcesis N.

Magistro & fratribus hospitalis sancti Io. de N. Romanę Ecclesię subiectis ordinis S. Augustini N. Diœcesis.

Ordo sancti Victoris non est approbatus ordo.

Dilectis filiis fratri Ioan. de Cese ac vniuersis Eremitis de societate quondam fratris Petri de ipsis presentibus & futuris, Salutem &c.

Maiori ministro, & vniuersis ministris & fratribus ordinis sanctę Trinitatis, & redemptionis captiuorum tam presentibus quàm futuris professis, necnon fratribus, sororibus, & donatis eiusdem ordinis, Salutem &c.

Ordo fratrum secundum institutą beati Petri confessoris viuentium.

Abbati & Conuentui Monasterij sanctę Iustinę Paduan aggregationis monachorum vnitat. aliàs de obseruatia sanctę Iustinę nuncupat ordinis sancti Benedicti.

Dilectis filiis Gubernatori, & pauperibus societatis Ieluatorum

suatorum nuncupatorum, Salutem. vel sic. Dilectis filiis re-
ctori gubernatori nuncupato, & fratribus congregationis
pauperum Iesuatorum nuncupatorum, Salutem.

De Monialibus.

Dilectę in Christo filię Ioannę natę dilecti filii nobi-
lis viri Ioannis ex Comitibus de Sabmona, Moniali
monasterij de Oriente ordinis N. Diocęsis

Sorores pœnitentium beatę Marię Magdalenę ordinis
sancti Augustini N. Diocęsis.

Et milici Senen. sub habitu beati Dominici domino fa-
mulanti.

Priorissis & Conuentibus sororum inclusarū Monaste-
rij N. diocęsis sancti Augustini sub cura, & secundum sta-
tuta fratrum ordinis pœdicatorum viuientium.

Marię de N. mulieri lanuen. tertij ordinis sancti Franci-
sci de pœnitentia nuncupati.

Abbatissę, & Conuentui monasterij N. diocę. ordinis
S. Clarę &c.

Magdalenę de Perusio, tertij ordinis sancti Francisci de
pœnitentia nuncupati generali ministrę.

Dilectis in Christo filiabus Io & Be. de N. sororibus ter-
tij ordinis sancti Dominici, de pœnitentia nuncupati in vr-
be commorantibus

Priorissę & Conuentui Monasterii N. diocę. per Prio-
rissam soliti gubernari ordinis S. Augustini. sub regulari
inibi obseruantia degentium.

Abbatissis & Conuentibus vniuersorum Monasterio-
rum sancti Iermani, & minorissarum, & sanctę Clarę or-
dinis eiusdem sanctę sub generalis ministri, aliorumque
officialium fratrum minorum cura vbilibet constitut.

Sororibus tertij ordinis sancti Francisci de pœnitentia
nuncupati, de N. diocęsi de pe. locus N. diocęsis degenti-
bus, salutem in domino &c.

De

De Mulieribus.

Dilectæ in Christo filiæ nobili mulieri N. relicte quondam B. de cellario domicelli viduæ Soran. Diœc. Salutem & cæt.

Dilectæ in Christo filiæ nobili mulieri Isabellæ relicte quondam Conradi militis viduæ, Traiecten. diœces. Salutem & cæt.

Dilectis in Christo filiabus virginibus, & viduis in domo dicta sororum Oiten. oppidi Buscodicis Leodien. diœcesis in communi viuentibus, Salutem & c.

Ioannē de N. mulieri in ciuitate N. sub habitu sororum pœnitentium Reginarum nuncupatarum degenti.

De Viris.

Dilecto filio nobili viro Ioanni, Charissimi in Christo filii nostri Regis Portugalliæ illustris nato, Comiti Carcelen. Salutem & c.

Dilecto filio nobili viro Ioanni Domicello, necnon Castellano officialibus communium, & hominibus ciuitatis nostrę Nepefin. tam clericis, quàm laicis, Salutem & c.

Dilecto filio nobili viro Ioanni N. domicello Xachon. Salutem & c.

Charissimo in Christo filio P. regi Castellæ, & legionis illustri & c.

Charissimo in Christo filio Remulo regi Roman. illustri & cæt.

Charissimo in Christo filio Maximiliano Rom. Imperatori semper Augusto, ac Bohemię Regi illustri & c.

Charissimo in Christo filio Io. electo Regi Portugalliæ illustri & c.

Excellentibus principibus L. Regi, & Ioannæ Regina Siciliæ illustribus, quia munus in præsentī quo & c.

Dilecto filio nobili viro Comiti Melfiten. magno Regi Sicilię Marefcalco.

Dilect. fil nobili. C. de vite mouetibus comiti virtutū, in ciuitate

ciuitate Mediolanen. Imperiali vicario, Salutem &c.

Dilecto filio nobili Io. de Cæsarinis domicello Romano in ciuitate nostra Narmanen. pro nobis, & Ecclesia Roman. in temporalibus vicario &c.

Dilecto filio nobili viro Carolo duci, & dilectæ filię nobili mulieri Ioannę ducissę Britanię, Salutem &c.

Dilecto filio Ioan de bonis ciui Mediolanen. ac dilectæ in Christo filię Petronellę eius vxori, & ipsorum liberis, Salutem &c.

Duci, & consilio, ac communi Ianuen. vel secundum antiquos Genuen.

Nobili viro A de N in arce nostra crescentii, aliàs Castro sancti Angeli de Vibe Castellano nostro, Salutē &c.

Nobili viro Io duci Columbrię, Charissimi in Christo filii nostri Ioānis regis Portugallię illustris secūdo genito.

Dilectis filiis parlamentum Regium charissimi in Christo filii nostri Caroli regis Francorum illustris tenentibus, Salutem &c.

Dilectis filiis Ancianis, Conciliis, ac vexillifero iustitię ciuitatis nostrę Bononien. Salutem &c.

De exordijs in beneficalibus.

GRata tuę familiaritatis, & deuotionis obsequia, quę nobis, & Apostolicę sedi haftenus impendisti, & adhuc sollicitis studiis impendere non desistis, necnō vitę, ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis & virtutum merita, quibus personam tuam familiari experientia, quam fide dignorum testimoniis iuuari percepimus nos inducunt, vt tibi reddamur ad gratiam liberales. Cum itaque &c.

Nota, omnibus graduatis, etiam magistro in Artibus, & baccalaureo in Decretis datur literarum scientia, ac morum honestas &c. Baccalaureis verò in artibus non, quia non reputatur gradus, neque intitulatur baccalaureus in artibus, sed dicitur, Volentes itaque tibi qui, vt asseris, Parisiis in artibus baccalaureatum suscepisti.

In prouisionibus Ecclesiarum cathedraliũ dicitur literarum

rum

rum scientia, in electi commendatione, licet electus non sit graduatus &c.

Nobilitas generis, literarum scientia, vitę, ac morum honestas, aliaq; laudabilia, probitatis, & virtutū merita, super quibus apud nos fide digno commēdatis testimonio, nos inducunt vt tibi reddamur ad gratiā liberales, volētes &c.

Religionis zelus, literarū scientia, vitę, ac morum honestas, aliaq; laudabilia probitatis, & virtutum merita &c. dicitur quando est clericus minor xiiij. annis: vitę, ac morū, dicitur quando est clericus, vel scolaris maior xiiij. annis.

Gratia deuotionis, quando sunt clerici, & officiales perpetui, pro clerico minore xiiij. annis, pro quo nunquam debet dari litera gratiosa, sed committitur vni soli propter examen &c.

Laudabilia dilecti filij Io clerici Venetiarum, indolis, & iuuentutis indicia, super quibus apud nos, quod in virū se debeat producere virtuosum, fide digna testimonia perhibentur, meritō nos inducunt, vt ipsum Apostolici fauoris suffragio prosequētes sibi reddamur ad gratiā liberales &c. Volentes dictum Io. qui vt accepimus, in xiiij vel xv. suę ætatis anno constitutus existit &c. Mādamus, quatenus si post diligentem super pręmissis indiciis per te habendam indaginem, præfatum Io huiusmodi circumspecta ætate aliās ad hoc idonea oppositione personarum, super quę tuam conscientiam &c.

Laudabilia infantilitatis iudicia, prout fide dignorū testimoniis accepimus, verisimiliter pręsumitur, qđ te in virū producere debeas virtuosum, nos inducunt, vt tibi reddamur ad gratiā liberales Volentes itaque tibi, qui, vt assertur, in quanto tuę ætatis anno constitutus existis &c.

Laudabilia infantilitatis iudicia &c vt suprā

Dignum arbitramur, & congruū, vt illis se reddat sedes Apostolica gratiosam, quibus ad id propria virtutum merita laudabiliter suffragantur. Volentes itaque dilectū filiū Io N. diocesi N. apud nos de religionis zelo, de nobilitate generis, de literarum scientia, de vitę, ac morum honestate, vt suprā, secundum eius qualitates.

De exordiis in reservationibus, & resignationibus simpliciter

pliciter vel ex causa permutationis, vel reſeruata penſione, ac in penſionibus ſimplicibus, commendis, habilitationibus, vnionibus, erectionibus, & monaſteriis, vide bis infra in rubricis congruentibus.

Nos volen. tibi qui vt aſſeris.

Volētes itaque tibi, qui preſbiter, & magiſter in artibus exiſtis, vt aſſeris, ac in iure Canonico ſtudes, premiſſorum me itorum tuorum intuitu, necnō conſideratione dilecti fratris noſtri A tt S. Laurētii in Damaso preſbiteri Cardinalis, pro dilecto familiari ſuo continuo commenſali nobis ſuper hoc humiliter ſupplicantis gratiam facere ſpecialem & cæt.

Volētes itaque dilectum filium &c. cōmendatum horum intuitu, necnō conſideratione cariffimi in Chriſto filii noſtri Ludouici Regis pro ipſo à dilecto ſuo capellano, ac dilectę in Chriſto filię noſtrę Eliſabeth Regine Vngarię illuſtrum nobis ſup hoc humiliter ſupplicātium fauore proſequi gratioſo &c Mandamus &c. vel ſic, Cariffimi in Chriſto filii noſtri Io Allanis Regis illuſtris

Volētes itaque tibi, pro quo ēt venerabili noſter Epiſcopus Allerien aſſerens te dilectum familiarē ſuum cōmenſalem fore, nobis ſuper hoc humiliter ſupplicauit, præmiſſorum meritorum intuitu gratiam facere ſpecialem &c.

Nota, quōd non dicit præmiſſorum meritorum tuorū intuitu, aut quōd vt aſſeritur, parochialem Eccleſiam N. N. diœceſis nunc obtinere &c Nota, quōd non dicitur, aſſeris, propter terminum ſupplicantium.

Ad collationem &c Epiſcopi Amelien. pro tempore exiſtentis, ac dilectorum filiorum &c. Et poſtea quando repetitur non dicitur, niſi eidem Epiſcopo, & non additur pro tempore exiſtenti.

Volētes itaque dilectum filium &c. multipliciter cōmendatum, pro quo ēt venerabilis frater noſter Ioan Epiſcopus Beratomen. aſſerens eum dilectum familiarem ſuum continuum commenſalem fore, nobis ſuper hoc humiliter ſupplicauit, horum intuitu fauore proſequi gratioſo, ipſumq; in eadē Eccleſia amplius honorare &c. & tunc dicitur, in non obſtan. aut ſi præſens nō fuerit ad præſtandum

dum de obseruandis statutis & consuetudinibus ipsius Ecclesie ratione dignitatis, personatus, seu officij huiusmodi solitum iuramentum, dummodo &c

Necnon consideratione dilecti filij nostri Franciscit. quatuor Coronatorum presbiteri Cardinalis, in spiritualibus & temporalibus Ecclesie Burdegalen generalis administratoris per sedem Apostolicam deputati, pro ipso vel pro se &c.

Hinc est, quod nos dilecti filij Io. Cardinalis Mediolan. pro te dilecto filio &c supplicatis, ac tuis in hac parte supplicationibus inclinatis &c.

In literis gratiosis non debet fieri mentio de instantia supplicantis de Cardinalibus, Regibus, & Reginis. Io. xxij.

Item, de Diocesanis, & cap. Ecclesie, in qua beneficiū existit, etiam si beneficium ad eorum collationem non pertinet. Ioan. xxij. &c

Item, de Abbate & Conuentu, si beneficium fuerit in monasterio. Ioan. xxij.

Item, de quocunq; alio collatore, vel patrono. Io. xxij.

Officiales Curie.

Volentes itaque tibi, qui de nobili genere procreatus, ac Accolitus vel Subdiaconus, aut Cubicularius, siue Notarius, seu Referendarius noster existis, præmissorum obsequiorum, & meritorum tuorum intuitu &c.

Vel sic, tibi, qui etiam causarum palatii Apostolici auditor existis. Vel sic, tibi qui etiam Clericus camerae Apostolicæ existis.

Vel sic, tibi, qui etiam Cubicularius noster, Apostolicarum literarum Abbreuiator, & in illarum expeditione loc. sanctæ Rom Ecclesie Vicecancellario assistis, aut penitentiariæ nostræ scriptor literarum, & Apostolicæ camerae Clericus existis.

Vel sic, tibi, qui etiam Apostolicarum literarum Abbreuiator existis, & illarum expeditione &c. venerabili fratri nostro Episcopo Portuensi sanctæ Romanæ Ecclesie Vicecancellario assistis.

Qui

Qui literarum Apostolicarum registrator existis.

Vel sic, tibi qui literas nostras de mādato nostro scribis.

Vel sic, tibi qui cantor, & capellanus in capella nostra existis, præmissorum meritorum &c.

Vel sic, tibi qui Cubicularius noster, ac supplicationum per nos, seu de mandato nostro signatarum Registrator existis.

Vel sic, tibi qui in palatio Apostolico Seruitor existis.

Vel sic, tibi qui, vt asseris, in thesauraria nostra aliquan-
diu seruiisti, vt præsentialiter in registro supplicationum
per nos, seu de mandato nostro signatarum scribendo la-
bores, præmissorum intuitu &c.

Vel sic, qui cursor noster existis.

Vel sic, qui, vt asseris, in conclauis, in quo nuper ad sum-
mi Apostolatus apicem assumpti sumus, tempore assum-
ptionis huiusmodi venerabili fratri nostro P. Episcopo Tu-
sculan seruiisti, præmissorum &c.

Vel sic, qui asserit, pro vnione nuper Pisis in vniuersali
Ecclesia celebrata scribendo fideliter laborauit, horum in-
tuitu &c. et.

Volentes itaque eundem E. qui vt asserit, in xxii. vel cir-
ca suæ ætatis anno, vel circiter constitutus existit, apud
nos de vitæ ac morum honestate &c.

Sincerè &c. supplicationibus inclinati, vt liceat tibi qui
etiam V. I. D. & sacri palatii Apostolici causarum Audi-
tor existis, habere altare portatile &c.

Volentes itaque tibi, qui, vt asseris, pro parte dilecti filii
Alberti electi Ratisponen. nuncius ad generale Conciliū
Pisis nouissimè celebratū destinatus fuisti, præmissorū &c.

Vel sic, qui, vt asseris, nuper causa veniendi ad curiam
in quadam naui carissimi in Christo filii nostri Ludouici
regis Hierusalem, & Siciliæ illustris, in mari per quosdam
hostes ipsius regis captus, & bonis tuis apud te repertis spo-
liatus fuisti, præmissorum &c.

Vel sic, te qui, vt asseris, de nobili comitum genere pro-
creatus existis, præmissorum &c.

Vel sic, volentes &c. qui, vt asseritur, ex vtroque Paren-
te de nobili Baronum genere procreatus existit &c.

Volentes

Volentes itaque, qui vt asserit, nullum beneficium Ecclesiasticum obtinet, & in vniuersitate studii pacificè existit, & per triennium N. & vltra in sacra Theologia studuit apud nos &c.

Vel sic, qui, vt asserit, cum rigore examinis licentiarus in Decretis existit præmissorum &c.

Vel sic, qui, vt asserit, in artibus & Medicina magister existit.

Vel sic, qui asserit, Baccalaureus in artibus existit, & similis non intitulatur Baccalaureus in artibus, quia non est gradus.

Vel sic, qui, vt asseritur, Subdiaconus & Colonię studet.

Vel sic, q, vt asseritur, Bononię i iure Canonico studet.

Nos igitur volentes te, qui, vt asseris, ex vtroque parente de militari genere procreatus, & in artibus Baccalaureus existis, ac in registro supplicationum aliquandiu scribendo fideliter laborasti.

Nos igitur &c. procreatus existit, & in iure Canonico per plures annos studuit, necnon pro vniione nuper Pisis in vniuersali Ecclesia celebrata scribendo fideliter laborauit, horum intuitu &c.

Volentes itaque tibi, qui, vt asseris, de Iudaica cæcitæte cooperante domino, ad catholicam fidem conuersus existis, in sacra Theologia studere proponis, præmissorū &c.

Volentes itaque tibi, qui presbyter es, & cum quo dudū, vt duo beneficia Ecclesiastica curata, seu aliàs incompatibilia, etiam si parochiales Ecclesiæ, aut dignitates, personatus, administrationes, vel officia in Metropolitano, & cathedralibus maiores post pontificales forent, & ad eos consueuissent, qui per electionem assumi eisque cura &c. tibi aliàs Canonicè conferrentur, vel assumeris ad illa recipere, & quò ad viueres simul retinere liberè & licitè ualeres, Apostolica fuit autoritate dispensatū, præmissorū &c.

Vel recipere, & vsque ad quinquennium in simul retinere, illaque, seu eorum alterum iterum totiens, quotiens tibi placuerit, ex causa permutationis, vel aliàs dimittere, & loco dimissi vel dimissorum aliud, vel alia simile vel dissimile, aut similia vel dissimilia beneficium, seu beneficia, Ecclesiasticum

Ecclesiasticum vel Ecclesiastica, duo tantum incompatibilia recipere, & etiam vsque ad quinquennium huiusmodi retinere liberè & licitè valeres, Apostolica fuit auctoritate dispensatum, præmissorum meritorum &c.

Nora, quòd si quis dispensatus ad incompatibilia huiusmodi obtineat gratiam ad curata, tunc fiat mentio in loco vt proximè suprà, si autem ad non curata. tunc narretur in fine literæ, non obstan.

Vitè &c. Volentes itaque tibi, cum quo dudum, vt asseritur, vt non obstante defectu natalium, quem pateris de presbitero genitus & soluta, ad minores ordines promoueri, & vnum sine cura trium, ordinatio primò, & deinde vt ad minores etiam sacros ordines promoueri, & vnum cum cura, & aliud sine cura beneficia Ecclesiastica obtinere posses, Apostolica fuit auctoritate successiuè dispensatū. Et pro quo venerabilis frater noster &c. supplicauit, præmissorum intuitu gratiam facere specialem &c.

Dignum &c. Volētes itaq; N. diocesis, cum quo dudū, vt asserit, super defectu natalium, quē patitur de presbitero genitus & soluta, vt eo non obstante ad minores ordines promoueri, & vnum sine cura ordinatio primò, & deinde vt ad oēs etiam sacros ordines promoueri, vt tria alia beneficia inuicem compatiētia, etiam si vnum &c.

Illorū dignitas, personatus, vel officium in Metropolitana vel Cathedrali Ecclesia foret, si tibi aliàs canonicè cōferetur, recipere & retinere valeres Apostolica fuit auctoritate dispensatum apud nos de literarum scientia &c.

Vel sic, Volentes itaque tibi, cum quo dudū, vt asseris, super defectu natalium, quem pateris de soluto genitus, & soluta, vt eo non obstante ad omnes etiam sacros ordines promoueri, & beneficium Ecclesiasticum, etiam si curam haberet animarum, obtinere posses, Apostolica fuit auctoritate dispensatum, post quam quidem dispensationem clericali charactere fuisti insignitus, præmissorum &c.

Vel sic, Volētes itaque tibi, cum quo dudum, vt asseris, super defectu nataliū, quem pateris de presbitero genitus & soluta, vt eo nō obstante, ad oēs ordines promoueri, & beneficiū ecclesiasticū sine cura recipere, & retinere liberè

M

& li-

& licitè valeres, ordinaria fuit auctoritate dispensatum, postquam quidem dispensationem clericali charactere fuisti insignitus, præmissorum &c.

Vel sic, Volentes &c. M. magistrum in artibus, qui ut asserit, olim in dioecesi Leodien. moram trahens, ab Episcopo Leodien. qui tunc erat ordinarij sui super hoc licentia non obrenta, se aliàs tamen, ut erat, ritè clericali fecit caractere insigniri, quam quidem insignitionem ratam habens, & gratam, apud nos de literarum scientia &c.

Nos volentes te præmissorum meritorum tuorum fauoribus prosequi, gratiosis tuis in hac parte supplicationibus inclinati, volumus & tibi, ut asseris, altare sanctorum Simonis & Iude in Ecclesia sancti N. in N. Dioc. cuius fructus &c. non excedunt obtinenti, & cui nuper de beneficio Ecclesiastico cum cura, & sine cura ad collationem &c. communiter vel diuissim spectante, vacante vel vacaturo per alias nostras literas gratiosè mandauimus prouideri, auctoritate Apostolica concedimus, quòd prædictæ &c.

Volentes itaque qui in Diaconatus ordine constitutus existis, præmissorum &c.

Quando creatur Canonicus in pluribus Ecclesijs.

V Num in B. & alium in C. Ecclesijs Canonicatus cum plenitudine iuris Canonici Apostolica tibi auctoritate conferimus, & de illis etiam prouidemus, ac vnam in B. & aliam præbendas in C. Ecclesijs prædictis necnò dignitatem, personatum, administrationem, vel officium alterius earundem Ecclesiarum, & si ad illam, illum, vel illud consueuerit quis per electionem assumi &c.

Vnum Morinien. & alium D. Ecclesiarum Canonicatus &c. prouidemus, vnam verò M. & aliam D. prædictarum præbendarum, necnon dignitatem, personatum, administrationem, vel officium earundem Ecclesiarum, etiam si ad illam, illum, vel illud consueuerit &c. assumi.

Vnum Paduan. & alium Veron. Ecclesiarum Canonicatus &c. prouidemus, vnam verò Paduan. & aliam Veronen. prædictis præbend. ac dignitatem, vel officium alterius

alterius earundem Ecclesiarum &c.

Vnum beatæ Marię ad gradus Maguntin. & alium sancti Petri Versidien. N. Diocesi in qua maiores & minores præbendę fore noscuntur Ecclesiarum Canonatus &c. prouidemus, ac omnem in beatę Marię, & aliam ex huiusmodi maioribus præbend. in sancti P. Ecclesiis prædictis præbend necnon dignitatem, personatum, vel officium alterius earundem Ecclesiarum &c.

Vnum Ispalen. & alium Salaman. Canonatus &c. prouidemus, ac vnā in Ispalen & aliam Salaman. præbend. prædictis, necnon dignitates, personatus, administrationes, vel officia alterius earundem Ecclesiarum, etiam si ad illas, vel illa &c. animarum, dummodo aliqua dignitatu huiusmodi maior post pontificalem nō existat &c. plurium cedentium vel decedentium, seu illam quomodolibet dimittentis vel dimittentium, cuiuslibet ipsarum Ecclesiarum Canonici aut Canonici in eisdem Ecclesiis, ac specialem quorum quidem præstimoniorū, & præstimonialium portionum & beneficiorum &c.

Vnum in Lubicen & alium in B. in quibusquidem, videlicet, Lubicen maiores, medię, minores, distinctę, Chorales, Psalmes, Capitulares, non Capitulares, Incorporated & Christianę in B. Ecclesiis etiam maiores distinctę, & minores præbend. fore noscuntur, Canonatus &c. prouidemus, ac vnā in Lubicen & aliam B. Ecclesiarum earundem etiam ex huiusmodi maioribus præbend. & si quę vacent ad præsens &c.

Vnum in Pisant & vnum in Florentin ac vnum in Pistorin. & vnum in Lucan necnō vnum in Vulteran maioribus Ecclesiis Canonatus &c. prouidemus Necnon vnā in Pisan. & aliam in Florent. & vnā in Pistorē. & aliam in Lucan. necnon aliam in Vulteran. Ecclesiis prædictis præbend. necnō dignitatem, vel personatum, aut officium in vna ipsarum.

Quando mandatur creari Canonicus in pluribus Ecclesijs.

DE vno B. & alio D Ecclesiarū Canonicatibus cū plenitudine iuris Canonici autoritate nostra provideas, faciens ipsum, vel procuratorē suum eius noīe, in eisdē Ecclesijs eadē autoritate &c. assignatis, vnā verò B. & aliā A. prædictarū præbendarum necnon dignitatē, personatum & administrationem perpetuā, vel officium alterius earundē Ecclesiarum, etiam si ad dignitatē, personatum, & administrationē vel officiū consueuerit quis per electionē assumi, eiq. cura immaneat personarū, dummodo dignitas ipsa altera prædictarum Ecclesiarū maior post pōtificialē nō existat, siquē, siqui, vel siqua, vacant ad p̄sens &c.

De vno maioris, & alio sancti I. maioris Pictauen. Ro. Ecclesiæ immediatē subiectę Ecclesiarum &c. assignatis, vnā verò maioris, & aliā sancti I. maioris Ecclesiarū prædictarum præben necnō dignitatē personarū, perpetuā administrationē, vel officiū alterius earundē Ecclesiarū, et si ad illā, illum, vel illud consueuerit q̄s per electionē assumi &c.

Oneramus &c. eique postquā ipse clericali charactere fuerit insignitus, de vno in L. & alio Canonicatibus in B. Ecclesijs, cū plenitudine &c. assignatis, ac vnā in L. & aliā in B. Ecclesijs prædictis præb. si quē vacent ad p̄sens.

De vno Abulen. & alio Sapren. Ecclesiarum Canonicatibus &c. assignatis, vnā verò Abulen. & aliam Segobien earundem Ecclesiarum præben. non præstimoniales portiones & simplicia in Ecclesijs prædictis, aliarumque Ciuitat. & Dioces. vnius, duorum, aut plurium cedentis aut decedētis, seu cedentiū vel decedentium, aut illa alias quomodolibet dimittentis, vel dimittentium ipsarum Ecclesiarum, vel alterius earum Canonici. vel Canonicorū, quorum quidem præstimoniorum, portionum, & beneficiorum fructus &c.

Quando creatur Canonicus in vna Ecclesia.

CA nonicatū Ecclesię Lubicen in qua maiores, media distinctę, minores, nōnullę alię præben. fore noscūtur,
cum

cum plenitudine iuris Canonici Apostolica tibi auctoritate cōferimus, & de illo etiam prouidemus, ac vnam etiam in huiusmodi maioribus præbendis necnon dignitatem, personatum, vel officium ipsius Ecclesiæ &c.

Canonicatum Ecclesiæ Cabilon. in quæ licet sit certus Canonicoꝝ numerus, præbendarum, tamen distinctio non habetur &c prouidemus, præbendam verò, ac perpetuam administrationem, vel officium ipsius Ecclesiæ &c.

Canonicatum &c prouidemus, præbendam verò, necnon oblegia vnus cedent vel decedentis, vel illa aliàs quomodolibet dimittentis ipsius Ecclesiæ Canonica, quorum quidem obligioꝝ fructus &c.

Quando mandatur creari Canonicus in vna Ecclesia.

DE Canonicatu &c assignatis, præbendam verò eiusdem Ecclesiæ, si qua vacet &c.

Quando creatur Canonicus in vna Ecclesia, & datur ad illud beneficium.

CAnonicatum Ecclesiæ Claromonten. &c. prouidemus, præbendam verò ac dignitatem, personatum, administrationem, vel officium eiusdem Ecclesiæ, necnon beneficium Ecclesiasticum &c etiam si Canonicatus, præbenda, dignitas, personatus, administratio, vel officium in cathedrali vel collegiata Ecclesia existat.

Canonicatum Ecclesiæ sanctæ N. Diœces. N. prouidemus præbendam verò eiusdem Ecclesiæ, necnon beneficium Ecclesiasticum cum cura, & sine cura, etiam si administratio, vel officium in cathedrali, seu Canonicatus, & præbenda in collegiata Ecclesia existat.

Canonicatum secularis Ecclesiæ sanctorum Cosmæ & Damiani. Assuden Colonien. Diœces. in qua præter dilectas in Christo filias Abbatis, & Canonissas, nonnulli Canonici Canonicatus, & præbendam obtinentes & capitulum facientes fore noscuntur, cum plenitudine iuris Canonici &c. prouidemus, præbendam verò eiusdem Ecclesiæ, necnon beneficium &c.

*Quando mandatur creari Canonicus in vna Ecclesia,
& datur ad aliud beneficium.*

MAndamus, quatenus si per diligentem examinationem eundem N. ad hoc idoneum esse repereris, sup quo tuam conscientiam oneramus, decanatum Ecclesie Remen cum plenitudine iuris Canonici autoritate nostra prouideas, faciens ipsum N. vel procuratorem suum eius nomine, in dicta Ecclesia N. in Canonicum recipi, & in fratrem, stallum sibi in choro, & loco in capitulo eiusdem Ecclesie cum dicti iuris plenitudine assignato, p̄bendam verò, & perpetuam administrationem, vel officium ipsius Ecclesie, necnon beneficium Ecclesiasticum sine cura, etiam si Canonatus, & Præbenda, administratio vel officium collegiata Ecclesia existat, cuiusquidem beneficii &c.

De Canonatu &c assignatis, præbendam verò, & officium ipsius Ecclesie, necnon beneficium Ecclesiasticum, cum cura vel sine cura, etiam si Canonatus, & p̄benda, vel officium in collegiata Ecclesia existat, & ad officia huiusmodi consueuerint, qui per electionem assumi, eorumq; alteri cura immineat animarum cuiusquidem beneficii fructus &c.

De Canonatu &c assignatis, præbendam verò, & dignitatem, personatum, perpetuam administrationem, vel officium eiusdem Ecclesie, necnon beneficium &c. etiam si Canonatus, & præben. aut dignitas, personatus, administratio, vel officium, aut integra, vel dimidia seu commensalis portio in cathedrali, vel collegiata Ecclesia, aut decanatus, vel archipresbiteratus ruralis, quæ dignitas, extra tamen Cathedralem Ecclesiam reputetur, existat, & ad dignitat. &c assumi eisq; cura immineat animarum, dummodo aliqua dignitatum huiusmodi in Handren. & alia in N Cathedrali maior post pontificalem, seu Collegiata Ecclesia huiusmodi principalis non fuerit. cuiusquidem beneficii fructus &c.

De Canonatu &c assignatis præbendam verò, ac dignitatem personatum, perpetuam administrationem vel officium dictæ Ecclesie, necnon beneficium &c. etiam si Canonatus, & præbenda, personatus, administratio, vel officium

officiū Metropolitanæ, vel Collegiatę Ecclesię fuerit &c.

*Provinciæ in quibus decima reducta est sunt sex,
& vnus Episcopatus.*

Archiepiscopatus Lugdunensis.

Rothomagensis.

Remensis.

Turonensis.

Senonensis.

Bituricensis.

Episcopatus Claromontensis.

Nota circa Collationes.

Ad collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, seu quauis aliam dispositionem, Venerabilis fratris nostri Episcopi Eboracen ratione perpetuę Cappellanię, quam in Ecclesia sancti N. dictę suę mensę Episcopali Canonice vnitę pertinen. &c.

Ad venerabilis fratris nostri Episcopi Caren. & dilecti filii Abbatis monasterii sancti Andreę iuxta Lugdunum, ordinis sancti Benedicti vicissim pertin. collationem &c.

Ad collationem &c. Venerabilis fratris nostri Episcopi, & dilectorum filiorum capituli Firman. &c.

Ad collationem &c. Venerabilis fratris nostri Episcopi Amelen. & dilectorum filiorum Priorum, & capituli, singularumque personarum Ecclesię Amelen. ordinis sancti B. communiter vel diuisim pertinen. &c.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum Prioris, & portionariorum secularis Ecclesię sanctę Marię Magdalene Vlixbonen communiter pertinen.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum præpositi, & capituli sanctorum Cosme, & Damiani Ecclesiarū de N. inuicem canonicę vnit. N. Diocesis communiter, vel diuisim, pertinen.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum Sacristę, & Capituli secularis Ecclesię sancti Vincētii N. diocesis communiter pertinent.

M 4 Ad

Ad collationem &c Dilectorum filiorum Sacristę, Decani, & seniorum de Capitulo Ecclesię N. cōmuniter, vel diuissim pertinen. Et tunc dicitur ibi, seu si eidem Decano, & seniori de capitulo &c.

Ad collationem &c pertinen dilectorum filiorum clericorum perpetuorum beneficiorum, hebdomadariorum nuncupatorum Ecclesię N

Ad collationem &c Dilectorum filiorum capituli sancti N. Episcopalis Ceble dictę tuę Diocesis communiter pertinent.

Ad collationē &c dilectorū filiorū quinque presbiterorum ppetuorum beneficiatorū maioris altaris Ecclesię N. communiter pertinent & successorum, & eisdem beneficiis dicti altaris, & tunc in duabus partibus circa finem ponuntur hęc verba, Et successoribus: videlicet, in vobis, Et si eisdem quinque presbiteris, & successoribus suis &c.

Vel sic, Venerabilis fratris nostri Episcopi N. & dilectorum filiorum Decani, & capituli, singulorumque Canoniorum, & personarum N. necnon hospitalarii, seu prebendarii quinque vicariorum, & Sacerdotum maioris altaris N. communiter, vel diuissim pertinen.

Ad collationem &c. Dilecti filii Ioannis Sacristę Ecclesię N. ratione sacristę, & quorundam perpetuorum beneficiorum quartorum vulgariter nuncupatorū, quę in Diocesi N. obtinet, & successorum eius in eisdem Sacrista, & beneficiis pertinent.

Ad collationem &c. Dilecti filii N. de N. Canonici N. ratione capellanarum, quasidem N. in ciuitate N. obtinet, & successorum suorum Canoniorum dictę Ecclesię capellanis tempore obtinen pertinen. &c.

Ad collationem &c. Dilecti filij prepositi secularis Ecclesię beatę Marię de N. pertinent.

Vel sic. Rectoris plebani nuncupati parochialis Ecclesię N. Diocesis pertinen.

Ad collationem &c. Dilecti filii rectoris Ecclesiarū de N. & A. adinuicem Canonicę vnitam pertinen

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum duorum rectorum parochialis Ecclesię N. per duos solite gubernari rectores,

rectores, quorum vnus duas & quilibet eorum quartam ipsius Ecclesie partes obtinent.

Ad collationem &cet. Dilecti filij rectoris quartę partis Ecclesia N. per tres solitę gubernari rectores, quorum vnus &cet.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorū perpetui vicarii, & portionariorum Parochialis Ecclesie sancti N. Diocesis, dictę tue Diocesis communiter vel diuisim pertinent.

Ad venerabilis fratris nostri Episcopi D. & Dilecti filii Abbatis monasterii sancti N. ordinis N. vicissim pertinent. collationem &c.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum capituli Ecclesie N. ordinis N. communiter, vel diuisim pertinent.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum Abbatis, & Conuentus Monasterii sancti N. Diocesis Romanę Ecclesie immediatę subiecti ordinis sancti Benedicti. &c.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum Abbatis, & Conuentus Monasterij N.

Ad venerabilis fratris nostri Episcopi N. & dilectorum filiorum sancti N. necnon dictę Diocesis Monasteriorum Abbatum, & Conuentuum collationem &c.

Ad dilectorū filiorum Abbatis de N. & Dilectarum in Christo filiarum Priorissę, & Conuentus de N. per Abbatē de N. qui est pro tēpore, & Priorissam soliti gubernari monasteriorum ordinis sancti N. Diocesis collationem &c.

Ad collationem &c. Abbatis, & Conuentus Monasterij sancti D. ordinis sancti B. &c.

Ad collationem &c. Dilecti filii Prepositi, & dilectarū in Christo filiarum Abbatissę, & cōuentus Monasterij de N. per Prepositum & Abbatissam soliti gubernari Cisterciensis ordinis N. Diocesis communiter vel diuisim pertinent.

Ad collationē &c. Dilecti filii maioris prioris Ecclesie N. vel Monasterij de N. ordinis & Diocesis p̄dicti, in qua, vel in quo duo priores, quorū vnus maior, alter verò minor prior ipsius Ecclesie vel Monasterij nūcupati existūt, p̄tin.

Ad collationem, vel p̄sentationem dilecti filii magistri domus militię de N. Cisterciensis ordinis N. Diocesis.

Ad commendationem dilectorū filiorum commendatorum,

torum, & fratrum domus hospitalis sancti Ioan. Ierosolimitan. in sua Diœcesi communiter vel diuissim pertinen.

Ad collationem dilectorum filiorum magistri, & fratrum domus hospitalis sancti N Crucifixorum ordinis S. Augustini, communiter vel diuissim pertinen.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum Sacristæ secundæ, & portionariorum Ecclesiæ N. ordinis N. communiter vel diuissim pertinent.

Ad collationem &c. Dilectorum filiorum prioris, & fratrum domus sancti sepulchri dominici Ierosolimitani ordinis sancti Augustini communiter, vel diuissim pertinen.

Ad collationem &c. Dilectarum in Christo filiarum Abbatissæ secularis Ecclesiæ sancti N. N. diœces communiter, vel diuissim pertinen.

Ad collationem dilectorum filiorum Magistri, & fratrum domus hospitalis beatæ Mariæ Theutonicorum Ierosolimitan. N. Diœcesis communiter vel diuissim pertinen.

Ad collationem dilectarum in Christo filiarum Priorissæ, & conuentus Monasterii sanctæ Mariæ N. per Priorissam soliti gubernari ordinis N sub cura, & secundum instituta ordinis fratrum Prædicatorum viuientium communiter, vel diuissim pertinen.

Ad collationem &c. Abbatissæ & conuentus Monasterii sanctæ N Diœcesis eiusdem sanctæ communiter, vel diuissim pertinen.

Ad collationem &c. Dilecti filii præpositi, & dilectarum in Christo filiarum Abbatissæ, & conuentus Monasterii N. Cisterciens ordinis N. Diœcesis per præpositum, & Abbatissam soliti gubernari communiter, vel diuissim pertinen.

Ad collationem &c. Dilectarum in Christo filiarum Magistræ, & sororum, ac dilectorum filiorum magistri domus leprosariæ N Diœces.

Ad dilectorum filiorum Præpositorum, Decanorum, Cantorum, Custodum, Capitulorum, singulorumque Canonorum, & personarum sanctorum N. & felicitis N. Diœces collationem Ecclesiarum &c.

Ad dilectorum filiorum vniuersorum presbiterorum, clericorum, & laicorum fratrum maiorum Calendarum
nuncu.

nuncupatorum, certis anni temporibus in parochiali Ecclesia beate N maioris oppidi N Dioecesis commorantiū, & Ecclesiastica beneficia insimul conferentium collationem & c.

Ad venerabilis fratri nostri Episcopi Elnen. etiam ratione maioris capellanie Ecclesie N mensae Episcopalis Elnen & dilectorum filiorum Albien capitulorum, necnon Archid Sacristae, & praeceptorum Albien. Hebdomadariū sancti N singulorumque Canonicoꝝ, & personarum earundem Ecclesiarum collationem & c.

Ad collationem & c. Dilectorum filiorum Decani, & vniuersorum presbiterorum clericorum, & personarū Calendarum nuncupatorum in parochiali Ecclesia N Dioecesis certis anni temporibus viuentium communiter, vel diuissim pertinen.

Ad venerabilis fratris nostri Episcopi Geben. ac Dilectorum filiorum Capituli Geben sancti iacobi Prioratus nuncupati N Dioecesis Ecclesiarum, necnon Rectorum Priorum, nuncupati & portionariorum Ecclesie Parochialis N in qua quidem Parochiali Ecclesia nonnulli clerici, nonnulli perpetui beneficiati portionarii nuncupati, fore noscuntur, collationem & c.

De expectatinis pro regularibus.

Volentes in actibus & c. praemissorum meritorū tuorum intuitu, gratiam facere specialem, beneficiū Ecclesiasticum cum cura, vel sine cura per Monachos Monasterii N ordinis N Dioecesis cuius Monachus, vt asseris, ordinem ipsum expresse, professus existis, gubernari consuetum. Cuius fructus & c.

Volentes itaque tibi praemissorum meritorum tuorum intuitu, gratiam facere specialem beneficiū Ecclesiasticū cum cura, vel sine cura per monachos Monasterii N ordinis N Dioecesis gubernari consuetum, cuius fructus & c. & in medio literae, videlicet, post districtius inhiben. & ante, non obstan dicetur sic. Decernen te quāprimum vigore praesentium huiusmodi beneficiū fueris pacifice assecutus,
dum

dum Monasterio in hospitali dicti ordinis N. Dioece. cuius Monachus, & vt asseris, ordinem ipsum expressè professus existis, ad dictum Monasterium N. transferendi &c.

Cùm fructus, redditus, & prouen. si beneficium ipsum in partibus, quibus antiqua taxatio decimę ad medietatē eiusdem taxationis est reducta, & cum cura lx. & sine cura xxx. Si verò in aliis partibus & cum cura lx. & sine cura fuerit xl. lib. Turon. secundum taxationem huiusmodi decimę va an non exceden.

Vel sic, Ad duo beneficia, cuius, seu quorū fructus, redditus, & prouen si illud, vel illa in partibus, in quibus antiqua taxatio decimę ad medietatem eiusdem taxationis est reducta, & ipsum vnum, vel ipsorum duorum alterum, cū cura lx & sine cura xl. lib. Turon part. secundum taxationem huiusmodi decimę valorem &c.

De non obstantibus generalibus.

Non obstan. quibuscunque statutis, & consuetudinibus Ecclesię, in qua huiusmodi beneficium forsā fuerit, illis præsertim quibus cauēri dicitur, q̃ nullus in dicta Ecclesia N. præbendam assequi valeat, nisi de minori præbenda ad maiorem gradatim, & per optionem ascendat contrariis iuramento confirmatione Apostolica &c. cum clausula, etiam si Canonicatus & præbenda.

Vel sic, quòd antiquiores Canonici gradatim meliores, si voluerint, possint, cum vacant, per se vel per alios optare præbendas &c

Vel sic, nisi de minori ad mediam, & de media præbenda ad maiorem gradatim, & per optionem ascendat contrariis & cēt.

Vel sic, non obstant quibuscunq; statutis, & consuetudinibus ipsius Ecclesię, illis præsertim quibus cauēri dī, q̃ nullus præfatam præbendam assequi valeat, nisi de inferiori præbenda ad prædictam præbendā gradatim, & per optionem ascendat contrariis &c

Non obstan. quibuscunque statutis, & cōsuetudinibus ipsius Ecclesię seu Ecclesiarum, in qua seu quibus beneficium,

cium, seu beneficia huiusmodi forsan fuerint, illis præsertim in quibus forsan in aliqua huiusmodi cauetur, q̄ nullus inibi dignitatem, vel personatum, seu beneficium obtinere valeat, nisi Canonicus actu præbendatus, & capitularis, ac emācipatus eiusdem, seu maioris Herbipolen. Ecclesiarum existat, contrariis &c.

Non obstant. quibuscunque statutis, & consuetudinibus dictæ Ecclesiæ, illis præsertim in quibus caueri dicitur, q̄ ipsam præbendam pro tempore obtinens, infra annum à tempore assentionis eiusdem cōputandum, ad presbiteratus ordinem se promoueri facere teneatur. Alioquin ipsis Canonicatu, & præbenda eo ipso priuatus existat, quodque nulli fructus, redditus, & proventus ministrari debeant, nisi in sacerdotio huiusmodi fuerit constitutus.

Vel sic, illis præsertim quibus caueri dicitur, q̄ nullus Canonicatum, & præbendam Ecclesiæ sancti Germani prædictæ obrinens illas, nisi de licentia Decani pro tempore existentis, & dilectorum filiorum capituli eiusdem Ecclesiæ permutare valeat contrariis &c.

Non obstant. tam fe. re. Boni Papæ viij. & boni me N. prædecessoris nostri, quàm aliis quibuscunque constitutionibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus ipsius Ecclesiæ sancti G. iuramento &c.

Vel sic, quando tolluntur regulæ Cancellariæ, videlicet constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, atque nostris, necnon statutis &c.

Nō obstat statuto Urbani, ex quo cauē ne q̄s duos Canonicatus & præben. simul infra muros N. obrinere valeat.

Non obstant fe. re. Boni Papæ viij. prædecessoris nostri & aliis Apostolicis constitutionibus, & quibuscunque aliis, præsertim quibus dudum, volumus, quòd in quibuscunque beneficalibus impetratio. à nobis existat inantea obtinendū non obstat beneficali impetratio &c. exprimentur, & quemcunque super huiusmodi impetran. sine expressione dictarum non obstat. prætextu impetrando concessionem, quò non obstant huiusmodi non expressè haberentur expediendæ literæ nullus forent roboris vel momenti, cum illa aliàs in suo robore permanfura, hac vicedunta-

duntaxat specialiter, & expresse derogamus &c.

Non obstan. quòd ipsa præpositura sancti P. per se re. C. Papam xi prædecessorem nostrum ea de causâ, vt dicitur, suppressa fuerit, vt de fructibus, redditibus, & prouen. ipsius præposituræ tres Canonicatus, & præben ac vicarias in dicta Ecclesia sancti N de nouo crearentur, quæ quidẽ suppressio nondum sortita esse suum imò de ipsa præpositura pluribus, & specialiter dicto clerico per se re. G Papã vj. prædecessorem nostrum post dictam suppressionem dũ vacauerit ipsa suppressione nõ obstant. fuerit compromissum, necnon quibuscunque statutis, & cõsuetudinibus ipsius Ecclesiæ sancti N contrariis &c.

Non obstan. quòd idem G. vt asserit, causam quam super dicta præpositura contra quendam aduersarium suum mouere intendebat, coram clerico auditoris causarum dicti palatii per nos committi obtinuit. Cuius statutum etiã habere volumus pro expresso & pbo. me. Boni. Papã viij. prædecessorem nostrum, quàm aliis quibuscunque constitutionibus Apostolicis, necnon statutis dictæ Ecclesiæ, contrariis, iuramento &c. aut si aliqui &c.

Non obstan quòd prædictę, vel alicuius regularis ordinis professor non existit, & quibuscunque cõstitutionibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus, Monasterij & ordinis prædictorum, iuramento &c. contrariis &c.

Non obstan. si dictus G. eidem hospitali tanto tempore non seruijerit, quanto ante adeptionem beneficij secundũ stabilimenta, seu statuta, & consuetudines dicti hospitalis seruire forsan teneretur, vel fuisset assecutus, etiam si non sit in ætate legitima, seu requisita, Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis prædictis, stabilimentis, seu statutis, & consuetudinibus contrariis, etiam iuramento &c. Seu si magistro pro tẽpore existenti, & dilectis filiis fratribus dicti hospitalis, quod ad præsens magistro caret, vel quibusuis aliis.

Et nota, quòd quando mandatur prouideri de præceptoría alicuius domus in non obstan. generalibus, videlicet, non obstan. se. re. Bo. & cę Apostolicis additur, necnõ domus, & ordinis prædictorum etiam iuramento &c. quibuscunque,

buscunque, aut si pro aliis in dicto hospitali Apostolica for-
san sint scripta directa, seu si aliqui &c.

Non obstan. quòd dictus Lucas tibias, & pedes tortos
habet, ita quòd vnci pedum extorturam sibi inuicem cor-
respondeant, & quibuscunque caueri dicitur, quòd nullus
non liber membrorum in eiusdem Monasterii Monachū
recipi possit, contrariis, iuramento &c.

Seu si venerabili fratri nostro Episcopo N. dilectis filiis
Abbati Monasterii eiusdem, ac prioratus ipse conuentua-
lis existat conuentibus, vel quibuscunque aliis &c.

Legato, & conditione huiusmodi, & aliis constitutioni-
bus, & legibus Imperialibus, & consuetudinibus non ob-
stan. quibuscunque dat. &c.

Quodque prefatus P. literarū predictarum vigore non-
nulla beneficia Ecclesiastica, tunc certis modis vacatura,
cum protestationibus in talibus fieri solitis, infra tempus
legitimum acceptauit, sibi que de eisdē prouideri obinuit.

Aut quòd vt asseris, idioma, quod gens illarum partū
communiter loquitur, non bene intelligis, nec scis intelli-
gibiliter loqui. Nos enim tecum, vt Ecclesiam prædictam
& cet. dispensamus, præmissis, ac constitutionibus, & or-
dinationibus Apost. necnon prædictis statutis, & consue-
tudinibus, & aliis contrariis nequaquam obstan. autorita-
te Apostol. concedimus per presentes, prouiso &c.

Aut si presens non fueris ad præstandum de obseruan-
dis statutis, & consuetudinibus eiusdem Ecclesie ratione
dignitatis, personatus, vel officij huiusmodi solitum iura-
mentum, dummodo &c.

Seu, si hodie pro alio, vel aliis super æquali, vel æquali-
bus, gratia, seu gratis in dicta Ecclesia sancti Io. literas du-
xerimus concedendas. Nos enim tam illas, quàm presen-
tes effectum sortiri volumus, quacunque constitutione
Apostolica contraria non obstante. Nulli ergo &c.

Seu si hodie pro alio, vel aliis super æquali, vel æquali-
bus, gratia, seu gratis in dicta Ecclesia sancti Io. necnon de
simili beneficio ad Collationem pro presen. seu quanuis
aliam dispositionem Episcopi, Præpositi, Decani, Capi-
tuli, Canonicorum, & personarum predictarum, commu-
niter,

niter,

niter, vel diuifim pertinen. literas nostras &c.

Seu, si hodie pro alio, vel aliis, super æquali, vel æqualibus, gratia, seu gratiis in dict. Aquileg en & beatę Marię Ecclesiis, necnon prioratibus, seu plebanis huiusmodi literas duxerimus concedendas &c.

Cōstitutionibus Apostolicis, necnon indultis, prouisionibus, & literis derogatoriis, Nicolao, & Bertoldo prefatis super dictis Canonatu, & pręben. ac specifica, seu quauis forma, vel expressione verborum concessis, & aliis contrariis non obstan. quibuscunque.

De non obstantibus beneficalibus.

Seu quòd beneficium Ecclesiasticum cum cura vel sine cura ad collationem, vel pręsentationem dilectorum filiorum Prępositi, Decani, & capituli Ecclesię sancti Petri Maguntin. communiter pertinen. autoritate literarum nostrarum in ea forma, secundum quam pro pauperibus clericis beneficiandis dudum scripsimus, te asseris expectare, quasquidem literas, & processus habitos per easdem, & quęcunque inde secuta ex nunc cassamus, & irritamus, nulliusque esse volumus roboris, vel momenti. Nulli ergo &c.

Et prędicto modo dicitur, quando impetrat aliam gratiam expectatiuam. Si verò impetraret beneficium vacans, tunc ponitur clausula, quòd literę sint cassę, postquàm fuerit affectus beneficium &c.

Vel sic, aut quòd idem N. beneficiũ Ecclesiasticum cū cura, vel sine cura ad collationem, vel pręsentationem dilectorum filiorum Abbatis, & conuentus Monasterii sancti N. Diocesis ordinis sancti Benedicti.

Et nota, quòd licet impetrans non fecerit mentionē de beneficio, quod sibi ignoranti per ordinarium collatum erat, propterea impetratio non est surrepticia, vt in c. gratia de rescript in vj.

Seu, quòd nos dudum tibi de vno, vel duobus, aut tribus beneficio, seu beneficiis, Ecclesiastico, seu Ecclesiasticis, etiam si ipsum vnum, vel ipsorum duorum, seu trium aliquod

aliquod curatum, aut dignitas, vel personatus, seu officiū cum cura, vel sine cura in Cathedrali, vel Collegiata, & dignitas ipsa in Collegiata Ecclesia huiusmodi principalis foret, & ad eandem quis per electionem assumeretur. Ad venerabilium fratrum nostrorum &c. Collationem, provisionem, praesentationem, seu quavis aliam dispositionē communiter, vel diuissim spectā seu spectan. vacan. vel vacaturum per alias nostras literas gratiosè mandauimus prouideri. Volumus autem, q̄ quāprimum vigore praesentium dictam Ecclesiam sis pacificè affecutus, praedictae literae, quas tibi de huiusmodi beneficio, seu beneficiis prouideri mandamus vt praefertur, & processus habiti per easdē & quaecunque inde secuta quo ad dignitatem, vel personatum, seu curatum beneficium, aut officiū duntaxat sint cassa, & irrita, nulliusque roboris, vel momenti.

Seu, q̄ nos nuper tibi p̄ alias literas de Canonatu sub expectatione Praebendae Ecclesiae Patauien. prouidimus, & de beneficio &c. gratiosè mandamus prouideri, & tecum, vt huiusmodi beneficium cum cura, vel sine cura, si earundem literarum vigore conferretur recipere, & vnā cum dicta parochiali Ecclesia quoad viueres retinere valeres, duximus dispensandum. Nos enim tecum &c. vt habetur infra in dispensatione ad incompatibilia.

Vel sic, Aut q̄ nos eidem lo. vt asserit, de Canonatu sub expectatione praebendae Ecclesiae S. Ioan. in Haug. extra muros Herbipolen gratiosè concessimus prouideri &c.

Vel sic, de Canonatus sub expectatione praebendae & supplementi Ecclesiae S. Ioan. in Haug extra muros Herbipolen. ac beneficio Ecclesiastico cū cura, vel sine cura, ad collationem, provisionem, praesentationem, seu quavis aliam dispositionem venerabilis fratris nostri Episcopi P.

Ad idem etiam si dignitas, personatus, vel officiū pertinen. vacan. vel vacaturo gratiosè concessimus prouideri.

Ad idem etiam si dignitas, personatus, vel officiū, etiā electi fuerit &c.

Aut, q̄ nos dudum sibi de expectatione maioris praebendae Ecclesiae S. Ioannis, in qua maiores, & minores praebendae existunt, per alias nostras literas gratiosè mandauimus

N mus

mus prouideri & cæt.

Seu, quòd nos dudum eidem P. de vno in N. & alio in N Eccles Canonatibus sub expectatione præbendarum, ac beneficio Ecclesiastico &c.

Seu, q, vt asseris, dudum de Canonatu sub expectatione præben ac oblegiorum Ecclesiæ maiorū Bambergen. quorum quidem oblegiorum fructus, redditus, & prouentus quinquaginta marchas argen. se. co est va an. non ex. ce ac dignitatis, personatus, vel officii in eadem Maiori, vel sancti Stephani Bambergen. aut sancti Iacobi extra muros Bambe. gensis Ecclesiis gratiose concessimus prouideri, cum Clausula impartita volumus propter litem quam habet & cæt.

Vel sic, aut q, idem N. beneficium Ecclesiasticum cum cura, vel sine cura, ad collationem, vel prouisionē dilectorum filiorū Abbatis, & Conuentus Monasterii sancti Vincentii ordinis sancti Benedicti Simen. Diocel. communiter, vel diuisim autoritate, & literarum nostrarū in ea forma, secundum quam pro pauperibus clericis beneficiandis dudum scripsimus, ibi cōcessarum se asserit expectare. Quasquidem literas, & processus habitos per easdem, & q, cunque inde secuta, ex nunc cassamus, & irritamus, ac nullius esse roboris, vel momenti &c Nos insuper &c.

Seu, q, dudum, vt asserit, de beneficio cum cura, vel sine cura ad collationē, prouisionem, præsentationem, seu quanuis aliam dispositionem venerabilis fratris nostri Archiepiscopi Maguntin ac dilectorum filii Prepositi, Decani, & Capituli, singulorumq; Canonorum, & personarū Ecclesiæ Maguntin. communiter, vel diuisim pertinen. vacant. vel vacaturam gratiose concessimus prouideri, vel per alias nostras gratiose mandamus prouideri.

Quodq; dudum eidem M. aut aliud beneficiū Ecclesiasticum curatum, aut aliàs cum dicta Ecclesia in N incompatibilia etiamsi dignitas, vel personatus, seu officium cū cura, vel sine cura in Cathedrali, vel collegiata Ecclesia, ac dignitas ipsa in cathedrali maior post pontificalem, aut in collegiata huiusmodi principalis foret ad dignitatem huiusmodi, quis per electionem assumeretur recipere, & vnā cum

cum dicta Ecclesia in N. Diocesi quo ad ueniret retinere liberè, & licitè valeret, fuit autoritate prædicta dispensatum. Nos enim &c.

Vel sic, obtinere, & nos dudum sibi de beneficio Ecclesiastico & vacan. vel vacaturo, etiãsi Canonatus & Præben. eiusdem Ecclesiæ foret per alias nostras literas gratiosè mandamus prouideri.

Vel sic, aut q̃ nos dudum tibi, vt asseris de vno ex prioratibus, seu plebanatibus secularium, & collegiatarum Ecclesiarum ciuitatis, vel Diocesi Floren. vacan. vel vacaturum per alias nostras lras gratiosè mandauimus prouideri.

Seu q̃ nos nuper eidem Io. vt asserit, de vna in S. Andree, & de alia in S. Iuliani Vlixbon. Ecclesiis perpetuis portionibus &c vacan. vel vacaturum gratiosè concessimus prouideri.

Et nos hodie tibi Canonatum sub expectatione præbendæ, ac officii Ecclesiæ beatę Marię Traiectę. p. alias nostras literas gratiosè duximus prouidendum, quas quidem literas, & processus habitos per easdem, & quęcunq; inde secuta, in suo volumus robore permanere, quacumque cōstitutione seu ordinatione Apostolica contraria, nō obst.

Aut, q̃ dictus Nicolaus, vt asseritur parochialem Ecclesiam de N. Diocesis, cuius fructus, redditus, & prouentus illam pro tempore obtinenti, & in ea non residenti vltra xl lib. Turon. similium non valere annuatim noscitur, obtinere volumus &c.

Aut q̃, vt asseris, dudum in Canonicum Asten. Ecclesiæ autoritate ordinaria fuisti receptus. Aut q̃ idem Nicolaus, vt asseritur, parochialem Ecclesiam prædictam & perpetuam Vicariam sine cura ad sanctę Lucię in dicta Ecclesia, ac perpetuum beneficium sine cura primissaria nuncupatum, ad beatę Marię virginis in parochiali de N. dictę Diocesi Ecclesiis altaria sita, & quorum omnium fructus &c. sex marc. arg. se. con. æsti. va. an. non exced. noscitur, obtinere volumus &c.

Et dudum Canonatum, & Præben. Ecclesię S. Bartholomæi Andegauen. vigore quarundā literarū Apostolicarum, prout ex ipsarum forma poteris, infra tempus debitū

N 2 acceptasti,

acceptasti, & tibi de eisdem obtinuisti prouideri, cum clausula volumus &c.

Et tibi de Thesauraria Ecclesiæ sancti N. Magūtin quæ simplex officium existit certo modo vacan. Apostolica fuit autoritate prouisum &c.

Vel sic, aut q̄ dudum eidem Alphonso, vt asserit, de parochiali Ecclesia S. Eulaliæ de N. prædictæ Diocesis, cuius fructus &c. nō exced tunc certo modo vacan. & cuius possessionē nondū habet, Apostolica fuit autoritate prouisum, cum clausula volumus &c. Ad idē cōcessimus prouideri.

Aur q̄ nos dudū eidem Alphonso, vt asserit, de Archidiaconatu plebis sancti Blasij N. Diocesis, cuius ecc. at de parochiali Ecclesia sancti N. Diocesis, quæ tūc certo modo vacare sperabantur, quorū omniū fructus &c. non exced. gratiosē concessimus prouideri, cū clausula volumus &c.

Seu, quōd nos dudum eidem Io. vt asseritur, de præpositura Ecclesiæ Melden quæ dignitas curata, & principalis in eadem Ecclesia existit, & ad quam quis consuevit per electionem assumi, cuiusq; fructus &c. non excedunt certo modo vacan. cuius possessionem non habet, per literas nostras gratiosē mandauimus prouideri &c.

Aur quōd, vt etiā asseris, in singulis beatæ Marię de N. & in sancti N. N. Diocesis, & in sanctæ N. & in sancti P. necnon in sanctæ A. de N. parochialibus Ecclesijs N. Diocesis singula perpetua beneficia, quorū omnium fructus &c. obtinere, nosque dudum tibi de vno &c.

Contradictores &c. non obstan q̄ idem C. vt asserit, causam supradictā super prædicta præpositura, cōtra quēdā suū aduersariū mouere intendebat, coram certo auditore causarum dicti palatii per nos committi, cuius statū etiam habere volumus p̄o expresso, etiam p̄e me. &c.

Vel sic, aut quōd super altari sine cura S. Gulielmi virginis sito in Ecclesia sanctorum P. & M. Argen. contra quendam suū aduersarium causam mouere intendis, & in Palatio Apostolico committi citationem ad partes decerni obtinuisti, ac dudum &c.

Aur, idem M. vt asserit, super Parochiali Ecclesia sancti N. dictæ Diocesis, cuius fructus &c. in palatio Apostolico

lico noscitur litigare, cum clausula volumus &c.

Vel sic, super Parochiali Ecclesia de Malamotte dictæ Diœces. in Ro. cur nosceris litigare, aut si hodie p. alio &c.

Aut quòd, vt asseris, Canonicatū, & præben ac thesaurariam Ecclesiæ sancti Godegrandi N. Diœcesis, de quibus tunc certo modo vacan. prouideri mandan. & per quorum Canonicat & præben. & thesaurariæ, quæ simplex officium est assecutionem dictos Canonicatum, & præben. S. N. dimittere tenearis, si illos interim non dimiseris in Palatio Apostolico, vt asseris, litigare. Volumus aut q. quāprimum Canonicatum, & Præbendam sancti N. Ecclesiarum, cum verò dignitates, personatus, vel curati officij huiusmodi possessionem vigore præsentium fueris pacificè assecutus, Parochialem Ecclesiam prædictam, quos, vt præfertur, obtines, & quos ex tunc vacare decernimus omnino, prout ad dimittendum dictos Canonicatum, & Præbendam sancti M. te sponte obtulisti, dimittere tenearis &c.

Aut quòd idem M. vt asserit, super Parochiali Ecclesia in M. dictæ Diœcesis in palatio Apostolico litigando pro se, & contra quendam aduersarium diffinitiuam sententiam reportauit, & super reportat &c. & litigat. Seu, q. idem Io. asserit Canonicatum, & Præbendam floren. & sanctæ Mariæ Argen. necnon sanctæ Mariæ de partura N. Diœcesis Ecclesiarum plebanatus, qui curat & dignitates principales in eisdem Ecclesijs existunt, & ad quos consueuerunt, qui per electionem assumi, & quorum omnium fructus &c. non excedunt insimul ex dispensatione per se re Bonif. Papam viij. prædecessorem nostrum sibi concessa, noscitur obtinere, quod ipse &c.

Vel sic, seu quòd, vt asseritur, Canonicatum & Præbendam ac scholasticam in R. quæ dignitas est ad quandam perpetuam vicariam sine cura in Dolen. Ecclesijs, quorum fructus &c.

Seu quòd idem B. vt asseritur, quoddam S. Candichon nuncupatum consuetum clericis secularibus in perpetuū beneficium Ecclesiasticum assignari, Redon. Diœcesis cuius fructus &c. noscitur obtinere &c.

Seu, q. idem M. quosdam perpetuos redditus, & cōsue-

tos, in titulum beneficii Ecclesiastici assignari, quorum fructus &c. non excedunt. noscitur obtinere &c.

Seu q̄ idē M quādam perpetuas decimas in parochia de N. dictę Diocesis in perpetuum beneficium Ecclesiasticum clericis secularibus assignari solitas, quę illas obtinenti, & in eadem Parochia non residenti vltra quinque libras similes tiron. non valent annuatim, noscitur obtinere.

Nota, q̄ talis non intitulatur de huiusmodi redditibus, siue decimis, sed tātummodo dicitur clericus A. Diocesis. Aut, q̄ idem N vt asserit, vt alteram portionem Parochialis Ecclesię per duos solitę gubernari rectores N. Diocesis. noscitur obtinere &c.

Seu, q̄, vt asseritur, dudum in rectorem hospitalis pauperum domus Dei nuncupatę de N Diocesis tunc certo modo vacan per fratres dicti hospitalis electus existit, ac Canonicatum, & Præben Ecclesię Finist. quos tunc obtinebas, & quorum fructus &c. non excedunt de facto expoliatus existis &c. & super Prioratu S. P. de R. ordinis S. Augustini dictę Diocesis. autoritate Apostolica tibi commendato, quem possides nosceris litigare.

Seu, q̄ asseris Canonicatum, & maiorem Præbend. Ecclesię N in qua maiores, & minores præben fore noscuntur, ac Parochialē Ecclesiam in G necnon quoddam perpetuū beneficium in nono choro in Hagnenon obtines, & super quadam perpetua vicaria in Sting. in Palatio Apostolico litigas, & dudum tibi de Canonicatu, & Præbenda in Burgis dictę Diocesis. & quadam alia perpetua vicaria in M Ecclesiis, quę quidem beneficium, & vicarię sine cura sunt, tunc certo modo vacan. Apostolica extitit autoritate prouisum. Aut si hodie &c.

De clausula volumus.

Volumus autem q̄ quāmprius vigore presentiu Canoniatum, & Præben ac beneficium huiusmodi fueris pacificē assecutus, huiusmodi presentes litę, & huiusmodi processus habiti per easdem, & quęcunque inde secuta, quo ad reliquum assequendi bnt cassa, & irrita, nulliusque roboris, vel momenti &c.

Volumus

Volumus autem, q̄ quāmp̄imum vigore præsentiū dignitatem, personatum, aut officium curatū fueris pacificē affecutus, eandem Parochialē ecclesiā quam, vt p̄fertur, obtines, quam ex nunc vacare decernimus, omnino dimittere tenearis, quodq; post triēnium à data præsentiū cōputan. prēbendam, vel aliquam dignitatem, personatū, seu officium, aut beneficium, aliquam seu aliquod, vigore earundem non acceptes, & de illa, vel de illo facias tibi prouideri administrare Canonicus eiusdem ecclesię S. Stephani, si interim tibi de aliqua prēbenda inibi non prouideatur, esse desistas &c. decernentes irritum, & inane, si secus actum fuerit in præmissis. Nulli ergo &c.

Volumus autem, q̄ idem A quāmp̄imum vigore præsentiū beneficium curatum huiusmodi fuerit pacificē affecutus, dictā Parochialem ecclesiā, quā ex nunc vacare decernimus &c. omnino, prout ad id te sponte obtulisti, dimittere tenearis. Nulli ergo &c.

De iudicibus, & eorum ordine.

IN ordinatione Iudicum, Præpositus, vel Decanus alicuius ecclesię, tanquam maiores, Priori, Præposito, vel Decano alicuius Monasterii tanq̄ minoribus postponunt.

Priori prædicatorum, & Guardianus Minorū, possunt esse vnā cum aliis Iudicibus, sed soli non, & debet semper poni post alios Iudices &c. Canonicos, & tunc datur clausula, non obstan. indulgentiis.

Nota, q̄ ordo præponitur Diœcesis, & ordo S. Benedicti Hanueten. Diœcesis, sed præponitur ciuitati & Monasterii sancti Dominici Naunen. ordinis sancti Benedicti.

Item, titulus Præmonstraten præcedit ordinem sis Præmonstraten ordinis, & similiter beatę Marię de Pitiers ordinis S. Benedicti.

Item, dicitur Prioratus sancti Petri de monte Felico Camaldulen. Diœcesis ordinis Panorum. Diœcesis, & non dicitur Prioratus Monasterii sancti N. quia non vocatur Monasterium, sed Prioratus.

Itē nota, quod Iudices qui ponuntur literis Apostolicis debent

debent poni & ordinari secundum maioritatem, in quibus existunt praelationum, dignitatum, & officiorum in quibus existunt prout prosequitur.

Electo enim non scribitur Episcopo, nisi fuerit consecratus, & Episcopus consecratus est praeposendus in literis Apostolicis Electo.

Item, Praepositus postponitur Decano, & Decanus Archidiacono, & Archipresbitero, Prior, Plebano, Archidiaconus Archipresbitero.

Item locus semper debet iungi cum Diocesi, nisi sit aliquid impediens.

Item, in domibus, vel locis Hospitalium vel militiarum, semper cognomen huius loci, seu domus particularis postponi debet generali titulo, seu cognomini huiusmodi hospitalis, seu militiae, unde male diceretur Alsua vel militiae &c sed potius dici debet domus hospitalis sancti Ioan Iero solimitani in Alsua, vel domus militiae de Calletia de uatello, vel in Olserdi. Itaque locus, vel Osua, vel macello, & similia postponuntur, ut supra.

Item, quando scribitur Sacristae, semper ponitur secularis Ecclesiae Si vero fuerit Sacrista maioris Ecclesiae, dicitur Ecclesiae tantum.

Item, Sacristae, Custodi, & Camerario Monasterii scribi non potest, ut no gl. in Cle. & si principalis. de rescrip. quia habent officia, & non dignitates, ut dicit Spec. in tit. de iudic. deleg. § fin.

Item, Decano rurali scribi non potest, ut dicit gloss. in d. Cle. & si principalis.

Item, quando scribitur Plebano pro Iudice, tunc non dicitur Ecclesiae, sed solum plebis, ut est ille qui tenet sub se Canonicos, vel alios Subplebanos. sed Plebanus Parochialis Ecclesiae simpliciter, non est ille, & hic non poterit esse iudex.

Item, quod non pluribus quam uni, vel duobus, aut tribus Iudicibus scribi consuevit.

Item, si scribatur pluribus Canonicis, tunc dicitur Canonicis Ecclesiae Florentinae.

Item, quando scribitur Officiali, non dicitur Ecclesiae, & non scribitur nisi officiali maiorum prelatorum.

Item,

Item, quando scribitur Abbati, si sit Monasterium, scribitur Abbati Monasterii, si verò scribitur Abbati secularis Ecclesiæ; scribitur Dilecto filio Abbati secularis & collegiatae Ecclesiæ Nota, idem fit si Sacristæ, quando ponitur secularis Ecclesiæ, nisi in Ecclesia cathedrali, quia tunc non dicitur secularis, sed solum Sacristæ Ecclesiæ Melden Et quoniam scribitur duobus Sacristis, sed Cathedralis, & Collegiatae Ecclesiæ, dicitur sic, Dilectis filiis maioris, & secularis S. Stephani Meten Ecclesiarum Sacristis, Salutem &c.

Item, quando scribitur Priori, non debet dici Ecclesia, nisi fuerit Prior Ecclesiæ Cathedralis Sed quando scribitur Priori Monasterii, vel Preposito Monasterii, vel Decano semper debet dici per Priorem, vel Decanum, aut Prepositum soliti gubernari.

Item, non ponitur ordo in salutatione.

Item nota, quod in partibus ultramontanis committitur officiali, in Italia vicario.

Item, quando scribitur Preposito, Decano, Cātori &c. semper debet dici Ecclesiæ, sed quando scribitur Archidiacono, vel Canonico maioris Ecclesiæ, non est necesse quod ponatur Ecclesiæ.

Item, Capellano, vel Rectori alicuius Ecclesiæ, non scribitur ut Iudici.

Item nota, quod quando scribitur vni Canonico cathedralis, & Decano, vel alii Prælato Collegiatae Ecclesiarum, tunc Canonicus est postponendus Si verò scribat duobus Canonici cathedralis, & vni Prælato Collegiatae Ecclesiarum, tunc Canonici sunt preferendi, non seruatur hodie, quia Prælatus preponitur, & sæpius duo officiales, & vicarii dantur.

Item nota, quod in Iudicibus nunquam dantur duo Iudices, hodie istud non seruatur.

Item nota, quod non datur pro Iudice perpetuus Commendatarius sub nomine commendæ, etiam si peteretur in supplicatione, sed posset dari sub alio titulo, & sub nomine clericali, & si committeretur sub nomine clericali, attende derogationem, c. statutum. de rescrip. in vi. videlicet, quod non sis de personis quibus causa committitur.

Item nota, secundum ordinationem Bonifacii Papæ viij. causa

causæ audiendæ autoritate literarum sedis Apostolicæ, nõ committuntur, nisi personis dignitate præfulgentibus, vel personatum habentibus, siue Ecclesiarum Cathedralium Canoniceis, qui si fuerint regulares, debet fieri mentio de ipsorum ordine, vel officiis principalibus superiorum Prælatorum, id est, ipsorum, aut præteritorum, prædictorum, ac Guardiano minorum cum clausula, non obstantibus indulgentiis, quia si Guardiani, vel filii Prior ordini tuo à sede Apostolica dicitur esse concessa, quòd ipsius ordinis fratres non teneantur se intromittere de quibuscunque negotiis, quæ ipsis per eiusdem sedis literas committuntur. & poni debet hæc clausula, immediatè post testes. Et si esset litera quare testes, immediatè poni debet post conclusionem clausulæ, non obstantibus indulgentiis &c. & si non omnes &c Dat &c.

Si ille cui scribitur non est Prior, vel Guardianus, sed for-
tè Inquisitor hæreticæ prauitatis, tunc dicitur hoc modo,
non obstan indulgentia, quæ ordini fratrum prædicatorum,
siue minorum, cuius tu filius Inquisitor professor existis, à
sede Apostolica &c. & debent poni dicti Guardianus &
Prior vltimò, post alios Iudices etiam Canonicos Et nota,
quòd post clausulam, non obstan indulgen. sequitur clau-
sula, Et si non omnes &c.

Item nota, quòd principalis officialis Episcopi, & Prior
conuentualis, licet obedientiaris, dari possunt Iudices: of-
ficialis verò forensis & prior claustralis non: vt in Clem.
Et si principalis. de rescript Et similiter potest dari Iudex of-
ficialis datus per capitulum se. va. vt dicit glo. in d. Clem.

Item, an conseruator possit dari Iudex dubium est, &
eget declaratione, vt dicit glo. ibi.

Item nota, quòd omnis prioratus est dignitas si est con-
uentualis, & aliter non; vt dicit glo. in d. Clem. & si princi-
palis. Et ista est ratio, quòd prior Conuentualis potest da-
ri Iudex, quia est in dignitate.

Item nota, quòd qñ literæ impetrantur ad tres Iudices,
debet poni post clausulam testes, clausula illa. Et si non
omnes his exequendis potueritis interesse, duo vestrum ea
nihilominus exequantur. Sed si sunt duo Episcopi, & vnus
Abbas

Abbas, vel Decanus, vel persona alia, non mutatur regula illa, sed ponitur per ordinem vt supra, videlicet, Duo vestrum & c.

Item, quando Iudices dantur ex vtriusque partis consensu, vel voluntate partis, tunc debet dici, per Apostolica scripta mandamus &c. quando verò etiam ponitur locus, tunc dicitur sic, mandamus quatenus apud locum de N. vtriusque &c.

Item nota, quòd in matrimonialibus scribitur semper Episcopo, qui si fuerit suspectus, scribitur alteri Episcopo, & dicitur sic: Ideoque F. T. cum dicta E. venerabilem fratrem N. Archiepiscopum N. cui esset in hac parte scribendum, habeat ea ratione suspectum, quòd dictus Ioā. And. suus familiaris existit, per Apostolica scripta mandamus quatenus &c.

Item nota, quòd in causis quæ debent committi Episcopo, sicut in matrimonialibus &c. quando Episcopatus esset alicui commendatus, & esset commendatarius in Episcopatu, vel ciuitate sua, tunc dicitur in commissione, ac si esset Episcopus, videlicet, Venerabili fratri nostro Episcopo Sagien. &c. quando verò esset absens ab Episcopatu, tunc committitur proximiori Episcopo sic dicendo, cum dilectus filius noster Ludouicus ad sanctum Laur. in Damaso presbiter Cardinalis, qui tunc ecclesiæ Apostolicæ præfesse dinoscitur, & cui tanquam Episcopo Canen. esset scribendum dum in hoc casu ad præsens in Roman. Cur. resideat.

Venerabili Patriarchæ Constantinopolita similiter Archiepiscopo Beneuen. similiter Episcopo Deranten.

Dilecto filio Ioanni electo Veracen.

Similiter magistro Ioāni de Colacello, notario nostro.

Similiter magistro Ioanni N. Capellano nostro & causarum palatii Apostolici auditori, Salutem &c.

Similiter Abbati Monasterii Cassinens.

Similiter Abbati Monasterii de sancto Vito Veracen. Diocesis.

Similiter priori Monasterii sancti Petri N. Diocesis sic dicitur, quia Prioratus nuncupatur.

Similiter

Qui ordo
sit seruiz
dus in sa
lutatiōe
quando
plur. scri
bitur in
eadem li
tera.

Similiter priori monasterii sancti N. dioc. N. per priorē soliti gubernari, sic dicitur, quia monasterio non est alius maioris dignitatis.

Similiter priori Monasterii S. N. per priorē soliti gubernari N. Diocesis.

Similiter priori Monasterii sanctorū quadraginta martirum extra muros N. per priorem soliti gubernari &c.

Similiter Præposito & Decano Monasterii, videlicet, Præposito Monasterij sancti N. per priorem & ceterum Decano Monasterii sancti N. Floren. per Decanum soliti gubernari &c.

Guardiano domus fratrum ordinis Ierosolimitani sancti Augustini N. Diocesis.

Abbati secularis & collegiatæ ecclesiæ S. P. Alben. Diocesis.

Priori domus fratrum Prædicatorum ordinis Prædicatorum N. Dioc. Abbati ecclesiæ Tholosan.

Priori ecclesiæ S. Andree in Scotia.

Priori secularis & Collegiatæ ecclesiæ sancti P. Floren. Præposito ecclesiæ sancti N. N. Diocesis.

Similiter Decano, Archidiacono, Cancellario, Thesaurario, Cantori &c in dignitate constitutis.

Archidiacono ecclesiæ Herbipolen. & hoc intellige de maiori Archidiacono.

Archidiacono de Marsallo in ecclesia Meten.

Plebano plebis sancti N. Venetiarum ad Palatium, similiter Canonico in communi possunt dicere, & est melius,

Archidiacono vel Canonico Herbipolen.

Francisco Masses Canonico Basilicæ principis Apostolorum de Vrbe.

Ioanni Petri Canonico Venetorum.

Vicario Veronen.

Priori ecclesiæ non dicitur, nisi sit Cathedralis.

Officiali Veronen.

Vicario Venerabilis fratris nostri Episcopi Apolitan. generali.

Sacristæ ecclesiæ Musten.

Sacristæ secularis ecclesiæ Fir N. Diocesis.

Dilectis

Dilectis fil S. Lamberti de N & S. Antonii N. Dioecesis
Monasteriorum Colonien. & Herbipolen plebanis &c.

Dilectis filiis, Priori de Præstolio, & beatæ Marię de N.
ac sancti Io de N plebum &c.

Dilectis filiis, sancti Petri, & sancti Agricoli Auinionen.
Decanis & Sacristę eiusdem sancti Agricolę ecclesiarum,
Salutem.

Dile fil Priori secularis & Collegiatę S. Thomę, & Lu
douico in maioris ac Viterbien. Leodien. & Bononien. ec
clesiarum Canonicis &c.

Dilectis filiis, Sacristę & Præceptori ac F. N Canon. Bar
chionen. Salutem &c.

Dile. fil vt supra duobus Abbatibus & Decano ecclesię
Ciuitaten.

Dilect fil. Abbati de N. & Præposito Bononien. per Prę
positum soliti gubernari Monasterii N. Dioec & Priori ma
ioris ecclesię Viten in qua maiores & minores priores fo
re noscuntur, Salutem &c.

Dilectis fil Zamen. & examen Colonien. Dioeces Deca
nis ac Archidiacono in ferra Hildefemen. Dioecesis eccle
siarum, Salutem &c.

Dilect. fil. Decano S. Petri, ac Cantori maiorum eccle
siarum Leodien.

Dilect filio Ioan. N Canonico ecclesię O. ac officiali M.

Dilectis filiis Decano N. ac de N. & de Otua in eadem
ecclesia &c.

Dile fil montis sanctę Marię, & sanctorū Marię & Geor
gij Frankforden. Maguntinen. Dioece Decanis & Cantori
eiusdem montis sanctę Marię ecclesiarum, Salutem &c.

Dilect. fil. montis S. Iacobi, ac secularis & Collegiatę S.
Alfonsi Viten Abbatibus ac Præceptori Viten ecclesia
rum, Salutem &c.

Dilectis filiis, Abbati S Petri de N & sancti N ac sancti
P. de N per Præpositum soliti gubernari N. Dioeces. Mona
steriorum Præpositis, Salutem &c.

Dilectis filiis, S. sepulchri N. & sancti P. de D. Præpositis,
ac scholastico Serlen. Leodien. Magūtin. & Colocen. Dioe
ces ecclesiarum.

Dilect.

Dilectis filiis Io. & Petro de N. Canonicis, ac Decano sancti Mauricij Maguntin. ecclesiarum.

Dilecti fil. sancti P. & sancti Io. Herbipolen. Monasteriorum Abbatibus, ac Decano ecclesie S. Io. in ham extra muros cameracen.

Dilectis filiis Decano maioris, ac eiusdem & sancti P. Cain. ecclesiarum thesaurariis

Dilectis filiis, monasterii in ham. per Præpositum soliti gubernari, Verdensis Diœcesis, & Brexinen. Præpositis, ac Decano S. Sebastiani ecclesiarum.

Dilectis filiis, priori beatæ Mariæ de N. & Præposito maioris ecclesiarum ac officiali N. Salutem &c.

Dilectis filiis, Decano sancti P. & Io. N. Canonicis maioris Viſten ecclesiarum.

Dilectis filiis, Io. & P. ac Ia. Canonicis ecclesiarum.

Dilectis filiis, Præposito S. N. Maguntin. & eiusdem ac sancti A. Ammonen. ecclesiarum Decanis &c.

Dilectis filiis, Thesaurario sancti Io. de N. & G. ac B. maioris Treueren ecclesiarum Canonicis, Salutem &c.

Dilectis filiis, S. Io. Columbien. & S. Agricoli Auinionē. ac S. Iacobi Viterb. ecclesiarum Decanis.

Dilectis filiis, Decano sancti Agricoli & Præposito sancti Agathi Allen. ac Sacristæ maioris Ammonen. ecclesiarum, Salutem.

Dilectis fil. beatæ Marię montis sancti Angeli Colonię. & S. Victoris Decanis, ac Ludouico N. Canonico Coloniē. ecclesiarum.

Dilect. fil. de Casa Dei & de Floriaco ac auxitan. Monasteriorum Abbat.

Dilect. fil. Abbati Monasterii N. & Meten. ac sancti P. Auinionen. ecclesiarum Decanis

Dilect. filiis, Abbati Monasterii sancti N. Colonien. & Gustan ac Bellicen. ecclesiarum Præpositis.

Dilectis filiis, S. Agricoli Auinionen. & beatę Marię N. Decanis, ac scholastico eiusdem S. Marię Camerien. ecclesiarum

Dilect. fil. Archidiacono Cusan. & B. ac Io. Canonicis Buten. ecclesiarum.

Dilect.

Dilect. filiis Abbati S. Benedicti de Bario, & Præposito de Gallo, Monasteriorum Vticen. ac officiali Vticen. Salutem &c.

Dilect. fil. sancti Io. prope nouum & S. Saluatoris Hone-
nen. Norman. Diocesis, Monasteriorum Abbatibus, ac
officiali not.

Vener. fratri Episcopo Culmen. & dilect. fil. Præposito
ecclesiæ Culmen. ac offi N.

Dilect. fil. Præposito sancti Anneti, & Decano beatæ
Mariæ ad gradus, ac Io. N. Canonico maioris Cammen. ec-
clesiæ, Salutem &c.

Dilect. fil. Monasteriis in finibus terræ Leonen. ac Pu-
rin ecclesiarum Abbatibus.

Dilectis fil. Decano sancti N. Auinionen. & Præposito
viken. & Sacristæ eiusdem sancti N. ecclesiarum.

Dilect. filiis, Abbati Monasterii S. Iusti, & S. Saluatoris,
ac S. Io. N. ecclesiarum Decanis

Dilect. filiis Abbati Monasterii S. Nicolai de N. & Prio-
ri secularis & Collegiati Nicolai, ac Præposito Acten. ec-
clesiarum.

Venerabili fratri Episcopo Eboracen. & dilect. fil. Sala-
mantin. & ambulen ecclesiarum Decanis.

Dilectis filiis, Præposito S. Thomæ argen. & Decano san-
cti Angeli Auinionen. ac Cantori eiusdem sancti Thomæ
N. ecclesiarum.

Dilect. fil. Decano S. Agricoli Auinionen. & Præposito
S. Clementis de Castello, ac Archipresbitero S. Martini de
N. Frinsingen. ecclesiarum.

Dilectis filiis, Præposito Patauien & eiusdem ac S. Agri-
coli Auinion ecclesiarum Decanis.

Dilectis filiis S. Petri argen. Lugdun & sancti A. Diocce.
Monasteriorum Abbatibus, ac officiali Lugdunen. &c.

Venerabilibus fratribus Meten. & Virdun. episcopis, ac
dilec. fil. Archipresbitero collegiatæ bea. Mariæ N. dioc.

Dilect. fil. maioris & secularis. ac Collegiatæ S. Stephani
Castellan. ecclesiarum ac Sacristæ.

Venerab. fratri Io. episcopo Caurien. nostro in vrbē in
spiritualibus vicario.

Vener.

Vener. fratri Iacobo, olim Archiepiscopo Idioten in Patriarcham Constantinopolitan. Electo administratori in spiritualibus, & temporalibus Ecclesiæ Idioten salutē &c.

Venerabi fratri E. Episcopo olim Theoten in Archiepiscopum regin electo.

Vener. fratri P. Episcopo Sabin. administratori in spiritualibus & temporalibus Ecclesiæ Aquilan. per sedē Aposto deputato, Salutem

Dilect fil. Io. N. Curiae causarum cameræ Apostolicæ auditori &c.

Dilect fil Vicegerenti auditoris generalis causarum Curiae cameræ Apostolicæ in ciuitate N. Salutem.

De Intitulatione.

Nota, quòd omnes presbiteri Cardinales intitulantur hoc modo.

Dilect filio F. tit. S. Laurentij in Lucina presbitero Cardinali. excepto vno videlicet xij. Apostolorum, qui intitulantur hoc modo N. Basilicæ xij. Apostolorū presbitero Card. vt in c. cum olim de priuilegiis ac in c. ad Apostolicam sedem de sen. & re iudic lib. vi.

Episcopi autem Cardinales intitulantur hoc modo, F. Episcopo Portuen. & non fit mentio de titulis.

Diaconi Card similiter sine titulis nominantur, hoc modo, N. S. Georgii ad velum aureum Diacono Card.

Nota, quòd nullus debet intitulari de duobus titulis personalibus vel beneficialibus Vnde incōgruè diceretur, Dilecto filio M. de Maguntijs de pelicanis Canonico Aquilan quia debet tolli vnus ex dictis titulis

Nota, quòd creatus Canonicus in gratia expectatiua, si postea alias literas impetraret, debet intitulari Canonicus, licet non sit præbendatus.

Nota, quòd si Papa scienter sub titulo dignitatis aliquē nominet vel honoret per hoc verbum, in dignitate, approbat Cle. Romanus de sent excom.

Quid in salutatio Nota, quòd in salutatione literarum Papæ non ponitur, in Christo puta, Venera in Christo fratri. vel dile. in Christo fi-

sto filio, alioquin falsa est litera. vt crimine fal c. quàm gra ne obser-
ui quod verum est, dummodo non scribatur Abbatisse uandum.
ac Monialibus, quia tunc bene ponitur in Christo vt de re In Chri-
scrip c. cum dilecta. vel regibus, vt charissimo in Christo sto.
fil. de conuersa coniuga. c. charissimis.

Item, in salutatione non ponitur, nostro, puta, ven. fra- Nostro.
tri nostro, vel dilecto filio Capellano nostro vel Subdiaco
no nostro, Salutem &c.

Item, vbi in salutationibus nomen proprium non expri-
mitur, puta, cum scribitur Episcopo, debent poni duo pun Puncta.
cta priusquam ponatur nomen eius cui scribitur, sicut: Epi
scopo: Preposito: Decano: Abbati &c.

Item nota, qd Papa vocat Episcopos & superiores Vene Venera-
rabiles fratres. Abbates verò & inferiores, ac etiam princi biles fra-
pes, ac alios Barones, filios indifferenter, Reges autem Cha tres filij.
rissimos appellat.

Nota benè hoc, qd quando dicitur dilecto filio N. Cano
nico Herbipolen. Decretorum doctori, Salutē &c. postea
in prosecutione literæ ibi, tibi, vt asseris &c. Abbreuiator
&c non debet dici Decretorū doctör, ex quo antè in salu-
tatione positum est affirmatiuè quòd est Doctör, similiter
de quibuscunque aliis titulis.

Item, in intitulationibus quando scribitur Regi & Epi- Rex &
scopo, debet Rex præponi Episcopo, vt in c. j. ne se. vac. ibi, Episco-
Rex quoque cum Regni &c. pus.

Quando scribitur Monacho & Canonico, pponit Mo Monach-
nachus, vt in c. Deus qui de vit. & honest. cle. vbi primò no chus &
minantur Monachi, secūdò Canonici regulares, tertio alii Canoni-
religiosi Ex ordine illius literæ habes, arguere prærogati cus.
uam in nominando & scribendo prædictis, & pro hoc fa-
cit, quia Monachi seu Monachorum, institutio est anti-
quior, quàm institutio Canoniorum irregularium, vel
aliorum religiosorum.

Item aduerte, quia quando deberent nominari aliq no
tati de aliquo vitio, tūc debet primò nominari nō dignior,
sed ille qui magis est infectus in illo vitio, secus in actu vir-
tuofo Ita dicit Nico. in c. auaritiæ de præbend. per illū tex-
tum, quia ibi fuerunt primò nominati Canonici regulares
O quàm

quàm Monachi, licet sint digniores, vt in nota præcedenti, quia Canonici regulares magis peccabant in illa auaritia.

*Excommu-
nicatus.*

Quando non est certum q̄ quis sit excommunicatus, vt quādo petit absolui ab excommunicatione, si quam incurrerit, & non apparet, ex narratis ipsum esse excommunicatum, vel pars dicit talem presbiterum esse excommunicatum, tunc non obſt. præmiſſis debet appellari, dilectus filius, quia in primo caſu non apparet ipsum esse excommunicatum, & tamen ſecundo caſu non creditur aſſertio ni partis.

De gradibus ſemper debet quis intitulari de gradu, vt dilecto filio magiſtro Iaquet de Iaquetis Canonico Iaquetē. Decretorū Doctori, literarum Apoſtolicarum abbreviatori, Salutem.

*Nomē of-
ficii.*

Et aduerte, quia quando quis eſt officialis, ſemper nomen officii debet poni ante Salutem, vt in notula præceden-
Secus in den ita, vt ſemper ſit vltimus titulus &c. Monachus ſi eſt
literis in Licentiatus, vel graduatus, debet de illo intitulari, vt, Dile-
ſtitia. cto filio Monacho N. Dioceſe. Licentiatō in Decre.

Item nota, q̄ in intitulatione Decani & Capituli, non dicitur Eccleſiæ, ſed dilectis filiis Decano & capitulo Mel-
den. vt habetur in c. dilectus filius. C. de præb.

Intitulationes pro ſecularibus.

Venerabili fratri Patriarchæ Ieroſolimitano, & dilectis filiis Priori, & Capitulo Eccleſiæ Dominici Sepulchri Ieroſolimitani ordinis ſancti Auguſtini, Salutem &c.

Dilect fil Ioan An primicerio Ecc. S. Marci. Venetiariū.

Dilect fil. Io. An Archidiacono Magalon in Eccleſia Ventrilien.

Dilect. fil Io. An. Reſtori Archipreſbitero nuncupato parochialis plebis nuncupatæ S. Vincen. N. Dioceſe.

Index in Dilect. fil. Io. An. Decret. doctori, officiis appellationum
Marchi. prouinciæ noſtræ Marchiæ Anthonit. Iudiei &c.

Perſonæ. Dilect. fil. Io. An. perſonæ perſonatus in Hagno vv. in rebus N. Dioceſis.

Dilect.

Dilect. fil. Io. Rectori priori nuncupato curatæ, & secularis Ecclesię Prioratus nuncupatæ D. N. Diocesis

Dilect. fil. Ioan. An. Canonico Basilicę principis Apostol. de vrbe. *Canonico S. Petri*

Dilect. fil. Io. An. perpetuo portionario Ecclesię S. Iacobi Columbrien. *Portionario.*

Dilect. fil. Io. An. Rectori minoris portionis de capella. N. per duos, quorū vnus minorem, alter verò maiorem ipsius Ecclesię portionem obtinet solitis gubernari rectorum Examen Diocesis, dilecto filio Io. An. Rectori Parochialis Ecclesię S. Ia. in Hamen. Diocesis.

Dilect. fil. Ioan. An. perpetuo beneficiato ad altare S. Petri N. Diocesis.

Dilect. fil. Io. An. Capellano capellanię bea. Marię Perusin sic dicitur quando est chorus de per se. *Capellanus capellanię*

Dilecto filio Ioan. An. perpetuo beneficiato in Basilica principis Apostolorum de vrbe.

Dilecto filio magistro D. literarum, sacre poenitentiarie scriptori familiari nostro &c. *Scriptori poenitentiarie.*

Dilect. fil. Ioan. An. Capellano nostro, & causarum Palatii Apostolici auditori. *Auditori.*

Dilect. fil. Ioan. An. acolito nostro volen. itaque tibi, qui etiam Capellanus noster existis. *Acolito.*

Venerabili fratri, N. Episcopo Portuen. Apostolicę sedis Legato. *Legato.*

Venerabili fratri N. Episcopo Melchinon. Apostolicę sedis nuncio. *Nuncio.*

Dilecto filio Ioan. An. tt. sanctorum Marcellini & Petri presbitero Cardinali in prouincia nostra Marchię Ancho li vicari- *Cardinali vicario*

nitan. pro nobis, & Ecclesia Ro. in temporalibus vicario generalis, salutem &c.

Venerab. fratri Io. An. Episcopo Spoloran. nostro in bonis spiritualibus vicario. *Vicario in vrbe.*

Dilect. fil. magistro Io. An. Capellano nostro, causarū curiæ cameræ Apostolicę generali auditori. *Auditori cameræ.*

Dilecto filio N. perpetuo vicario in Ecclesia domus N. ordinis Carmelitarum Burdegalen. *Scholari Abbre-*

Dilect. fil. N. Scholari N. Diocesis. *niatori.*

Gubernatori Dilecto filio magistro N rectori literarum apostolica-
rum abbreviatori. Grā familiaritatis & deuotionis obsequia.
trimoni.

Rectori. Dilect. fil. N. in prouincia nostra Marchie Anconitan.
Marchie pro nobis, & Roma Ecclesia in temporalibus vicario gene-
 rali, rectori prouincię nostri patrimonii B Petri in Tuscia.
 Dilecto filio nobili viro N militari Neapolitan. prouin-
 cię nostrę Marchiæ Anconitan. pro nobis & Rom. Ec-
 clesia Rectori.

Aduoca Dilect. fil. N. legum doctore, & consistorii Apostolici
to consisto aduocato, ac terrę nostrę Corneti pro nobis, & Rom. Ec-
riali. cles in temporalibus Rectori & potestati &c.

Vicario Dilect. fil. N. in ciuitate nostra N eiusdem comitatu, ter-
alicuius ritorio, & districtu pro nobis, & Rom. Ecclesia in tempo-
rbis Ec ralibus vicario generali.
clesiæ.

Pluribus Venerabilibus fratribus Episcopis, & dilectis filiis Abba-
 tibus, Prepositis, Ministris, Guardianis, & aliis Ecclesiarum
 Prælati, & Rectoribus, necnon & vniuerso clero, tam reli-
 gionis cuiuscunque professionis, & ordinis quàm seculari-
 bus in beati Petri patrimonio constitutis, Salutem &c.

Venerabilibus fratribus, Archiepiscopo Craçouien. eius-
 que Suffraganeis, & dilectis filiis electis, Abbatibus Priori-
 bus, ppositis, Decanis, Archidiaconis, Plebanis, Archipres-
 biteris, & aliis Ecclesiarum Prælati, & Rectoribus, Capel-
 lanis quoq; & Collegiis, & Conuent A stertien. Cluniacę.
 Premonstraten sanctorum Benedicti, & Augustini Cartu-
 sien Grandimontem, & aliorū ordinū, cæterisque personis
 Ecclesiasticis, tam regularibus, quàm secularibus exemptis
 & non exemptis, prioribus detuper, & præceptoribus, seu
 magistris, & aliis fratribus domorum hospitalis sancti Ioā-
 nis Ierosolimitan. & domus sanctę Marię Theutonicorū,
 & Caluteran eorumque loca, & locatis per Ciuitates, Dia-
 ces. & Prouincias, Terracinen. constitut. Salutem &c.

De ordine fratrum Minorum.

Dilecto filio Ioan. Iacobo de Alexandria, ordinis fra-
 trum Minorum, prolessori in Theologia magistro,
 Salut. &c.

Mini.

CANCELLARIAE. 213

Ministro Prouinciali ordinis fratrum Minorū Prouinciae Panen Antonio Petri de A. fratri tertii ordinis S. Francisci de pœnitentia nuncupati, Ecclesie S. Francisci domus fratrum Minorum. Io. de N. ordinis fratrum Minorum professori Prouinciae S. Francisci, secundum morem ipsius ordinis Prouinciali Ministro.

De ordine Prædicatorum.

Dilectis filiis N magistro, & diffinitoribus, ac fratribus Ordinis Prædicatorum Rothomagen. in generali capitulo causarum ibidem celebrant. proxima conuenientiam salutem &c.

Dilect. fil. Ioan. N. ordinis Prædicatorum Conuentus N. diocesis.

Priori Prouinciali, & fratribus ordinis fratrum Prædicatorum prouincię Alemanię secundum maiorem ipsius ordinis.

Ioan. de N conuerso ordinis Prædicatorum.

Io. N ordinis fratrum Prædicatorum, & Theologie professori in regno Francię hæreticę prauitatis inquisitori.

De ordine Carmelitarum.

Dilecto filio N Prouinciali ordinis fratrum Carmelitarum, prouincię N. secundum morem dicti ordinis per sedem Apostolicam deputati.

Prior generalis, & fratres ordinis beatę Marię de monte Carmeli Ecclesiarum, domus fratrum Carmelitarum ordinis, Perpetuus Vicarius in Ecclesia domus fratrum ordinis Carmelitarum Benen.

De ordine fratrum Eremitarum S. Augustini.

Dilecto filio Priori generali fratrum ordinis Eremitarum sancti Augustini.

Io. An domus Papien. ordinis fratrum Eremitarum sancti Augustini professori.

O 3 Prior

Prior, & fratres domus fratrum eremitarum S. Augusti-
ni, S. Io N. Herbipolen. diocesis.

Dilecto filio Io An ordinis fratrum eremitarum S. Au-
gustini, ac sacre Theologiæ professori in Insula Cipri, mi-
nori poenitentiario nostro, Salutem &c.

De alio ordine S. Augustini.

Dilecto filio Io. An. Canonico Ecclesiæ Taurinen. or-
dinis S. Augustini. Vel sic, Canonico Ecclesiæ sancti
Io. in num. ordinis Augustini diocesis N. Salutē &c.

Ioan. An. Canonico Monasterii sancti Antonii ordinis
sancti Augustini Meten. diocesis, Salutem &c.

Dilectis filiis, capitulo Ecclesiæ Melden ordinis Sancti
Augustini.

Dilectis filiis, magistro, & fratribus domus hospitalis S.
Francisci cruciferorum Constella in pedepontis Thianen.
ordinis Sancti Augustini, Preceptori domus S. Antonii Me-
diolanen ordinis sancti Augustini.

Fratri domus sancti Pauli primi eremite in mat. ordinis
sancti Augustini N diocesis.

Fratri eremitarum sancti Pauli primi eremite, ordinis
S. Augustini, domus fratrum sancti Pauli primi eremite,
sanctę Marię virginis, ordinis sancti Augustini N. diocesis,
Salutem &c.

Priori, & fratribus domus Sepulchri dominici Ierosoli-
mitani sanctę Annę Barchinonen. ordinis sancti Augusti-
ni. Vel sic, Priori prioratus Ecclesię Sepulchri dominici or-
dinis sancti Augustini, Romanę Ecclesię immediatę subie-
cti, quia sunt exempti.

Nota bene, quod superior ipsius ordinis dicitur Prior, &
Papa est Abbas ipsorum.

Priori, & fratribus domus seruorum sanctę Marię Se-
nen ordinis sancti Augustini.

*S. Hiero-
nimi.*

Priori, & eremite sancti Hieronimi nuncupati Priora-
tus. Hunc ordinem approbavit Gregorius viij. anno iij.

Priori prioratus de N ordinis S. Augustini N diocesis.

Preposito prioratus S. Marię ordinis S. August. N. dioc.

Præ-

Preceptori, & fratribus hospitalis nostri S. Spiritus in Saxia de vrbe ordinis S. Augustini.

Antonio Io fratrum seruorum sanctę Marię, ordinis S. Augustini professori, minori pœnitentiario nostro.

De ordine S. Benedicti.

Dilecto filio Ioanni An Monacho Ecclesię sancti N. ordinis sancti Benedicti N Diocesis, Salutem &c.

Priori Monasterij beatę Marię de pietate, per Prio ^{monachi} rem soliti gubernari ordinis Monachorum S. Hieronimi ^{S. Hiero-}

Venerabili fratri Episcopo Dulen. & dilectis filiis Prio ^{nimi.} ri, & Capitulo, singulisque personis Ecclesię Dulen ordinis sancti Benedicti.

Abbati Monasterij sancti N. Beneuentan. Rom. Ecclesię immediatę subiecti, ordinis S. Benedicti &c.

Abbati Monasterij sancti N ordinis. Benedicti diocesis N Salutem &c.

Monacho monasterijs. Marię Catuanen. ordinis sancti Benedicti.

Abbati, & Conuentui Monasterij loci eremitarum, ordinis s. Benedicti N. diocesis.

Ioanni Iacobo Monacho monasterij s. Stephani Florę. ordinis s. Benedicti.

Abbati Monasterij sancti Ioannis seruorum Dei, ordinis sancti Benedicti territorij Monasterij Cassien. quod nullius diocesis existit. vel sic, Abbati Monasterij sancti Matthę seruorum Dei, ordinis sancti Benedicti territorij Monasterij N quod quidę territorium nullius diocesis existit.

Priori Prioratus sancti Hieronimi ordinis sancti Benedicti N diocesis.

Prioratus Monasterij s. Eusebii de Vrbe per priorem so- ^{S. Euse-} liti gubernari, ordinis s. Benedicti, cuius Monachi secundū ^{bij de vr} instituta regularia beati Petri confessoris viuunt. ^{be.}

Eleemosinario sancti Io ad Roma Ecclesię nullo medio pertinentis, ordinis s. Benedicti N diocesis &c.

De ordine Præmonstraten.

Dilecto filio Ioanni Iacobi Militan. Præmonstraten. ordinis N. diœcesis.

Plurib.

Venerabilibus fratribus, Patriarchæ, Episcopo, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Plebanis, Rectoribus, & aliis Ecclesiarum, Monasteriorum Prælati, ipsorumque vicegeren Capitulisque, & Conuentibus Ecclesiarum, & Monasteriorum ipsorum, cæterisque personis Ecclesiasticis, secularibus, & regularibus, exemptis, & non exemptis, Cister-tien. Cluniacen. Præmonstraten. Camaldulen Cartusien. sanctorum Benedicti, & Augustini, Valisumbrosæ, & aliorum ordinum, & domorum hospitalis S. Ioannis Hierosolimitanen sanctę Mariæ Theutonicorum, & Calaten. humiliatorum, & Cruciferorum, magistris, Prioribus, Preceptoribus, necnon principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Capitaneis, Potestatibus, Vicariis, Castellanis, Comitibus quoque ciuitatum, & vniuersitatum terrarum, & locorum, ac Prioribus, Præpositis ancianis, & aliis vniuersis, & singulis, ad quos præsentis literę peruenerint, &c.

Dilecto filio Abbati monasterii Cluniacen. ordinis N. Diœcesis.

*Clunia-
cen.*

*Transla-
tio.*

Nota quòd omnes religiosi ordinis Cluniacen. censentur Monachi Cluniacen. & sic quoad eos non habet locū Translatio, quòd prouidetur illis de beneficijs.

Dilecto filio Raimūdo Abbati monasterii Cluniacen. Prioratus S. Io. de Cilleio Meten. Diœcesis ordinis sancti N.

De ordine sancti Dei.

DE ordine fratrum eremitarum S. Augustini habetur vt suprā.

Idem habetur suprā de eremitis sancti Pauli.

Dilecto filio Ioanni Antonio Monacho eremi Camaldulen Melden. Diœcesis decretorum doctori.

Prioris & conuentus monasterii N. per priorem soliti gubernari

gubernari Cartusien. ordinis Melden. Diocesis Com-
mendator, & fratres domus beatę Marię Theutonicorum
Ierosolimitan.

In literis iustitie extenduntur.

Testes autem qui fuerint nominati, si se gratia, odio,
vel timore subtraxerint, censura simili appellatione
cessante compellas veritati testimonium perhibere.

Si verò duo.

Quòd si non ambo his exequendis potueritis interef-
se, alter vestrum ea nihilominus exequatur.

Si verò plures.

Quòd si non omnes &c. Duo aut vnus vestrum ea
nihilominus exequatur.

Ideoq̃ue.

Si Cardinali: Circumspectioni tuę. Si Episcopo Frater-
nitati tuę. Si plures: Vestrę. Si sint alij inferiores discre-
tioni vestrę, vel tuę. Si Episcopo cum vno vel duobus
inferioribus, dicitur, discretioni vestrę per Apostolica scri-
pta mandamus, quatenus vocatis, qui fuerint euocandi, &
auditis hincinde propositis, quod iustum fuerit, appellatione
remota, decernatis, facien quod decreueritis per cen-
suram Ecclesiasticam appellatione postposita compescen-
do. Quòd si non omnes & cæt. Si Episcopus, autoritate
nostra.

Rationi congruit, & conuenit honestati, vte a, quę de *Rationi*
Romani Pontificis gratia processerunt, licet eius superue- *cōgruē.*
niente obitu, literę Apostolicę super illis confectę non fue-
rint suum consequantur effectum.

Communis

Communis forma pauperum expectatiuæ pro graduatis &c.

Innocentius &c.

Venerabili fratri &c vel dilectis filiis &c.

In regu- Dilecti filii Ioan. de N pauperis clerici N. Diœcesis apud
laribus p sedem Apostolicam constituti supplicationibus inclinati,
sentatio- discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, qua
nem. tenus de vita, & conuersatione ipsius Io. qui, vt asserit be-
Quando neficiū aliquod Ecclesiasticum non obtinet, & quem
impetrās per certos examinatores super hoc à nobis deputatos, de
ad colla- literatura ipsius examinari fecimus diligenter, quique in il-
tionē Ab la repertus est idoneus ad beneficium Ecclesiasticum ob-
batis, & tinendum, solerter inquiren. si eum vitæ laudabilis, & ho-
cōuētus, nestę conuersationis esse repperitis, & aliquod beneficiū
vel alia- Ecclesiasticum non obtineat, aliudque Canonicum non
rum per- obstat, ei de aliquo beneficio Ecclesiastico cum cura, vel
sonarum sine cura, consueto ab olim clericis secularibus assignari,
regula- dummodo in Cathedrali Ecclesia non existat. Cuius fru-
riū, tunc ctus, redditus, & prouentus, si cum cura xl. si verò sine cu-
semper po ra fuerit xxiiii libr. turon. par. secundum taxationem deci-
nitur cō- mæ, si taxatum fuerit, & si taxatum non fuerit secundum
muniter, quod de illo pro decima huiusmodi persolui communiter
vel diui- consueuit, va. an. non exce. Ad collationem, vel prouisio-
sim perti nem, Venerabilis fratris nostri Episcopi Ostien. pertinen-
nentibus. si quod in ciuitate, vel dicta Diœcesi vacat ad præsens, aut
Si verò cū vacauerit, & idem Io. per se, vel procuratorem suum
ad colla- ad hoc legitimè constitutum, infra vnus mensis spatium
tionē per postquam sibi, vel eidem procuratori de ipsius beneficii
sonarum vacatione duxerit acceptandum, autoritate nostra proui-
non regu- deri curetis. Inducen per vos, vel alium, seu alios eundem
lariū, tūc Io. vel procuratorem suum eius nomine, in corporalem
ponitur cō possessionem dicti beneficii. Et defenden inductum ac fa-
muniter, cien ipsum Io. vel pro eo procuratorem prædictum ad il-
ditaxat. lud, etiam si canonicatus, & præben. fuerit, vt est moris, ad
in alijs ve mitti, sibi que de ipsius beneficii fructibus, redditibus, pro-
rò, vt in uentibus, iuribus, & obuentionibus, vniuersis integrè re-
textu. sponderi. Contradictores autoritate nostra appellatione
 postposita compescendo. Non obstan. si alicui super prouisionibus

uisionibus sibi faciendis de huiusmodi, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in illis partibus speciales, vel generales dictæ sedis, vel legatorum eius sub quacunque verborum forma literas impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quibus omnibus, præterquam autoritate nostra, beneficia huiusmodi expectantibus præfatum Io in huiusmodi beneficii asscutione volumus anteferri sed nullū per hoc eis, quò ad asscutionem beneficiorum aliorum, præiudicium generari Seu si eidem Episcopo, vel quibusuis aliis communiter vel diuissim à dicta sit sede indultum, quòd ad receptionem, vel prouisionem minimè teneantur, & ad id compelli, aut quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint. Quodque de beneficiis Ecclesiasticis ad eorum collationem vel prouisionem coniunctim, vel separatim spectantibus, nulli valeat prouideri per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionē. Et qualibet alia dictæ sedis indulgentia generali, vel speciali cuiuscunque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua cuiusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Nos enim præfato Episcopo, ne de beneficio huiusmodi interim etiam ante insinuationem præsentium, & processum per eas habitorem ei factam, nisi postquam sibi cōstiterit quòd Io. vel procurator prædict. beneficium huiusmodi acceptare noluerint, disponere quoquomodo præsumant, districtius inhibemus, decernē irritum, & inane si secus super his à quoquam quauis autoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quòd si non omnes his exequendis potueritis interesse, duo vestrum ea nihilominus exequantur. Dat. &c.

Ad futuram rei memoriam, illa quotidiana nos pulsant instantia, & Ecclesiarum omnium impellit sollicitudo, ut promotio ciuitatis Ecclesiarum, & præsertim Cathedralium successu utilium, sub quarum felici directione salubriter gubernari valeant, personarum fulciatur præsidio, Apostolicos

Quando
vult In-
dicum est.

Episco-
pus, tunc
ponitur:
Tu fra-
ter Epi-

Scope cum stolicos diffundamus iugiter excogitatus. Hinc est, quòd
eorum al nos cupien. de vno Canonatu, vna preben. & dignitate,
sero ea ni personatu, administratione, vel officio Ecclesiæ N. quos
hilomi— per cessum, vel decessum, aut dimissionem, vel alias quali-
nus exe- tercunque vacare contigerit, per nos, vel sedem Apostoli
quamini. cam personę idoneę, prouideri motu proprio.

Reserua- Et si omnium Ecclesiarum, ac Canonatuum, & præ-
tio cano- bendi aliorumq; beneficiorum Ecclesiasticorum, tam cū
nicatus, cura, quàm sine cura, plenaria dispositio ad Roma. ponti-
o preb. ficem pertinere noscatur. Nonnunquam tamen idem Pō
ac digni. tifex, priusquàm vacent suæ, & sedis Apostolicę disposi-
Ecclesiæ tioni, ac collationi specialiter reseruatum, & de illis cū va-
cathedra cant per dictę sedis prouidentiam salubriter valeant pro-
lis primo uideri. Cupien. igitur &c.

vacatu-
rum.

Nota alia euidentia.

Aliud

proximi. **N**ota quando impetrans petit ad collationem ordina-
Rom. pon rii, tunc scribitur Iudici eiusdem Diocesis. aliàs scribi-
tifex, ad tur ordinario, nisi impetrans per annū stetisset in Cu. tunc
quem o- enim scribitur tribus iudicibus, & poterit Iudex scribere
miu be- processum in curia Nec ponitur illa clausula, q̄ si tu præ-
nesfioru sentes, sed illa, q̄ si non omnes Quando ponitur in com-
Ecclesiæ muni forma ad collationem Episcopi semper dantur tres
sticoru di iudices, & Episcopus in illo casu non potest esse aliquis
spositio p eorum.

sinet, non Si sit dispensatum super defectu natalium, dicitur sic,
nulla ex cū quo aliquas, vt non obstan &c. vel cum quo dudū su-
eis prius per defectu natalium &c. vel qui, vt asserit. Alii ponūt defe-
quam va ctus post verbum, videlicet, post non obstan beneficiales.
cent, suæ Quandocunque in communi forma pauperum Iudi-
o sedis ces dantur pro non graduatis, tunc oportet omnes illos
Apostoli- tres, vel in partibus, vel in curia tantum accipere.

cæ disposi Nota, quòd omne beneficium est incomparabile cum
tioni quā ista forma, de se: sicut, religiosis quodlibet beneficium est
doq; refer incomparabile per se, licet non per accidens, videlicet, per
nat, vt de commendam, vel &c.

illis cum Nota tamen, quòd vigore regularum Cancellarię Apo-
 stolicę,

stolicæ, beneficium minoris valoris quàm xxiii. non facit *vacant*
incomparabile. *per sui*

Quando impetrans aliquod beneficium obtinet, debet *dicta se-*
sequi hæc clausula. Volumus autē, q̄ idem clericus quàm *dis promi*
primum vigore præsentium beneficium aliquod fuerit pa *dentiā sa*
cificè asscutus, præfatam parochialē Ecclesiam, quam, vt *lubris va*
præfertur, detinet, & quam extunc vacare decernimus, om *let promi*
nino dimittere teneatur, quòd si tu præsentis literas &c. *deri. hinc*

Nota, quando scribitur tribus iudicibus, videlicet, si im- *est &c.*
petrans perit ad collationē Episcopi, vel per triēnium fuit
in curia &c. Et impetrans aliquod beneficium obtinet,
tunc post verbum teneatur, ponitur hæc clausula. Nos e-
nim præfato Archiepiscopo, vel Episcopo ne de beneficio
huiusmodi &c. vsque attentari. Et sequitur tunc clausula,
quæ semper ponitur in hoc casu, quòd si non omnes his
exequendis potueritis interesse, duo vestrum ea nihilomi-
nus exequantur. Si autem impetrans nihil habet &c. tunc
post illa verba, mentio specialis dicitur Nos enim præfato
Episcopo, vel Archiepiscopo ne de huiusmodi beneficio
&c. vsque, quòd si non omnes &c.

Communis forma pauperum.

Venerabili fratri Archiepiscopo
Maguntinen.

Dilecti filii N. de N. pauperis clerici N. Diocesis apud *Similimo*
sedem Apostolicam constituti supplicationibus incli *do Patri*
nati, fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, *archæ*
quatenus de vita & conuersatione ipsius clerici, qui, vt al- *& Episco*
ferit, beneficium aliquod Ecclesiasticum non obtinet, & *po. Cleri-*
quem per certos examinatores super hoc deputatos à no- *ci Diaco*
bis, de literatura examinari fecimus diligēter, quiq; in illa *ni*, *vel*
reperitus est idoneus ad beneficium Ecclesiasticu obtinen *Subdiaco*
dū tolerter inquirentes, si eum vitæ laudabilis, & honeste *ni, muta-*
cōuersationis esse repperitis, & aliquod beneficiū Ecclesia *tis mu-*
sticū nō obtineat, aliudq; Canonicū nō obsistat, ei de ali *tandis*,
quo beneficio Ecclesiastico cū cura vel sine cura cōsueto *& nō de*
ab olim clericis secularibus assignari, dūmodo ī cathedrali *bet poni*
Ecclesia

nomē pro Ecclesia non existat. Cuius fructus &cā si cum cura xx. si prius Be vero sine cura fuerit xv marc. arg se. tax. decime, si taxatū neficiū fuerit, vel si taxatum non fuerit secundum quod de illo p vel sic, decima huiusmodi persolui communiter contineuit valore parochia an non exce. Ad collationem vel præsentationem dilecto lem. Ec- rum filiorum, Præpositi, Decani, & Capituli Ecclesiæ bea clesiæ S. tæ Mariæ N. Dioc. e. communiter pertinentis si quid in ci- N. Dioc. uitate Augu. vel dicta Diocesi ubi dictus N. perpetuā mā- cesis, vel sionem se asserit elegisse, vacat ad præsens, aut cū vaca- t. Dioc. uerit, quod idem clericus per se, vel procuratorem suum cuius ad hoc ab eo legitimè constitutum, infra vnus mensis spa fructus tium postquam sibi, vel eidem procuratori de ipsius bene- &c. non ficii vacatione constiterit, duxerit acceptandum, autorita- ex li. vel te nostra prouidere procures. Inducens per te, vel aliū, seu flo. auri alios eundem clericum, vel procuratorem suum eius no- de came ra secundum tax. decime. Vel sic, qui, vt asserit, vigore quarundam lite- rarum Apostolicarum Parochialem Ecclesiam cuius fructus &cā. acce- ptauerit, & in palatio Apostolico litigare intendit, & nullū aliud benefi- ciū Ecclesiasticum obtinet, semper ponitur consuetudo ab olim. Secundum regulas Nicolai potest etiam apponi, per procuratorem.

Non subsequitur, vel procuratorem suum eius nomine ex quo videtur su- perfluum cū aliquis in acceptatione beneficii per se facere potest hoc, & procuratorem, imò non esse creditur, & per amicum. Quando est ad colla- tionem Patriarchæ, Archiepiscopi, vel Episcopi, dicitur ad collationem, vel prouisionem. Quando scribitur ad collationem Abbatis, & conuentus Ab- batissæ, & conuentus Præpositi, & conuentus, & sic de alijs regularibus po- nitur, communiter vel diuisim.

Quando autem ad Decani & Capituli, videlicet, de secularibus dici- tur, communiter pertinent. Et intelligitur, si sint plures personæ. Quando non petitur ad collationem Abbatis & conuentus, Abbatisæ & conuentus, Priorissæ & conuentus, vel Præpositi, & Decani, vel Cantorum &c. Eccle- siæ N. Diocesis. Quando autem litigat, dicitur, Volumus autem quod post- quam idem clericus vigore presentium beneficium aliquod fuerit pacificè assecutus, dictam Ecclesiam, si eam interim euincat & assequatur quam ex tunc vacare decernimus, omnimodo dimittere teneatur, alioquin omni iuri sibi in ea vel ad illam quomodolibet competentī cedere teneatur. Vel sic, competentī prout ad id se sponte obtulit cedere teneatur.

mine

mine in corporalem possessionem huiusmodi beneficii, & defenden inductum amoto, ac facien ipsum clericum, vel pro eo procuratorem prædictum ad illud, etiam si Canonici carus, & præben. fuerit, vt est moris, admitti, sibi que de ipsius beneficii fructibus &c. integrè responderi Contradictores &c. Non obstan si alicui super prouisionibus sibi faciendis de huiusmodi, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in illis partibus speciales, vel generales dictæ sedis, vel legatorum eius sub quacunque verborum forma literas impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel aliàs quomodolibet sit processum. Quibus omnibus, præterquam autoritate nostra huiusmodi beneficia expectantibus, in huiusmodi beneficii asscutione dictum clericum volumus anteferri, sed nullum per hoc eis, quoad asscutionem beneficiorum aliorum præiudicium generari. Seu si eisdem Præposito, Decano, & Capitulo, vel quibusuis aliis communiter, vel diuissim ab eadem sit sede indultum, quòd ad receptionem, vel prouisionem alicuius minimè teneantur, & ad id compelli, aut quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, quodque de beneficiis Ecclesiasticis ad eorum collationem, seu prouisionem coniunctim, vel separatim spectantibus, nulli valeat prouideri per literas Apostolicas non facien plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et qualibet alia dictæ sedis indulgentia generali, vel speciali cuiuscunque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua cuiusque toto tenore habenda, sit in nostris literis mentio specialis. Volumus autem, quòd si tu præsentem literas non potueris, seu nolueris exequi, possint, & debeant super quo tenore præsentium mandatum damus, & etiam potestatem. Et insuper præfatis Præposito, Decano, & Capitulo Ecclesiæ beate Mariæ, ne de beneficio huiusmodi interim, etiam ante insinuationem præsentium, & processum per eas habitorem ipsis factam, nisi postquam eis cõfiterit, quòd idem Clericus per se, vel procuratorem prædictum huiusmodi beneficium acceptare noluerint dispone

re quomodo præsumant districtius inhibemus Decernentes irritum & inane si secus super his à quoquā, quavis auctoritate scienter, vel ignorāter cōtigerit, attentari. Dat &c.

Aut quod nos aliās eidem B qui, vt asserit, de beneficio Ecclesiastico cum cura, vel sine cura vacan tunc, vel vacaturo consueto ab olim &c si sit regularis. Ad collationem, vel prouisionem dilecti filij Præpositi &c. pertinē. in ea forma, secundum quam pro pauperibus clericis beneficiandis dudum scripsimus, per alias nostras literas mandauimus prouideri. Volumus autem quòd quāmprius dictus H. vigore præsentium dictam Ecclesiam N. fuerit affectus, aliæ nostræ literæ, & huiusmodi processus &c. secutę extunc omnino sint cassæ, & irritę, nulliusque roboris vel momenti Et insuper exnunc &c.

Nota alia euidentia.

VIdetur, pro graduatis in hac forma, communiter dantur tres iudices sicut in speciali, & datur vnus in curia, & duo in partibus si petantur, sicut in speciali forma.

In capitulo, communiter, dicitur: sed in regularibus, communiter vel diuissim, in ista forma communiter.

Quando quis, qui in forma pauperum gratiam habuerit, expedire vult literas in secunda forma pauperum sibi fact tunc superius non fiet mentio de expectatiua, sed inferius in loco solito, & dicitur sic, Nos enim alias nostras literas, per quas idem clericus beneficium Ecclesiasticum cū cura, vel sine cura &c expectabat, & processus habitos per easdem, & quæcunque inde secuta cassamus, irritamus, & annullamus, nulliusque roboris, vel momenti.

Quando verò literæ non sunt confectę, dicitur sic. Nos enim assignamus super prouisione dicto clerico faciendam.

Nota, quòd in communi forma pauperū, in literis pro graduatis siue non graduatis, nunquā ponitur clausula, Seu si hodie &c.

Quando mandatur prouideri, vel fit processus alicui de certo beneficio vacan. quod nondum possidet, dicitur si-

cut

cut superius in prædicta forma &c. cui, vt afferit, nuper de parochiali Ecclesia N. Diocesis tunc certo modo vacan. per alias nostras literas duximus prouidendum.

Quando literæ non sunt confectæ, tunc dicitur post verbum vacan. gratiosè concessimus prouideri, super qua quidem concessione gratiæ, Apostolicæ literæ minimè sunt confectæ, & quem per certos examinatores super hoc à nobis deputat. &c.

Inferius verò dicitur sic, Volumus autem, quòd idē Clericus, quàmprimùm vigore præsentium huiusmodi beneficium fuerit pacificè assecutus, præfatam Ecclesiam si eā minimè conferri contingat, & assequatur omnino dimittere. Alioquin omni iuri sibi in ea, vel ad eam fieri continget, non ponuntur in his literis confectis & cæter. prouisum.

Si verò sit expectans in speciali, nō fit mentio superius, sed inferius, & dicitur sic, quodque concessionis gratia per nos dicto Clerico nuper facta, de beneficio. Ecclesiastico cum cura ad collationem pertinen. sint cassa & irrita, nullusq; roboris, vel momenti, nisi expectans de Canonica-
tu sub expectatione præben. quia tunc superius, qui, vt asserit Canonatum sub expectatione præben. non obtinet.

Forma pauperum pro graduatis.

Dilecto filio N de N. presbitero N. Baccalaureo in legibus, Salutem &c. Honestatis & scientiæ meritis place re studen. libenter prosequimur Apostolicę sedis munificentia specialiter, vt dum noua perceptione bonorum prospexerint se fecundos virtute adiectione continua se redde re gaudeant insignitos. Cùm itaq; sicut accepimus, tu per literarum exercitium Iuris ciuilibus studio laudabili insistendo, ad ea, diuina gratia tibi suffragante, profeceris q̃ in eodem gradum Baccalaureatus obtinere meruisti. Nos volentes tibi, qui in Iure Canonico, vt asseris, studes, vt ex ipsius studii commendando labore fructum tibi gaudeas præuenisse, præmissorum meritorum tuorum intuitu, gratiam facere specialem, beneficium Ecclesiasticū cum cura
P consuetum

*Non po-
nitur ab
olim cle-
ricis secu-*

cōsuetum clericis secularibus assignari, dummodo in Ca-
thedrali Ecclesia non existat. Cuius fructus &c. si cum cu-
ra xxv si verò sine cura fuerit xviii mar. se. taxat. deci val,
an non exce.

*laribus
assigna-
ri, nisi in
communi
forma
pauperū*

Ad collationem, prouisionem, presentationem, seu quā-
uis aliam dispositionē, Venerabilis fratris nostri Episcopi
N. pertinen. si q. in Ciuitate, vel Diocēsi N. dummodo in
Cathedrali Ecclesiā non fuerit, vacat ad præsens, vel cū va-
cauerit, q. tu per te, vel procuratorem tuum ad hoc legiti-
mē constitutum, infra vnius mensis spatium postq. tibi vel
eidem procuratori de ipsius beneficii vacatione cōstiterit,
duxeris acceptandum, conferendum tibi post acceptatio-
nem huiusmodi cum omnibus iuribus, & pertinen. suis
donationi Apostolicæ referues districtius inhibentes eidē
Episcopo ne de huiusmodi beneficio interim, etiam ante
acceptationem eandem, nisi post quā ei cōstiterit q. tu,
vel procurator prædictus illud nolueritis acceptare. dispo-
nere quoquomodo præsumant, ac decernere exnunc &c.
attentari. Non obst. si qui super prouisionibus sibi faciēdis
de huiusmodi, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in illis parti-
bus speciales, vel generales dictæ sedis, vel legatorum eius
litteras impetrarint, etiā si per eas &c. processus, quibus om-
nibus, præterquā auctoritate nostra beneficia huiusmodi
expectantibus, te in huiusmodi beneficii affecutione volu-
mus anteferri, sed nullum per hoc eis quoad affecutionē
&c. generari, aut si eidem Episcopo, vel quibusvis aliis cō-
muniter, vel diuissim à dicta sit sede indulgē, q. ad receptio-
nem, vel prouisionem alicuius minimē teneantur, & ad
id compelli, aut q. interdicti, suspendi excommunicari non
possint, quodq. de huiusmodi, vel aliis beneficiis ad eorū
collationem, vel presentationem &c. effectus huiusmodi
gratię impediri &c. vsque speciales. Seu q. super t. de paro-
chialibus Ecclesiis inuicem Canonice vnitis, quarum fru-
ctus &c. xxvj lib. tur. par. sec. co. ex. va. an. vt asserunt, non
excedunt nosceris litigare. Volumus autem, quod quā-
primum vigore præsentium huiusmodi possessionem sue-
ris pacifice affecutus, dictas parochiales Ecclesias, si inte-
rim eas cuincas & assequaris, quas extunc vacare decerni-
mus

mus omnino, prout ad id te sponte obtulisti, dimittere. Alioquin omni iuri tibi in eis, seu ad eas quomodolibet competenti cedere tenearis Nulli ergo &c

Quocirca &c. Mandamus quatenus vos &c. alias beneficium huiusmodi per nos, vt præmittitur, reservatum, si tēpore nostræ huiusmodi reservationis vacabat vel postea vacavit, aut cūm vacaverit, præfato N. post acceptationē eandem cum omnibus iuribus, & pertinentiis supradictis autoritate nostra conferre, & assignare curetis. Inducen-
eum, vel dictum procuratorem suum eius nomine in corporalem possessionem beneficiorum, iuriumque, & pertinentiarum prædict. & defenden inductum &c. admitti. Si
bique de ipsius beneficii &c. fructibus Non obſt omnibus
supradictis Seu si eidem Episcopo vel quibuscumque &c.

Nota alia evidentialia.

Nota, q
quando

Nota, quando impetrans petit ad collationem, tunc scribitur tribus iudicibus eiusdem Diocesis, alias semper scribitur ordinario nisi impetrans steterit p̄ triētra suū in curia, quia tunc etiam scribitur tribus iudicibus in Curia, vel extra. Et potest recipere processum in curia, si placet.

Forma pauperum clericorum expectantium.

Innocentius &c.

Dilecti filii N pauperis clerici N. Dioecesis apud sedē Sed si pe
Apostolicam constituti supplicationibus inclinati tat ad col
&c. Mandamus quatenus de vita, & conuersatione lationem
ipsius N. qui, vt asserit, beneficium aliquod Ecclesiasticū ordinariū
non obtineat, & quem per certos examinatores super hoc per, se
à nobis deputatos, de literatura examinari fecimus diligen tūc scribi
ter, quique in illa repertus est idoneus ad beneficium Ec tur tri
clesiasticum obtinendum toleret, si eū vi & laudabilis, & bus Indi
honestæ conuersationis esse reppereritis, & beneficium ali- cibus in
quod Ecclesiasticum non obtineat, aliudque Canonicū sua Dia
non obstat, ei de aliquod beneficio Ecclesiastico cum eu cessi.

Р 2 га,

Si habet ra, vel sint cura consueto ab olim clericis secularibus assi-
 beneficiū gnari, dummodo in Cathedrali Ecclesia non existat. Cu-
 ponatur ius fructus, redditus, & prouentus, si cum cura xx. si verò
 sic, qui, sine cura fuerit xv. marc argen. secundum tax. decimæ, si
 ut asse- taxatum fuerit, si verò taxatum non fuerit, secundū quod
 rit paro- de ipso pro huiusmodi persolui communiter cōsuevit va.
 chiale Ec an. non excedunt. Ad collationem, vel prouisionem vene-
 clesiæ N. rabilis fratris nostri Episcopi N. pertinent. si quod in Ciui-
 cuius fru- tate, vel Diœcesi N. vacat ad præsens, vel cū vacauerit,
 etus &c. quod idem N. infra vnus mensis spatium, postquā sibi
 non exce- de illius beneficii vacatione constiterit, duxerit acceptan-
 dunt. Et dum, autoritate nostra prouidere curetis Inducen. eundē
 semperpo N. in corporalem possessionem huiusmodi beneficii. Et de
 natura fa- fenden. inductum, ac facien. eum ad illud etiam si Canoni-
 lor, etiā catus, & præben fuerit, vt est moris admitti, sibi que de ip-
 si in sup- sius beneficii fructibus, redditibus prouen. iuribus, & ob-
 plicatiōe uen vniuersis integrè responderi Contradictores &c. Non
 non pone obstan si aliqui super prouisionibus sibi faciendis de huius-
 retur. modi, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in illis partibus spe-
 Vel sic, ciales, vel generales dictæ sedis, vel legatorum eius sub
 qui ad de quacunque verborum forma literas impetrauerint, etiam
 eimam si si per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum,
 non sunt vel aliā quomodolibet sit processum. Quibus omnibus,
 taxat. sic præterquā autoritate nostra huiusmodi beneficia expe-
 ponitur stantibus, in huiusmodi beneficii assecutione volumus an-
 hodie. In teferri, sed nullum per hoc eis quò ad assecutionem bene-
 regulari ficiorum aliorum præiudiciū generari Sed si eidem Epi-
 bus p̄sen

tationem Quando impetratur ad collationem Abbat. & Conuen. vel alia-
 rum personarum regularium, tunc semper ponitur communiter vel diui-
 sim pertinent. si verò aliarum personarum non regularium, tunc ponitur,
 communiter tantum. si vero in alijs, vt in textu.

Quando quis impetrat extra suam Diœcesim, tunc ponitur, vbi dictus
 N. propriam mansionem, vt asserit, elegisse &c. Ista clausula, per vos,
 vel alium, seu alios, ponitur quando scribitur tribus iudicibus. Quando au-
 tem scribitur vni tantum, tunc dicimus, Inducen. per te &c. Nota, quòd
 vbicumque fit præiudiciū ordinario, semper dicitur. autoritate nostra,
 sed vbicumque ipsi nō fit præiudiciū, dicitur per censuram Ecclesiasticā.
 scopo,

scopo, vel quibusvis aliis communiter vel diuissim à dicta *Attende*
 sit sede indultum, q̄ ad receptionem, vel prouisionem ali *si prius*
 cuius minimè teneatur, & ad id compelli, aut q̄ interdicti, *dictū fuit*
 suspendi, vel excommunicari nō possint, quodq; de bene *ad presē*
 ficiis Ecclesiasticis ad eorum collationem, vel prouisionē *tationem*
 coniunctim, vel separatim spectantibus nulli valeat proui *aut proui*
 deri per literas Apost. non facientes plenam, & expressam *sionē. Vi*
 ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionē. *de iij. re*
 Et qualibet alia dictę sedis indulgentia generali, vel specia *gula Vr*
 li cuiuscunque tenoris existat, per quam presentibus non *bani v.*
 expressam, vel totaliter non intertam effectus earum im- *cū sequē*
 pediri valeat quomodolibet vel differri Et de qua cuiusq; *tibus. Vi*
 toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. *de titu-*
 Volumus autem, q̄ idem Clericus quāprimum vigore *los excōā*
 presentium beneficium aliquod fuerit pacificè assecutus, *catorum*
 dictam Ecclesiam, quā, vt præfertur, obtinet, & quā ex *in cōmu-*
 tūc vacare decernimus omnino dimittere teneatur quod- *ni forma*
 que si tu presentes literas &c quando autem litigat &c Vt *in regu-*
 in aliis de gratia consuevit poni Nos enim præfate Episco *lis Gre-*
 po ne de beneficio huiusmodi interim, etiam ante insinua *go. xi.*
 tionem presentium, & processuum, per eas habitorum ei *Quando*
 factam, nisi postquā ei constiterit q̄ idem N. huiusmodi *vnus in-*
 beneficium acceptare noluerit disponere quomodo præsu *dictū est*
 mant districtius inhibemus Decernē. irritum & inane, si *Ep̄s tunc*
 secus super his à quoquam quauis autoritate scienter vel *ponitur,*
 ignoranter contigerit attentari. Quod si nū omnes his exe *Tu fra-*
 quendis potueritis interesse, duo vestrum ea nihilominu *ter Ep̄e,*
 exequimini. Dat. Romæ &c. *cumeorū*

Volumus autem q̄ si tu presentes literas non potueris *altero ea*
 seu volueris exequi, Dilecti filii Præpositus & Decanus N. *nihilomī*
 Ecclesiarum literas ipsas, ac omnia & singula in eis contē *nus &c.*
 ta, secundum ipsarum literarum tenorem exequi possint, *Ista clau-*
 & debeat, super quo eis tenore præsentium mandatum da *sola, dū*
 mus, & etiam potestatem. Et insuper præfate &c. *taxat, po-*
nitur

quando scribitur ordinario, sed quando alijs scribitur, tunc ponitur vt
 in textu, & tunc subiungitur, quod si non omnes &c.

F I N I S.

P 2

PROVINCIALE
OMNIVM ECCLESiarVM
CATHEDRALIVM VNI-
VERSI ORBIS,

Cum cuiusque regionis monetę nomenclatura ac valore,
nuper ex libro Cancellarię Apostolicę excerptum.

In Ciuitate Romana sunt quinque Ecclesię, quę Patriarchales dicuntur, videlicet,

Ecclesia S. Ioan Lateran. quę consueuit habere priorem ordinis S. Augustini, modò Decanum.

Ecclesia sancti Petri, quę habet Archipresbiterum, qui debet esse Cardi.

Eccles seu Monasterium S. Pauli extra muros Vrbis, quod habet Abbatem ordinis S. Benedicti.

Ecclesia S. Marię maioris, quę habet Archipresbiterum, qui debet esse Cardi.

Ecclesia seu Monasterium S. Laurentij extra muros, quod habet Abbatem ordinis S. Benedicti. Quibus Ecclesiis assignati sunt Episcopi septem, videlicet.

Dominus Papa

Episcopus Ostien. & Velletrensis.

Episcopus Portuensis, & S. Ruffinę.

Episcopus Sabinensis.

Episcopus Tuscanensis.

Episcopus Pręnestinensis.

Episcopus Albanensis.

Singulis autem Vrbis Ecclesiis assignati sunt Presbiteri, Cardinales vigintiocto, Diaconi vero sunt octodecim

In primis de Ecclesiis Presbiterorum Cardinalium.

Tituli S. Crucis in Ierusalem presbiter Cardinalis.

Tituli sanctorum Marcellini, & Petri presbiter Cardinalis.

Tituli

PROVIN OMNIVM ECCL. 231

Tituli sanctorum quatuor Coronatorum presbiter Card.
 Tituli sanctorum Ioannis, & Pauli presbiter Cardin.
 Tituli sanctæ Anastasię presbiter Cardin.
 Tituli S. Sabine presbiter Cardin.
 Tituli S. Stephani in Coelio monte presbiter Cardin.
 Tituli S. Clementis presbiter Cardin.
 Tituli sanctorum Nerei, & Archilei presbiter Cardin.
 Tituli S. Susannę presbiter Cardina.
 Tituli S. Potentianę presbiter Cardin.
 Tituli S. Sixti presbit Cardinalis.
 Tituli S. Petri ad vincula presbiter Card.
 Tituli S. Martini in montibus presbiter Cardin.
 Tituli S. Eusebij presbiter Cardin.
 Tituli S. Priscę presbiter Cardin.
 Tituli S. Praxedis presbiter Cardin.
 Tituli S. Vitalis presbiter Cardin.
 Tituli S. Ciriaci in Termis presbiter Cardin.
 Tituli S. Marci presbiter Cardin.
 Basilicę duodecim Apostolorum presbiter Cardina.
 Tituli S. Marcelli presbiter Cardinalis
 Tituli S. Laurentij in Lucina presbiter Cardin.
 Tituli S. Laurentij in Damaso presbiter Cardin.
 Tituli S. Balbine presbiter Cardi.
 Tituli S. Marię in Transtiberim presbiter Cardin.
 Tituli S. Cecilię presbiter Cardin
 Tituli S. Grisogoni presbiter Cardin.

De Ecclesiis Diaconorum Cardinalium.

Sanctę Lucię in Septisoliis.
 Sanctę Marię in Aquiro.
 Sancti Theodori.
 Sanctę Marię in Cosmedin.
 Sancti Georgij ad Velum aureum.
 Sanctorum Colmę & Damiani.
 Sanctę Marię nouę.
 Sancti Hadriani.
 Sanctorum Georgij, & Bacchi.
 Sanctę Marię in via lata.

Sanctæ Marię in Porticu.
 Sancti Angeli.
 Sancti Nicol. in carcere Tulliano.
 Sanctæ Mariæ in Domnica.
 Sancti Eustachij.
 Sancti Nicolai inter imagines.
 Sancti Viti in macello.
 Sanctæ Agathæ.

*Episcopi qui sunt sub Roman. Pont. & non sunt in
 alterius provincia constituti.*

Ostiensis, & Valletren.

Portuen. & s. Ruffinæ.

Sabinen.

Tusculanen.

Prænestinen.

Albanen.

CIVITATES MVNDI, QVÆ

vltra urbem tenentur à Christianis.

In Campania & maritima.

Anagnin.

Sagnin.

Ferentin.

Alatrin.

Verulan.

Terracinen.

Soran.

Fundan.

Aquinas.

Tiburtin.

In Aprucina, & Marsicana Provincia.

Aquilen.

Vniti.

Forcanen.

Marsican.

Valuensis, seu Sulmonen.

Theatinus.

Adrien.

Vniti.

Pennensis.

Aprutinus, seu Theran.

In Tuscia, & Parrina.

Nepefin.

Vniti.

Sutrin.

Civitas

OMNIVM ECCLESIARVM. 233

Ciuitatem, vel Ciuitatis. Vniti.
Castellanen.

Ortan.

Balneorigen.

Montisfalconis. Vniti.

Cornetan.

Vrbeuentan.

Viterbien. Vniti.

Tuscanen.

Castren.

Suauen.

Clusinus.

Perusin.

Castellanus.

Aretin.

Groffetan.

Vulteran.

Senen. Archiepiscopus.

Lucan.

Pistorien.

Pientin.

Florentin. Archiepiscopus.

Fesulan.

Binensis.

Lunensis.

Sarzanen.

Corthonen.

In Ducatu Spoletano.

Affisinis.

Fulginas.

Nuccerin.

Eugubin.

Spoletan.

Tudertin.

Amelien.

Narnien.

Interamnensis.

In Marchia Anconitana.

Asculanen.

Firman.

Camerinen.

Auximanen.

Humanas

coniuncti.

Anconitan.

Esinensis, vel exinas.

Senogalien.

Fanensis.

Pisauensis.

Forosempronien.

Calliensis.

Urbinas, seu sancti Leonis.

Raca-

Racanatenfis.

Maceratenfis.

In Romandiola.

Archiepifcopus Rauennas hos habet fuffraganeos.

Ariminenfis.

Foroliuinenfis.

Cerfanetenfis.

Ceruinenfis.

Brittonorienfis.

Foropompilienfis.

Imolenfis.

Fauentinus.

Sarenien vel Sarfinaren.

Mutinen.

Regien.

Bononien.

Furrarien.

Bobien.

Comaleden.

Parmen.

Barcinen.

Placentin.

In Infula Regni Sicilia.

Archiepifcopus Panormitanus hos habet Suffraganeos.

Agrigentin.

Mazaren.

Meleuitan vel Malten.

Archiepifcopus Montis regalis hos habet Suffraganeos.

Siracufanenfis.

Cathanienfis.

Archiepifcopus Melfanenfis hos habet Suffraganeos.

Cephaludenfis.

Pacen. & Lipparien funt vniti.

Sancti Marci.

Militen. ifti duo funt exempti & vniti.

In Calabria

Archiepifcopus Regien hos habet Suffraganeos.

Lucrenfis.

Cotronienfis.

Caffanenfis.

Cathacenfis.

Neocaftrenfis.

Giracenfis.

Toropeten. aliàs Vropienfis.

Bonenfis.

Squlacenfis.

Archiepifcopus Conſentin. hunc habet Suffraganeum.

Marturanenfis.

Archiepifcopus Roſſanen. non habet Suffraganeos.

Biſignanen. eſt exemptus.

Archiepifco.

Archiepiscopus sanctæ Seuerinæ hos
habet Suffraganeos.

Ebriacen. vel Vmbraticen.

Strangulen vel Seronien aut Insulen.

Geneocastren. vel Genicoastren.

Gerentin. **Sancti Leoni.**

In Apulia

Archiepiscopus Larcatin. hos habet Suffraganeos.

Mutulensis.

Castellanen. vel Castellanaten.

Archiepiscopus Brundusin hunc habet suffraganeum.

Astrinē vel Ostvinen.

Archiepiscopus Hidronti hos habet Suffraganeos.

Castrensis Gallipolitan.

Licienſis, vel Licenenſis.

Vgentinen vel Ogentin.

Lucenſis, vel Lucadenſis.

Neritonē est exemptus.

Archiepiscopus Barenſis hos habet Suffraganeos.

Betontinenſis

Caëlphaian vel Melphiten.

Iuuenacenſis.

Rubentinenſis, vel Rubenſis.

Salpenſis. Curienſis.

Bitterenſis Conbertan.

Mineruenſis. Poligianenſis.

Catherinenſis Lauellinenſis.

Archiepiscopus Tranenſis hos habet Suffraganeos.

Vigilenſis.

Andren vel Adrien.

Penenſis. coniuncti.

Archiepiscopus Sipontin. vel montis Gargani

hos habet Suffraganeos.

Vescanenſis.

Troianenſis. exempti.

Melphienſis.

Monopolitanen.

Rapollen. exempti.

Arch

Archiepiscopus Confan. hos habet Suffraganeos.

Auranensis.

Saranensis.

Montisuiridis.

Laquedonen.

Sancti Angeli de Lombardis.

Bisacensis.

Archiepiscopus Acheronti. hos habet Suffraganeos.

Potentienfis.

Gricariensis.

Venusinensis.

Grauinensis.

Angolensis.

In terra Laboris.

Archiepiscopus Beneuentanus cuius ciuitas
est Romanæ Ecclesiæ, hos
habes Suffraganeos.

Thelesinen.

Sanctæ Agathæ.

Aliphiensis, vel Alipharen.

Montis Marani.

Auellinensis.

Vican.

Arianensis.

Boianensis, vel Roianen.

Asculanensis.

Nucerin.

Tertibulensis.

Draconensis.

Vlturanensis.

Alarin.

Ferentinensis, vel Florentinen.

Ciuitatensis.

Termolensis.

Lefinensis.

Frequentinensis.

Triuentinensis.

Biminensis.

Vadiensis, vel Gadiensis,

Musanensis.

Sanctæ Mariæ.

Archiepiscopus Salernitan. hos habet suffraganeos.

Caputaquensis.

Policastrensis.

Nusautan. vel Nuscan.

Sarnensis.

Aceruensis, vel Acernen.

Marsicensis.

Rauellensis est exemptus.

Archiepiscopus Amalphitan. hos habet Suffraganeos.

Capricanensis.

Scalensis, vel Camensis.

Minoren.

Minorensis.

Siteranensis.

Archiepiscopus Surrenti. hos habet Suffraganeos.

Lobren.

Salpen.

Equen. vel Aquensis, alias Vican. vel Vican.

Castellimaris, vel Scabien.

Archiepiscopus Neapolitanus hos habet Suffraganeos.

Auersan est exemptus.

Nolan.

Puteolanen.

Cumanen.

Accerran.

Isulan.

Archiepiscopus Capuanus hos habet Suffraganeos.

Theanen.

Caluen.

Calmen.

Suessan.

Venafran.

Aquitanen vel Aquinaten.

Isernien.

Casertanen.

Caiacien.

Casinen. est exemptus.

In Tuscia, & Corsica.

Archiepiscopus Pisan hos habet Suffraganeos.

Messanen.

Aiacen.

Alarien.

Segonen.

Ciuitaten.

Archiepiscopus Ianuen. hos habet Suffraganeos.

Babien vel Robien.

Aprumacen. vel Brumacen.

Metenen vel Maranen.

Accien. vel Amprumacen.

Nubien. vel Nebien.

Nauen.

Albiganen.

In Sardinia.

Archiepiscopus Calaritanen hos habet Suffraganeos.

Sulcitan. vel Sulcien.

Dolien.

Suellen.

Suellenfis, hodie est vnitus Calaritan.

Archiepiscopus Turitan hos habet Suffraganeos.
Sorrenfis. Plonatenfis.

Ampuriensfis.

Gisacensfis, vel Girardensfis.

Castrenfis.

Othauensfis, vel Othaicensfis.

Bosanensfis.

Archiepiscopus Alborensfis hos habet Suffraganeos.

Vstrellensfis.

Sanctæ Iustæ.

Terre albę.

Ciuitanensfis.

Galtellinensfis. Isti duo sunt exempti.

In Flaminia, & Lombardia.

Archiepiscopus Rauennas hos habet Suffraganeos.

Adiensfis.

Comaclensfis.

Ceruensfis.

Foroliuensfis.

Foropompiliensfis.

Velliuiensfis.

Cesenatensfis.

Sarenfis, vel Sarsinatensfis.

Faentin.

Imolensfis.

Mutinensfis.

Bononiensfis.

Reginensfis.

Parmensfis.

Barcinensfis.

Archiepiscopus Mediolanensfis hos habet

Suffraganeos.

Bergomenfis.

Brixienfis.

Cremonensfis.

Laudensfis.

Nouariensfis.

Vercellensfis.

Ipporegiensfis.

Vigleuiensfis.

Astensis.

Aquensis.

Albensfis.

Terdonensfis.

Saonensfis.

Albinganensfis.

Vintimilensfis.

Placentin.

Papiensfis.

Ferrariensfis. Isti duo sunt exempti.

Archiepiscopus Taurinensfis hos habet Suffraganeos.

Catalen.

Salutiarum.

Mon-

Montifregalis.

In Dalmatia supra mare.

Patriarchatus Aquilegensis hos habet Suffraganeos.

Mantuanensis.	Cuman.
Tridentinensis.	Veronenfis.
Marauensis.	Paduanensis.
Vincentinensis.	Teruifinensis.
Concordienfis.	Cenetenfis.

Feltrenfis

Bellunenfis. Iſti duo ſunt vniti.

Polanenfis, vel Ponenfis.

Parentinenfis.

Tieſtinenfis, vel Tergeſtinenfis.

Comaclenſis, vel Perenenfis.

Capitis Iſtrie, vel Iuſtinopolitan.

Maorienfis.

Ciuitatis nouæ, vel Emonenſij.

In Iſtria ſuper mare.

Patriarchatus Gradenſis hos habet Suffraganeos.

Caſtellanenſis, vel Veneriarum.

Torcellanenſis

Equilenſis, vel Enſulan.

Capruliſis. Clodiſis.

Ciuitatis noue.

In Sclauonia.

Archiepiſcopus Iadrenſis hos habet Suffraganeos.

Aufarenſis.

Veglenſis.

Arbenſis.

Archiepiſcopus Spalatenſis hos habet Suffraganeos.

Traguriſis.

Tenienſis

Scardonenſis.

Temnenſis.

Nonenſis.

Almiſienſis.

Sibinicenſis

Farenſis

Archiepiſcopus Ragufin hos habet Suffraganeos.

Stagnenſis

Roffonenſis, vel Boſſonenſis.

Tribuniſis.

Catharenſis.

Bacen-

Bacensis. coniuncti.
 Rosensis.

Biduanensis.

Archiepiscopus Antibarensis hos habet Suffraganeos.

Dulcinensis. Suacinenfis.

Driuaftensis. Polaftrenfis.

Scodrenfis.

Sardenfis.

Surtaren. vel Acittaren.

In regno Vngariæ.

Archiepiscopus Strigonienfis hos habet Suffraganeos.

Agrienfis. Nicienfis.

Vacienfis.

Quinque Ecclefis.

Vesperimienfis. Laurienfis.

Archiepiscopus Colocenfis hos habet Suffraganeos.

Zagabrienfis, vel Zagrabienfis

Transiluanenfis. Viſemburgenfis.

Voccadrenfis. Cenadienfis.

Suinienfis. Bolnienfis.

In regno Poloniæ.

Archiepiscopus Guetzensis hoc habet Suffraganeos.

Vratislauenfis. Lubricenfis.

Vanienfis eſt exemptus.

Plorenfis. Cracouienfis.

Proznauienfis. Mazouienfis.

Pomeuarienfis, vel Vadiflanienfis.

In Alemania.

Archiepiscopus Maguntin. hos habet Suffraganeos.

Pragenfis caput regni Boemiar.

Marouienfis, vel Olomenfis.

Marouienfis, vel Olomenfis

Fifletenfis. Herbipolen.

Conſtantienfis. Curien.

Argentinenfis. Spirenfis.

Vorma

Vormacensis. Verdenſis.
Hildeshemenſis. Halberſtaſenſis.

Paldeborenſis.

Bambergeniſis eſt exemptus.

Archiepiſcopus Coloniſis hoſ habet Suffraganeos.

Leodiſenſis. Traiectenſis.

Monafterienſis. Mindenſis.

Oſnaburgeniſis, vel Oſemburgeniſis.

Archiepiſcopus Bremenſis hoſ habet Suffraganeos.

Barduiceniſis, nunc deſtructus.

Cadeburgeniſis, vel Conuermen.

Lubicenſis.

Auernien. vel Mihiliburgen.

In Linonia, & Pruſſia.

Archiepiſcopus Rigenſis hoſ habet Suffraganeos.

Oliſienſis. Trabateniſis.

Curomeniſis.

De inſula ſanctæ Mariæ in Pruſſia.

Lithoniſenſis. Zimalienſis.

Vermenſis. Pomezaniſenſis.

Sambienſis.

Culmenſis, vel Curladenſis.

Archiepiſcopus Magdeburgēſis hoſ habet Suffraganeos.

Huergenſis. Brandeburgeniſis.

Mifnen. vel Miſen.

Manſerburgeniſis.

Citen vel Neuburgen.

Archiepiſcopus Salſeburgeniſis hoſ habet Suffraganeos.

Patauienſis. Ratiſponenſis.

Frifrenen. vel Fiſingen.

Gurcenſis. Briſinenſis.

Sequouenſis :

Reinen. vel Enimo. de nouo creati.

Laucndinen. vel Laucntin.

Archiepiſcopus Treuerenſis hoſ ha-

bet Suffraganeos.

Metenſis.

Tullenſis.

Virdunenſis.

e

In

In Burgundia & Sabaudia.

Archiepiscopus Bifuntin. hos habet Suffraganeos.

Basilienfis.

Lausanensis.

Bellicensis.

Archiepiscopus Tarentasienfis hos habet Suffraganeos.

Seduenfis.

Augustensis.

In prouincia Prouinciæ.

Archiepiscopus Eduensis hos habet Suffraganeos.

Dignensis.

Niciensis.

Grassensis.

Glaudatenfis.

Senetensis.

Venciensis.

Archiepiscopus Aquensis hos habet Suffraganeos.

Aptensis.

Regensis.

Foroiulienfis.

Vacinensis.

Sistaricensis.

Archiepiscopus Arelatenfis hos habet Suffraganeos.

Massiliensis.

Auinionensis.

Vasionensis.

Aurasicensis.

Tricastricensis.

Carpetoracensis.

Cauallicensis.

Tholonensis.

Archiepiscopus Vienen. hos habet Suffraganeos.

Valentinensis.

Diensem sunt coniuncti.

Viuariensis.

Gracionopolitan.

Maurianensis.

Gebennensis.

In Francia.

Archiepiscopus Lugdunensis hos habet Suffraganeos.

Eduensis.

Matisconensis.

Gabilonensis.

Lingonensis.

Archiepiscopus Seno hos habet Suffraganeos.

Parisiensis.

Carnotensis.

Aurelianensis.

Niuernensis.

Antisiodorensis.

Træcensis.

Meldensis.

Archiepiscopus Rhemensis hos habet Suffraganeos.

Suessionensis.

Cathalonensis.

Cameracensis.

Tornacensis.

Morinensis.

Attrebatensis.

Ambia-

Ambianensis. Nouionensis.

Siluenatensis. Beluacensis.

Laudunensis.

In Normandia.

Archiepiscopus Rothomagensis hos habet Suffraganeos.

Baiocensis. Abrincensis.

Ebroicensis. Sagiensis.

Lexouiensis. Constantiensis.

In Britannia.

Archiepiscopus Turonen hos habet Suffraganeos;

Cenomanensis. Nannetensis.

Carisopitensis. Venetensis.

Leonensis. Trecorensis.

Andegauensis. Briocensis.

Maclouiensis. Redonensis.

Dolensis.

In Ducatu Aquitania.

Archiepiscopus Bituricen hos habet Suffraganeos.

Claromontensis. Ruthenensis.

Lemouicensis. Mimaten.

Albiensis. Cafurcen.

Castrensis. Vabren.

Tutellensis. Sancti Flori.

Auiciensis est exemptus.

Archiepiscopus Tholosanus hos habet Suffraganeos.

Pictauiensis. Xantonensis.

Engolismensis. Petragoricen.

Agennensis. Condomien.

Mallacensis.

Lucionensis. de nouo creati.

Sarlatensis.

In Vasconia.

Archiepiscopus Anxitan. hos habet Suffraganeos.

Aquensis. Ledroensis.

Conuenarum. Conseranen.

Taruiensis. Olorensis.

Vasatensis. Baionensis.

Lascurenensis. Adurensis.

In Gotia .

Archiepiscopus Narbonensis hos habet Suffraganeos.
 Carcassonensis. Bitercensis.
 Agathensis. Ledouensis.
 Sancti Pontii Thomeriarum .
 Electensis. Nemaufensis.
 Magalonensis. Vticensis.
 Elnensis.

In regno Aragonum .

Archiepiscopus Tarraconensis hos habet Suffraganeos.
 Barchinonensis. Gerundensis.
 Vicensis. Illerdensis .
 Virgellensis. Dertusensis.
 Valentinenfis. Maioricensis.
 Archiepiscopus Cæsaraugustan. hos habet Suffraganeos.
 Oscensis. Tirasonenfis .
 Pampilonensis. Calaguritan.
 Segobricensis.

In Regno Castellæ, & Legionis .

Archiepiscopus Toletanus hos habet Suffraganeos.
 Seguntinensis. Oxomensis.
 Burgenfis. Palentin.
 Segobfensis. Conchenfis.
 Cordubensis. Carthaginensis.
 Archiepiscopus Cōpostellanus hos habet Suffraganeos.
 Abulensis. Placentinensis.
 Salamantin. Elborensis.
 Caurinensis. Vlixbonensis.
 Legionensis. exempti .
 Ouetensis.
 Samorensis. Ciuitatensis.
 Egiranienfis. Lamentensis.
 Pacensis.

In Regno Portugaliæ.

Archiepiscopus Bracharenfis hos habet Suffraganeos.
 Portugalensis caput regni .
 Columbrienfis. Vifensis .
 Auriensis. Tudensis.

Lucensis

Lucensis. Astoricensis.

Mindonienſis.

Archiepiscopus Iſpalenſis hos habet Suffraganeos.

Gienenſis.

Godicen. vel Gaden. Siluenſis.

Mariochitan in Aphrica.

Rubicenſis.

In Regno Angliæ.

Archiepiscopus Eboracenſis hos habet Suffraganeos.

Dulenen. Barleoben.

Archiepiscopus Cantuarienſis hos habet Suffraganeos.

Londouien. Roffen.

Ciceſtren. Exouien.

Vinconien.

Vellen.

Barthonien. vniti.

Garesbienen. Vuigornien.

Hereforden.

Conuerſten. coniuncti.

Lichefelden.

Lincolinen. Noruicen.

Helien. Menenen.

Laudanen. Bangoren.

De ſancta Aſaph, ſive Aſſanen.

In Regno Hiberniæ, ſive Islandiæ.

Archiepiscopus Armachan, hos habet Suffraganeos.

Dundegalen. Lugundun.

Mirden. Conuaren.

Argaden. Bachabonen.

Bathuguren. Damligiriaren.

Darcikien. Cluanen.

Dondalerkglan. Lumidinen.

Tubernen. Cluenaria.

Drumorenſis.

Archiepiscopus Dublanenſis hos ha-

bet Suffraganeos.

Gledoralen. Fetruen.

Oſſorien. Leglinenſis.

Rildaren. vel Daren.

Archiepiscopus Casselensis hos habet Suffraganeos.

Laonien. vel Linuricen.

Finabren.

De Insula Cathai.

Dekerua.

Imilicen.

Rossen.

Vatraforden.

Lisinoen.

Clonen.

Corkaren.

Derofailichit.

Lumbricensis.

Archiepiscopus Tuanensis hos habet Suffraganeos.

Duacensis.

Demageo.

Guachdunen.

Derolcomon.

Decholan.

Clonferten.

Achaden.

Alachden.

Detelmunduach.

Elfinen.

In Regno Dacia.

Archiepiscopus Ludunensis, Suetiaeque primas
hos habet Suffraganeos.

Rostrildensis.

Othomen.

Sestleuicen.

Ripen

Raelien.

Vuibergien.

Arusien.

Burhlanen.

In Regno Noruegia.

Archiepiscopus Nidrosiensis hos habet Suffraganeos.

Bergen.

Stauagien.

Hemeten.

Asloen.

Horcaden.

Pharen.

Sodien.

Greualadien.

Eaen.

Scolaren.

Olen.

Granden.

Nellanden.

In Regno Suetiae.

Archiepiscopus Vspalensis hos habet Suffraganeos.

Scaren

Lincopen.

Stirunien.

Agurien.

Aloen.

Vaxionen.

Abden.

In Regno Scotiæ.

Archiepiscopus Sancti Andree hos habet Suffraganeos.

Glasquen. Ergadien.

Candidæ casæ. Catanen.

Abredonen. Dumblanen.

Brichinen. Murenen.

Rossen. Dumkelden.

Glauiden.

In Regno Sardinie.

Archiepiscopus Calarita hos habet Suffraganeos.

Sulciensis, vel Sulcitan.

Dolen, vel Dolien.

Suellen.

Turitanus Archiepiscopus hos habet Suffraganeos.

Sorren. Plonaccen.

Ampurien. Gifarden.

Castren. Othanen.

Rosan.

Archiepiscopus Arborensis hos habet Suffraganeos.

Veselen. Sanctum Iustum.

Terræ albæ.

Ciuitaten. est exemptus.

Galcellinen.

*In Ultramarinis partibus, & quæ tenentur
ab infidelibus.*

Patriarcha Hierosolimitanus hos habet Suffraganeos.

Ebron. Liden.

Ascalonen. qui dicitur Bethleem.

Archiepiscopus Tiren. hos habet Suffraganeos.

Aconen. Sidomen.

Berice. vel Bencen.

Pencen. vel Paucaden.

Archiepiscopus Cæsareæ hunc habet Suffraganeum.

Sebasten. qui aliàs dicitur Samaria.

Archiepiscopus Nazarenus hunc habet Suffraganeum.

Thiberiadiensis.

Patracensis Archiepiscopus nullum habet Suffraganeum.

Q 4 In

In Patriarchatus Antiochen sunt **CLIII.** Ecclesiae Cathedraliales, ad instar illius verbi Euangelici, Impletum est rete magnis piscibus **CLIII.** de quibus his temporibus hōs habet Archiepiscopos, qui inferius annotantur.

Suffraganei verò sunt isti.

Gabulen.

Laodicen.

Anencenden.

Tripolitan.

Biblien. qui dicitur Gibiler.

Archiepiscopus Tarsen nullum habet Suffraganeum.
Archiepiscopus Edesen. qui aliàs dicitur Rex Medorum,
nullum habet Suffraganeum.

Archiepiscopus Apparien. hunc habet Suffraganeum.
Valanienfis.

Archiepiscopus Tulupden. qui aliàs dicitur Eliospolitan.
nullum habet Suffraganeum.

Archiepiscopus Conzen nullum habet Suffraganeum.
Archiepiscopus Manustren nullum habet Suffraganeum.

IVXTA traditiones veterum, & etiam quædam scripta, quæ autoritatem habent non modicā apud Palestinos, & maximè Græcos, Ierosolimitana Ecclesia vsque ad tempora D Iustiniani Augusti Episcopū habuit nulla vel modica dignitatis prærogatiua gaudentē Tempore verò prædicti Principis, congregata est Sinodus generalis apud Constantinopolim, tēpore domini Vigilij Papæ, Elicij Constanti nopolis, Apollinarij Alexādrini, Dom Eustachij Anthiochen. Patriarcharū super tribus capitulis, videlicet, sup scri ptis Theodorici Thitil Itē scriptis Theodorini Mopsuestæ Episcoporum, & epistola Hibę ad Marim Persam. In qua Sinodo post alias Ecclesię Dei necessarias institutiones, quas pro tempore promulgandas decreuerat sanctorum Patrū, qui ad eā conuenerant autoritate prædicta Deo amabilem honorare Ecclesiā, & eius Episcopo locū inter Patriarchas dare cōi sanxit voluntate, reuerentiā exhibēs sanctę Resurrectionis. Et qm prædicta Dei Ciuitas Ierusalem, & ciuitas quasi in limitibus Alexādrini, & Antiocheni Patriarcharum erat, nec haberent vnde illi vrbes ordinarent Suffraganeos, nisi ytrique Patriarchę aliquid detraheretur, viſum

visum est expediens, ab vtroque aliquid decerpere, vt eidē iuxta formā aliorū Patriarchatuum ordinarent subiectas. Subtraxerunt ergo Antio Cēsariē. & Sutōpolitan Metro poles. Alexandrinū verò Raquibensem, qui est hodie Pa- tracenſis, vbi nō est Archieps Metropolitan. & qm̄ eundē Patriarchā oportebat habere præter supradictos Metro po- litan. familiares suffraganeos, quos Græci Euicellos vocāt, subtraxerunt prædictis Metropolitan. quosdā Episcopos, & & quosdam de nouo creauerunt, vsque ad xxv. quorū vr- bium numerum, & nomina subiunximus, cōputatis prius Metropolitan. & earum Suffraganeis Et ordo est talis.

In Palestina.

Prima sedes Cæsarea Manconia, quæ & Palestin vocatur, quam reedificauit Herodes, sub hac sunt Epi- scopatus decem & octo.

Semantipadrida.

Iamas, id est, Arsur.

Nicopolis.

Sorucis.

Rasias, aliās Rabos.

Regum Apogos.

Regum Serico.

Regum Homas.

Bemmemgadaron.

Adotus Regum.

Pamlas, id est, Palmenum.

Aziotus tipum.

Ephromason.

Estilion.

Tricomias.

Toxus, vel Trexus.

Scalcum.

Constantunaquis.

In Gallilæa.

Sedes secunda Scitopolis, sed hodie ob venerationē An- nunciationis Dominicæ, & Natiuitatis beatæ Mariæ vir- ginis translata est sedes ad Nazareth. Sub hac sunt Episco- patus ix. videlicet.

Capitelidos

Miru.

Gedeum.

Pelon, vel pilen.

Mulius.

Ippus.

Treta.

250 PROVINCIALE

Tretacomas. Glimangualanus

Comanas.

In Arabia, & Siria.

Sedestertia Vetera Arabie Sub hac sunt Epatus xxxv.

Adrafon. Neiu

Ierapolis. Neupolis.

Phenustus. Constandas.

Tricomias. Saltum.

Exacconas. Comogonias.

Comastanis. Comocoreatus.

Comonilutinos. Conufueatis.

Conuseraconas. Diasrerafon.

Philodelphios. Esuis.

Philopopoles. Dionisias.

Pontaconicas. Canofados.

Vocaneos. Comiseraconas.

Suffraganeorum prima Ledda, quæ est hodie

Sanctus Georgius.

Ioppe, id est, Iasse.

Affaon. Meunas.

Neapolis. Iericuntus.

Tiberiadis. Legionum.

Capicolmo. Maittonen.

Nazareth, vbi hodie est Archiepiscopus.

Tabor vbi Transfiguratus est Christus.

Caraca, vel Petra. Hadruga.

Helrenopolis. Fram

Monfina, vbi in pede montis est Abbatia in vertice Episcopus.

Hæc est ordinatio sub Apostolica sede Antiochie Catholicorum Metropolitanorum Archiepiscoporum, & Episcoporum.

Catholicus Irampolis, quæ est Baldoch.

Catholicus, qui est perfidus.

Sedes prima secundæ ordinationis, sub hac sede sunt hij Episcopatus.

Porphireon. Plomaidis.

Sidon. Sarepta.

Bibrium.

OMNIVM ECCLESIA RV M. 251

Biblum Berion.
Orchofia. Beritus.

Secunda fedes secunde ordinationis Thaisus, sub
hac fede sunt hii Episcopatus.

Sebastis. Mallos.
Tina Thoricos.
Poderados.

Sedes tertia Edeffa, sub hac sunt hii Episcopatus.

Virromi. Constantia.
Carron. Matropolis.
Vachaon. Cedmaron.
Intheria. Querquensia.
Tapafaron. Calimicos.

Sedes quarta Appamia, sub hac sunt hii Episcopatus.

Epiphania. Lariffa.
Riphania. Valanea. Archusa.

Sedes quinta Terapolis, id est, Malbech, sub hac
sunt hii Episcopatus.

Scuma. Sunon.
Varnallis. Neofemea.
Petri. Errimon.
Balichi. Europi.

Sedes sexta Roftra, id est, Buselech, sub hac se-
de sunt hii Episcopatus.

Cerafon. Philadelphia.
Aufcadon. Zotoima.
Hetri. Yem.
Parambo. Dionisia.
Neilon. Lorca.

In Armenia.

Sedes septima Anauerta, sub hac sunt hij Episcopatus.

Epiphania. Roffos.
Alexandres. Imorpolis.
Camprisopolis. Flamas.
Castanelli. Eguas.

Siria.
Sedes octaua Seluiffa, sub hac fede sunt hij Episcopatus.

Claudiopolis. Diocetaria.
Oropi.

Oropi.	Dalixandos.
Senila.	Kelenderis.
Anemori.	Sicopolis.
Lamos.	Antiochia parua.
Irmopolis.	Nephelia.
Ristra.	Iompi.
Philadelphia parua.	
Germanico.	Mobda.
Domeciopolis.	Zineopolis.
Adrason.	Miloi.
Neapolis.	

In Siria.

Sedes noua Damascus, sub hac sede sunt Episcopatus innumerabiles.

Pamiponi.	Laudacia.
Guuakenechora.	Zabrudaldanabi.

Archiepiscopus Tornualentis, qui est primus totius Bulgarię, & nullum habet Suffraganeum.

Archiepiscopus Velesbudien.

Archiepiscopus Prosexalmenfis hos habet Suffraganeos.

Scopien Pizriensem.

Budinensis vel Brusiberensis.

Luosensem. Brunciberensem.

In Romania.

Ecclesia Constantinopolitana hos habet Suffraganeos.

Colubriensem. Natureensem.

Spigacensem. Dorkensem.

Pauadensem. Calcedonensem.

Archiepiscopus Irachlien hos habet Suffraganeos.

Redeseonen. Peristacien.

Galipolen. Darnensem.

Curlotensem. Archadopolitan.

Missinensem.

Archiepiscopus Patracen hos habet Suffraganeos.

Lapsacensem.

Dinen sem de Sallana.

Archiepiscopus Squisicen. vltra brachium sancti Georgii hos habet Suffraganeos.

Troianum

- Troianum. Andrunicanum.
 Iacorensem. Decandimonia.
 Lupudiensem. De Epigonia.
 Libariensem.
 Archiepiscopus Verisien. hos habet Suffraganeos.
 Rossionensem. Aprensem.
 Ripsalensem.
 Madricensis Archiepiscopus, & Adrinopolitanus Archie-
 piscopus, nullos habet Suffraganeos.
 Traiapolitan. Archiepiscopus vnum habet Suffraganeū.
 Auiensem.
 Malziacen. vnum habet Suffraganeum.
 Maronensem.
 Messipolitan. Archiepiscopus hunc habet Suffraganeum.
 Xanociensem.
 Philippensis Archiepiscopus hos habet Suffraganeos.
 Cristopolitanum. Dragonensem.
 Crisopolitanum.
 Archiepiscopus Serreſſ nullum habet Suffraganeum.
 Archiepiscopus Theſſalonicen. hos habet Suffraganeos.
 Citren Veriensem.
 Archiepiscopus Larissenus hos habet Suffraganeos.
 Dinutrien. vel Dinutricē. Almurensem.
 Cardicensem. Nazarocensem.
 Sidoniensem. Dinucensem.
 Archiepiscopus Neopatenſis hos habet Suffraganeos.
 Lariaten. vel Lauacen.
 Archiepiscopus Thebanen hos habet Suffraganeos.
 Zorocenensis. Caſtorienſis.
 Archiepiscopus Athenienſis hos habet Suffraganeos.
 Termopilen. Daualienſis.
 Salonen. Nigroponten.
 Albelonen. Reonen.
 Molgaren. Eginnenſis.
 Archiepiscopus Corinthien. hunc habet Suffraganeum.
 Arguinenſis.
 Archiepiscopus Patracenſis hos habet Suffraganeos.
 Colonien. Mothonen.
 Coronea.

Coronensis.

Amiclenfis.

Andreuilensis.

Archiepiscopus Corfienf non habet Suffraganeum.

Archiepiscopus Duracensis non habet Suffraganeum

In Infula Creten.

Archiepiscopus Cretensis hos habet suffraganeos.

Kirokensis

Archadiensis.

Gerapetrensis.

Sicinenfis.

Milopotanienfis.

Arienfis.

Calamonienfis.

Agienfis.

Riffanienfis.

Archiepiscopus Atridenfis hos habet Suffraganeos.

Cafenfis.

Scopulensis.

Napronenfis.

Margaricenfis

Archiepiscopus Soltanienfis hos habet Suffraganeos.

Helenenfis.

Sudenfis

Monouafienfis.

Taurifienfis.

Matrochitanienfis.

Archiepiscopus Vofprenienfis hos habet Suffraganeos.

Thephelienfis.

Matrehen.

Cerfon.

Archiepiscopus Colloffen. qui dicitur Rhodon.
non habet Suffraganeum.Archiepiscopus Cambalien. in dominio Tar-
tarorum, non habet suffraganeum.Tempore Pipini regis Francorum fuit compofita hæc
defcriptio.Ex parte Aegipti detinet Soldanus fuper maritimam
fen lonam, vbi fuit tempore Græ-
corum fedes Archiepif.Item detinet Gazarum, & Varonem, quæ fuerunt castra
Templariorum, & fuit fedes Epifcopalis tempore Græ-
corum. Verfus Ierufalem detinet Sebaften, quæ fuit, &
eft fedes Epifcopalis.Item detinet Neapolim, quæ eft vna cum terra Sebaften.
antiquitus Samaria dicebatur.

Item

Item detinet grande Gericum, & Castrum planorum, & Castrum salbarum, quæ fuerunt Castra nobilissima Templariorum, hæc omnia detinet cum pertinentiis suis.

Versus Arabiam, & in Arabia detinet Ebron quæ nunc sanctus Abraham nuncupatur, & est sedes Episcopalis.

Item Castrum nobilissimum, quod Caphila dicitur.

Item Patracen Cumaten & Archiepiscopalis sedes, quæ nunc Eracum vulgariter nuncupatur.

Item Castrum montis regalis & Sebecum pluribus aliis Castris quorum nomina ignorantur, & hæc terra debet esse filie principis Pipini, & protenditur à Ierusalem per xvi dietas.

Item vallem de mossa, quæ est pars Idumæ, & hæc est versus Damascum vbi sunt plura Castra & villæ, quorum nomina ignorantur, & debent esse domicillæ prædictæ.

Item versus Atton, & versus Nazareth castrum Saporix, quod fuit regis.

Item montem Tabor, & Castrum Burix, quæ fuerunt Abbatibus dictis montis.

Item ciuitatem Vaim, vbi olim fuit sedes Episcopalis.

Item Bethsaidam ciuitatem Petri & Andreæ.

Item castrum, quod bellum videre dicitur, quod fuit hospitalis Ierosolimitani.

Item in terra de Gor, vbi fuit Sodoma & Gomorra, castrum quod Marescalcia dicitur, quod fuit dicti regis.

Item Iericho, quod fuit Abbatissæ sancti Lazari de Berthania, & distat ab hac parte Ierusalem per septem leucas.

Item supra mare Gallilæe ciuitatem Tiberiadis, quæ est sedes Episcopalis & protenditur hæc terra per duas dietas, & amplius, & hæc omnia detinet cum pertinentiis suis.

Item versus Arabiam ex hac parte castrum quod dicitur Cauadesuet quod est Fluius, qui iuxta Tiberiadim fluens Fluius Iordanis iungitur, Dominus autem Tiberiadis est princeps Gallilæe.

Item Tiron & Accon versus montanam, Castrum Saphet

phet quod fuit templariorum.

Item Castrum Nouum quod fuit domini Tironis, quod esse debet filiae dicti principis.

Item vadum Iacob quod est templariorum.

Item Caesaream Philippi, quod Bellinas vulgariter appellatur, & est Episcopalis sedes, & debet esse filiae dicti Principis, & haec terra protenditur per vnam dietam supra Tirum in Cauas maximas.

Item Episcopatum Simoden Castrum, quod Belfeth dicitur & Canam Belciassem, & protenditur haec terra per dietam & plus.

In Aphrica.

Qui colliguntur ex Concilis Aphricanis.

Archiepiscopus Tingensis.

Septen.

Feffen.

Bugien.

Cirenen qui dicitur Bonandren.

Hipponen.

Archiepiscopus Carthagenensis siue Tunisen.

Tripolen.

Baianen.

Capritanen.

Baien.

Basilitanen.

Sebastianen.

Vfulen.

Estuagen.

Martirien.

Calamen.

Constantin. hodie.

Madauren.

Tagasten.

Seleniseliaten.

Abriritanen.

Neopolitanen.

Vticen.

Vsiparen.

Veren.

Lacularien.

Adrumentine.

Sunen.

Massilitanen.

Aquisregni.

Fulsculen.

Sitiphen.

Horocellorum.

Opoen.

Auren.

Abiritanen.

Rusuren.

Icositanen.

Pusquilen.

Vuilenitanen.

Et est sciendum q̄ in primitiua Ecclesia fuit assignatū & determinatum per dominum Papam, & de consilio fratrum

trum

trum ipsius, quomodo deberent venire ad Ecclesiam Romanam, p̄ soluendo tributo domino Papæ. Et hoc de exēptis intelligitur, & aliarum Ecclesiarum Prælati, vel per legitimos procuratores ipsarum Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum aliorum religiosorum seu domorum, & de filiis quæ tenent feudum à dicta Romana Ecclesia. Et ita describitur ad soluendum tributum.

Apuli, Italici, singulis annis quando curia est ultra mōtes, quando verò citra, singulis bienniis.

Gallicis, puinciales, Cathalani singulis bienniis qñ curia est ultra mōtes, qñ verò curia est citra mōtes, singulis an.

Theutonici, Vngari, Siculi, singulis bienniis.

Anglici, Hispani, singulis, triennis.

Vltramaroni singulis quadriennis.

Imperatores Christianorum.

Imperator Romanorum.

Imperator Constantinopolen.

Reges Christianorum.

Rex Francorum.

Rex Angliæ.

Rex Castellæ & Legionis.

Rex Ciciiliæ

Rex Aragonum.

Rex Vngariæ.

Rex Portugalie.

Rex Maioricarum.

Rex Navarra.

Rex Armeniæ.

Rex Cipri.

Rex Scotorum.

Rex Sardinie.

Rex Daciæ.

Rex Norvveig.

Rex Trinaclic.

Rex Bohemie.

Rex Poloniæ.

Rex Suetorum, vel Suætiæ.

In Ibernia.

Catholicus.

Comachiæ.

Rex Colonien.

Rex Minauia.

Menæ, Catheline. Ibi hodie non sunt reges, sed tota Ibernia est sub rege Angliæ.

Isti sunt feudatarii Ecclesiæ Romanæ.

Rex Siciliæ.

Rex Sardinie.

Rex Ierosolimitan.

Rex Arogonum.

Rex yngarie.

R Do-

Dñs Clemens Papa v. fecit fratrem Io de monte Corui no ordinis minorum existentē in dominio Tartarorū Archiepiscopum Cābalien in partibus Orientis, & fecit consecrari in curia nouē fratres eiusdem ordinis in Epōs, quos misit ad partes illas Suffraganeos, & in auxilium ipsius Archiepiscopi, & fuit sibi missum Palliū de Curia, & ordinatum etiā quòd esset pro successore propter loci distantia. Domi. Ioannes Papa xxii fecit quendam de ordine Prædicatorum Archiepiscopum Soltamen in partibus Aquilonis, & eodem modo misit sibi septem fratres ipsius ordinis pro Suffraganeis, quos fecit consecrari in Curia in Episcopos, & fuit sibi missum pallium successorum, vt supra.

Et est sciendum, q̄ hodie non sunt plures Eccl Patriarchales, seu Episcopales, nisi de nouo crearentur per sedem Apostolicam.

Isti eligunt Roma. Imperatorem.

In primis Archiepiscopus Maguntinensis, sacri Imperii per Germaniam Archicancellarius.

Item Archiepiscopus Colonien sacri Imperii per Italiam Archicancellarius.

Item Archiepiscopus Treuerensis, per regnum Arelatensis, Archicancellarius.

Rex Bohemiæ, qui fuit Dux.

Marchio Brandenburgensis.

Dux Saxonie.

Comes Palatin. Rheni. Vnde versus.

Maguntinen. Treueren Colonien.

Est Palatinus dapifex Dux, portitor ensis.

Marchio Præpositus Camera, Pincerna Bohemus.

Hii statuunt Dominum cunctis per secula mundi.

Imperator Roman. debet coronari tribus coronis, videlicet.

Prima Ferrea, quæ significat potentiam & fortitudinē, & de ista Corona Ferrea debet coronari per Archiepiscopum Colonien. in villa, quæ aquisgrana dicitur, Colonien. prouinciæ Leodien. Diocesis.

Secunda est de Argento, q̄ significat, q̄ in ipso est clara iustitia & munda: & de ipsa argentea corona coronatur per Archiepiscopum Mediolan. in Ecclesia Modotien & est

est Mediolanen. Diocesis.

Tertia est de Auro, quæ significat maioritatem & nobilitatem omnium metallorum, vnde per ipsam comparisonem debet esse in ipso Imperatore semper iustitia, & debet eam firmiter seruare, & semper pmittere reddere vnicuiq; q̃ suum est, de ista corona aurea vltimò debet coronari in vrbe p̃ dominum Papā, Basilica S. Petri, in altari S. Mauriti in signum q̃ est Imperator, & sub eo ratione sue confirmationis. Vnde dictus Imperator stare nō debet in vrbe, nisi p̃ vnam noctem post suam coronationem, & in exitu vrbis ascendit montem vnum prope Ecclesiam S. Petri extra muros per duo milliana, q̃ vocatur mōs Maurus, qui quidem mons altior est omnibus aliis de contrata dictę vrbis, & tunc qñ est in vertice montis eleuans manū voluendo se dicit, omnia q̃ videmus nostra sunt, & ad mā data nostra perueniunt. Et statim mittit per vniuersum mundum, vt ad mandata sua veniant omnes Barones, & principes Christiani, & Pagani totius mundi, qui sibi debent respondere, vt in primo folio Codicis, vbi dicitur omnia quæ videmus nostra sunt, continetur.

SEQUITVR MODO CONVENIENTER VIdere de ordinibus, & religionibus Christianitatis, & eorum nominibus per Romanam Ecclesiam approbatis, & qui ex eis dicantur non mendicantes, & qui mendicantes, & qui militiarum. Et primo de non mendicantibus.

Monachi, Ordo sancti Basilii, & caput vocatur Archimandrita.

Monachi, Ordo sancti Benedicti, Gilbertus instituit ordinem in Anglia sub regula sancti Benedicti.

Monachi, Ordo Cisterciën.

Monachi, Ordo Cluniacën.

Canonici, Ordo Premonstraten.

Et istis tribus non additur ordo, Dilecto filio Abbati Monasterii Cisterciën Cabilonen. Diocesis, & sic de aliis.

Canonici, Ordo S. Augustini.

Fratres, Ordo sanctę Marię Cruciferorum.

R 2 Frat.

Frat. Ordo Cruciferorum cum stella.

Magister, & fratres hospitalis sancti Francisci Cruciferorum cum stella in pede portis pragen ordinis S. Augustini.

Ioāni Priori domus fratrum sanctę Marię de Venetiis, ordinis Cruciferorum Castellan. Diöcesis.

Frat. Ordo S. Petri confessoris de Magella.

Fratres, Dominici Sepulchri ordinis S. Augustini.

Prioratus domus Sepulchri dominici Calatambio ordinis sancti Augustini Tirasonenfis Diöcesis.

Magister & Fratres.

Priori & capitulo Ecclesię Ierosolimitan. & Sepulchri dominici ordinis sancti Augustini, per fratres dicti Sepulchri, cuius idem Ioannes frater, & vt asserit, ordinem ipsum expressè professus est gubernari soliti.

Frat. Ordo Cartusien.

Fratres, Ordo vallis vmbrosę sub regula S. Augu. degen.

Fratres, Ordo Camaldulen.

Ioannis primi eremit. Camaldulen. ad Romanam Ecclesiam nullo modo pertinentis, Arct. Diöcesis.

Frat. Ordo Grandimonten.

Frat. Ordo fontis Ebrandi sub regula S. Benedicti.

Frat. Ordo vallis Scholarium, sub regula S. Augustini.

Fratres, Ordo vallis caulium mo. Ordo Floren.

Frat. Ordo humiliatorum.

Ioanni præposito domus pistorien. ordinis humiliatorum.

Fratres, Ordo sancti Gulielmi sub regula S. Augustini.

Fratres, Ordo Siluestrinorum de montefano.

Ordo sancti Victoris sub regula sancti Augustini.

Ordo de Sempingam.

Innoc. vij. Directi filii Priori & Conuentus Monasterii de Sempingam, per priorem soliti gubernari, ad Ro. Eccl. nullo modo pertinentis, ordinis sancti Gilberti de Sempingam Licelmen Diöcesis.

Ordo sanctę Trinitatis & redemptionis captiuorum, sub regula S. Augustini.

Ordo fratrum beati Pauli primi Eremitę, sub regula S. Augustini degen.

Dilecti

OMNIVM ECCLESIA RV M. 261

Dile. fil. p̄ceptor p̄ceptorie S. Antonij in P. Lan. Diocesi.

Ordo B. Marię de mercede & redemptione captiuorū.

Ordo beatę Marię de mercede capt.

Ordo fratrum de p̄nitentia beatorum martirū Car.

Ordo S. Hieronimi secundum instituta S. Augustini, & sunt fratres, & habent Priorem, & Conuentum, & Monasteria, & sunt in Hispania plura Monasteria.

Ordo Monachorum eremitarum sancti Hieronimi, erectus per Martinum v. & sunt Monachi monasteriorum in Hispania, & habent priores, & sunt pauca monasteria ordinis S. Benedicti Coelestinorum nuncupati.

Fratres tertii ordinis S. Fran. de p̄nā nuncupati, Io. monachi Monasterij S. Nicolai Malfitan. ordi. S. Benedicti, in quo monachi s̄m instituta beati Petri confessoris viuūt.

Mendicantium ordines sunt hī, videlicet.

Ordo fratrum Prędicatorum.

Magistro, ac vniuersis Prędicatorum.

Ordo fratrum Eremitarum S. August. Priori generali fratrum Eremitarum S. Augustini.

Ordo fratrum beatę Marię de monte Carmelo.

Ordo fratrum seruorum sanctę Marię ordinis S. Aug.

Priori ḡnali, & fratribus seruorū S. Marię, ordi S. Aug.

Priori prouinciali fratrum seruorū S. Marię, ordi. S. Aug. p̄monij B. Petri in Tuscia s̄m morem dictorum fratrum.

Ordo fratrum Minorum.

Sorores uiuentes sub cura fratrum Prędicatorum.

Vide in tit ea quę de bonis, in quinterno.

Sorores viuentes sub cura fratrum Mino. ordin S. Clare.

Sorores p̄nium B. Marię Magdalene, ordi. S. August.

De ordinibus Militiarum.

Ordo sancti Ioannis Ierosolimitan.

Ordo sanctę Marię Theutonicorum.

Ordo militię sancti Iacobi de Spata in Hispania.

Ordo militię Calatrauen. sub regula Cisterciens.

Ordo militię Iesu Christi.

Abbas & Conuentus monasterij sancti Spiritus prop̄ Sulmonam, ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis, ordinis sancti Benedicti Veliuen. Diocesi. cuius beatus

tus

tus Petrus de Murrone extitit institutor.

Abbas & Conuentus beatę Marię de monte Oliueti, ordinis sancti Benedicti Aretin. Diöcesis. Vel sic, Monasterij &c sancti Oliueti nuncupati.

Sancti Ioannis Ierosolimitani sub regula sancti Augustini & sanctę Marię Theutonicorum.

Magistro hospitalis sancti Ioannis Ierolimitan. & Conuentui Rhodi hospitalis eiusdem Colocen Diöce.

Sancti Iacobi de Spata Calatrauen. ordinis S. Augu

Magistro & fratribus militię hospitalis sancti Thomę martiris Camarien. Accon.

In bulla Alex. iij. S. Thomę Magistro & fratribus hospitalis sancti Thomę martiris Acconen. in bulla Io. xx.

Cōuentus est in monasterio Castri beatę Marię de Mutesia dicti ordinis Valentin. Diöcesis

Militia B Marię de Mutesia, & S. Georgii Cisterc. ordi.

Alto passu Magistro & fratribus hospitalis S. Iacobi, de Alto passu Rom Eccl. immediatē subiecti, ordinis S. August. Lucanię.

Xixena. Dilectis in Christo filiabus Priorissę & cōuentui monasterii de Xixena, per priorissam soliti gubernari, ordinis S. Aug. Illerden Diöce. sub cura & fm instituta patrū sancti Ioannis Ierosolimitan. degentibus.

Ordo fratrum S. Lazari sub regula S. August. degentium.

Dilect. filio A. de Gorduba gñali magistro hospitalis S. Lazari Ierosoli ordi. S. Aug. Cū itaq; gñali magistratus.

Ordo fratrum S. templi Dñi sub regula S. Augu. degen.

Ordo fratrum Cruciferorum cum stella.

Intitulatio mulierum Ecclesiasticarum vel religiosarum.

Vide in Maria monialis monasterij monialiū S. Nicolai, ordi S. August. sub cura & regimine fratrum Prędicatorū degent.

quinter- no Cācel Priorissa & Conuentus monasterii per Priorissam soliti gubernari, ordinis S. Augustini sub cura & secundū insti

ea quę de bonis. tuta fratrum ordinis Prędicatorum quibus ex Apost. sedis priuilegio licet, dicitur habere facultates.

Pœnitentes. Dilectę in Christo filię vniuersę mulieres pœnitētes nūcupatę in domo S. Hieronimi oppidi Vien. Patauic. diöce.

Inclusæ. Dilectis in Christo filiabus, abbatissis & Conuentibus monasteriorū monialium inclusarum siue ordinis S. Clara

siue

re siue S. Damiani siue minorissæ dicantur.

Dilecti filii Canonici, & dilectæ in Christo filiæ canonissæ secularis Ecclesiæ Aßinden in qua certus numerus Canonorum existit. Golonen. Diœcesis.

Abbatissa, & Conuentus, ac fratres, & sorores monasterij, siue domus in mariemone ordinis sancti Augustini sancti Saluatoris nuncupati Suermen. Diœcesis.

Pro parte dilectæ in Christo filiæ Abbatissæ Monasterij Thoren. ordinis sancti Benedicti Leodiël. Diœcesis, in quo et præter dilectas in Christo filias inibi Canonissas ipsa dū taxat Abbatissa dictū ordinē expressè profiteri consuevit, aliqui seculares clerici Canonatus, & præben ibidem obtinentes, ac capitulū insimul facientes fore noscuntur, necnō Capituli huiusmodi petitio continebat Ad collationem et dilectarum in Christo filiarum Abbatissæ, & Canonissarū ac dilectorū filiorum Præpositi, Decani, & Capituli, singulorumq; Canoniorū & personarum secularis & collegiatę Ecclesiæ sanctæ Gerdrudris Niuellen. Leodien. Diœcesis. in qua præter easdem Abbatissam & Canonicas nonnulli Canonici seculares huiusmodi capitulum inibi facien. fore noscuntur communiter vel diuissim pertinere.

De monetarum valore.

Libra Turonensium paruorum valet ducatum vnum auri de camera.

Libra Turonensium monetæ in Francia. Tres libræ faciunt ducatos duos.

Libra Maioricens. Tres librę faciunt duos ducatos.

Libra Barchinonen. Iaccen. Valentin. quælibet libra ducatum vnum.

Libra monetę Normandię, tres libræ valent duo scuta non antiqua.

Libra monetæ Britanię valet minus vno duca. quia x. libr. valent duca viij.

Libra Parisien. valet modicum minus libra Britanię, & modicum plus monetę Francię.

Libra monetæ Sterlingorum in Scotia, valet duca. duos cum dimidio.

Libra monetę Vsualis in Scotia valet ducatum vnū auri, &

ri, & tres librę similes valent tres ducatos, qui faciūt vnam libram Sterlingorum Et tunc componentur libr. Sterling. ex compositione antiqua ad ducat. duos cum dimidio. Reuera, vt intellexi, valet ducatos tres.

Libra Sterlingorum in Anglia valet ducatos sex, tamen ad duca. quatuor.

Libra monetę Meten. valet ducatum vnum auri.

Libra monetę Flandrię valet duca. tres.

Franchus in Francia, tres franchi faciunt ducatos duos.

Floreni tres auri de Aragonia, valent ducatos duos.

Florenus Renen. auri valet grossos Papales octo, & cōputantur in Cam. Apost. quatuor floreni, pro tribus duca.

Florenus Sabaudię valet baiocchos ij duo floreni cū dimidio, & vnus grossus Sabaudię facit ducatum vnum.

Floreni septem Rhenen. ad rationē xl. grossorum monetę Flandrię pro quolibet, faciunt ducatos quatuor.

Floreni tres regni Nauarrę valent ducatum vnū auri.

Floreni tres monetę prouincię faciunt ducatum vnum.

Marcha Sterlingorū in Anglia valet ducatos quatuor.

Marcha Sterlingorum in Ibernia valet duca. duos cum dimidio.

Marcha argenti valet duca. quinque auri de camera.

Marcha argenti puri valet ducatos sex similes.

Marabatini in Hispania cccc. faciunt ducat. vnum auri, tamen solet augeri, & minui pretium. mille Marabatini valent ducatos duos cum quart. iij. alterius ducati.

Scutum antiquum Francię valet ducatum vnum.

Scutū nouum auri Francię valet ducatū vnum, minus vno grosso Papali, & sic computantur in Cam. Aposto.

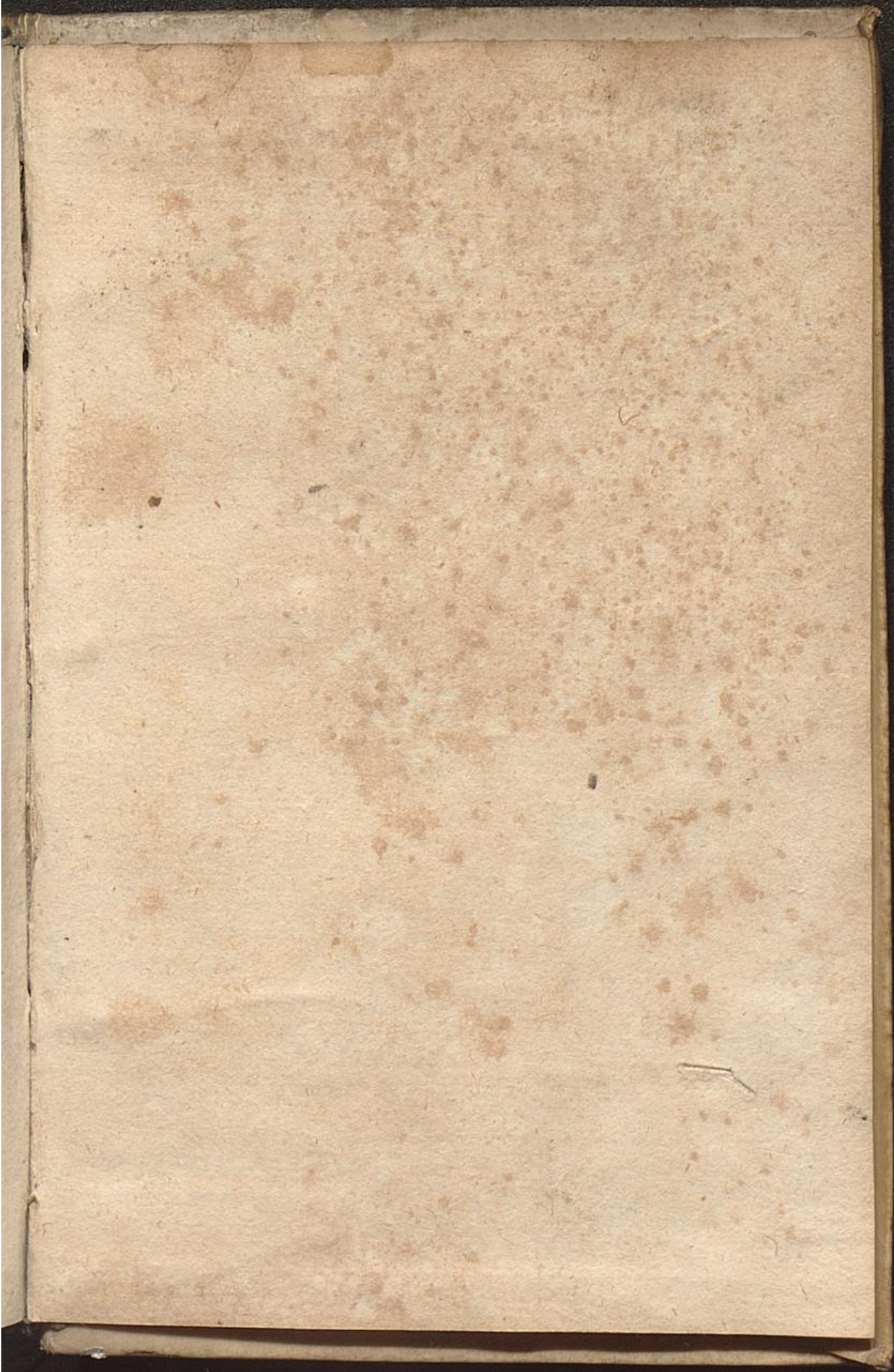
Salutrin. valet ducatum vnum auri.

Vncia valet ducatos sex auri.

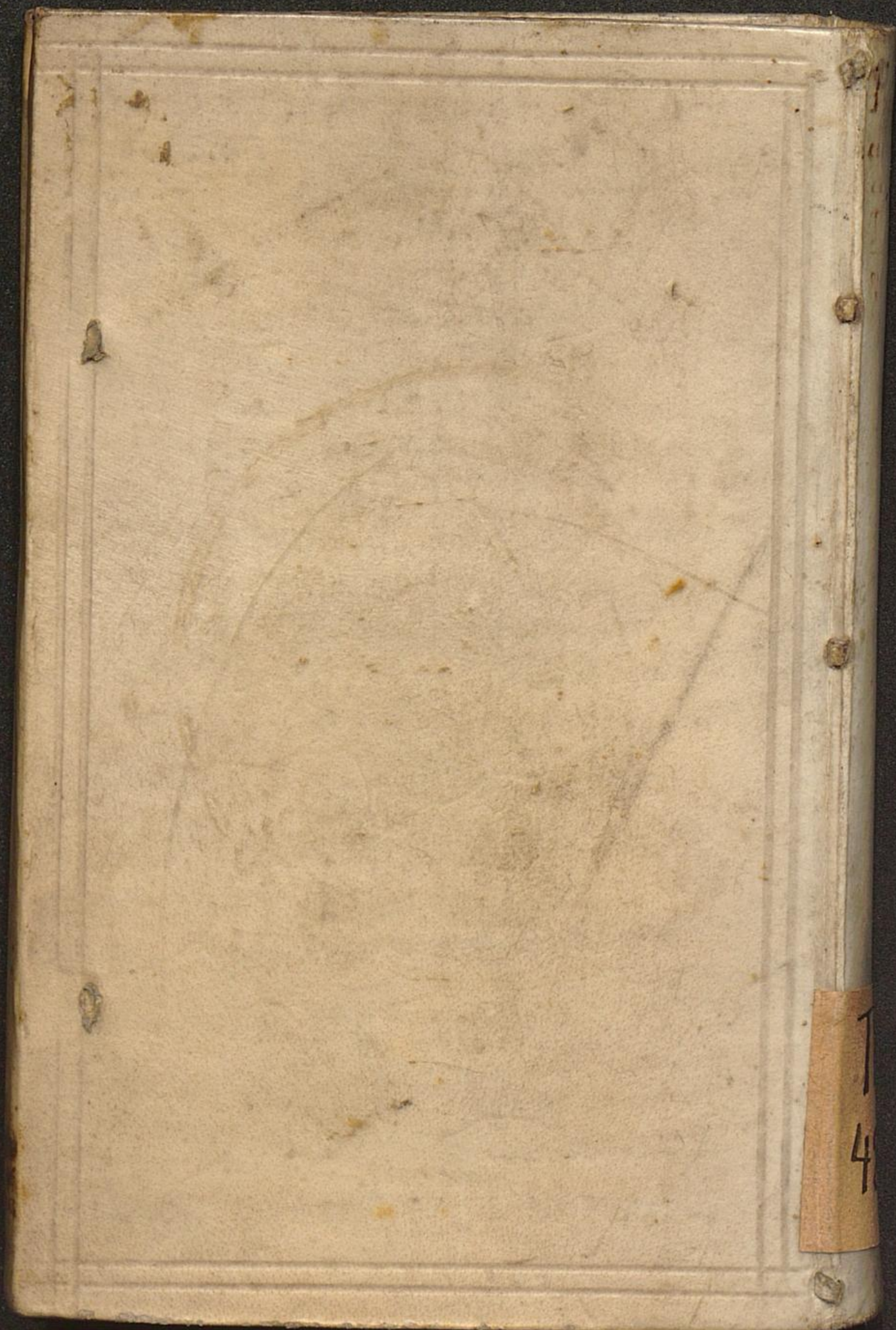
Florenus Carolen. valet medium ducatum.

Floren. Brabantię valet medium ducatum.

F I N I S.

Th

4813